

СРПСКА ПРЕС

СЛОБОДНЕ НОВИНЕ БРОЈ 13 ГОДИНА II 18. ФЕБРУАР 1991. 25 ДИНАРА

РАТ ГЕНЕРАЛА

ИТАЛИЈА 2200 ИТЛ, ФРАНЦУСКА 6,30 ФПФ, ШВЕДСКА 3,00 СХФ, АУСТРИЈА 20АТ, ОР НЕМАЧКА 3,80 ДЕМ, БЕЛГИЈА 40 БЕФ, ХОЛАНДИЈА 0,50 ННГ,
ГРЧКА 200 ГРД, НОРВЕШКА 14,50 НОК, ДАНСКА 18,00 ДНГ

ТЈЕРАЛИЦА

за живоходајућим или мртволежећим министром пучке обране НДХ Хрватске

МАРТИНОМ ШПЕТЕЉЕМ

због искрене чежње за новим геноцидом над српским народом. Појединцу или организираној групи која истога ухвати са или без његове приволе слиједи увозна дозвола за одговарајући контингент тешког и лаког наоружања изванредно упорабивог у свим ратним увјетима и за све врсте резервних редарствених формација.

Ко је видно демократију без основних средстава за убијање?

Не разумијем коме смета 100 тисућа наоружаних ХДЗ-оваца, кад је Хитлер имао 10 милиона

Видите га, ко луче!

Кад Срби виде колики смо ј.... нам м....!

МИЛА СРОЧИ-МИЛА РУНИ,
АЛ' ЗА МИЛОМ СРЦЕ ТУНИ!

НЕ-НЕМОЈ МИ
ПРИЋИ. ХОЋУ
ИЗДАЛЕКА ДА
ЖЕЛИМ И ЉУБИМ
ТВОЈА БРКА!
ДВА...

ВУЧЕ-ВУЧЕ!
БУБО ЛЕЊА
ШТО ЋЕ РЕЋИ
ПОКОЉЕЊА?

НЕ, НЕЋУ РЕЧИ
НЕ ГОВОРИ, ШУТИ!
HAPPY
BIRTHCONTROL
TO YOU!

@SALAMAN RUZNI ALIAS JIGGY RAMONE: ROĐENJ

СЛОБОДНЕ НОВИНЕ

ИЗДАЊЕ СЛОБОДНИХ
НОВИНАРА

ГЛАВНИ И
ОДГОВОРНИ УРЕДНИК:

Богољуб ПЕЈЧИЋ

УРЕДНИЧКИ КОЛЕГИЈУМ:

Вук Драшковић,
Милан Кочић, Слободан
Рикитић, Александар Чотрић
Љиљана Јорговиновић (ДЕСК)

ДИЗАЈН:

Дејан Ђуровић

САРАДНИЦИ:

Славица Лазич,
Властимир Ђуровић,
Слободан Ерић, Бора
Ђорђевић, Милован Бркић,
Ђорђе Вукоје (фоторепортер).

АДРЕСА:

Главни и одговорни
уредник: Хотел „Југославија“
(с. 879) 11080 ЗЕМУН, ТЕЛ.
011 600-222 локал 9979.

АДРЕСА РЕДАКЦИЈЕ:

Народног
фронта 43/4 соба 23, тел.
683-952 и 642-233 локал
149, 11000 БЕОГРАД,

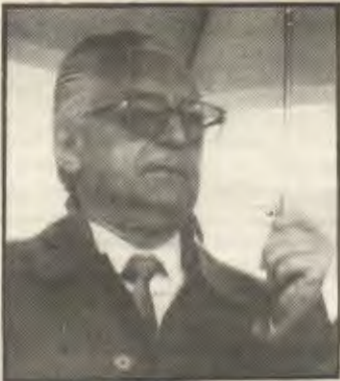
ЖИРО РАЧУН:

динарски
60801-603-27562, девизни
60811-620-128-25731-74956-
33 (са знаком за „Српску
реч“). Преплата: 540 динара
(годишња), 270 динара
(полугодишња). За
иностранство: 100 ДЕМ или
60 УСД. Лист излази сваког
другог понедељка. Рукописи
и фотографије се не враћају.
Штампа ДП „Борба“, Косовска
26, Београд.

НАСЛОВНА СТРАНА:
ДЕЈАН ЂУРОВИЋ

РАТ ГЕНЕРАЛА

ШТА ХОЋЕ ГЕНЕРАЛИ?

СТР. 8-13

ИМА ЛИ СРБА У ЗАПАДНИМ КРАЈЕВИМА?

ТИКВА БЕЗ КОРЕНА ПРОТИВ РУЖИЧЊАКА

СТР. 20-21

ИСТОРИЈА Понижења

„ЦРВЕНИ ПАСОШ“ ЗА КАРАЂОРЂЕВИЋЕ

СТР. 22-23

УНИШТАВАЧИ ИЗ ИНОСТРАНСТВА

ПИЈАНИ МИЛИЈАРДЕРИ

СТР. 24

РАЗГОВОР: МИЛАН МЛАДЕНОВИЋ

С ЊИМА У ПОНОР, С ЊИМА ИЗ ПОНОРА

СТР. 25-27

ИЗЛОГ

РЕАКЦИЈЕ НА „АФЕРУ
ЗЕЧЕВИЋИ“

ГОРЕ ЈЕ НЕГО ШТО МИСЛИМО

СТР. 30-31

КАКО РЕШИТИ КОСОВСКИ ЧВОР?

УПУТСТВО ЗА ПОВРАТАК СЕБИ

СТР. 40-43

ЕПИСКОП БУДИМСКИ ДАНИЛО

КРАЉЕВСКЕ СУ ИГРЕ ДЕЧИЈЕ...

СТР. 57-59

ШЕШЕЉ ЈЕ ОБИЧАН ЛАЖОВ

Поштована редакцијо, поштовани господине Пејчићу, читајући ваш лист, видим да пишете и приказујете реално и веродостојно шта се дешавало и шта се дешава на политичкој сцени наше напашене Србије. Желим да вас замолим да објавите ово моје писмо и информисете српски народ о лажима и подвалама које им сервира самозвани војвода Шешел.

Читајући новости од 18. 12. ове године, прочитах крупни наслов „незрела опозиција“. У овом чланку самозвани војвода Шешел, ни мање ни више него удружену опозицију назива фашистима. У истом чланку оптужује господина Вука Драшковића да се удвара: Марковићу, Туђману, Ругови.

Није ли самозвани војвода Шешел положио ноге да први упути телеграм — честитку Милошевићу поводом победе на изборима за председника републике Србије, није ли ово толико очигледно узривање Милошевићу да очигледније не може бити, тим пре што говори да су избори спроведени коректно, и поред тога што и сам зна да су социјалисти крали гласове. И онако слабо информисан народ унутрашњости Србије, чуо је за некаког војводу Шешела (не сећам се само после које битке је одликован краљевим декретом у ово високо звање) после оваквих његових лажних изјава пре другог изборног круга сасвим је јасно било да жели да потпогне одржавање комунистичке диктатуре и тако одгурне српски народ што даље од демократије.

Шешел је урадио оно што не би нико ко има бар мало мозга, основао је Српски четнички покрет као политичку странку, и тиме деградирао и омаловажио четничку организацију као војну формацију. Практично покушава да сбаци четнике с коња на магарца. Око себе је окупио десетак ноторних алкохоличара, који су инвентар кафана Руски цар у Београду задњих неколико година. Сада су постали четници од када је српски народ у отаџбини добио војводу.

Непобитна је чињеница да су комунисти учинили све да би што више окаљали образ славне Југословенске војске у отаџбини под командом ђенерала Драже Михаиловића, али и комунисти могу само да позавиде Шешелу, онолико колико је ОН успео да их окаља и омаловажи за само пар месеци, толико комунисти нису успели за 45 година.

Да подсетим читаоце. Овај славни војвода покренуо је лист „Велика Србија“ као орган „С.Ч.П.“ са искључивом концепцијом за напад на личност и дело господина Вука и његова супруге.

На срећу, група интелектуалаца предвођена адвокатом Оливером Јелкић, инжењером Борђем Петровићем, студентом Дејаном Гајићем покренули су петицију за смењивање Шешела са циљем спречавања даљег блажења славне војске ђенерала Михаиловића и бруталних напада на г. Вука које је Шешел уторно заговарао.

Ђурани и компјутери

У „Српској речи“ број 12 од 4. фебруара 1991, на претпоследњој страници, објавили сте текст под насловом „Компјутерска ера: Док је Ђурана, биће и подварка - Хоће у меморију па бог!“, који се односи на информациони систем „Политика - Свет компјутера“ и заступљеност СПС-а и Слободана Милошевића у њему. Као управнику овог система, дозволите ми да се са пар речи обратим вашим читаоцима и објасним неке ствари.

За неупућене, систем се може упоредити са телетекстом који, сем читања са екрана телевизора, дозвољава и писање уз коришћење компјутера. Тако се и на информациони систем „Политика“ може прикључити свако заинтересован, прелистати билтене, вести или придружити се једној од многобројних конференција на најразличитије теме, па и политичке за које у последње време влада велики интерес. Важно је нагласити да никаква цензура не постоји и свако мишљење, свака слика, сваки чланак, доступан је свима све док га аутор сам не повуче. Очигледно је да је реч о једном од најдемократскијих комуникацијских медија.

У жељи да странкама омогућимо да се и на овај начин представе јавности, понудили смо сарадњу СПО-у, са којим смо покушавали да је остваримо више пута, почевши од новембра 1990. године. Ја сам неколико пута био у секретаријату СПО-а, у Бранковој улици у Београду, носећи на поклон нови дизајн приступнице СПО-у урађен у нашој редакцији, рекламни материјал, и нудећи потпуно бесплатно коришћење система, односно емитовање реклама, припремање билтена, укључене у конференције. После неколико месеци, рекао бих, избегавања сарадње од стране СПО-а, једноставно смо дигли руке. Можда су у СПО-у сматрали да је ствар неинтересантна за шири слој људи, што је заиста и истина, или је у питању била презаузетост другим стварима, или пак обично неразумевање?

Ради поређења, Савез Реформских Снага се, после позива, већ следећег дана одазвао, и корисници система су на располагању имали информацију зашто, где, хада и како могу да се учлане у ову странку. Приступност „болшевичке авангарде“ већ је коментарисана у вашем листу. Иако је Српски покрет обнове била странка којој је посвећено највише пажње, „подварак је ипак скуван без неких ђурана“.

У поменутом тексту „Српске речи“ користе се, толико нападане, „болшевичке“ методе критике изграђене на основу половичних, произвољно интерпретираних информација, или је, можда, реч о свесном дискредитовању свега што носи ознаку „Политика“. Чињеница да аутор текста, Саша Антонијевић, није корисник ББС система, већ пише о ствари о којој је понешто сазнао из новина, не бих ни коментарисао. Ако „нам једног јутра у домовима остане рачунар“ а са њега се насмеши лик „милог нам Вође“, томе ћете кумовати и ви господе из СПО-а, јер погледајте календар, на њему већ стоји 1991. година.

„Јер сан долази од многога посла, а глас безумников од многих ријечи.“

Књига проповједникова, гл. 4.5.

Са поштовањем

Александар Радовановић

Aleksandar Radovanovic

Редакција „Српске речи“ се захваљује господину Александру Радовановићу на понуђеној помоћи и нада се да је информациони систем „Политика“ отворен и за „Српску реч“. У знак извињења због могућих назнака „ђуреће политике“, позивамо господина Радовановића у госте редакције, ради могућег договора о побољшању домета нафтиражније опозиционе новине (уколико компјутери не кажу другачије).

Петицију за смењивање Шешела потписало је 16 од 21 члана централне управе С.Ч.П. Пошто је Шешел видео шта му се спрема, брже-боље платио је групу Београдских робијаша-уличара, да претучу актере петиције. Претучили су Влатка Мркајића, за кога кажу у саопштењу за јавност од 30. 08. прошле године, да је овај младић избачен из ЦУ С.Ч.П. због приступања терористичкој организацији „црна рука“. Овај младић је сам иступио из С.Ч.П. и о томе постоји документ који му је лично Шешел потписао. Овај документ је доступан јавности и може се објавити.

Али велики војвода понавља грешку и даје саопштење о коме не постоји записник, ако постоји нека га објаве. Мркајић је из С.Ч.П. изашао самовољно зато што се Шешел понашао крајње неморално и нецивилизовано према тадашњој Мркајићевој девојци Винети Маринковић. Под војводициним уценама ова девојка је поклекла и војвода је одводи својој кући под изговором да му је потребна секретарица јер је преоптерећен па мора ноћу до зоре да јој диктира веома поверљиве текстове.

Други претучени је Недељко Ашћерић,

њега су такође оптужили за формирање терористичке организације „црна рука“. Овај частан младић и велики Србин добио је батине ни крив ни дужан. Од задобијених повреда имаће тешке доживотне последице, батине је добио само зато што је симпатизер „С.П.О“, и зато што је велики војвода проценио да његово свакодневно присуство у четничкој кафани Руски цар у Београду може да утиче на одлив чланства из С.Ч.П. у С.П.О.

Следећа жртва на Шешелјевој листи била је Оливера Јелкић адвокат из Сремске Митровице. Ову часну и поштену Српкињу велики војвода је користио, лагао, варао докле је год могао а на крају је покушао чак и да се удвара Оливери. Пошто јој је слао анонимне позиве телефоном да ће јој киднаповати двогодишњег сина, Оливера не знајући ко то ради, обраћа се великом војводи за помоћ како би заштитила себе и свог синчића. Наравно војвода јој нуди помоћ али за узврат тражи од Оливере љубавну везу. Веома погођена оваквим Шешелјевим ставом, као и његовим предлогом да чланови С.Ч.П. и његови плаћеници иду 09. 09. прошле године у Нови Пазар и тамо вербално нападну г. Вука и чланове С.П.О.-а, Оливера је врло брзо сазвала ванредни састанак ЦУС.Ч.П. на коме је донесена одлука да се Шешелј избаци из СЧП. Пошто је био избачен и из треће странке у току прошле године одлучио је да председничко место у СЧП брани батинама, аутоматима, пиштољима, беизбол палицама у чему је на жалост и успео.

Следећи на Шешелјевом списку налазио се Дејан Гајић, овај младић никада није био члан СЧП, и ако велики војвода упорно тврди да је Дејан Гајић био члан СЧП. Овај младић као добар познавалац политичких прилика у Србији а признат нарочито међу студентима Београдског универзитета био је позван од г. Оливере Јелкић да присуствује састанку. Пошто га је г. Оливера упознала са свим појединостима Шешелјевог ненормалног понашања у интересу спречавања даљег блаћења славне четничке војске и бесмртног ђенерала Михаиловића овај младић иако није члан СЧП из патриотских обавеза први је потписао петицију за Шешелјево смењивање. О овом младићу су исписали све саме лажи у „Великој Србији“ број 5. Фалсификовали су му писмо које им је упутио, пошто су претукли Мркајића и Ашћерића. У писму их позива на разум али Шешелј је нашао јаког сарадника у новинару београдског „Студента“ Славиши Шошићу који је писао све саме лажи са тешким увредама на рачун свих који су потписали петицију за Шешелјево избацивање из СЧП-а, а нарочито је писао против г. Вука. Све текстове овај врсни новинар је потписивао под именом Александар Михаиловић, потписивали су име човека који не постоји.

Групица интелектуалаца која је остала ван саопштења за јавност које је Шешелј издао, одмах је напустила СЧП и то: Бранислав Станковић из Београда, др Велибор Стефановић из Београда иначе је био секретар за информисање СЧП, Србољуб Милошевић из Велике Плана, Винета Маринковић из Београда сви су били чланови ЦУ СЧП. Наравно велики војвода нигде није објавио ко му је све иступило из СЧП и зашто, јер да је објавио списак свих који су напустили СЧП остали би само самозвани војвода и неколико пијанаца који не пију једино кад спавају.

НАСТАВАК НА 77. СТРАНИ

УВОДНИК

МАЛО МОРГЕН

Пише: Богољуб ПЕЈЧИЋ

Док се свет пита има ли или нема Југославије, да ли је у стању рата или није, сванса на најмеродавнијем месту за такав одговор је прекинута. Кризни самит је одгођен када су се под прозорима палате државног Председништва појавиле жене са погрдним паролама на рачун легално изабраног поглавника и доглавника нове хрватске власти, можда и фашисоидне — али, свакако, изван компетенције окупљених митингашица да о томе, у погрешно време и на погрешном месту, квалификовано пресуђују. Због тога је договорени самит осморице, уз њихова републичка појачања, прекинут уз не баш пријатељски растанак, гурајући тако Југославију у економски и политички хаос.

У судару два модела друштва у оквиру једне државе, комунистичко-централистичког и усташкоидно-националистичког, није остављена могућност за дијалог а покушаји либерално одређених појединаца из других република да колико-толико угасе пожар и ублаже идеолошке страсти, завршио се са „мало морген“.

Друга рунда преговора заказана је за 13. фебруар, и без обзира на фатални број, тмурни су изгледи да се Југославија покрене из европског талога.

Хрватски национализам, који је почео седамдесетих као Пепелуга, а завршава двадесет година доцније као Франкештајн, оправдано је разгоропатио српске пост национал-комунисте, али је несврхисходно упрегао у своја идеолошка кола армијске аналитичке генерале којима је јака страна болшевизам, тако да је у прекипелом лонцу заврнут и последњи сигурносни вентил од експлозије успаваних идеолошких страсти.

Сам ток седнице открио је да су „конструктивни разговори“ једноставно немогући, не само због непромереног речника, него и због тога што новоизабрани лидери република, очигледно, не могу живети заједно у једној држави. Када је то на неки начин констатовано и Васил Тупурковски, реплицирано му је са најмеродавнијег српског места кафанским жаргоном — „мало морген“.

Присуствујемо по прилици репризи прошлогодишњег распада монолитних комуниста, када су им најпре, Словенци а потом Хрвати, колективно окренули леђа. Тада је опет најмеродавнији српски лидер напрасно, без пардона, заузео микрофон и објаснио да је СКЈ могући и без њих. Испоставило се, међутим, да није. Ланчано су падале компартије од Триглава до Ђевђелије, заобилазећи у Титовом граду и Београду последње јахаче апокалипсе, који и после свега мисле да је Југославија могућа чак и са окрњеним републикама.

У атмосфери налетости и конфузије, сам Ненад Бућин признаје да државно Председништво у континуитету и најдоследније, и то грубо, најгрубље и најпоқвареније „вара народ о некаквом јединству Југославије, и мада није рекао који је то народ најкешће убодеи це-це мувом, тако да не слуша оно што чује и не види оно што гледа, порука је више него јасна: југословенски брак је пред разводом у једном циркуском амбијенту, где се не зна ко кога више презире.

Упркос таквом поразу једне велике заблуде, од Срба се опет тражи да своје главе уграде и у трећу Југославију, и то изнова под болшевичком заставом нових и старих комуниста. Југославија је коштала Србе више него иједан народ на овим просторима, у њој су изгубили све, чак и национално име, и парадоксално је да је бране од оних којима је она дала и оно што никада нису имали. Србија за такву Југославију више нема крви а ако треба да је опет пусти, пустиће је за Србе и Србију, али не и под звездом петокраком.

Испрофанисана наредба о враћању оружја, опет је погодила само Србе. Насупрот Туђмановим бојовницима и Руговиним балистима, истеран је на чистац, голорук народ, уверен у ауторитет и моћ државне власти. Психолошка позадина ове немоћи за комунисте се показала добитном: с једне стране успешно се гуше социјални немири у самој Србији због тобожње опасности по свеколико српство а с друге, на прве пуцње намерно остављеног оружја србомрсицама, следи очекивана војна интервенција, па се тако пројектује у свести српског народа лажна слика да је извесно само с комунистима као утемељивачима реда и мира. Глад и беда је оно о чему у таквим приликама не вреди „размишљати“.

Уколико у свој својој несрећи не желимо у сред Европе да потпаднемо под међународно старатељство, јер ипак нисмо ни Чад ни Гвинеја, нужно је деполитизовати војску, провести опште разоружање и сести и разговарати, да видимо које је чије, па тек онда ко хоће нека иде, што би рекао Бућин — „широко му поље“.

РАТ ГЕНЕРАЛА

УВОДНА РЕЧ ПРЕДСЕДНИКА СРПСКОГ ПОКРЕТА ОБНОВЕ,

КЊИЖЕВНИКА ВУКА ДРАШКОВИЋА, НА САВЕТОВАЊУ ОКРУЖНИХ ОДБОРА СПО,
ОДРЖАНОМ 8. ФЕБРУАРА 1991. У БЕОГРАДУ, А ПОСВЕЋЕНОМ АНАЛИЗИ
ПОЛИТИЧКОГ СТАЊА У ЗЕМЉИ

ШТА ХОЋЕ

Г Е Н Е Р А Л И

ВОЈНА СКРИВЕНА КАМЕРА ЈЕ ПРЕКАСНО, А И НЕПОШТЕНО, УКЉУЧЕНА. ПРЕКАСНО, ЈЕР ЈЕ ЗЛО НА СВЕ СТРАНЕ ВЕЋ ПУСТИЛО КОРЕНЕ. НЕПОШТЕНО, ЈЕР СУ ДОКУМЕНТАРНУ ИСТИНУ НАРОДУ ПОНУДИЛИ ИСТИ ЉУДИ, ИСТА ВЛАСТ, ИСТА СИЛА КОЈА ЈЕ СКОРО ПОЛА ВЕКА КРИЛА ИСТИНУ.

Нисмо се данас састали да се придружимо хистеричној кукњави над угроженим Српством и Југославијом.

Овде смо са задатком који је много тежи и рискантнији. Покушајмо да хладно и разложно поникнемо у корене мржњи, страхова, убилачких нагона и параноја које тресу ову државу, ако је још уопште могуће назвати је државом.

Ирационалне страсти су, на жалост, чврсто узеле под своје већ милионе људи, па се сваки рационалан став излаже опасности да га опамећена колективна свест дочека погрдама.

Није рат оно најгоре што погађа и човека и нацију. Најгоре и најфаталније, да људи постају лутке и роботи а нације театри систематичног заглупљивања народа и његовог срозавања на степен онесвесашеног чопора, већ се догађа у овој земљи.

Сваким даном све је мање мислећих људи, а све више је „домољуба“ и „родољуба“ који „мисле“ само онако како то хоће вође, довође, поглавници и доглавници њиховог племена.

Тужно пропадамо у понор наше духовне и менталне Хирошиме. Разум човека присиљен је да узмиче пред неразумом гомиле. На мржњи, страху и беда се граде идеали нације. Од свих се захтева монолитност у слепилу и лудилу, а најмање непристајање на тај сценарио неминовне несреће одмах се проглашава за националну издају.

У епицентру самог тог обешчовеченог хаоса односи су између Срба и Хрвата, затегнути до прскања, до рата, који сваког часа може да избије.

СКРИВЕНИ ПОДСТРЕКАЧИ

Да Председништво Српског покрета обнове не би „издало“ своје чланство и свој народ, требало би да данас изразимо „безрезервну подршку“ Председништву СФРЈ и генералима ЈНА, као јединим гарантима да ће усташка или усташоидна власт у Хрватској бити потучена, а мир и Југославија бити спасени. На то нас (зар не?!), обавезују „масовни и

спонтани“ митинзи подршке генералима и војсци, који се одржавају по Србији и свим српским крајинама.

Ни Председништво Југославије ни команди војске, међутим, никакве честитке нећемо да упућујемо. Истина и чињенице морају бити пречи од јефтиног скупљања „националних поена“ и страначке трговине Злом које нас је наткрилило.

Армијски документарни филм о генералу Шпегелју и његовим бојовницима није нас изненадио нити било чему поучио.

Знали смо и упозоравали, одавно, да се над Србима у Хрватској спроводи духовни геноцид већ деценијама, од партизанске победе заправо, и да се припрема и завршни ударац, по узору на 1941. годину. Армијски, партијски и државни врх ове земље све је то порицао, сервирао јавности измишљену стварност о братству и јединству, а нас проглашавао за шовинисте и авети прошлости.

Знали смо, и без овог филма, и јавно подсећали да је усташка и геноцидна Хрватска једина нацистичка држава у Европи која је из другог светског рата изашла као победница, добивши на поклон многе крајине народа кога је настојала да сасвим истреби и примивши на дар и још неке територије које Хрватима никада нису припадале. Из тога су многи Хрвати дубоке мржње и плитке памети извлачили закључке да се злочин исплати.

Знали смо, и без овог филма, и сведочили на сав глас, да се у Хрватској, уместо на покајању и осуди великог злочина почињеног над Србима, будућност темељи на подгревању сна да се, чим искрсну повољне околности, геноцид доврши и створи етнички чиста држава.

Скоро четири и по деценије, и југословенска комунистичка партија, и њени генерали, и њени историчари, и њени писци, и њени новинари, и њене јавне и тајне филмске камере, и њени „масовни“ и „спонтани“ митинзи, тврдили су не само да се реприза геноцида не припрема него и да геноцида над Србима никада није ни било!

Војна скривена камера је прекасно, а и непоштено, укључена. Прекасно, јер је Зло на све стране већ пустило корене. Непоштено,

јер су документарну истину народу понудили исти људи, иста власт, иста сила која је скоро пола века крила истину.

Скривањем истине и уфуткивањем нас који смо казивали истину, практично је подстрекана геноцидна идеја у Хрватској. Саучесници и у злочину немају моралну легитимацију да суде злочину. Паликућа од свог пожара не спасава.

АПСУРДНО И УВЕРЉИВО

Документарни филм о генералу Шпегелју, коначно, не би смео да терети само њега и остале генерале генерала Туђмана. Он је оптужница, тешка оптужница, и против генерала којима се ових дана упућује општа подршка са „масовних и спонтаних“ митинга.

Филм је снимљен у октобру прошле године. Он сведочи да војни врх ове земље, а свакако и Председништво Југославије, као врховни командант, знају да власт у Хрватској припрема наоружавање бојовника ХДЗ. Тај врх зна да ће „калашњикови“ бити прокријумчарени из Мађарске. Скривена камера прати, чак, конвој оружја док он прелази границу Југославије.

Зашто оружје већ тада није заплењено, а јавност упозната са истином? Који су то страсти, и са којим циљем, решили да допусте наоружавање и да, тек три месеца касније, нареду разоружавање?

Неспорно је да у априлу 1990, када је добила изборе, ХДЗ не располаже оружјем. Оно мало полицијске опреме и приватног наоружавања, углавном револвера и ловачких пушака, ни у ком случају није могло да буде покриће и гаранција спровођења у живот планова о чишћењу Хрватске од Срба и њеном отцепљењу од Југославије. Још тада је требало издати наредбу о разоружавању свих цивила, не само у Хрватској, већ и у целој земљи. Снаге које би покушале да се одупру том чину тада није било.

Зашто то није учињено? Зашто се чекало да конвоји оружја преплаве Хрватску, Словенију, БиХ? Зашто Врховна команда војске већ десет година држи трупе на Косову и Метохији, а да не нареди одузимање нити једне

пушке од шиптарских терориста, како се зна да они располажу не само „калашњиковима“ и „узијима“, већ и — топовима? Зашто, напосред, одлука о разоружавању није пала барем у августу 1990, када су Срби из Книна, опсадирани од већ наоружаних трупа ХДЗ, упали у полицијске станице, да се и они домогну оружја?

Као да је Врховна команда војске, због нечега, допуштала, да се и повампирене усташе, и балисти, и муџахедини што боље за ратни сукоб припреме. Наоружани, они су могли само да пишу петиције против Србије и Југославије. Наоружани, дошли су и до снаге да крену на Србе и да руше Југославију. Изгледа апсурдно, али и уверљиво, да је управо Врховна команда југословенске војске омогућила наоружавање оних који ће већ прве плетуне сасути у војнике и официре те исте армије. Зашто?

Чињеница је да је сав тај бојни арсенал управљен против Срба, готово само против Срба, и да су Срби једини народ у Југославији који се, с изузетком оног упада Книњана у полицијске станице, није наоружавао и наоружао. Уосталом, оружје запленао у августу 1990. Срби из Книнске крајине су вратили. Једини су они отпоштовали задоцнелу наредбу Врховне команде о повраћају оружја.

Све упућује на закључак да је, смишљено и намерно, српски народ доведен у овако јадан положај: наставши се голих руку и прсију на нишану толиког оружја, он беспоговорно прихвата покровитељство Југословенске армије, као своје једине одбране!

Најбројнија нација на Балкану упреже се у јарам да не само послушно, већ и са одушевљењем, следи стратегије ове велике завере, чији циљ није ни слом усташтва ни одбрана српства, већ је циљ РЕБОЉШЕВИЗАЦИЈА ЧИТАВЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ!

Код очију нећете видети и код ушију нећете чути, записано је у Јеванђељу. То нам се и овог пута дешава.

Док је шокирани народ гледао војни документарни филм о Шпегелу и аплаудирао „својој војсци“, у касарнама и армијским установама читана је и „прорађивана“ специјална и тајна политичко-стратешка анализа драме у земљи. Цитираћу неке од тих војних оцена и планова...

СК И „ПЕТА КОЛОНА“

...Иако будући развој ситуације у СССР-у није могуће поуздано предвидети, у овом тренутку се поуздано може рећи да је успорен процес дезинтеграције те велике земље. Совјети су се почели прибирати...

Ни у Југославији социјализам није до крајчен и бачен на колена. Југославија је, додуше, уз високу цену одолела првом удару и таласу антикомунистичке хистерије. Задржани су реални изгледи за очување земље као федеративне и социјалистичке заједнице...

У реализацији свога основног стратегијског опредељења, рушења идеје комунизма и социјалистичке опције, сценаристи са Запада су остварили значајне резултате, али не и крајњи циљ. Рушење комунизма није им успело ни у једној земљи у којој је револуција била аутохтона. За њих би врло важно било да у Југославији постигну потпуни успех. Начели би једну земљу где је победила аутохтона револуција...

Заузимање неких кругова Запада за демократију прозирна је демагогија, јер је за њих демократија само оно што одговара њиховим циљевима и интересима. Под демократијом у нашим приликама подразумевају, у првом реду, оно што је антисоцијалистичко...

Треба учинити све да Савез комуниста Покрет за Југославију, у идућих пет-шест месеци, постане главна политичка снага на југословенском простору и стожер окупљања свих лево оријентисаних политичких партија, странака, удружења и организација...

Део регрута из Хрватске и Словеније, распоређен у Петој (загребачкој) војној области, биће пребачен у друге војне области и у Ратно ваздухопловство и у Противваздушну одбрану...

На идеји југословенства, националне равноправности, братства и јединства, слободе и социјалне правде, Партија је остварила победу у рату од 1941. до 1945. године. С том идејом, Савез комуниста — Покрет за Југославију победиће и сада. Армија може осигурати услове за миран расплет кризе,

РАТ ГЕНЕРАЛА

али не може решити питање Југославије. То може постићи само Јака политичка организација, чији програм прихватају и подржавају најшири слојеви становништва...

Људима треба стрпљиво објашњавати смисао и значење постојања Савеза комуниста — Покрет за Југославију...

Врло је важно спречити увлачење „пете колоне“ у редове Савеза комуниста — Покрет за Југославију. Не сме се допустити понављање грешака каквих је било у деловању СКЈ, којег је разбила „пета колона“...

Ниједну реч није потребно појашњавати. Наши генерали не воле метафоре, сложеније мисли, алузије. Њихов стил је јасан, бољшевички. Нема места сумњи или друкчијем мишљењу. Комунизам и социјализам једина су опција, а једина странка која ужива благослов војног естаблишмента је Савез комуниста — Покрет за Југославију. Наравно, у спреми са братским или сестринским странкама, каква је Социјалистичка партија Србије.

Наши генерали и њихови миљеници не устручавају се ни трена да за идеал свих у Југославији прогласе не враћање на 1968. или 1953, него баш на 1945. годину. Нешто идејно и класно разблажени и бивши СКЈ не прихватају. Они су за чисту вотку, за стаљинистичко—лењинистичко—брововски шпиритус у коме слабићи, колебљивци и петоклонаши одмах угину.

У 1991. години, инсистира се на Стаљиновој дефиницији комуниста као људи „посебног кова“.

Тим старцима, тим вршњацима и курсистима Треће интернационале, тим херојима окићеним ордењем за пролиvenu крв своје браће, тим командантима овдашњих гулага, тим тамничарима слободне мисли, тим црвеним феудалцима, тим спаљивачима књига, тим рушиоцима цркава, тим распикућама чије дугове неће моћи да отплате ни њихова праунучад, тим унесрећитељима свих у Југославији, а српског народа посебно, смејали смо се и спрдали у новембру 1990, када су, у „Сава центру“, у Београду, одржавали оснивачки збор своје нове, односно старе Комунистичке партије.

Веровали смо да су им, за сва времена, пресудили њихови трагови и да ће они ускоро, под теретом сопствене савести, молити опроштај од унучади, одлазити у цркве на исповест и кајање.

Преценили смо људско и хришћанско а потценили сатанско у њима. И, ево, казна сустиже. Ломача за демократију је припремљена, а срамни посао егзекутора поверен је српском народу.

Српски покрет обнове увидео је на време шта се припрема, али смо, на сву жалост, били немоћни да 9. децембра спасимо Србију. Део грађанства завела је пропаганда, део освешћених је заплашен претњама за живот или је уцењиван бедним платама и пензијама.

Сад се присетимо оних ратоборних, предизборних, наступа генерала, говора врховног команданта у Ужицу, застрашивања народа ратом и глађу на митингу у Нишу, војних транспортера који су, уочи избора, крстарили Србијом.

Сетимо се и општег мука и жалости којим је народ Србије дочекао изборну победу црвених. Она је прослављена једино у Штабу

РАТ ГЕНЕРАЛА

завереника против демократије. Народ је тубогао, јер је знао да је покраден и да је гла-сао не из убеђења већ из пустог страха.

СПО је од првог дана опомињао да се српски комунисти 16. јула 1990, када су про-менили име, нису ни најмање променили. Сад се сазнаје да је и та промена имена догово-рена у Штабу завере. Глумити социјалисте, док се не добију избори и док војска не осну-је и учврсти своју партију. Тада ће се и српски „социјалисти“ вратити својој бољшевичкој матици.

То венчање већ је јавно и одвија се пред нашим очима. А да се баш сасвим не види како се младенци — метузалеумски СК — По-крет за Југославију и још малчице маскирана Социјалистичка партија Србије — љубе и раз-мењују прстење, народу се баца не песак већ камење у очи.

Голоруком и полугладном српском свету сервира се сурова збиља о до зуба наоружа-ним формацијама ХДЗ-оваца и балиста, о апетитима ВМРО за српским територијама, претњама да се и Срем, и сва Херцег—Бос-на, и сва Рашка област, и цело приморје на-ше до Тивта и Котора, отму од Србије и Црне Горе.

И шта друго, кад је све тако, преостаје го-лоруким и од свих омрзнутим и на смрт осу-ђеним Србима? Ништа, него да се држе ску-та армије и њене комунистичке партије!

Тај морбидни план ребољшевизације зем-ље, који почива на животној угрожености српског народа, угрожености која је стварна али и режирана, јавности се представља као — битка за спасавање Југославије. Генерали се славе као последњи браниоци мира и муд-ри и одлучни борци да до распада замље и фаталног грађанског рата не дође.

НЕИЗВЕСНОСТИ ЗАИСТА НЕМА

Пролама се Србија од „спонтаних“ митин-га на којима народ кличе „нашим“ а псује „усташке“ генерале, не схватајући да ни ови, у Београду, нису наши и да ни они, у Загребу, нису усташки.

И једни и други су — Брозови генерали. Ови „наши“, који хоће васкрс бољшевизма, командовали су истим трупима као и Туђман, Шлегел, Бобетко, Шибл, Рукавина. Сви су они учили исту школу, били у истој партији, у рату на истој страни. Сви су они деца Комин-терне и сви су изашли из истог, Брозовог ши-њела.

Само наивним се чини да је сукоб између њих принципијелан, да их је завадило друкчи-је поимање официрске части и друкчије одно-шење према друштвеном поретку у држави.

И једни и други су за власт тоталитарног типа. Опозицију трпе из нужде, али и тада као декор својој самовољи. И једни и други су за власт састављену од људи „посебног кова“. Разлика је у томе да ли се под тим људима „посебног кова“ подразумевају комунисти или усташе.

Јасеновац, Глина, Јадовно, небројене херцеговачке, личке, банијске или кордунаш-ке јаме, вечни су споменици једнима; а си-бирски гулази, колашинско „пасаје гробље“, јаме по Црној Гори, злочини над паорима Вој-водине и децом Шумадије, неотклоњиви су споменици другима. Људи „посебног кова“

ту су се потписали. Графолошке нијансе које деле те рукописе утврдиће и утврђују истори-чари, књижевници, социолози, психијатри, психопатолози.

Једноумље — то је већ безумље, и ту се нацизам и бољшевизам додирују. Нацизам уништава човека пре свега због злочина ње-говог рођења, али не прашта ни злочин убе-ђења. Бољшевизам га, пак, уништава превас-ходно због злочина убеђења, али зна да све-не мач и због злочина рођења. Оба ова са-танска поретка Срби су добро упознали и ни-када не могу ни да опросте ни да забораве.

Драма коју преживљава данашња Југос-лавија пружа доказе да се та два лудила ме-ђусобно хране, испомажу. Као по закону спо-јених судова, хрватски нацизам дува у једра српском комунизму, дајући му аргументе да нација буде монолитна и покорна Вођи, а та монолитност се, у виду поклона, враћа у За-греб као разлог да Хрвати слепо прате свог Поглавника и Врховника.

Споменух, малочас, и поимање официр-ске части. Готово да је истоветно и у Загребу и у Београду. Оба генералска табора су спремна да хиљаде туђих живота жртвују за своје горке и накардне и цивилизацијски надживљене циљеве.

Нацистичка, уз то још и Неовисна Хрват-ска, малигна је израслина на телу демократ-ске и компјутерске Европе која се уједињује.

Бољшевичка Србија са својом амбицијом да оживи ужас марксизма-лењинизма у чита-вој Југославији служи свету за подсмех и чу-ђење.

У писму, које сам недавно упутио госпо-дину Туђману, тражио сам од њега да своју љубав према хрватском народу докаже тако што ће одустати од намене да Хрвате сунов-рати у зло несагледивих размера које би им, свакако, донео рат са Србима.

А шта рећи председнику Србије? Да ли се дворцењем Брозових генерала, док нам они припремају пиће из њихове младости, пиће чији је отров највише искусила Србија, испо-љава љубав или презир према српском наро-ду?

Под лозинком жртвовања за Српство, од Српства се захтева да изгине за спас државе, која му је на свако добро са три зла, узвраћа-ла, и да изгине за спас вере, комунистичке вере, која му је затрла и веру и културу и тра-дицију и памћење.

На жалост, још велики део српског наро-да не увиђа ступицу која му је припремљена. Не схвата да живи у држави у којој он једини нема своју државу. Да живи у војном логору србомржње, у коме он једини нема оружје. Да живи у држави у којој је он једини жигосан петокраком и одабран за таоца и најам-ника генералима који хоће да тај знак повра-те на чела и осталим у Југославији.

Брозови генерали у Загребу хоће да ожи-ве Јосипа Франка, Анту Старчевића и Анту Павелића. Брозови генерали у Београду хоће да оживе Јосипа Стаљина и Јосипа Броза. Хоће они да се за мртве људе и мртве идеје туку до последњег живог Хрвата и Србина!

А у позадини свега је власт, она неконтро-лисана и апсолутна власт, која и квари и унес-ређује неконтролисано и апсолутно.

У предизборној кампањи ХДЗ обећава чак и разоружавање полиције, националну и страначку толеранцију, милијарде долара страног капитала, стандард Швајцарске. Ти „пацифисти“ су, међутим, од Хрватске направ-или барутану. Десетине хиљада људи губи посао. Уместо ка швајцарском, квалитет жи-вота клизи ка оном у Албанији. Србомржња и надувавање психозе рата вентил су народ-ном гњеву, а Велика Хрватска до Земуна, Дрине и Котора, нови опијум, нова обмана.

СПС добија изборе лозинком: „Са нама нема неизвесности!“ Нуди мир, благостање. Та странка поткрада државу и са 1,8 милијар-ди долара купује гласове: сви добијају плате, стипендије, пензије. Али, већ двадесетак да-на после изборне победе, председник Владе признаје да је Србија банкротирала и да се ни кап воде не може исцедити из суве дренажи-не. Пљуште откази радницима, не исплаћују се дугови сељацима, кредити студентима, нема пензија, нема ни лекова у болницама. По хитном поступку, изгласавају се зеленашки порези и осиромашеном народу скида и ко-жа. На сазнање да је и Зајам за привредни препород Србије профитан у предизборно рекламирање петокраке, одговара се одлу-ком да се распише још један зајам и штампа-ју нове обвезнице. Цене расту, стандард вртоглаво потања, бољшевичкој Србији окре-ћу леђа пословни људи и капитал из света. Од Бога богатој а од комуниста у просјака пре-твореној Србији запретила је и несрећна скоре глади...

Киптећи бес народа сада се гуши „националним“ разлозима и агитацијом да ратујемо, да гинемо.

ИДЕОЛОГИЈУ ИЗ КАСАРНИ!

То, другови комунисти, не би био рат за спас Српства, већ рат за спас нашег пропалог света и стила владања. Пропалог, пропалог, иако ликујете пред наговештајима да је његова пропаст заустављена у Русији.

Зар ова оронула, остарела и полугладна Србија нема прешнијег задатка од ратовања? И како то замишљате да гурнете у рат народ који нема ни своје војске ни оружја?

Култ српске војске део је српске традиције. Али армија којом командују Брозови генерали и која на својим заставама има знамење под којим су поубијани толики Срби, порушени толики српски храмови и обешчашћени толики српски гробови није српска армија!

Никада Српска војска не би допустила полувековну Голготу свог народа на Косову и Метохији, ни у Херцег-Босни, ни у Рашкој крајини, ни у Српској крајини. И не би дозволила да се до зуба наоружају баш сви они чији је национални и верски идеал да Срба нестане.

Није и бити не може српска, она војска која хоће да на тенковима врати у Хрватску, Словенију и Македонију поредак који су ти народи одбацили.

Чланови Српског покрета обнове, а верујем и огромна већина српских младића, одбиће да обуку униформу жандарма Југославије и униформу бранилаца мртвих идеја два мртва Јосипа: Броза и Џугашвилија.

Нека у тај рат и за те циљеве Брозови генерали и српски комунисти воде своје главе и своју децу. Ми децу Србије не дамо!

Иако је србомржња у Хрватској, на Косову и Метохији, у Рашкој области и у низу крајева Херцег-Босне постала најпречом националном и верском обавезом, још ме не напушта нада да је већина и тамошњих мајки и очева много радија да иде синовима у сватове него на сахране.

Убеђен сам, исто тако, да рат, а ни реституцију тоталитарне бољшевичке државе, не жели ни највећи број старешина Југословенске армије. Млади, школовани, способни и демократски настројени официри данас су у запећку и у сенци партизанских кадрова који су преко ноћи, од обућара и пропалих ђака произвођени у пуковнике и генерале или су докторате и војна знања освајали величањем стратешке и ратоводствене генијалности једног кумровачког бравара.

Највећу услугу и армији и Отаџбини сви ти људи из Брозовог шињела учинили би својим оставкама и својим повлачењем у потпуну тишину.

Српски покрет обнове је и у свом Програму истакао да се идеологија, свака идеологија, мора протерати из касарни, а официрима забранити страначко сврставање. Захтевамо, сем тога, да се петокрака, јер је реч о идеолошком знамењу, уклони са војничких капа, са подофицирских и официрских ознака и са војних застава.

Тражимо да та и таква армија, сасвим деполитизована и предвођена младим официрима, разоружа све нелегалне формације у држави и да силом приведе разуму сваког ко одбије да одложи оружје.

Тек после свега тога, могуће је почети разговоре и преговоре о будућности Југосла-

вије. У том договору не смеју, међутим, суделовати само вође владајућих странака, већ и представници опозиције, прваци културе и науке. Потребно је разговарати не иза затворених врата, већ пред лицем јавности, пред ТВ камерама.

СПО је за дијалог ове врсте и ми у њега верујемо. Моћ коју немају топови има договор разумних и разложних људи.

Саспимо једни другима истину у лице, па ма колико она заболела. Одвикнути од истине, заборављамо да је она најпреча и једина права терапија.

БОЉЕ ЈЕ НЕ ПРОВЕРАВАТИ

Хрвати морају прихватити истину да они, као национ, као колектив, додуше нису криви за усташки геноцид почињен над Србима, али јесу и морају за тај злочин бити одговорни.

Истина јесте да сви Хрвати нису клали у Јасеновцу, али истина јесте и да су сви они који су клали били Хрвати. Нацистичка Немачка није имала мање антинациста него што је усташка Хрватска имала антиусташа. Ипак је Немачка, као поражена у том рату, била кажњена. А Хрватска је — награђена.

Награду и опроштај злочина тај народ дугује Брозу и Југославији. Броза више нема. Нестане ли и Југославије, нестане и темеља награди за ратни пораз и опроштај великог злочина.

Хрватска не може отићи из Југославије без плаћања рачуна за њене грехове у раздобљу од 1941. до 1945. године. Одмах би се отворило питање потписивања мировног уговора са Србијом, који би свакако обухватио и исплату ратне одштете.

У сваком случају, Хрвати имају суверено право да се отцепе, али немају никакво право да са собом понесу и Србе и њихове земље у данашњој Хрватској.

Само док је Југославије, Срби могу пристајати да живе у неколико државица унутар ње. Распадом Југославије, неминовно мора

РАТ ГЕНЕРАЛА

уследити састављање, уједињење свих земаља у крајина српских у једну државу.

Додуше, овако данас говоре и српски комунисти, заборављајући да спомену како су то преписали из Програма Српског покрета обнове и да су се, само пре који месец, због оваквог нашег опредељења, они на нас бацали и дрвљем и камењем.

Без сумње, и о'настављању српско-хрватског брака и о његовом разводу, мора се одлучивати мирно, преговорима. Просипањем крви се не стиже до трајног мира и до било чије среће. И ратови се, уосталом, завршавају за столом, преговорима.

Те преговоре, ваља нагласити, могу водити и једноумни људи, али их успехом могу крунисати само људи демократских уверења и добре воље.

Кључна и врховна чињеница свих разговора и договора мора бити свест о томе да ће, опстала Југославија или не, Срби и Хрвати, Срби и Шиптари, православни и римокатолици, православни и муслимани, наставити да живе у многим местима заједно или ће бити суседи. Географску, етничку и верску мапу овог краја света не могу изменити ни ратови ни преговори.

Хоћу да верујем да сва светла у овој нашој све сиромашнијој и пијанијој механи још нису погашена.

А шта ако то није истина и ако, колико је сутра, проговоре нагомилана складишта оружја и крену на Србе у Книну, у Осиеку, Призрену или Добоју?

Истота трену, имаћемо, своју Српску војску и притећи у помоћ браћи.

Надати се, ипак, да се нико неће усудити да проверава ову одлучност нашег народа и да ће оружје остати немо.

(опрема текста редакцијска)

КУЋА

Саградил смо кућу на најлепшем месту,
од најтврђе грађе, од самних костију,
од руку и ногу, од наше крви, очију.
На сред куће посадили смо липу — невесту.

У овој кући још има живих, ал не дишу
ова је кућа за окате, али следе.
Чујемо само ћука, слепих мишева лепет,
не дечји жагор већ само ветар и кишу.

Ова је кућа за глуве, како имају уши.
Населно се божји милет, надире ода свуд.
Ова је кућа разбит котао, пробушен суд.
Све што дању саградимо, ноћу се сруши!

На кући овој и кров већ прокишњава,
продире ода свуд вода, жабе у мрак зуре.
На бачви гуштер, мишеви по брашну јуре.
Струла нам зимница. Из пода расте трава.

Хтели смо кућу са кровом од злата,
с прагом од бреста, с прозорима од бора.
Ал кућа ова ниједног нема прозора,
кућа ова нема прага, кућа ова нема врата.

У овој кући нема ни огњишта више,
нема стола, ормана. Шкрипе празне столице.
Кућа ова има налицје, али нема лице.
Ова је кућа пуна, ал нико у њој не дише.

Све лампе запаљење, а мрак никад већи.
Северац љуто реже, ал паучина свугде.
У сред лета — завлада највећа студен.
Од нас је срећнији и миш у празној врећи.

Наша је ово кућа, ал нас у њој нема.
Наше дворниште, наш сат, огледало и браве.
У тору нема оваца, не чују се козе ни краве.
Само ћорава кокош на плоту, покисла, дрема.

Бунар је још у дворништу, ал без воде.
Празне нам бачве; амбарн без жита.
Ко да су прошли скакавци! Ал нико не пита
онај што нам све узео, куда он оде?

Можда из прикрајка, скривен, нас гледа,
његова сенка и сад нам кућу обухвата.
Мотри на наше прозоре, на разваљена врата.
У кући својој да дишемо он нам ни сада не да.

1989.

Слободан Ракић

КАД СЕ ВИДИМ НА ТЕЛЕВИЗИЈИ

Када је врховник Републике Хрватске др Франьо Туђман, у складу са својом људском, католичком и официјерском чашћу, ПРАКТИЧНО ЛИЧНО инсталирао микрофоне, односно прислушне уређаје испод наивног ренегатског дупета свог уваженог госта, психијатра др Јована Рашковића, и касније га пред његовим лудим народом извргао таквом руглу, због којег просечан Јапанац не би одлагао самоубиство ни петнаест минута, објаснио је то потребама феноменалне нове хрватске демократије и чињеницом да на путу до катарзе та и таква хрватска демократија не признаје никакве конспирације. Рашковићево подаништво овде је, наравно, сасвим безначајно у односу на Туђманов ЛИЧНИ УДЕО у вршењу једне НЕМОРАЛНЕ И НЕЗАКОНИТЕ, а притом и чисто полицијске радње. Због светла јавности баченог на Рашковића Туђман је сасвим елегантно избегао статус „МОНСТРУОЗНОГ СТАЉИНИСТИЧКОГ МОНТАЖЕРА И ФАЛСИФИКАТОРА“, чак и на истоку земље, који је упорно полемисао око смисла и контекста ОНОГ ШТО ЈЕ РЕЧЕНО, ОДНОСНО ТАЈНО СНИМЉЕНО, а не око тога КАКО ЈЕ И ЗАШТО то снимљено баш тако. Заправо, овај Туђманов полицијски „методолошки“ захват прихваћен је као небитан у односу на СУШТИНУ СТВАРИ. Другим речима, у суштини обострано срамног акта била је некаква истина, за неке пријатна, за неке непријатна.

Само неколико месеци касније мечка са микрофонима и камерама заиграла је и пред Туђмановим вратима. Његове, свакако десне, репресивне, оружане руке, министар одбране Мартин Шпегел и министар полиције Јосип Бољковац, исто тако НЕМОРАЛНО и исто тако НЕЗАКОНИТО, тоном и сликом, ухитени су у планирању масовних убистава грађана ове земље. Прве реакције генерала Туђмана биле су, како то обично бива, „на линији“ претпоставке да он НИЈЕ БИО САСВИМ УПОЗНАТ са развратно-убилачким опсесијама својих до зуба наоружаних министара, али се, непосредно након „колегијалних консултација са својима“, више него солидарно придружио хорском доказивању „МОНСТРУОЗНЕ СТАЉИНИСТИЧКЕ МОНТАЖЕ И ФАЛСИФИКАТА БЕЗ ПРЕСЕДАНА У НОВИЈОЈ ИСТОРИЈИ ДЕМОКРАЦИЈЕ“. Међутим, није то ишло баш лако, јер се МОНТАЖЕР НАМЕРИО НА МОНТАЖЕРА. Ако је оно што је у „сниматељском“ смислу приредио Рашковићу Туђман научио у Армији, а нема разлога да се у то не верује, онда су га његови армијски саборци у „технолошком“ и денунцијантском смислу прешишали за десет копаља. Таман за толико колико је било потребно да се запрепашћено српско пучанство увери како се СВАКАКО ради о монтажи, али НИПОШТО о фалсификату. Нема, наиме, те монтаже која може од ОНАКВЕ истине направити фалсификат. У било ком контексту, било кад и било

Оно око Шпегелџа била је монтажа али није био фалсификат. То није проблем. Проблем је шта јесте био фалсификат а није била монтажа. То има везе с нама.

где да су изречене оне и онакве намере и директиве од стране актуелних поседника СРЕДСТАВА ЗА МАСОВНО УНИШТАВАЊЕ — од стране монтажера могу бити само потцртане, наглашене, чак и карикиране, али ипак не фалсификоване. Човек попут Туђмана, који се и сам бави монтажама и фалсификовњима морао би да зна да учитељи то ипак раде боље од ученика, поготово уколико очекују да се њихов „рад“ прогласи фалсификатом.

★ ★ ★

„Случај Мартин Шпегел“ још дуго ће бити предмет расправа о тајном деловању јавних и јавном деловању тајних служби, којима ова земља још увек располаже. Питања морала и законитости биће покривана посебним друштвеним интересима, а шта је тај интерес сазнаваћемо, како ствари стоје, тек кад за то не буде постојао „општи“, него искључиво појединачни или групни интерес. У том смислу од посебног значаја је онај сегмент афере који се односи на „легалан“ увоз 80.000 калашњикова из Мађарске. Ради се о контингенту, који и у светским размерама представља прворазредну „ватрену трансакцију“, не толико по финансијским колико по БЕЗБЕДНОСИМ И ПОЛИТИЧКИМ ефектима. И због мањих пошиљки падале су владе и покопавани моћни трговачки посредници. О свему томе јавност ове земље, која је напрасно и с разлогом дигнута на ноге ПАР МЕСЕЦИ након што је оружје увезено и дистрибуирано, сазнаје на парчиће и без коначне истине. Нисмо сазнали кога је и којим каналима Армија алармирала након што што је видела о чему се ради и нити ЗАШТО, ЗАПРАВО, НИЈЕ НИШТА УЧИНИЛА АКО НИЈЕ МОГЛА ИЛИ СМЕЛА да такво што онемогући, што је више него значајан податак. Нисмо сазнали да ли је алармирана

савезна влада, а ако јесте шта је учинила, односно ако није зашто није. Које су то ПОЗИТИВНЕ ОКОЛНОСТИ у овој земљи објављивање истине о БИТНО И РАДИКАЛНО угроженој безбедности ЊЕНИХ ГРАЂАНА пролонгирале за несхватљиво дуг период? Ко је и на основу чега проценио да је најпогоднији дан за објављивање информације управо дан када је планиран „историјски“ сусрет Туђмана и Милошевића? На крају крајева, у коју или чију ДНЕВНО-ПОЛИТИЧКУ ПОТРЕБУ је један овакав судбински догађај укалупљен? Све су то питања на која нисмо добили одговоре, а у складу с којима треба да се патриотски или издајнички понашамо, ни криви ни дужни. Барем ми који ризикујемо затвор уколико војним властима у прописаном року не пријавимо промену пребивалишта и ми који за прошверцован „ваздушни“ пиштољ ризикујемо инкриминацију „дело против државе и друштва“, „против безбедности земље“. Уз све остало...

★ ★ ★

Ми смо један колективан дух. И кривица нам је колективна. Или смо криви сви, значи нико, или нико — значи сви. А онда тражимо кривца са стране. Овај пут је то мађарска влада, која је ЗА РАЗЛИКУ ОД НАШЕ морала да зна шта јој се догађа у експортном атару, а пошто није знала ТРЕБА ДА ПОДНЕСЕ ОСТАВКУ. Међутим, риплијевштина није у том „парадоксу“. Ради се, наиме, о томе да је овдашња „владајућа“ јавност, којој и реч опозиција смрди као лешина, максималну пажњу, симпатије и надања поклонила не мађарским властима, него мађарској опозицији, парламентарној и ванпарламентарној подједнако. Јер, ко, забога, може да изгура проблем до краја и да изнесе праву истину на видело ако не — опозиција? Тако смо се сити и нагледали и начитали хвалоспева на рачун ефикасне и истинољубиве опозиције, спрам суревњиве и неспособне власти која не види ни прст пред носом. Док овај текст настаје опозиција је на прагу да из владе избаца два-три (не)одговорна министра, који би, вероватно, и дан-данас мирно спавали да су на време консутовали опозицију и њене мудре савете. И све то док у Србији неки делови опозиције указују на неморалност и незаконитост многих последњих акција власти и њених оружаных снага, „изван сваког патриотизма и реалног сагледавања ствари“. Питају се зашто ОНИ немају ОНАКВУ опозицију. Ваљда зато што овдашња опозиција нема ОНАКВУ власт.

Ефекте онога што (нам) данас раде осетићемо након прописане историјске дистанце. Није, при томе, искључено да смо део тих ефеката и ми, сваки од нас појединачно. Али, кад сами себе видимо на телевизији иако никад нисмо стали пред камере знаћемо да смо тамо због општег интереса. Чијег, чуће се, када, знаће се, како — о том по том.

Ана БОРКОВИЋ

САОПШТЕЊЕ ПРЕДСЕДНИШТВА СПО

ТРГОВИНА НАРОДНОМ НЕСРЕЋОМ

Београд, 11. фебруара — Српски покрет обнове осуђује сваку трговину несрећом Срба у данашњој Југославији. Пример такве недопустиве трговине представља тобоже „спонтани“ митинг непостојећег „Покрета жена за Југославију“, који је у социјалистичко-фронтском маниру режирала СПС, 8. фебруара на Новом Београду, под прозорима зграде где је требало да се води разговор републичких руководства о тражењима излаза из агоније ове земље.

Том режираном и непотребном уличном галамом дат је повод представницима Хрватске да не дођу у Београд, а и представницима Словеније да напусте проширену седницу Председништва Југославије. Осим тога, бачена је и сенка на традиционално гостопримство Београђана и Срба уопште, који су учтиво и с уважавањем дочекивали и емисаре ратног непријатеља кад би им долазили на преговоре.

Тај митинг је био вашариште хистерије и вулгарности. Даме у крзеним шубарама и бундама, углавном супруге и робакe виших официра ЈНА, УДБЕ и функционера Социјалистичке партије Србије, клицале су Брозовим генералима и клеле се на верност Брозовој Југославији, проглашавајући себе за „савест свих мајки“, за једине тумаче воље милиона српских жена које су данас незапослене и полугладне, које о бундама и шубарама не могу ни да сањају и које на „патриотске“ демонстрације не долазе државним мерцедесима.

Синови, мужеви и браћа дама у шубарама и бундама — а те даме је тог дана без икаквог државничког разлога примио председник Председништва Југославије — неће се сутра, дође ли до рата, паћи у рововима. Они ће и тада, као и сада, бити у позадини, у топлим, добро нахрањени и савим безбедни. Куршумима ће бити изложени синови, мужеви и браћа сиромашних мајки које 8. фебруара своју позоришну љубав прома Отаџбини нису показивале пред камерама Митевизије или, ако су и залутале тамо, нису разумеле прави циљ тога режираног скупа.

А циљ је био управо тај да се још више распале страсти, поспеши расуло и хаос. О том призивању хаоса и бољшевичке терапије војске, сведочи и оснопо-примитивни, „маломоргенски“ стил изражавања челних људи Србије.

У име својих чланова и присталица, а уверени смо и већине припадника нашег народа, СПО захтева да се у Београду обезбеде услови за мирне и неометане преговоре републичких руководства.

СПО тражи да челни људи Србије у тим разговорима буду на висини демократске традиције, културе и одважности српског народа.

ПРЕДСЕДНИШТВО СПО

ДРУГАРИЦЕ НА ВИСИНИ

Југославија се недељама тресе у Хамлетовској грозници — опстати, или се распасти. Обичан свет, испрепадан, уплашен, изгладнео, без наде на боље сутра, с неверицом и очајем гледа и слуша како из дана у дан расте халабука. Позиви на патриотизам и домољубље досежу до урлика. Они тамо, у оној другој републици, у оној непријатељској држави, све чине да разбију драгу нам Југославију, једину нашу домовину, без које не може бити ни биља, ни трава, ни животиња, ни људи. Они отуд, из те друге непријатељске државе, поручују да је с Југославијом готово, да ће ако ње нестане на овим просторима бити више слободе, више ваздуха, више светлости. Нико зачудо не помиње хлеб, јет то је тренутак у коме се одлучује о узвишенијим стварима.

ОН СВЕ ЗНА

У припреми својих поданика за бој у коме је часније погинути него остати жив, за своју државу до ових и оних река, до ових и оних гробова, до ових и оних цркава, велможе траже све више. Траже да сви у племену мисле ко' један, да климају ко' један, да урличу ко' један. Они најмоћнији, са највише глава иза себе највише и дрече. Остварење онога што су наумили и сконтали у дугим зимским вечерима, уз камин, са верном љубом, нема цене. Или ће бити тако, или нас, њихових поданика неће бити. Охрабрени својом фамилијом, они улазе у разговоре сдругим велможама, тврда срца тврђег од челика. Они с презиром и крајњим ниподаштавањем гледају друге. Они у људске разговоре и преговоре, који се тичу судбине милиона људи, судбине тек рођене и нерођене деце, судбине нас садашњих и оних будућих, они у те разговоре улазе као да разговарају о судбини омањег стада оваца, које стадо, можеш имати али и немораш. Онај најјачи, даје допринос светској дипломатској историји на пољу лингвистике, уносећи нове досад никад неупоребљиване термине. А његова штампа и његова телевизија, усхићена тим доприносом, егзалтирано понавља, подвлачи, извлачи у црно уоквирене наслове, оно, због чега би у свакој нормалној земљи грађани поцрвенели од стида кад би њихов краљ, цар или председник тако беседио. Е али он то може рећи јер је јак, јер је иза њега његова партија, женина партија такође, до њега је брка у чијим очима усхићеност сваком својом реченицом; иза њега су све жене Југославије чији је цвет окупљен у главном граду и то баш испред прозора где он беседи. Он чује њихове успаљене узвике, он зна шта ће оне рећи, он зна кога ће оне прозвати, она зна чију ће оне главу затражити. Његов лични писар, још јуче је проконтролисао шта су женскице срочиле а у Снежку има велико поверење. Та зна је од малих ногу, у кући му је такорећи одрасла. А и друге другарице су на висини. Због незгодних хидрометеоролошких прилика у главном граду, великог мраза и јаког ветра, изабране су оне најобученије. С бундама и астраганским шу-

барама. Тек сада се показује корисност и далековидост оне старе одлуке о амнестирању друга Морине, сада покојног, са листе за острел на којој је био са виђеним друштвом које су још чинили Азем Власи, Кољ Широка и Светислав Долашевић. Колико само убедљиво делује наступ другарице Бубе Морине. Каква спонтаност у исказу и кретњама. А бунда јој лоше не стоји на ветру.

ОД ТРИГЛАВА ДО ВАРДАРА

То што су другарице изабрале баш тај дан, тај петак и то место, то нема никакве везе с главном ствари. Јер то што другарице неће Марковића, неће Туђмана, неће Кучана и сличне а оће Јовића, то управо говори да су југословенски орјентисане. Од Триглава до Вардара. То што носе само његову слику, ствар је укуса и ништа више. И сад ови одозго са северозапада хоће да то прикажу као притисак. Као нема ту спонтаности, све је режирано. Притисак би био кад би прозивали истинске борце за Југославију ко што су Бућин и Булатовић, на пример, кад би називали издајницима зна се кога. Ово су баш потре-

фили. Све сам го петоколонаш. Ко зна за кога све раде и које све Америке и Енглеске стоје иза њих. Онај бивши Брозов генерал се ко бајаги уплашио жена па није ни дошао. Ко да би му жене нешто наудиле. А онај мали, дрчни Словенац ни пет ни шест па напусти разговоре. И шта онда. Већина је остала. И уместо да та већина ладно одлучи ко да они други и не постоје, нађу се неки јужњаци да филозофирају. Нема Југославије без овог или оног. Југославије има па макар се свела само на два ока у глави. Можда би то и било најбоље. Мало испремештати границе да сви наши буду унутра и бог те веселио.

ЖЕНЕ НИСУ САМО ЖЕНЕ

Имају право ови нови комунисти. Шака мангупа из Словеније и Хрватске хоће да разбије Југославију, једину нам домовину. Видиш кад се повуче нога и у преговорачки и уопште политички речник уведе праве, мушке речи, све је некако јасније. Исправно, шака мангупа, него како. Како их другачије назвати. А и друг Лењен је, брате, давно, изрекао ону познату мисао, која виси у кабинету друга

Драгомира Драшковића и у кабинету другарице Миђане Марковић, о мангупима у својим редовима.

Оно јес мали проблем што о тим мангупима не мисле тако у Словенији и Хрватској, али ако им жене дођу тамо као што су обећале, има да мисле. Јер, бре, жене нису само жене. Оне су и мајке, сестре, супруге, ћерке, синовнице, сестричине и тако даље.

А ови подаци у Војводини баш сад нашли да штрајукују и да не верују свом руководству. Сад су нашли да спавају по Покрајинским скупштинама и да извољевају тамо неке личне дохотке. Што се не угледају на Томицу и Бркића. Успели су крајњим залагањем да зауставе генерални штрајк у Србији. Треба, бре, пре свега бити патриота. Зар сад расправљати о зајамченим личним дохоцима, о неисплаћеним пензијама о лековима. Срамота. Зашто имамо парламент. Ено их, има их две стотине педесет па нека по цео дан причају. Ко им брани. То што би хтели да знају шта се на највишем месту расправља о судбини земље. Мало морген.

Милорад ДАНИЛОВ

ХУМАНОСТ ПОМОЋ ЗА МАЛУ ДАНИЈЕЛУ

Једни млади родитељи једне мале девојчице обијају ових дана прагове институција, предузећа и појединаца, тражећи финансијску помоћ за спас свог детета: за малу, четвороипогодишњу Данијелу Ђорђевић из села Липовице код Лесковца. Данијела је пре годину дана одстрањен бубрег који је био захваћен Вилмсовим тумором. И пре него што су дете и родитељи успели да одахну, подмукла се болест појавила на плућном крилу. Ни многобројна зрачења плућа, којима је Данијела била подвргнута у Дечијој болници из Тиршове улице у Београду, нису дала охрабрујуће резултате.

Према информацијама које су добили родитељи болесне девојчице, од стручних људи са ове клинике, ову болест успешно лечи, пу-

тем операције, др Никол Де Лепин у болници Робер Де Бре у Паризу.

За Данијелине родитеље је пут до Париза и лечење (један болнички дан кошта око 8000 франака), прескуп. Мајка Славица неради а отац Радосав је запослен у МИН-у из Ниша где радници већ месецима примају минималне плате од једне старе милијарде.

Данијелини родитељи, иначе чланови Српског покрета обнове, се обраћају читаоцима „Српске речи“ и припадницима СПО у земљи и иностранству да својим добровољним прилозима помогну Данијели да оде у Париз.

Код „Југобанке“ — Лесковац је отворен жиро рачун на име: Данијела Ђорђевић ж.р. 62100-623-16-80700-14-76-04719-7

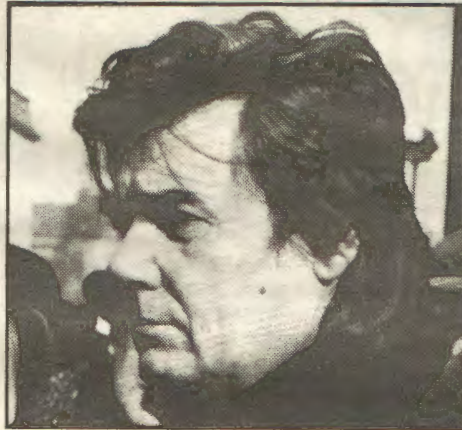
МИТИНЗИ

МИТИНГ „ПОДРШКЕ“ СРПСКОМ НАРОДУ У ХРВАТскоЈ

КОГА СПС БРАНИ НЕКА МУ БОГ ПОМОГНЕ!

Они који су пола столећа уништавали и спутавали српско биће одједанпут су напрасно осетили жарку жељу да заступају српски национални интерес и спасавају српски народ. Зашто ли се онда уопште јављају за реч!

Митинг подршке српском народу у Хрватској, одржан 2. фебруара у хали „Пинки“ у Земуну у организацији владајуће Партије показао је спремност српских комуниста да сваку ситуацију, у овом случају историјску драму Срба у Хрватској, злоупотребе и претворе у своју промоцију. У штампи најављиван као митинг иза којег стоје све српске опозиционе странке са званичним организатором Савезом свих Срба света и Матицом исељеника Србије, овај скуп је био је-

ВЕЛИМИР БРАНКОВИЋ, ДИРЕКТОР ГАЛЕНИКЕ: Што нам лажњаке гурате? Што нам гурате идеолошке подвале? Што нам ви из опозиције нудите издаје?

дан у низу већ виђених и добро познатих новомпонованих комунистички митинга. Премада се знало да прваци великих опозиционих странака неће узети учешће на таквом скупу легитимитет вишестраначког митинга прибазљен је присуством малих опозиционих странака, које су пристале да представљају вишестраначки параван. Свему овоме, наравно, треба додати учешће странака са седиштем изван Србије, а ставовима и политиком свог руководства представљају филијале такозване Социјалистичке партије Србије. Халу „Пинки“ испунило је преко 5000 људи, искрено забринутих за угрожену српску браћу у Хрватској.

ГУРАЊЕ НАПРЕД

Овако изрежираним вишестраначким митингом, на коме је домаћин био врло препознатљив, СПС је себе промовисала у јединог аутентичног заштитника српског народа, српске државе и Југославије, за чију је судбину исказана убедљива брига. Политика СПС-а

КАКО СУ ЖЕНЕ СПАШАВАЛЕ ЈУГОСЛАВИЈУ

МОДНА РЕВИЈА НА МИНУС 9

Војни пензионери — активисти СПС на Новом Београду и Земуну имали су ових дана важан партијски задатак: сваки од њих је био задужен да на митинг жена пред Палатом федерације, 8. фебруара, доведе најмање шест жена. Задатак „обезбеђивања масовног присуства другарица“ је само мањим делом извршен јер је, уместо најављених 50 хиљада, на митингу било свега десетак хиљада другарица и њихових анимир-мушкараца.

Тај митинг у организацији фантомског Иницијативног одбора Покрета жена за очување Југославије био је најављен као „протест против геноцидне и разбијачке политике врховништва ХДЗ“ и није, наравно, нимало случајно заказан у исто време када и, по многим очекивањима, одлучујућа рунда разговора о будућности Југославије у Председништву Југославије. Шлагворт за недолазак Фране Туђмана и Стипе Месића, одлазак Милана Кучана и репризирање разлаза на последњем конгресу СКЈ. Да ли ће у историји бити забележено да су Југославију срушиле — жене?

Шта се то догодило па Слободан Милошевић, који је постао славан и моћан захваљујући антибирокуратским митинзима и „дога-

ђању народа“, избегава да уђе у „мушку“ митингашку борбу против оживеле усташке горопади у Хрватској? Заиста нигде оних ранијих „спонтаних“, „слобистичких“ масовних скупова (милиона људи код Ушћа, исто толико на улицама Београда после Џанкарјевог дома...) Уместо њих, Србијом у овим, можда одлучујућим данима за судбину земље, туђи серија женских скупова по спортских халама, разним дворанама ради подршке генералима који рушећи усташтво под фирмом очувања Југославије спасавају бољшевичке монополе и привилегије.

Завршни ударац у овом „догађању жена“ требало је да буде митинг на отвореном простору платоа пред Палатом Федерације, замисљен као представа мајчинског и женског улагавања „мужевној војсци“ и пљувања „педера“ — Стипе Месића и Анте Марковића. Представу је из удовичке повучености режирала, све амбициознија Братислава Буба Морина, уз асистенцију неколико млађих социјалистичких дама из партијских предузећа СПС, као што су „Југопетрол“ и „Политика“. Мирв Алечковић, којој је партијски задатак водање за руку Десанке Максимовић, довела је и на овај скуп стару песникињу која је збуњено трептала очима пред оволиком количином

стварне и изманипулисане женске разгоропашености.

За говорницом се изређало 15 говорница од којих ваљда само млада радница из Индустије обуће „Београд“ (фирма у стечају којом управља многохваљени привредник и посланик СПС Душан Матковић) није била у бунди. Била је то ревија нерчева, астрагана, поларних лисица... на лепо и топло обученим социјалистичким дамама које нису примећивале нити су хајале за ледену кишу и кошаву под којима су смрзавале многе искрено забринуте мајке за будућност своје деце. Њима су били важни њихови говори и утркивање у прозивкама и позивима Марковићу и Месићу на оставке. Уместо једног сата, колико је било предвиђено, митинг је трајао готово два пута дуже.

Кукавички и манипулантски потурене су жене за политику која губи сваки кредибилитет. СПС се не усуђује на „мушке митинге“, јер се боји да ће их преузети опозиција и дати им свој печат. Боји се, такође, да се радници, пензионери и сви остали, не отргну контроли и затраже своје плате и пензије и рачуне за економску и социјалну катастрофу у којој се нашла Србија.

К. СТЕФАНОВИЋ

идентификована је са политиком српске државе и подметнута целом српском народу у дијаспори као покровитељска и једина.

Већ први говорник из редова такозване опозиције Душан Бошковић изговорио је речи које су социјалисти могли само прижељкивати:

„Српски народ није бољшевички, а држава Србија је на вишестраначким изборима добила вишестраначки Парламент. Таква каква је СРБИЈА ЈЕ НАЈДЕМОКРАТСКИЈА ДРЖАВА на Балкану, заједно са Републиком Грчком“.

Један од ретких независних српских интелектуалаца који се појавио на овом скупу и узео реч, историчар др Веселин Буретић на питање извештача „Српске речи“ од каквог је значаја овај скуп који бојкотије опозиција рекао је да „није испоштован наш договор да овај Сабор сазивају прије свега опозиционе странке, странка на власти и независни интелектуалци. У новинама се појавило то да је то Сабор Социјалистичке странке Београда и Свих Срба света. Мислим да је то основна грешка. Ја сам оштро осудио и владајућу странку што прави компромисе на путу од једномља ка вишеумљу, али и опозицију која показује неукост нападајући фронтално БОЉШЕВИЗАМ КОЈИ ОВДЕ ВИШЕ СТВАРНО НЕ ПОСТОЈИ У СТАРОМ ОБЛИКУ. Постоје само репови старог система који су по мом мишљењу нужност прелазног периода и мислим да шанса опозиције тек наступа, јер је она артикулисала национално тло, не за садашњи успех него за успех који неминовно долази“.

Врхунац нервозе окупљеног света, чија су очекивања била изневерена, током којим је ишао митинг, изазвао је излазак за говорницу

РАДОВАН КАРАЦИЋ, ПРЕДСЕДНИК СДС: Филијала СПС

генералног секретара СПС Петра Шкундрића. Он је, готово и не помињући српски народ, инсистирао на угрожености Југославије и југословенских народа везујући судбину српског народа ван матице искључиво за опцију југословенства.

ЗЛОУПОТРЕБА ОПОЗИЦИЈЕ

Иступање Радована Караџића на овом митингу треба схватити у светлу његове добро познате изјаве дате уочи првог изборног кру-

га у Србији, да СДС из БиХ у опцијама Слободана Милошевића сагледава своју будућност. На питање да ли овакви скупови имају легитимитет ако их опозиција бојкотије председник СДС из БиХ је рекао: „Ко брани српској опозицији да дође и да се укључи? Не желим да вређам странке, али у овом тренутку нико нема право да се понаша као катиперка, српски народ је у питању и српска држава је у питању, односно југословенска држава. У овом тренутку ме апсолутно не занимају идеолошке разлике нити ме занима ко је на власти. Ако је народ изабрао црног ђавола, требало би да га следимо, а народ је јасно изабрао и невероватне су ми примедбе на његов избор!“

Потпредседник СПС и генерални директор Галенике Велимир Бранковић је грмео: „Што нам лажњаке гурате? Што нам гурате идеолошке подвале? Што нам ви из опозиције нудите издаје? Зашто уопште постављате питање које је тотално глупо и нема интереса за српски народ?“

Какав је ефекат овог митинга? Хоће ли после овог митинга Србима ван Србије бити боље? Овај скуп није био ништа друго него (зло)употреба опозиције у сврху која није само државни и национални интерес Србије, него и пре свега промоција Социјалистичке партије. Промовишући себе као јединог заштитника ова иста партија је свим српским непријатељима дала основни адут против Срба и њиховог националног опстанка. Они који су пола столећа уништавали и спували српско биће сада хоће да заступају српски национални интерес и спасавају српски народ.

Славица ЛАЗИЋ

Фотографије Александар Танакијевић

Милан Младеновић (Радикална странка):

Узети учешће на оваквом скупу значило би порећи добар део оног о чему смо читаве године скретали пажњу, а то је да се кроз двојство у функцији Слободана Милошевића догађа мешање државних прерогатива са прерогативима у Социјалистичкој партији. Неколико година њима је Косово служило као прашина коју су бацали у лице народу, а сада је употребљена кинска прашина. Радикална странка не потцењује опасност у којој се српски народ налази у Хрватској, напротив ситуација је ту врло озбиљна али АКО СРПСКИ КОМУНИСТИ ВОДЕ СРПСКИ НАРОД У ОДБРАНУ СРПСКИХ ИНТЕРЕСА У ХРВАТској И ДРУГДЕ ОНДА ТО ВОДИ ПРОПАСТИ И ТРАГЕДИЈИ ТИХ ЉУДИ ТАМО, А ДОЖИВЕЋЕМО ЈЕ И МИ ОВДЕ. Вођи и српски прваци у Хрватској морали би да се добро умију и да отворе очи. Ја разумем да је њима неопходно да се везују за српску државу и да Србија као држава мора штитити интересе Срба куд год да су они али је катастрофа да ти људи не виде то удвајање прерогатива државности и партијности и да заправо одржавају и легитимишу једну НЕЛЕГИТИМНУ ВЛАСТ КОЈА ЋЕ ИХ ИЗДАТИ КАО ШТО ИЗДАЈЕ И НАС.

Војислав Коштуница, Демократска странка:

Демократска странка је од почетка сматрала да се митинзима ове врсте ствари не решавају. Она је овај митинг видела као један од низа митинга у досадашњој комунистичкој иконографији митинга СПС и при том полазила од оног добро познатог гесла Милана Грола, који је 1945. године, објаснио природу комунистичких митинга: „Манифестације пролазе — проблеми остају“. Овај митинг је показао изванредно својство и способност комуниста у Србији да ствари решавају митинзима и тонама папира да наравно проблеми остају. То је разлог зашто смо ми одбили да учествујемо на овом митингу. Друга страна приче се односи на састав односно на друге учеснике тог митинга. Ово је био вишестраначки митинг али тако интониран да се на крају крајева полако губила разлика између говорника владајуће странке и представника такозваних опозиционих странака. То је био један само ПРИВИДНО ШАРОЛИК КРУГ УЧЕСНИКА ИЗА КОЈИХ СУ СТАЈАЛЕ ИСТЕ ИДЕЈЕ КОЈИМА СЕ ТЕЖАК ПРОБЛЕМ СРПСКОГ НАРОДА У ЈУГОСЛАВИЈИ, У ДИЈАСПОРИ, У ОДНОСУ НА СРБИЈУ НЕ МОЖЕ РЕШИТИ. Мислим да цела ствар има и једну моралну димензију. Организатори овог скупа из реда СПС, треба рећи и то, СНОСЕ МОРАЛНУ ОДГОВОРНОСТ ЗА СТВАРАЊЕ ЈЕДНОГ ПОРЕТКА, ЈЕДНОГ УРЕЂЕ-

ЊА КОЈИ ЈЕ ОМОГУЋИО ОВАКАВ ПОЛОЖАЈ СРБА У ЈУГОСЛАВИЈИ. Реч је наравно о фамозном уставу из 1974. године. Не треба се заваравати — нико од најистакнутијих лидера СПС седамдесетих година није могао да тече каријеру ма каква она била, макар била то и каријера директора београдске банке, као што је то случај Слободана Милошевића, а да се не солидарирше са једним оваквим поретком који је тада створен и чије погубне последице данас сви ми осећамо.

Вук Драшковић, Српски покрет обнове:

Митинг у „Пинкију“ је био још један у низу манипулација осећањима српског народа у којима СПО никада није, нити хоће да учествује. Владајућа странка у Србији, најодговорнија за садашње неподношљиво стање свеколиког српства, покушала је и овога пута да промовише себе као заштитника наших страдалника у Туђмановој Хрватској, а знамо добро да паликућа никада није могао нити желео да угаси пожар. Ми смо о положају Срба изван садашњих Брозових граница Србије проговорили знатно раније и били због тога прогањани и хапшени од истих људи који сада организују колективне крокодилске сузе за народ кога су сами давно отписали. Зато је за СПО и друге озбиљне опозиционе странке таква хипокризија неприхватљива и са индигнацијом одбијена.

СТРАХ ОД СОЦИЈАЛНИХ НЕМИРА

Када је неко од посланика СПС са скупштинске говорнице уместо „Република Србија“ употребио „Социјалистичка Република Србија“ и одмах потом се извинио на тој грешци, из редова опозиције чуо се глас: „Није грешка!“ Одиста, готово све у Скупштини Србије још увек одвија се у знаку социјалистичке посланичке већине. И овог пута, као и на почетку првог заседања Скупштине, испољило се неколико својеврсних политичких парадокса.

Приликом разматрања закона којим се регулише преливање средстава из фондова оних предузећа која добро послују у испражњене фондове предузећа која се налазе пред стечајем, да би се радницима исплатили бар зајамчени лични доходи, нарочито су против закона били посланици Социјалистичке партије. Наравно да је против тог закона здушно била опозиција. Један од посланика СПС, иначе привредник, који очигледно добро зна какве су последице усвајања оваквог једног закона, употребио је застрашујуће поређење. Рекао је да је од усвајања овог закона гори још само братоубилачки рат.

Многи посланици нису желели да се изјасне о закону док не консултују своје бираче. Судаћи по реакцијама са скупштинске говорнице, готово сви су били против усвајања оваквог закона, и опозиција и социјалисти. А када је дошло до гласања, када је изгледало да је то гласање само пука формалност, резултат је био више него парадоксалан. Иако је закон усвојен са „тесним“ резултатом, јер се за њега изјаснило тек 125 посланика, нико се ипак није надао таквом исходу. Закон је изгласан захваљујући разлици од седам гласова. Тако су још једном посланици СПС гласали против себе, против јасних аргумената и, ако хоћете, против логике. Исход гласања није израз расправе у парламенту, што указује на зависност партијске већине од задатог идеолошког концепта. Посланици СПС показали су у расправи завидну објективност и познавање проблема, док су се приликом гласања определили за унапред утврђен став своје партије.

Превладао је страх од радничког бунта, од ширих социјалних немира и друштвених потреса. Оваквим законом кажњена су предузећа која добро послују. Додуше њих је веома мало, тако да је илузорно очекивати да ће се на овај начин сакупити средства потребна за исплату зајемчених радничких плата. Нема више успешних великих предузећа и великих привредних система, од којих се може узети а да се то и не осети у њиховом раду. Највећи број предузећа нема средстава ни за репродуктивни материјал, неопходан за производњу, а ка-

Пише: Слободан РАКИТИЋ

мо ли за плате. Многа предузећа не могу да наплате зарађено, огромна су потраживања, али истовремено велика су и дуговања. Српска привреда нашла се у једном врзином колу из кога као да и нема изласка. Само два-три предузећа више потражују него што дугују. Тако се беспарица појединих предузећа објашњава „добрим пословним а лошим финансијским разлозима“. Камо среће да немамо стручњаке који постављају овакве дијагнозе.

Не мали број предузећа обуставио је производњу и послао раднике на принудни одмор. Неко је иронично приметио да више радници не могу ни да штрајкују, јер да би штрајковали — потребно је да раде. Право на штрајк проистиче из права на рад. Председник синдиката Београда обавестио је парламент да има радника који три и четири месеца нису примили плате. Да би удовољили радницима, Скупштина Србије заказује ванредну седницу, ноћну, и на дневни ред, по хитном поступку, ставља захтеве радника и синдиката.

Усвојеним законом о стварању фондова за исплату зајемчених личних доходака обесмишљено је успешно пословање појединих предузећа. Посланици СПС заузели су становиште да је боље да сви буду сиромашни. Утешени исплатом „загарантованих минималних личних доходака“, радници ни овог пута неће потражити праве разлоге због којих су дошли у ситуацију да им припада само минимални доходак, а потом неколико месеци не приме ни тај егзистенцијални минимум. Времена и прилике за рашчлањивање и анализу проблема није било. Увек се узимало од оних који добро раде. Они који добро раде и овог пута ће бити кажњени зато што добро раде. Таква политика више је него дестимулативна. Међутим, ствар је постављена накарадно. Гласати против закона о новим порезима и доприносима значило би бити несолидаран са радницима.

Они који су били против усвајања оваквог закона пошли су од једноставне чињенице да је таква политика погубна, да су решења привремена и да се на тај начин само прикрива право стање српске привреде. Осим тога, чуло се са скупштинске говорнице, завршни рачуни биће познати тек 28. фебруара и чему журба са усвајањем тог закона. Зашто се прво не изврше потребне анализе, зашто се на вагу не стави да ли је од оваквог једног потеза, очигледно изнуђеног, већа корист или штета. Такав закон, који се доноси на брзину, може да гаси пожар, али не и да уклони жариште.

Рецесија економске политике веће је зло од инфлације, чуло се такође са скупштинске говорнице. Квалификације као што су „слом финансијског система“, „економски колапс“, „из суве дренажине не може се исцедити ништа“ и све у том смислу, исказују право стање српске привреде и докле нас је довела једна у основи дефанзивна економска политика и такозвани „инвестициони циклус“ српске владе. Ако већ није могла ништа да уради, јер је била блокирана политиком савезне владе, зашто благовремено није поднела оставку и ставила јасно на знање да је политика савезне администрације погубна по Србију. Зар да пуну истину сазнамо учи самог избора нове владе?

Очигледно да неки посланици не знају шта је парламент и парламентаризам. Посланик СПС, Михаљ Кертеc, на пример, изашавши нешто љут за говорницу и демагошки се удварајући радницима, све посланике у скупштинској сали који не мисле као он назвао је својим непријатељима. Утисак је био мучан, тако да је сам председник Скупштине Србије, Слободан Унковић, морао да реагује и да ствар некако смири и заташка: „Ја мислим да смо овде сви пријатељи“. Посланик Кертеc је био незадовољан овом примедбом, а очигледно да је заборавио где се налази. Непримерно се парламенту обратио и председник синдиката Београда, када је упитао посланике да ли су они примили плате, алудирајући на то да радници нису. Ово удварање радницима, прикупљање политичких поена и надметање у патриотизму значило је својеврсно замењивање тезе, што је једном већ учињено, на самом почетку заседања Скупштине, када се расправљало о верификацији мандата посланика са Косова и Метохије. Уместо да се ствари посматрају начелно, потегнуто је питање патриотизма. Изгледа да ће за поједине посланике СПС разликовање непријатеља од неистомишљеника бити веома тешка лекција. Неки посланици као да заборављају да увреда парламента јесте у ствари увреда народа.

Посрнула је српска привреда, са губицима које смо у прошлом броју проценили на 5 милијарди америчких долара, са банкротираним банкама, са беспарицом и дуговима здравства, пензијског осигурања, просвете и културе. О коликим једногодишњим губицима се ради најупечатљивије говори податак да једногодишњи род српске пшенице од 3,9 милиона тона и 4,8 милиона тона кукуруза по светским ценама вреди свега 1,5 милијарди долара. Дакле, само у једној години исказаће се губитак од приближно три годишње жетве. Ових дана сведоци смо новог хаоса. Ево само три примера:

- немачка марка на црном тржишту продаје се по 12 динара,
- месечне каматне стопе достигле су висину од 15 одсто, плативо одмах по истеку месеца, с тим да за кредит на слободном финансијском тржишту гарантује једна од солиднијих банака,
- прописи Републике Србије о порезима из личних доходака нису грански одређени, већ се произвођачи који раде лоше финансирају на терет истих произвођача, чак и истог производа, па ови први не плаћају чак ни здравствено, ни пензијско осигурање, или плаћају два три пута ниже стопе,
- порез на добит преноси се са 40%, ме-

КАКО САНИРАТИ СРПСКУ ПРИВРЕДУ?

ЗНАМО КАКО, НЕ ЗНАМО КО

ђутим, нема се у виду да се, ипак, ради о стопи од 66% (Ово из разлога што од 100 динара добити држава узима 40, а предузећу остаје 60, из тога произилази да се на оних 60 остатка плаћа 66,6% пореза на добит и то износи тих 40), зато ће цела привреда за три-четири месеца бити наглавачке окренута. Лоших 4/4 уништиће сада и оних 1/4 добрих.

Примера би било у недоглед. Једино што економском стручњаку остаје јесте да захтева да вишестраначка СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ објави банкрот своје економије и својих финансија и захтева САНАЦИЈУ СВАКОГ ПРЕДУЗЕЋА. Она предузећа која имају уравнотежене изворе финансирања и постижу просечну добит треба ослободити државне тортуре. Она друга, поделити на пропала тржишта и тржишту непотребна, затим на пропала, али тржишту потребна, јер производе „нужне“ и „потребне“ производе, и она трећа која имају позитивно пословање,

али имају нагомилане губитке из прошлости. Та финансијска операција (**малигног монетарног ткива**) треба да обезбеди да део привреде оздрави. Део ће пропасти.

Поставља се логично питање, а ко ће сносити терет изолованих губитака?

Јасно је да у овој држави постоје још користи које треба пописати, било да су оне у градским локацијама, продајним пунктовима који се воде у општинским и београдским књигама, продаји дела предузећа радницима и иностранству и другим добро познатим добрима која се тржишно могу ефектуирати.

Последњи рок, који се пре општег потопа може још економски искористити јесте март 1991. године, када ће резултати КОНЦЕПЦИЈЕ ПРИВРЕДНЕ РЕФОРМЕ Председника СИБ-а Анте Марковића и КОМИСИЈЕ ЗА ПРИВРЕДНУ РЕФОРМУ СРБИЈЕ Слободана Милошевића, показати свих „хиљаду цветова“ и „једну ружу“.

Миодраг К. СКУЛИЋ

РЕВОЛУЦИЈА НЕ ПРИЗНАЈЕ ПРОЦЕДУРУ

Пошто Устав забрањује да председник Републике Србије буде и председник неке политичке странке то је Слободан Милошевић 21. децембра обећао да више неће бити и председник Социјалистичке партије Србије. Од тог обећања до данас прошло је

53

дана,

а његово повлачење још увек траје.

Наш председник држи до задате речи. Дана 11. фебруара Слободан Милошевић положио је заклетву у којој се обавезао да ће „све своје снаге посветити поштовању и одбрани Устава“. Од тада до данас прошло је

30

дана,

а Слободан Милошевић још увек је противуставно на положају председника Републике Србије и Социјалистичке партије Србије.

ТИКВА БЕЗ КОРЕНА ПРОТИВ РУЖИЧЊАКА

Половином прошлог века Хрвати се нису противили чињеници да чак и на западу земље Срба има пет-шест пута више него њих. Век и по касније установили су да тамо Срба готово уопште нема, а да је и оно мало колико их има — сувишно. Ко је рекао геноцид?

Према Лази М. Костићу (Спорне територије Срба и Хрвата, Досије, Београд, 1990) Шафарик је у свом епохалном делу *Словенски народ* пре четрдесетих година прошлог века исписао етнографске карте целокупне словенске расе. Своје материјале Шафарик прво класификује по државама у којима живе Словени, а затим и по вероисповести. По њему је у то време СЛОВЕНА БИЛО УКУПНО БЛИЗУ 80 МИЛИОНА, а од тога САДАШЊИХ ЈУГОСЛОВЕНА ОКО 7,4 МИЛИОНА. Међу Југословенима Шафарик је избројао

СРБА	5.294.000
ХРВАТА	801.000
СЛОВЕНАЦА (ВИНДА)	1.153.000
УКУПНО ЈУГОСЛОВЕНА	7.248.000
Даље, по Шафарик у свим Хрвати су католици, а међу Србима је било православних	2.880.000
муслимана	550.000
католика	1.864.000
УКУПНО СРБА	5.294.000

Делећи поједине народе на државе Шафарик је, према истом делу Лазе М. Костића, све Хрвате и Словенце унео у рубрику АУСТРИЈА, док је Србе нашао у Аустрији 2.590.000

Србији	950.000
Црној Гори	160.000
Русији	100.000
Турској (Рашка, Ст. Србија и БиХ)	1.490.000
Укупно Срба	5.290.000

То значи да је Срба у тадашњој Србији и на територији под турском окупацијом укључујући и Босну и Херцеговину, било 4.080.000 и то без становништва Црне Горе и без Срба у Аустрији, преко Саве и Дунава.

ОД 600 ДО 10 ПОСТО

То опет, значи да је, по Шафарик у, СРБА ШЕСТ ДО СЕДАМ ПУТА ВИШЕ НЕГО ХРВАТА. Чак штавише, Хрвати су после Луничких Срба **НАЈМАЛОБРОЈНИЈИ СЛОВЕНСКИ НАРОД**. Види се и то и из прецизног „састава“ осамдесетмилионског словенског народа:

Великоруси	35 мил.
Малоруси	13 мил.
Пољаци	10,5 мил.
Срби	5,3 мил.
Чеси	4,5 мил.
Бугари	3,5 мил.
Словаци	2 мил.
Белоруси	2 мил.
Словенци	1,1 мил.
Хрвати	0,8 мил.
Лунички Срби	— мил.

Шафарикови савременици истицали су да Срба има округло 5 милиона, док је Шафарикова процена за око 300 хиљада виша, али је и старија за две-три деценије.

Преглед јужнословенских народа по вероисповестима изгледа овако:

Католици Срби	1.865.000
Католици Хрвати	801.000
Католици Словенци	1.153.000
УКУПНО КАТОЛИКА ЈУЖНОСЛОВЕНА	3.719.000
Православних Срба	2.880.000
Муслимана Срба	550.000
Православних Срба Црногораца	160.000
УКУПНО СЛОВЕНА	7.309.000

После Шафарика ово подручје су истраживали и Пипин и Спасевич (први Рус, други Пољак). Српско становништво у Аустрији они су рашчланили покрајинама. Тако је четрдесетих година прошлог века, по њима, Срба било

у Војводини и Банату	532.000
у Славонији и Слав. Војној Граници	738.000
у Хрватској и Хрв. Војној Граници	629.000
у Јужној Крањској	40.000
у Истри и Мађарском приморју	254.000
у Далмацији	391.000

УКУПНО СРБА У АУСТРИЈИ 2.584.000

Што је готово идентично цифри коју је као најверодостојнију објавио Шафарик. Пипин и Спасевич за Хрвате кажу: „Хрватско племе, искључиво аустријски католици, обухвата по Шафарикау 801.000 људи“.

КАКВА ДРИНА?

Цитирамо Лазу М. Костића, који у завршном делу овог поглавља о Шафарикау каже:

„Хрвати нису рашчлањени према покрајинама. Међутим, изгледа скоро поуздано да је свих 800.000 Хрвата Шафарик нашао у самој Хрватској. Изгледа да су сви Словени из Далмације и Истре рачунати као Срби, а вероватно сви или барем претежни део Словена Славоније. У Босни сасвим поуздано, и у свој тадашњој Турској, Шафарик није нашао ниједног Хрвата. Ни „до Дрине“ ни „до Митровице и даље“.

Ево још неколико цитата из поменутог дела:

Узимајући за подлогу Шафарика Ј. Кол (у својој студији) тврди: Срби су више него други Словени разасути у многа мала племена, у Бошњаке, Раце, Далматинце, Морлаке, Црногорце итд. Заједно образују једну масу од 5.300.000 душа, повезаних јединственим језиком, крвљу и обичајима...“, а затим следи констатација да „... Хрвати станују на Средњој Драви и Сави, броје само 800 хиљада душа...“

Ј. Кол је, према Лазу М. Костићу, у другој студији, писаној 1947. и 1948. године навео и следеће:

„Број Срба у оквиру Дунавског подручја износи близу 3 милиона, тј. 750.000 у Угарској, 200.000 у Војној Граници, више од милион у Србији и више од 700.000 у Босни“.

Даље, др Лаза М. Костић у поменутој књизи наводи да су у једном словеначком листу, који је средином прошлог века излазио у Целљу, ови Шафарикови подаци реципирани без ознаке извора, дакле као нешто у шта се не може сумњати. У Шафарика тада заиста нико није сумњао па ни познати хрватски интелектуалци и научници. Костић наводи само нека

њихова размишљања:

„За Народопис Шафарика Хрват Ватрослав Јагић, највећи слависта с краја XIX века, каже да је 'та златна књижица била уопште дуго времена најбоље што је човек могао о томе предмету дознати'...“

Познати хрватски публициста Имбро Ткалец, који је имао око 20 година када је дело изашло, а који је био један од хрватских младића највише жељних знања тога доба, пише у својим мемоарима: Одакле бих могао сазнати статистичке податке о свим гранама словенске расе да није опет Шафарик у свом дјелу Народопис словенски и у својој етнографској карти укупне словенске расе дао Европи исказ тада савременог положаја Словена?“

„Ранији“ Хрвати су Шафарика примали без поговора, као нешто чему се не може противуречити, као утврђену научну истину.

За разлику од тих „ранијих“, данашњи Хрвати, а можда већ и они после 1860. посебно после 1918, одричу се свог словенског порекла и више им је на срцу католицизам посредством којег желе да постану „репа без корена“. На том путу сметају им само Срби, Србија и православље, од којих претходно прихватише и језик и писмо.

Због свега тога, због непризнавања свог словенског порекла, због признавања српског језика као свог, аутохтоног, због геноцида који су извршили над српским народом да би га удаљили од ЊЕГОВИХ етничких, историјских и географских простора, од његових прадедовских огњишта, доносимо преглед свих пописа становништва у прошлом и овом веку. Могуће је на основу тога почети рад на попису геноцида над српским становништвом, кад то већ није званично предвидела Република Србија у предстојећем попису 1991. Дакле, 1865. године, према турским пописима, мушких глава је било 639.425 у Босни и Херцеговини од чега:

296.774 православне вере или	46,40 %
128.960 католичке вере или	20,20 %
209.814 муслимана или	32,80 %
3.877 Јевреја или	0,60 %

1910. године становништво Босне и Херцего-

ИСТРАЖИВАЊА

вине пописано је од Аустро-Угарске царевине и међу 1.898.044 становника било је:

825.418 православних или	43,49 %
612.137 муслимана или	32,25 %
442.197 католика или	23,30 %
11.868 јевреја или	0,62 %
6.424 осталих конфесија или	0,34 %

1905. године према аустријским пописима у свих осам жупанија Хрватске и Славоније било је 2.416.304 становника, или по вероисповести:

616.518 православних Срба, односно 25,5% Срба је у тој „матичној“ Хрватској било у две жупаније више него католика, а чисте жупе хрватске су Варајдинска, Загребачка без следећих котара, у којима су преовлађивали Срби: Двор, Вргин Мост, Глина и Костајница. И у бројним другим котарима преовлађивали су Срби, посебно у Пакрацу, Групишком Пољу, Иригу и др.

1931. године у Босни и Херцеговини је пописано 2.323.555 становника од чега:

1.028.139 православних или	44,25 %
718.079 муслимана	30,90 %
547.949 католика	23,58 %
29.388 осталих	1,27 %

1948. године у Босни и Херцеговини је 2.565.283 становника и то:

1.067.728 православних, или	41,62 %
890.094 муслимана, или	34,71 %
580.790 католика, или	22,61 %
26.671 осталих	1,06 %

Ови и овде непоменути подаци верно потврђују тезу да су СРБИ у ЗАПАДНИМ КРАЈЕВИМА на својој историјској, географској и етничкој земљи.

МИОДРАГ К. СКУЛИЋ

„ЦРВЕНИ ПАСОШИ“ ЗА КАРАЂОРЂЕВИЋЕ?!

Чувена правна максима „не можемо се држати параграфа као пијан плота“ (Ј. Б. Тито „Сабрана дела“, XXXIII том) примењивана је од првих дана нове власти. Карађорђевићима су одузели све, без суда и суђења. Али, памти народ много боље него што су „теоретичари и практичари“ марксизма-лењинизма претпостављали...

После отужне еуфорије махања Карађорђевићима, у предизборној кампањи неких странака и шареној штампи (а што се као и свака еуфорија завршило нагло и потпуно), повучен је коначано и један озбиљан потез. Београдски адвокат Сава Анђелковић покренуо је пред Уставним судом Југославије иницијативу за укидање Указа о одузимању држављанства ФНРЈ и конфискации целокупне имовине породице Карађорђевић, донет 8. марта 1947. године. Своју иницијативу ремирани адвокат заснива на убеђењу да је дотични акт био неуставан и незаконит још у тренутку доношења, значи и по законима и прописима оног доба.

Указ гласи:

„На основу члана 16 став 3, члана 17 став 2 Закона о држављанству Федеративне Народне Републике Југославије од 1. јула 1946.

године и на основу члана 14 став 3 Закона о врстама казни од 14. августа 1946. године, а у вези члана 4 тачке 23 Закона о Президијуму Народне скупштине Федеративне Народне Републике Југославије

Одлучује:

Одузима се држављанство Федеративне Народне Републике Југославије и конфискује целокупна имовина:

Петру Александра Карађорђевића, Александру Петра Карађорђевића, Томиславу Александра Карађорђевића, Андреју Александра Карађорђевића, Марији Александра Карађорђевића, Павлу Арсена Карађорђевића, Олги Павла Карађорђевића, Александру Павла Карађорђевића, Николи Павла Карађорђевића и Јелисавети Павла Карађорђевића, сада сви у иностранству.

Спровођење ове одлуке поверава се влади Федеративне Народне Републике Југосла-

вије. (У потпису „претседник Иван Рибар“).

Анализирајући текст Анђелковић износи чињенице о томе на који је начин последња српска владарска породица осуђена без суђења, баналним потезом пера. Али, како се и онда, далеке 1947. године водило рачуна да прописи имају какву — такву цивилизовану форму, испоставља се да Скупштина ФНРЈ сопствено законодавно деловање није сматрала довољно револуционарним! Отуд Указ. Јер чланови на које се у тексту позива, објављени у службеном листу ФНРЈ од 1. јула 1946. изгледају овако:

СКУПШТИНА ИЛИ СВЕТА ИНКВИЗИЦИЈА

„Држављанство ФНРЈ се може одузети и сваком оном натурализованом држављанину који је до своје натурализације дошао користећи се лажним наводима, или што је свесно прећутао важне околности, или који је у року од 5 година по натурализацији судском пресудом кажњен за неко нечасно дело или дело против народних и државних интереса“ (Закон о држављанству ФНРЈ, члан 16 став 2).

„Држављанство се може одузети сваком држављанину ФНРЈ који у иностранству својим радом наноси или је у време рата нано-

сио штету народним и државним интересима ФНРЈ, или одбија да врши грађанске дужности" (Закон о држављанству ФНРЈ, члан 16 став 3).

„По ставу 3 претходног члана одузима се држављанство судском пресудом у случајевима нарочито предвиђеним у закону или одлуком Президијума Народне скупштине ФНРЈ" (Закон о држављанству, члан 17 став 3)

Казна конфискације имовине састоји се у принудном одузимању без накнаде у корист државе, целокупне или одређеног дела имовине **осуђеног лица**. Као казна може се изрицати и као главна и као споредна казна, али само у случајевима изричито предвиђеним законом. (Закон о врстама казни ФНРЈ, од 16. августа 1946. године)

Очигледно, непосредни идеолошки и материјални интереси превагнули су над свешћу о смислу права и понашања у складу с њим. (Евидентна сличност са (не)правним системом великог источног брата, срећом по Србију и Карађорђевиће, није се поклопила до епизоде „суђења" и пресуђивања Романовима — можда једино због тога што су били недоступни дугој руци нове југословенске „правде").

НАЦИОНАЛНИ, ВЕРСКИ, ПАРТИЈСКИ ИНТЕРЕСИ

Било како било, Указом су имовине лишени и малолетни чланови породице Карађорђевић, а наступило другарско „газдовање"

кућама у Београду, Загребу, на Бохињу, Цетињу... имањима, виноградима, ловиштима широм Југославије. Извесно најмучнији део у поступку враћања имовине биће, међутим, проналажења предмета од непроцењиве вредности (као што су уметничке слике и предмети, ретке књиге из краљевских библиотека, делови намештаја) који су својим „згодним" димензијама просто мамили наше дојучерашње „угледнике" да их присвоје. О томе, о појединим примерима за које су знали, писали су у својим јуначким мемоарима и неки другови. У поглављима резервисаним за посипање пепелом, најчешће.

Занимљиво ће бити мишљења судија Уставног суда Југославије, који су у ионако „сложеном" часу за савезну државу, добили још један деликатан случај: С једне стране, судије из западних република имају обавезу према промењеним друштвеним вредностима средине коју заступају у федерацији. Гледано с те стране, реално би било очекивати да се залажу за враћање имовине пређашњим власницима. Али, с друге стране, Карађорђевићи су Срби и враћање некретнина на територији Словеније и Хрватске могло би да „угрози њихову младу демократију и суверенитет" (Овако натегнуту тезу, на основу искустава са том мителеурупском господом, можемо сматрати врло вероватном).

Код српских судија резон је обрнут (Србија као комунистичка „оаза" мора, наравно, да брани „власт радника над средствима за производњу" — по сваку цену) а тиме је апсурд још већи!

Свестан компликација ове и других врста, адвокат Анђелковић нагласак своје иницијативе ставља управо на враћању држављанства члановима краљевске породице, како би у статусу који имају сви грађани Србије, могли да штите своје интересе пред државом.

Дакле, спасавање нечега што је један варварски чин из наше комунистичке прошлости у трену успео да уништи, представљаће тешко искушење за најбоље правнике — месецима.

У најбољем случају.

А. ЦВЕТКОВИЋ

САВА АНЂЕЛКОВИЋ, АДВОКАТ:

БЛАГА ИЗ „ЋОРАВЕ КУТИЈЕ"

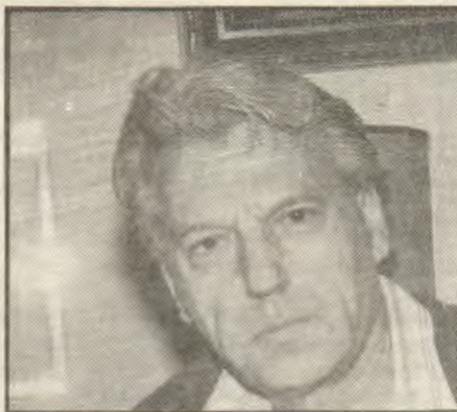
На идеју о овој иницијативи дошао сам, заправо, радећи на предмету задужбине породице Карађорђевић, односно Задужбине краља Петра I Ослободиоца, на Опленцу. Био сам пуномоћник задужбине у поступку против једне одлуке СО Топола. Наиме, сва три већа општине Топола усвојила су прошлог лета одлуку да се Задужбини, која се једно време звала „Душан Петровић-Шане" (узгред, по личности која није баш много задужила Србију), врати њено старо име: Задужбина краља Петра I Ослободиоца. Они су, међутим, злонамерно и тенденциозно потурили један став у коме се каже да се задужбина додељује Цркви на управљање. Зашто? Претпостављам да је некоме била намера да завади Цркву и породицу Карађорђевић!

Да вас подсетим: краљ Петар Први, када је полазио у Први светски рат, напуштајући Србију оставио је тестамент у коме је за Опленца рекао да га оставља целој породици Карађорђевић на уживање, а да личност која по редоследу буде краљ управља имањем. Дакле, свима на уживање, краљу на управљање.

Спор смо, код Окружног суда у Крагујевцу, добили.

Тако сам упознао постојбину породице Карађорђевић.

Што се имовине краљевске породице тиче, поседујем решење Среског суда у Београду О.бр. 428/34 од 27.10.1938. године, када је расправљена „оставина блаженопочившег

витешког краља Ујединитеља Александра I Карађорђевића. У том подужем решењу набројана је сва имовина која је подељена на три једнака дела синовима Петру, Томиславу и Андреју, док се супрузи, краљици Марији одређује годишња апанажа у износу од 6 милиона динара годишње, под условом да се не уда и не напусти бораваште у Београду.

Морам да кажем да у том решењу нема ни слова о некаквој шифри, о некаквом сефу у иностраној банци. А да би могли да добију оно што се у сефу налази морали су да имају оставинско решење да су то наследили!

Према томе, тај мит о сефу у швајцарској банци неко је злонамерно пустио у јавност и то из два разлога:

Непобитно је да је велики број људи (а међу њима и професора нашег Правног факултета) путовао на државни рачун, наводно тражећи сеф (и то су годинама тражиле читаве делегације)... Ангажовани су и адвокати, плаћани су високи хонорари, а да се ниједан податак није имао у рукама — да тамо нешто стварно постоји због чега би се требало излагати тим огромним трошковима. Али, сви су се добро напутовали и провели (а мислим да то и данас раде) тражећи та своја измишљена „Потемкинова блага".

Други разлог је био стратегијско-политички (и, уствари, био онај главни разлог): ненародни краљ је експлоатисао свој народ, да би на крају то што је покрао пребацено на „сигурно", у иностранство. Уједно, тим непостојећим златом могли су да се прикривају они који су, са имунитетом своје Партије, у том тренутку истински плаћали ову земљу. Јер, ову земљу очигледно, мали човек може да упропасти једино недоласком на посао, али прави „мацани" који су имали овлашћења да преговарају у име државе или великих предузећа код купопродаје, правили су врло повољне (по себе) финансијске трансакције. Интереси народа и државе увек су били споредна ствар.

Зато те силне југословенске делегације које годинама јуре то „краљево благо" можда би боље било да су се ангажовале да спрече крађу и распродају наше земље, од људи који то и данас чине.

СОЦИЈАЛИСТИЧКИ МЕЗИМЦИ ПО СВЕТСКИМ МЕТРОПОЛАМА

ПИЈАНИ МИЛИЈАРДЕРИ

**Док српска привреда
грца у губицима, њени
представници у
иностраниству свесрдно
јој помажу да потоне
још дубље. А њима
помажу ови из земље.
И то како.**

У прошлом броју објавили смо како послу-
је Француско-српска банка у Паризу, ко-
ју води господин **Миодраг Зечевић**, не-
суђени председник српске владе.
У овом броју осврнућемо се и на посло-
вање српских ино-представништва у **Бечу, Лондону,
Москви и Кипру.**

„Југославија комерц“ из Београда има своју фир-
му и у Бечу. Ово предузеће се ових дана потеже у јав-
ности, јер је њен генерални директор **др Зоран Обра-
довић** са својим сарадницима откупио ту спољно
трговинску фирму. Радници су само нужно зло у овом
предузећу, које је сада власништво господина Обра-
довића. У његовим рукама су и представништва у
Лондону и Москви.

ОЛАЋИВАЊЕ ИЗВАНА

Главни капитал господин Обрадовић је стекао
пљачкајући преко представништва у Бечу српску прив-
реду... Купујући из СССР-а нафту и керозин за потре-
бе Србије, г. Обрадовић је, док је трајао транспорт,
мењао папире о власнику и касније је продавао на
слободном европском тржишту. Годишње је зарађи-

вано на овај начин око 10 милиона долара. Сав новац
је ишао у капитал бечке фирме. Заузврат, СССР-у су
испоручиване ципеле и конфекција српских предузе-
ћа. Њима је г. Обрадовић исплаћивао само полови-
ну цену коштања ових производа, са честим закашње-
њима. Најдрастичнији пример су калемари из села
Дренове код Трстеника и београдско „Семе“, који су
у СССР извезли своју робу, а нису исплаћени, јер их је
„СЕМЕ“ оставило без пара. Приватни интереси госпо-
дина Обрадовића, члана Социјалистичке партије Ср-
бије, изнад су интереса Републике Србије. Купујући
„Југославију комерц“ у земљи, Обрадовић и директо-
ри добили су „приде“ цео бечки пункт и представниш-
тва у Москви и Лондону.

Ко стоји иза лоповлука и гангстераја господина
Обрадовића?

Доктор Обрадовић није само стручњак за папирне
преваре. У инопункту г. Обрадовић је запослио супру-
гу **Бранка Костића**, доскорашњег генералног дирек-
тора **ИНВЕСТБАНКЕ**, који сада у Лондону држи
српску банку са британским предзнаком. Брачни пар
Костић, иначе десна рука Председника Слободана
Милошевића, породично ради у Лондону, као што су
некада „пословали“ и у Сједињеним Америчким
Државама.

Лондонска банка држи „на вези“ пункт у Кипру, у
којем је запослена госпођа **Борка Вучић**, велика при-
јатељица и Слободана Милошевића и Бранка Костића.
Госпођа Вучић има више од 45 година радног стажа и
била је директор представништва на Кипру, а истовре-
мено и в.д. генералног директора **БЕОГРАДСКЕ
БАНКЕ**, која је у прошлој години, као највећа банка
„уже Србије“ ојадилу српску привреду, јер на њеним
жиро рачунима није било ни динара, а губитак се мери
милијардама долара. Десетине милиона америчких
долара изгубила је Борка Вучић и Београдска банка
на познатом САЛТ-кредиту.

Госпођа Борка Вучић је, као директор представ-
ништва **БЕОГРАДСКЕ БАНКЕ** на Кипру великодушно
финансирала словеначки „Елан“ са 21 милион немач-
ких марака, а тек половину дуга је успела да поврати.
Више од 10 милиона ДЕМ „Елан“ је пребацио у инос-
транство, и за толико ће госпођа Вучић оштетити
српску банку.

ПРИЈАТЕЉИ ПО СВЕТУ

Брат Бранка Костића до пензионисања је био ге-
нерални директор **ЦЕНТРОПРОМ-а**. Већ четири годи-
не **Влада Костић**, као пензионер, директорује у пред-
ставништу **ИНТЕРЕКСПОРТА** у Москви. Посао је до-
био захваљујући чињеници што је помоћник генерал-
ног директора **ИНТЕРЕКСПОРТА Борисав Милоше-
вић**, рођени брат Слободана Милошевића, некадаш-
њи амбасадор Југославије у Алжиру.

После пензионисања не мирује ни **Милојко Вељо-
вић**, некадашњи генерални директор **ПК „Београд“**,
јер, захваљујући блискости клану Костић добија посао
у представништву у Москви. Плус пензија.

Списак **ФЕУД-СОЦИЈАЛИСТА** блиских Слободану
Милошевићу, који под његовом заштитом немилице
пљачкају српску привреду дуг је и импресиван. Барем
по брижности Председника Милошевића према својим
пријатељима, које и након пензионисања Милоше-
вић шаље по белом свету да пељеше српске банке и
предузећа.

Да ли ће посланици у Скупштини Србије, у чијим
клубама седи и садашњи министар српске полиције
Радмило Богдановић, поставити питање ове неми-
лосрдне пљачке? И, да ли ће неко упитати народног
посланика **Радмила Богдановића**, зашто је, одмах на-
кон откривања афере **ЈУГОСЛАВИЈА-КОМЕРЦ**, посе-
тио директора др Зорана Обрадовића, и шта су се до-
говорили. Да ли и како да сакрију ову велику пљачку?

Господо посланици, на вама је ред. Макар да тра-
жите јавни одговор.

Јован ПОПОВИЋ

**МИЛАН МЛАДЕНОВИЋ,
ФИЛОЗОФ, ПОЛИТИЧАР, ИЗДАВАЧ**

РАЗГОВОР

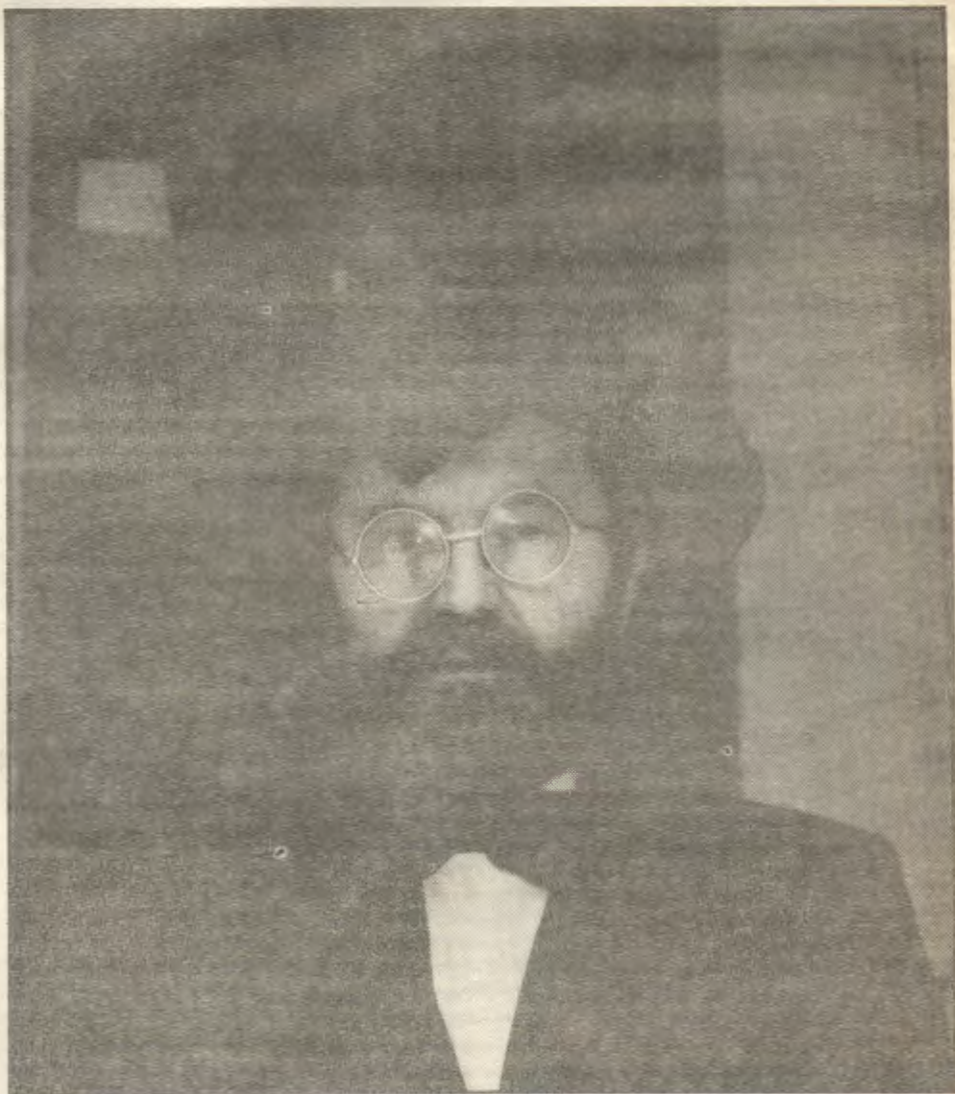
С ЊИМА У ПОНОР, С ЊИМА ИЗ ПОНОРА

Познато је да сте крајем 70-их са групом пријатеља интелектуалаца створили странку која је носила назив Странка правог слова. Зашто нисте обновили ту странку када је отворен демократски политички простор и зашто сте се определили за Радикалну странку?

Године 1977/8. учинио сам покушај да оснујем политичку странку, а свако ко зна у којем смо режиму и којем времену живели мора знати да је та странка била тајна. То је био скуп људи који су тајно, стицајем околности око мене, размишљали о будућности Србије и српског народа са надом да ће српски народ узмоћи да се ослободи комунистичког јарма. Наравно да су такве акције у оно време биле скопчане са великим ризиком и зато сви ти разговори и све духовне размене нису имале свој јавни одјек. Стицајем околности средиште тог покрета и странке били су Сремски Карловци, где сам у оно време предавао философију у Карловачкој гимназији. Ми смо имали јасну свест да ударамо духовни темељ за будући спас Србије. Касније су се ти разговори пребацили у Београд у мој стан који је имао симболични назив „Сфаирос“, како се данас зове моја издавачка кућа. Многи људи памте да су још у оно време долазили у Сфаирос, што није промакло властима које су о таквим спонтаним скуповима имале своје информације па се мени у оптужници, неку годину касније, 1984. и нашла та идеја о окупљању у становима која је била тада омиљена на репертоару државне безбедности, која је и једну другу групу људи, али левичара, такође гонила кривично због окупљања по становима.

Током прошле године предлагао сам својим пријатељима да оснујемо Српску демократску странку што је већ прелазак на конкретан политичких терен, међутим у то време је још увек владала следећа крилатица „ДОБРИЦА СМАТРА ДА НЕ ТРЕБА СМЕТАТИ МИЛОШЕВИЋУ“. ТО ЈЕ БИО РАЗЛОГ ДА СРБИЈА ЗАОСТАНЕ СА ПОЛИТИЧКОМ ДЕМОКРАТИЗАЦИЈОМ ДОБРИХ ГОДИНУ ДАНА.

Био сам у прилици да протагонисте обнављања Демократске странке упозорим да то не раде, ДА ЋЕ СЕ НАћи ПОД СТРАНИМ УТИЦАЈЕМ КОЈИ НА ИЗВЕСТАН НАЧИН КОНТРОЛИШЕ ДОГАЂАЈЕ НА РАЗНИМ СТРАНАМА СВЕТА КРОЗ ШИФРУ ДЕМОКРАТИЈЕ И КРОЗ ПОСТОЈАЊЕ ДЕМОКРАТСКЕ СТРАНКЕ, да смо ми у таквој ситуацији да морамо стварати аутентични српски покрет без икаквог мешања са стране и без икаквих патроната — људи попут Добрице Ћосића. У Радикалну странку сам се укључио зато што сматрам да је идеја обнављања старих странака најбоља, јер ће допринети обједињавању свих националних снага

Зашто је Добрица Ћосић тврдио да не треба сметати Милошевићу?

Зашто је Матија Бећковић најрежимскији?

Зашто је Брана Црнчевић најповлашћенији?

Зашто је Милорад Павић ћутао?

Зашто су бивши праксовци за комунисте?

Зашто је Никола Милошевић на правој страни?

Хиљаду зашто за једно зато.

Ви сте због своје активности у политичкој емиграцији, посебно писањем у емигрантском часопису „Савременик“, који излази у Паризу, доспели под кривичну оптужбу за непријатељско деловање. Том приликом сте осуђени на 14 месеци затвора и ту казну и одлежали. Оптужени сте да сте писали антикомунистичке текстове, из којих је провејавало Ваше припадништво ослободилачком покрету генерала Михајловића. Да ли сте заиста били следбеник овог ослободилачког покрета?

Ја сам био оптужен да сам се налазио у врховима четничке емиграције. То су у првој вести о мом хапшењу и о будућем суђењу објавиле све новине. Шта значи то „у врховима четничке емиграције“? То је очито била једна формула у ономе времену које је затва-

рала уста свима и која је спречила и оне који су имали жељу да ме подрже и да се за моју судбину заузму, да учина било каква корак. У то време помишљати и везати некога за четничтво значило је везати га за најтежу врсту криминала. Ја сам са своје стране одувек био присталица четничког покрета и одувек сам био не само симпатизер, него велики поштовалац генерала Михајловића и његове жртве, коју је лично поднео, а која је симболично гледано и жртва читавог нашег народа. Чланак „Следећи рат Драже Михајловића“ објавио сам у Паризу и он је био један од главних тачака инкриминације. Кроз њега сам изразио своју симпатију и своја очекивања за будућност у вези са рехабилитацијом личности Драже Михајловића.

Јесте ли били у Комунистичкој партији?

Ја сам одувек био против тог режима, никад нисам био у Комунистичкој партији иако сам у неким ситуацијама као и многи други стајао пред дилемом да будем прихваћен у овом друштву, да добијем egzистенцију, могућност нормалног живота уз услов да уђем у КП или да наставим свој пут борбе против тог неказног поретка чији сам био противник и жртва. Био сам позиван на београдски и новосадски Универзитет на филозофске катед-

ре, где сам такорећи био и примљен од стране колектива, али накнадна интервенција спречила је да се залослим тамо где ми је и било место и да се бавим филозофијом неутрално и независно од политике.

У току суђења и истражног поступка Ваше колеге из Удружења књижевника нису реаговали онако како је то било нормално очекивати?

Ваша оцена је сасвим тачна. У оно време паралелно је текао процес шесторици дисидентата, левичара и бивших комуниста па и традашњих, јавно опредељених за прави комунизам, за разлику од овог званичног, режимског који су они оптуживали за изневеравање основних начела марксизма и комунизма. За време тог суђења, такозваног суђења шесторици, текао је паралелно мој процес и мој штрајк глађу 40 дана. Дешавало се да у исто време и у исти дан буду судске сеансе. У првим редовима оног суђења шесторици, дакле левичарима, који су уз то још били на слободи и подигли целу светску јавност за заштиту њихових права, седели су редом сви виђени и славни дисиденти, на челу са Ђиласом, Добрицом Ћосићем, Матијом Бећковићем, тадашњим председником Удружења књижевника Србије Миодрагом Булатови-

ћем, који је одиграо кључну улогу у тадашњем дезавуисању јавности поводом мог случаја и свих подметања која су извршена да бих се ја изложио пресуди и што је најважније маргинализацији.

Миодраг Булатовић је тада уживао репутацију великог опозиционара и важно је за личност која се бори за српску ствар, посебно за Косово. Међутим, у исто то време он је по информацијама, које је добио што од тужилаштва, што од полиције, ишао по Београду и по УКС са мојим чланцима, који су иначе били објављени под псеудонимима, застрашивао народ и указивао да је реч о опасном народном непријатељу везаном за четничку емиграцију.

КАДА ЈЕ ИЗГЛЕДАЛО ДА ЈЕ ФРАНЦУСКА 7 ОПОЗИЦИЈА РЕЖИМУ, ФРАНЦУСКА 7 није радила ништа друго него је само извршавала налоге режима који је морао да пусти неки вентил да однекуд дува неки привид слободе. Власт се служила УКС да искаже своје намере кроз туђа уста пре него што сама ту реч не каже. У том смислу не постоји ни једна досадашња управа УКС која није била наручена управа, која није била режимска управа, а од свих управа које су икада постојале од болшевичких времена најрежимскија управа је ова сада на челу са Матијом Бећковићем. Њихове маске нису још сасвим пале али свако ко је макар и површно гледао могао је да види ДА ТА ТАКОЗВАНА ОПОЗИЦИЈА У КОЈУ ЈЕ СРПСКИ НАРОД ПОЛАГАО НАЈВЕЋУ НАДУ НИЈЕ НИШТА ДРУГО НЕГО ПРОДУЖЕНА РУКА РЕЖИМА. Тако да када говоримо о људима који су мене тада оставили да робујем и цркнем у затвору морамо да бацимо поглед и много година уназад када су ти исти људи били и бивали у сукобу са текућим режимом али не смејмо потценити садашње сазнање, а ја сам сведок за то дуги низ година уназад да су они у своме опозиционарству увек имали упорност у врху власти или у оном делу власти који се преко њих супротстављао својим опонентима у тој истој власти.

Да ли смо ми заиста имали опозицију?

Скоро да и нисмо. Зато је целокупна опозициона сцена била подручје велике маскаркаде прошле године где су се они од којих се највише очекивало да допринесу победи српских националних снага ставили у отворену службу својим налогодавцима у чијој су служби раније били притајен. То народу, чини ми се, још увек није јасно. Примера ради, сада је Добрица Ћосић држао свој говор у Крушевцу, где је изричући ставове са којима се сви можемо сагласити протурио и ставове са којима се у ствари нико од нас не саглашава а пропушта их као неки нужан данак тренутку. Добрици се опрашта због тога што, ето, он не може да се одрекне своје младости. Међутим, невоља је у томе што Добрица има право да чува интегритет своје личности, али нема никакво право да од спасавања свог интегритета прави јавну политику Србије. Нема право да у интегритет и континуитет српске историје, дакле оне вајкадашње, са овом данашњом умеће један потпуно наопак, српском народу непријатељски, зликовачки покрет који га је водио до уништења а сада у некаквом накнадном континуитету треба да се успостави да је баш тај исти покрет био једини пут којим је српско биће, врх српске интелигенције, МОРАО ДА ПРОЂЕ да би дошао до садашњих сазнања. Тобоже, није се могло без комунистичких злочина, није се могло без Добрице као комунисте, не би било ни-

каког другог континуитета да није било Добрице и комуниста који су ту, из саме суштине српског бића морали да се појаве, морали да упропасте Србе да би Срби сада могли да се дигну са пуном свешћу, да су дошли на руб понора, а ми се тобож увек дижемо са дна понора. ЕТО, ТАКВИ ЉУДИ НАС И ВОДЕ У ПОНОР А ОНДА ХОЋЕ ИЗ ЊЕГА ДА НАС ИЗВОДЕ.

Да ли је било изузетака?

Био је један светао изузетак, то је личност професора **Николе Милошевића**, који је и унутар те управе УКС, у време када сам ја био у затвору, издвојио свој глас подршке и допринео да се и током мог боравка у затвору узвтила Удружење, у најмању руку због тога што је М. Булатовић у оно време мојој супрузи која се борила као лавица за мене, тек ступивши у брак се мношом и носећи дете у утроби, доживела то да јој је М. Булатовић добровољно претио да ће остати без посла уколико се и даље буде залагала за свог мужа. Ја нисам бог зна шта тражио, тражио сам да се Удружење заложи да се мени врате моји лични књижевни дневници у шест томова који су ми одузети и које ми ни до дана данашњег нису вратили. То ћутање је производ кетмановске политике, стратегија маргинализације одређених појава и личности.

Ваше оптужбе су веома озбиљне. Оптуђујете српску интелигенцију да је у добром броју инструментализована од стране режима?

РАЗБИЈАЊЕ ЗАБЛУДА О ТОЈ ТАКОЗВАНОЈ ОПОЗИЦИЈИ СВОДИ СЕ НА ЈЕДНУ РЕЧЕНИЦУ: ТИ ЉУДИ ПОДМЕТНУЛИ СУ СВОЈА ЛЕЂА ДА КОМУНИСТИ ОСТАНУ НА ВЛАСТИ. Ту укључујем и САНУ која се срамотно понашала, ту укључујем део свештенства који је срамно ћутао прошле године и није подстакао искрене напоре, тамо где су они били искрени, а било их је да се створи јак национални фронт. Напротив, ти сегменти који су важали као нада народна и који су важали као критичари комунистичког режима, управо су најзаслужнији за остатак комуниста на власти. Доћи ће време када ће се многи тога стидети.

Брана Црнчевић је најповлашћеније чедо режима, онај који од самог режима има опцију да може да критикује, и то да ситно уједа, да се бори за демократију али да у кључним тренуцима чини највеће услуге. И то се видело током прошле године. У тој својој претензији да буде опозиционар, а у суштинској везаности за режим на чијем хлебу живи одувек, најзад је ипак долијао. Многи људи су најзад увидели да он није никакав опозиционар него стојер режима.

Прокоментаришите ћутање Милорада Павића?

Милорада Павића веома ценим због његовог књижевног опуса, због његовог великог научног доприноса у науци о књижевности и његовог открића непознатих токова српске књижевности. Дакле, уз сву хвалу коју одајем његовој личности, морам да кажем да је он одиграо једну од најнегативнијих улога својом пасивношћу и неопредељеношћу за опозицију. Као млађи присталица и пријатељ саветујем да не направи грешку Васка Попа, који је на путу ка Нобеловој награди сматрао да му је боље да иде у режим, него против режима. На путу је да учини исту грешку као и Васко Попа. Милорад Павић је човек који заслужује да добије Нобелову награду и у том погледу не треба му подршка

комунистичке државе може само да му штети.

У задњем броју „Самоуправе“ коју сада уређујете, дотакли сте интересантно питање да су комунисти кроз такозвано забрањивање и табузирање књига које до краја никада није и извршено, у ствари протурили повећани интерес јавности за писце који су били у њиховој служби?

Хтео бих да на ово што сам претходно рекао, ради потпуне истине, ипак направим малу резерву. Многи од ових људи које сам помињао и у чију уметничку, можда и људску вредност уопште не можемо сумњати, а једна од њих је М. Бећковић, можда верују да се другачије није могло при оном режиму. То морам да кажем и не могу да занемарим чињеницу да су и људи које толико критикујем као што је Д. Ћосић у једном дужем периоду одиграли значајну улогу у буђењу српске националне свести. Нећу да улазим у то како би то изгледало да су неки други људи имали опцију да ту свест буде.

Уз то морам да кажем да су они умели веома вешто да користе за свој лични просперитет и за своју личну промоцију такву повлашћену позицију такорећи **ДОБРОДШЛИХ ОПОЗИЦИОНАРА КОЈИ СУ АМОРТИЗОВАЛИ ЖЕШЋУ КРИТИКУ ТЕ СУ БАЛАНСИРАЈУЋИ НА ИВИЦИ ЗАБРАНЕ, НА ИВИЦИ ЈЕРЕСИ, ЗАПРАВО НАПРАВЛИЛИ ОГРОМНЕ ТИРАЖЕ СВОЈИМ КЊИГАМА И СОБОМ САМИМА НАПУНИЛИ АКАДЕМИЈУ НАУКА.** Том техником, обострано договореном, створили су своју велику славу и наобјављивали се књига. Они су се врло брзо нагодили са властима, па је тако М. Бећковић добио седмојулску награду, Брана Црнчевић посланичко место итд. Ја сам био запрепашћен, да Матија, као син четника, прихвати да прими ту награду. Матија је тим чином ставио прст на исти онај ороз који је пуцао у српске жандарме 7. јула. Треба да буде свестан шта је урадио и да у демократском свету мора бити спреман да претрпи јавну критику. Мора бити свестан да последице чинова које предузимамо не могу остати без јавног одјека.

Говорили сте и у америчком Конгресу. Како ви процењујете утицај и ефекте залагања за српско питање Хелен Делић Бенгли?

Имао сам задовољство да са Д. Мићуно-

РАЗГОВОР

вићем будем примљен код г-ђе Бенгли у својству председника ИО Радекалне странке. Сасвим ћу вам искрено рећи да је мој утисак тада био да Хелен Делић, било из својих личних побуда, било из одређених обавеза, које има према Стејт Департменту и евентуално према америчком Конгресу **унапред типује на Слободана Милошевића** и да нас двојицу као лидере две тада највеће опозиционе странке уопште није запажала као евентуалне носиоце власти у Србији. Као да нас је управо и видела као агенсе легитимизације С. Милошевића и његовог пута. Као да је наш задатак био да приморамо Милошевића на демократски поступак, да ми треба да одиграмо улогу његове демократске легитимизације.

Покушајте да нам појасните улогу и значај праксисоваца, неомарксиста који су сада веома присутни на политичкој сцени?

ОВО ЈЕ У СТВАРИ ВРЕМЕ ПРОДУЖЕТКА ПРАКСИС ФИЛОСОФИЈЕ. ОСТВАРУЈУ СЕ ЊИХОВЕ ТЕЖЊЕ и сасвим је нормално да **М. Марковић** онда буде сасвим отворено у Социјалистичкој партији, сасвим је природно да се **Света Стојановић** радује изборној победи комуниста, сасвим је природно да је **Небојша Попов**, залажући се строго за демократска начела на српској позицији, уз сву очигледност да се ради о томе да се у једној философској промишљање наше актуелности угради на један органски начин сегмент националног који су они прескакали. Значи, није никакво изненађење видети их на тим позицијама али је сада изненађење да нема никакве шире полемике.

У „Борби“ од 13. јануара објавио сам полемички напис повodom интервјуа који је један од водећих праксисоваца, професор Света Стојановић дао „Борби“ уочи Нове године и нас, насловио са „Време радости“. Ту се он ишчуђавао свима онима који су после I круга гласања били очајни због победе комуниста јер он сматра да је већ сама чињеница да имамо слободне изборе огроман напредак и да не треба да будемо тужни него да се радујемо, и сад би то било време радости! Наравно, мене је тај угао гледања пренеразио. Изненадило ме слепило тог човека који није био у стању да одмери своју тадашњу визију и сакрије своју радост. Показао сам да се заправо Света Стојановић радовао победи својих марксистичких идеала. Он каже посткомунистичких начела, јер је видео да **ЊЕГОВО ВРЕМЕ ЈОШ ТРАЈЕ.**

Ја сам у том чланку показао да се та група од осморице који су били моји професори и били истерани с Философског факултета, раслојиле у међувремену, са једним запажањем да свако од њих у овом раслојавању ипак на неки начин држи континуитет са својом марксистичком и комунистичком прошлосту. И из тога нисам изузео ни Драгољуба Мићуновића, садашњег лидера Демократске странке који је заправо и у демократску странку УНЕО ЛЕВИЧАРСТВО и Демократску странку ПРЕТВОРИО У СТРАНКУ ЛЕВОГ ЦЕНТРА, што је противно њеној суштини. Она би требала да буде заједно са Радикалном странком, странка десног центра. Нисам изузео ни друге, тиме сам им упутно јавни изазов на дискусију.

Славица ЛАЗИЋ

фотографије: Александар Танкијевић

КАД ВИДОЈКОВИЋ ВОЗА

Међу 250 посланика нове народне Скупштине Србије требало је да седи и Миодраг Видојковић — до закључења овог броја листа још увек председник радничке општине Раковице. Да је изабран (надаље ћемо објаснити зашто није) Видојковић засигурно не би био само обични народни посланик. Следовало би му, с обзиром на верну, дугу, високу државну службу вероватно место председника Одбора за законодавство које сада заузима, бивши успешни кошаркаш и ништа мање неуспешни новинар Милош Бојовић.

А можда би Миодраг Видојковић, имајући у виду да је на функцију председника општине Раковица дошао са места шефа кабинета председника Председништва СР Србије Слободана Милошевића — засео у неку министарску фотељу? Јер, он је копчу са Скупштином Србије неговао веома брижљиво — као човек који је само привремено, по теренском задатку, послат у Раковицу ради стицања нових, важних поена у политичкој биографији.

Способан, какав се показао од најраније младости када је на волшебан начин обезбедио за себе ексклузивна права издавања свих закона, прописа и аката који су се усвајали у Скупштини Србије, Видојковић је и као председник општине Раковица одржавао и директан комерцијални однос са Скупштином Србије.

Новембра прошле године је „ауторско“ издање „Устава Србије са изборним законом“ преко издавача послао свим службама у Скупштину општине Раковица и ко зна још на које све адресе са фактуром на 200 динара. Наравно, што ће се касније испоставити, то и није био баш паметан потез, јер је тај Видојковићев устав био, најпре, прескуп, затим, пре тога објављен, у интегралном тексту, не само у Службеном листу који редовно добијају све општинске службе, него и у „Политици“. А осим тога, некако је свима упало у очи име аутора устава, штампано на првој страни књиге, а у самој књизи, сем текста устава, онаквог како су га усвојили делегати у Скупштини, није било ни ретка ауторских коментара и објашњења. Сам Видојковић биће изненађен реакцијом на његово последње ауторско дело на коме је, како је сам рекао делегатима Скупштине општине Раковица, „радио ноћима и ноћима да би за десет дана скрпио Устав“.

Истина, поред многих успешних „ауторских“ дела Миодрага Видојковића, за које је сваке године плаћао порез на укупан приход грађана, није само Устав Србије његов финансијски фијаско. Као експерт за политички систем на високом положају у Скупштини Србије, 1978. године је убедио „савремену администрацију“ да штампа у тиражу од 80.000 примерака његово „ауторско“ издање Изборног закона, који је, пре тога, већ директно

Саданњи председник Скупштине општине Раковица по много чему је занимљива личност. Између љубави према ауторским хонорарима и фајним скупим аутомобилима сместила се љубав према функцијама. Али, шта је то у односу на љубав према народу, који нема избора.

из Скупштине дистрибуиран у потребним количинама свим изборним општинским комисијама. Наравно, да Видојковићу као аутору издавач није могао ништа да учини, а може се претпоставити како је прошао човек који је одобрио штампање овог пројекта.

ФАТАЛНИ НОВЕМБАР

Новембра прошле године, и у општини Раковица, као у свим општинама у Србији, увелико су радили општински штабови, младе, али кадровски, материјално и у сваком другом погледу обезбеђене Социјалистичке партије Србије. Што се Раковице тиче, у њој је до избора СПС опслуживао административно-стручни апарат бивших радних заједница ОК ССРН и ОК СК са око 20 људи. А када је дошао на ред свечани тренутак предлагања кандидата за три посланика из ове општине у Скупштину Србије, први је био — Миодраг Видојковић. А ко би други и могао боље да заступа интересе радничке општине Раковице у српском парламенту до њеног председника који се у Скупштини одувек осећао као „риба у води“? Чак и онда кад би та вода привремено пресушила, рибица би поново упливала у скупштинско здање, истина нешто бљеја, али ништа мање спремна за освајање високих функција примерених вишој класи скупштинске бирократије која се најуспешније моделира према свим гарнитурима врховне власти.

Претходна алегија има и своју предисторију. Миодраг Видојковић је, наиме, 1972. године, у саобраћајној несрећи, као возач, усмртио младића (војника — сина јединца). Након неколико година одговлачења, ипак, је морао из Скупштине Србије да на годину дана оде на издржавање казне затвора у КП завод Ниш. Након годину дана вратио се из затвора — поново у Скупштину Србије, и тек од тада је уствари, почео да гради своју праву каријеру да би догурсао до шефа кабинета председника Грачанина, а затим и председника Милошевића.

Истина, тај детаљ из биографије везан за убиство из нехата, нису ни знали делегати Скупштине општине Раковица када су гласали

да им Видојковић буде на челу општине. Нису ни могли знати, јер је то заувек избрисано из његове биографије и вероватно никада не би ни било поменуто у прилозима за биографију Миодрага Видојковића да нису почели да извиру неки нови детаљи око његове личности које се у Раковици тешко заташкавају, а још теже бришу. Цинизам своје врсте јесте да је Видојковић пред делегатима о овом убиству говорио као о својој тешкој трагедији, тврдећи да има удеса у којима више страда починилац него жртва (!!!).

Елем, око посланичког кандидата СПС из Раковице, Миодрага Видојковића почели су да, у јавности цуре прилози, који се нису уклапали у предизборне слогане СПС. И његова је кандидатура, брже боље повучена — јер је Раковица за СПС била кључна, стратешка тачка у којој се сваки глас освајао по систему „човек на човека“.

Битку за посланичке клупе СПС Раковице је наставио без Видојковића, а он је започео битку за очување председничке фотеље у Раковици све до данашњих дана, са мање или више успеха, што ће се утврдити у каснијим новим прилозима за биографију Миодрага Видојковића.

АУТО-СЛАБОСТ

У неким будућим социолошко-психолошким студијама социјалистичке бирократије, засигурно, ће се полазити од две премисе: прво, свест бирократе по освајању и најмање власти се пропорционално трансформише према спознаји о њеном домету, и друго, сваки социјалистички бирократа у освајању власти квари се, такође, пропорционално са количином власти којом располаже. А њихова највећа слабост су — слабости: према велелепним становима, студијско-стручним путовањима, лову, уметничким сликама, стилском намештају, лепим познатим женама, гурманлуцима...

Слабост Миодрага Видојковића су били и остали — скупи аутомобили.

Студенти Правног факултета из шездесетих памте колегу Буцка Видојковића који је још у оно време возио најбољи ауто. Марке и кубикажа су се мењали како је Миодраг Видојковић градио каријеру наравно, на боље и на више.

Не сумњамо да је доживео изузетан шок када је првог радног дана, као председник општине Раковица, из свог, новог BMW, требало да преседне и обилази општину са службеном, расклиматаном „Ладом“. Из принципијелних разлога, а и да не повреди углед Раковице, како ће сам касније више пута да изјави, никада није ни сео у ту „Ладу“.

Некако у исто време, Дом здравља Раковица успешно је приводио преговоре са предузећем „Прогрес“ да у склопу сарадње са Индустијом мотора Раковица, поклони за

МОЖДА ОПЕТ ТРАНЕ ВИДОЈКОВИЋА!

теренску, неодложну службу, било какав нови ауто. Али, на жалост лекара из неодложне помоћи и болесника из општине Раковице, нови „Алеко“ се уместо пред Домом здравља, обрео пред Скупштином општине — за службене потребе председника општине (Непокретни болесници, ионако, не могу да нашкоде угледу Раковице).

Но, рекосмо — слабост председника Видојковића су скупи, репрезентативни аутомобили, а „Алеко“, иако нов, није богзна каква марка. Ваљало је „измислити“ варијанту за бољи и репрезентативнији аутомобил, а „Алеко“ ће се често одвозити и довозити председникова супруга на посао у град и ћерка у елитну школу у центру Београда.

МОГУЋЕ ВАРИЈАНТЕ

Прилика се указала (као кеџ на десет) када је „Цимос“ из Копра купио бивши ресторан „Канаринац“ од предузећа „Комграп“ за изложбено продајни салон у Раковици. Председник Видојковић, који се само годину дана пре тога свесрдно у Раковици залагао за што већи бојкот пословне сарадње са Словенцима, брзо проналази разуман интерес. Резултат његовог ангажовања око пословне сарадње са „Цимосом“ из Копра освануо је једнога дана пред Скупштином општине у виду новог металнираног Ситроена ХМ индексн — поклона председнику општине Раковице за његово ангажовање око брзог и ефикасног сређивања документације за пословни објекат који ће претрпети естетске, али и друге измене, за чије је озакоњење надлежна општина.

Фасциниран успешном пословном сарадњом са „Цимосом“ Миодраг Видојковић ће лично путовати у Копар по нови, општински ауто. Успут ће му се родити идеја, да кад већ потезе толики пут („овај нови Ситроен је, заиста „намбр уан“) да пазари још један исти такав ауто по следећој шеми: „Ако ја дам мој BMW, по систему старо за ново, штедим на порезу, хм... јесте да мој BMW нема још две године и по закону то не бих смео да чиним... али... Ко ће бре, да загледа у папире, та ја сам газда... Дакле, дам мој ауто, добро ми га процене, узмем нов Ситроен са (псеудо) фабричком грешком... Сабери — одузми, дођох, ја до новог аута, и те каквог брале, тако рећи забадава...“

Добро смишљено — успешно спроведено.

У оба Ситроена, и службени и приватни, још у Копру су уграђени дигитални стерео радио-касетофони, који свирају само ономе који зна шифру.

Миодраг Видојковић је, у трансакцији са „Цимосом“ купујући свој приватни ауто успешно утајио порез у износу од око 10.000 долара.

Цифру због које се у капитализму, ако се има времена брже боље напушта земља у којој је порез утајен, а заувек стрепи од изручења и одмазде пореских власти.

А у социјализму?

Уз добар ауто, наравно да иде и добар стан. И то не на периферији него у мирном кварту у зеленилу, нити у самом центру, нити сувише далеко од њега, негде на Дедињу или око њега.

Миодраг Видојковић, председник општи-

не Раковица, очекује уселење у стан — кућу од 146 квадрата (додуше у приземљу куће је гаража која за нужду може да се адаптира у стан за председничког сина). Од ове квадратуре Скупштина Србије је финансирала 99 квадрата, а остало сам Видојковић, кредитима. Истина, још ни једна рата за тај кредит није стигла у виду административне забране на његову председничку плату, а помало и чуди да банке финансирају кредитима вишак стамбеног простора.

Но, није само заврзлама око стана једина нејасноћа пред делегатима Скупштине општине Раковица, који се, ево већ два месеца баве својим председником, не верујући просто својим ушима, очима и „црно на бело“ документима који осветљавају енигму Видојковић. У игри су за сада три опције: а) Миодраг Видојковић јесте пропао као посланички кандидат СПС и искључен из њених редова, али као председник општине и први интелектуалац међу председницима има право да брани и одбрани (као бриљантан правник са јаким везама) своју функцију б) Миодраг Видојковић ће поднети оставку и мирно и достојанствено препустити Раковицу другоме за неку атрактивну политичко-привредну функцију изван Раковице ц) Директор Управе прихода Раковице ће подићи пријаву против Миодрага Видојковића за утају пореза, али ће она завршити у фиоци јавног тужиоца као и многе кривичне пријаве којима се задирало у срце високе социјалистичке бирократије и њиховог привилегованог статуса.

„СРПСКА РЕЧ“ БР. 11, „КАКО ЈЕ МАРАШ ПОСТАО РОКФЕЛЕР“

КРАЈ МОЋНИКА

Чланак који сте објавили у Вашем листу број 11 под називом КАКО ЈЕ МАРАШ ПОСТАО РОКФЕЛЕР подстакао ме је да вам се и ја са овим писмом обратим и то са молбом да га објавите. Била сам радник РЗ АМСЈ па ми је познато ко и како арчи друштвену имовину у овом колективу. Према вашем писању видим да, расположете са тачним и истинитим подацима и користим ову прилику да потврдим да је све оно о чему сте писали о РЗ АМСЈ тачно и истинито. „Велики стручњаци“ као што је финансијски руководилац РЗ АМСЈ госпођа Драгослава Шобат, „изградили“ су се и „афирмисали“ са парама овог друштва. Привилегована Драгослава Шобат са својим пуленом из овога колектива постала је недодирљиви мали бог који чаробним методом располагања друштвеном имовином све што пожели купи од обичних малих ствари до људи. Велика је ствар када парама може и човек да се купи, као у робовласничком систему. Али паре су у том систему биле робовласничке, а паре Драгославе Шобат су друштвене, вероватно јој је неко од предака био робовласник. Без обзира на узимање и давање пара према личном нахођењу Драгослава Шобат, би то другачије чинила да јој је од претка остало. „Мама“ — РЗ АМСЈ је поменута госпођа, а „тата“ је Вукашин Мараш. Па „тата“ и „мама“ у ортаклуку чуда чине. Они све могу и све умеју. Још пре него што ћете објавити чланак о моћницима овога колектива, у мом стану су неочекивано

уследили телефонски позиви. Једне вечери zazвонио је телефон и са друге стране жице чуо се узбуђени глас Александре Шобат (ћерка Драгославе Шобат) која је тражила мене. Погрдне речи и претње које су уследиле преко телефона не бих овом приликом писала јер за то би требао један посебан чланак да се напише. Само ћу напоменути да је између осталог запретила да ћу ако изађе ваш чланак о њеној породици у новинама, бити малтене мртва. Запањена оваквом претњом покушала сам да сазнам о каквом је заправо чланку реч, међутим купивши све листове нисам у томе успела. Већ сутрадан је уследио други позив телефоном, који је такође био од стране фамилије Драгославе Шобат, за разлику од претходног позива овај глас је био смирен и разговор је са мном био обављен на један нормалан начин, па ми је и тога момента саопштено у којим новинама ће се појавити овај чланак.

С обзиром да сам незадовољна отпремљена из овог колектива, затражила сам заштиту својих радних права од суда, јер верујем у правду и истину. Па, драге моје колеге, користим ову прилику да вам кажем да се не плашите никада истине, а ја сам увек јавно рекла шта мислим, па ево и сада. Мрзице које су прилично велике у односу на остале у овом друштву, које вам удељују „мама“ и „тата“ РЗ АМСЈ задржаћете их само ако отворено погледате истини у очи. Немојте дозволити да вас властодршци држе у страху, нико ван

ништа не удељује него то остварујете својим радом. Жао ми је што сте поверовали да сам ја у моћи да вас оставим без хлеба, како кажете. Ако се то и догоди, зна се ко је за то крив, онај ко и поред решења о сталном запослењу у РЗ АМСЈ има и решење за рад у мешовитој фирми ТУР-ИНВЕСТ АМСЈ и решење за пензију.

Напомињем да ми је забрањено од стране Драгославе Шобат улазак у зграде РЗ АМСЈ, не знам зашто и на основу чега и то ће се убрзо разјаснити. Госпођо Шобат, ваших претњи се не бојим. А све што кажем стојим иза тога, јер немам разлога да се кријем што и овом приликом чиним. Надам се да ће ипак доћи време да свако врати што је узео од друштва а није му припадало. То се заиста надам да ћете и ви госпођо Шобат вратити све оно што сте добили као велики финансијски „стручњак“. Ви сте санатор куће РЗ АМСЈ како често кажете, само се поставља питање чијим средствима и како, када из Личног Осика пре 15 година нисте донели ништа, па чак ни кров над главом нисте имали. Сада инате све и зато вам стварно треба одати „признање“ колика вам је „способност“ на финансијском плану да само за 15 година рада у РЗ АМСЈ створите материјалних добара и за своје наследнике, да бар они имају наследство када то већ ви нисте имали. Ваше „стваралаштво“ неко није успео ни за 50 година рада да превазиђе

Миријана ВУЛОВИЋ

„СРПСКА РЕЧ“ БР. 12, СЛАБА СРБИЈА — ЈАКИ ЗЕЧЕВИЋИ“ ИСПИТАЈТЕ СВЕ!

Поштована редакцијо, из броја у број ваш лист је све занимљивији и атрактивнији, текстови су му све информативнији, па вам српски народ захваљује што му отварате очи после 45 година дубоког зимског сна.

У последњем броју 12 донели сте сјајан текст под насловом „Слаба Србија-јаки Зечевићи“. Било је крајње време да се дирне и у тај бастион корупције, неморала, људског олоша и својерсног пословног геноцида. Како мој рођак ради у Институту за интернационални менаџмент, добро су ми познати сви наводи из текста о Милији Зечевићу, а вашем новинару ћу дати још неколико путоказа, које би могао у наставку да истражи.

Занимљиво би било изнети на видело како је Милија „докторирао“ у позним 45-тим годинама: ко му је писао тезу и шта је за то добио, пред ким је то бранио и шта је тај за то добио, шта је била теза и која јој је, уопште, употребна вредност.

Када је дошао на чело Института, то је била једна мала група стручњака која је одлично радила свој посао. Дотадањи в.д. директора Жозеф Лончар је сегмент маркетинга издигао на југословенски ниво. Милија је све то „разбуцао“, отпустио врсне стручњаке, а довео педесетак нових џабалебароша, углавном „доктора“ као што је и он, а са основним педигреом да се мора бити — из Црне Горе.

Све што је попримао у Институт, Милија је примио сам, не питајући никога, прескачући све структуре, претварајући тако себе у трећу копију оних који су радили исто што и он — Јосипа и Слободана.

Када је велики „финансијер“ Миодраг Зечевић добио Легију части (видели смо како), Милија је повео буљук људи за Париз о трошку Института, па и свог оца!!

И нама је познато каквим су тортурама били изложени инспектори који су прегледали књиге Института и нашли много основа за кривичну пријаву. Целу ствар заташкао је велики Радмило Богдановић, а Милија му се одмах одужио: на место најуреног графичког дизајнера запослио је Богдановићевог рођака — шумарског инжењера (!!) — опет не питајући никога!

Испитајте хонораре које Милија плаћа Мирјани Марковић, Слободану Унковићу, Милошу Алексићу и Раји Цемовићу, испитајте малверзације са путним налозима, са кредитима код банке, са лажним приказом научног рада Института, само да би се од Републичких институција добила лавовска средства за „научни рад“!!!

Испитајте мућке које су заједно чинили Милија и Миодраг, сазнајте ко је кога кредитирао и како су се заједно лажно представљали.

У Миновићевој „Политици“ боду очи огромни, препотентни огласи Института, углавном око акција Школе за менаџере, где се увек, на крају репрезентативне листе предавача, налази и др Милија Зечевић — који ни-

када није одржао ни једно предавање — јер то не зна, јер није стручњак ни за шта (осим за мућке — као и његов брат банкар) и јер је полуписмен човек, који не би знао да уради ни матурски рад — а камоли докторску дисертацију!

За злочин финансијске катастрофе Зајма за препород Србије, Миодраг би морао бити враћен из Париза, морао би судски да одговара.

А његовом „брати“ Милији следује то исто, ако не и више:

— јер је Институт довео до просјачког штапа;

— јер се бави пљачком, обманом, уценом, обљубом;

— јер манипулише људима и доводи их до нервног слома — само зато што су врсни стручњаци (што он није), што су морални људи (што он није), што знају свој поасо (што он не зна), што мисле својом главом (што он не дозвољава) и што, ако су жене, нису пошле с њим у кревет (што је за великог швалера незамисливо).

Милија Зечевић је оригинални продукт пропалог комунистичког режима, али који се још држи на власти захваљујући невероват-

РЕАГОВАЊА

ној способности корумпирања људи, манипулисању народом, мућкама са становима и митом — који се исказује у потоцима вискија који годинама тече из Института — о трошку запослених. Зечевић хладно држи врхунске стручњаке на плати од 5.000 динара (што је на граници минималца), али зато себи набија 30.000, неконтролисано и без ичије сагласности путује по свету без знања страних језика и без икакве потребе, шурује са највишим личностима у Републици и тиме им чини медвеђу услугу, хода наоружан и спреман је да потегне чим му се то учини zgodним!

На жалост српског народа, и Милија и Миодраг спадају у групу „свих председникових људи“ — уз „цвећке“ какав је Зоран Тодоровић — Кундак, Шкундрић, Слободан Унковић и многи други.

Србијо, алал ти будућност!

ИМЕ И АДРЕСА ПОЗНАТИ РЕДАКЦИЈИ

НИСАМ ПРИМИО 40.000 ФР.

У чланку СЛАБА СРБИЈА — ЈАКИ ЗЕЧЕВИЋИ, у поглављу КЕШ ЗА ЋУТАЊЕ, објављеном у вашем часопису бр. 12 до 4.02.1991. године, поред осталог, помиње се да је и господин Ђуровић, фебруара 1989. године, примио ФРФ 40.000.

Мада нема ближих одредница, претпостављам да се ради о мени, јер сам у то време био члан Одбора цензора Француско-југословенске банке у Паризу.

Ради упознавања са истином, пре свега, констатујем да од Француско-југословенске банке нисам примио ФРФ 40.000.

Будући да аутор чланка наводи да је у поседу копија докумената „о неким од тих кеш исплата“, сигурно је да је уочио да се не ради о ФРФ 40.000 већ о ФРФ 4.000. Нула коју је аутор дописао није формална већ суштинска грешка коју могу да окарактеришем злонаторном.

Аутору, можда није позната основна чињеница (иако када нешто тврди мора да зна право стање), а то је ДА САМ ПОМЕНУТИ ИЗНОС ОДМАХ У ЦЕЛОСТИ УПЛАТИО У КОРИСТ БАНКЕ КОЈА МЕ ЈЕ НА ПУТ ПОСЛАЛА, А НЕ ЗАДРЖАО ЗА СЕБЕ КАКО АУТОР ТВРДИ, те очекујем да ми се аутор и Редакција извине.

Димитрије ЂУРОВИЋ

Редакција се извињава господину Ђуровићу, због ове случајне омашке у — једној нули. Драго нам је што је господин Ђуровић на ту нулу реаговао. Остали нису, ћуте. Ако било ко од њих (или сви) којима је господин Зечевић поклањао франке (матрају да их је „Српска реч“ оштетила за нулу — деманти ћемо одмах да објавимо).

РЕДАКЦИЈА

JUGOBANKA
NALOG ZA ISPLATU DINARSKE PROTUVREDNOSTI

1. NAZIV OSNOVNE JUGOBANKA UDRUŽENA BANKA BEOGRAD	2. NAZIV OSNOVNE OSNOVNA BANKA JUGOBANKA BEOGRAD
3. NAZIV OSNOVNE JUGOBANKA UDRUŽENA BANKA BEOGRAD	4. NAZIV OSNOVNE OSNOVNA BANKA JUGOBANKA BEOGRAD
5. NAZIV OSNOVNE JUGOBANKA UDRUŽENA BANKA BEOGRAD	6. NAZIV OSNOVNE OSNOVNA BANKA JUGOBANKA BEOGRAD
7. NAZIV OSNOVNE JUGOBANKA UDRUŽENA BANKA BEOGRAD	8. NAZIV OSNOVNE OSNOVNA BANKA JUGOBANKA BEOGRAD
9. NAZIV OSNOVNE JUGOBANKA UDRUŽENA BANKA BEOGRAD	10. NAZIV OSNOVNE OSNOVNA BANKA JUGOBANKA BEOGRAD
11. NAZIV OSNOVNE JUGOBANKA UDRUŽENA BANKA BEOGRAD	12. NAZIV OSNOVNE OSNOVNA BANKA JUGOBANKA BEOGRAD
13. NAZIV OSNOVNE JUGOBANKA UDRUŽENA BANKA BEOGRAD	14. NAZIV OSNOVNE OSNOVNA BANKA JUGOBANKA BEOGRAD
15. NAZIV OSNOVNE JUGOBANKA UDRUŽENA BANKA BEOGRAD	16. NAZIV OSNOVNE OSNOVNA BANKA JUGOBANKA BEOGRAD
17. NAZIV OSNOVNE JUGOBANKA UDRUŽENA BANKA BEOGRAD	18. NAZIV OSNOVNE OSNOVNA BANKA JUGOBANKA BEOGRAD
19. NAZIV OSNOVNE JUGOBANKA UDRUŽENA BANKA BEOGRAD	20. NAZIV OSNOVNE OSNOVNA BANKA JUGOBANKA BEOGRAD
21. NAZIV OSNOVNE JUGOBANKA UDRUŽENA BANKA BEOGRAD	22. NAZIV OSNOVNE OSNOVNA BANKA JUGOBANKA BEOGRAD
23. NAZIV OSNOVNE JUGOBANKA UDRUŽENA BANKA BEOGRAD	24. NAZIV OSNOVNE OSNOVNA BANKA JUGOBANKA BEOGRAD
25. NAZIV OSNOVNE JUGOBANKA UDRUŽENA BANKA BEOGRAD	26. NAZIV OSNOVNE OSNOVNA BANKA JUGOBANKA BEOGRAD
27. NAZIV OSNOVNE JUGOBANKA UDRUŽENA BANKA BEOGRAD	28. NAZIV OSNOVNE OSNOVNA BANKA JUGOBANKA BEOGRAD
29. NAZIV OSNOVNE JUGOBANKA UDRUŽENA BANKA BEOGRAD	30. NAZIV OSNOVNE OSNOVNA BANKA JUGOBANKA BEOGRAD
31. NAZIV OSNOVNE JUGOBANKA UDRUŽENA BANKA BEOGRAD	32. NAZIV OSNOVNE OSNOVNA BANKA JUGOBANKA BEOGRAD
33. NAZIV OSNOVNE JUGOBANKA UDRUŽENA BANKA BEOGRAD	34. NAZIV OSNOVNE OSNOVNA BANKA JUGOBANKA BEOGRAD
35. NAZIV OSNOVNE JUGOBANKA UDRUŽENA BANKA BEOGRAD	36. NAZIV OSNOVNE OSNOVNA BANKA JUGOBANKA BEOGRAD
37. NAZIV OSNOVNE JUGOBANKA UDRUŽENA BANKA BEOGRAD	38. NAZIV OSNOVNE OSNOVNA BANKA JUGOBANKA BEOGRAD
39. NAZIV OSNOVNE JUGOBANKA UDRUŽENA BANKA BEOGRAD	40. NAZIV OSNOVNE OSNOVNA BANKA JUGOBANKA BEOGRAD
41. NAZIV OSNOVNE JUGOBANKA UDRUŽENA BANKA BEOGRAD	42. NAZIV OSNOVNE OSNOVNA BANKA JUGOBANKA BEOGRAD
43. NAZIV OSNOVNE JUGOBANKA UDRUŽENA BANKA BEOGRAD	44. NAZIV OSNOVNE OSNOVNA BANKA JUGOBANKA BEOGRAD
45. NAZIV OSNOVNE JUGOBANKA UDRUŽENA BANKA BEOGRAD	46. NAZIV OSNOVNE OSNOVNA BANKA JUGOBANKA BEOGRAD
47. NAZIV OSNOVNE JUGOBANKA UDRUŽENA BANKA BEOGRAD	48. NAZIV OSNOVNE OSNOVNA BANKA JUGOBANKA BEOGRAD
49. NAZIV OSNOVNE JUGOBANKA UDRUŽENA BANKA BEOGRAD	50. NAZIV OSNOVNE OSNOVNA BANKA JUGOBANKA BEOGRAD
51. NAZIV OSNOVNE JUGOBANKA UDRUŽENA BANKA BEOGRAD	52. NAZIV OSNOVNE OSNOVNA BANKA JUGOBANKA BEOGRAD
53. NAZIV OSNOVNE JUGOBANKA UDRUŽENA BANKA BEOGRAD	54. NAZIV OSNOVNE OSNOVNA BANKA JUGOBANKA BEOGRAD
55. NAZIV OSNOVNE JUGOBANKA UDRUŽENA BANKA BEOGRAD	56. NAZIV OSNOVNE OSNOVNA BANKA JUGOBANKA BEOGRAD
57. NAZIV OSNOVNE JUGOBANKA UDRUŽENA BANKA BEOGRAD	58. NAZIV OSNOVNE OSNOVNA BANKA JUGOBANKA BEOGRAD
59. NAZIV OSNOVNE JUGOBANKA UDRUŽENA BANKA BEOGRAD	60. NAZIV OSNOVNE OSNOVNA BANKA JUGOBANKA BEOGRAD
61. NAZIV OSNOVNE JUGOBANKA UDRUŽENA BANKA BEOGRAD	62. NAZIV OSNOVNE OSNOVNA BANKA JUGOBANKA BEOGRAD
63. NAZIV OSNOVNE JUGOBANKA UDRUŽENA BANKA BEOGRAD	64. NAZIV OSNOVNE OSNOVNA BANKA JUGOBANKA BEOGRAD
65. NAZIV OSNOVNE JUGOBANKA UDRUŽENA BANKA BEOGRAD	66. NAZIV OSNOVNE OSNOVNA BANKA JUGOBANKA BEOGRAD
67. NAZIV OSNOVNE JUGOBANKA UDRUŽENA BANKA BEOGRAD	68. NAZIV OSNOVNE OSNOVNA BANKA JUGOBANKA BEOGRAD
69. NAZIV OSNOVNE JUGOBANKA UDRUŽENA BANKA BEOGRAD	70. NAZIV OSNOVNE OSNOVNA BANKA JUGOBANKA BEOGRAD
71. NAZIV OSNOVNE JUGOBANKA UDRUŽENA BANKA BEOGRAD	72. NAZIV OSNOVNE OSNOVNA BANKA JUGOBANKA BEOGRAD
73. NAZIV OSNOVNE JUGOBANKA UDRUŽENA BANKA BEOGRAD	74. NAZIV OSNOVNE OSNOVNA BANKA JUGOBANKA BEOGRAD
75. NAZIV OSNOVNE JUGOBANKA UDRUŽENA BANKA BEOGRAD	76. NAZIV OSNOVNE OSNOVNA BANKA JUGOBANKA BEOGRAD
77. NAZIV OSNOVNE JUGOBANKA UDRUŽENA BANKA BEOGRAD	78. NAZIV OSNOVNE OSNOVNA BANKA JUGOBANKA BEOGRAD
79. NAZIV OSNOVNE JUGOBANKA UDRUŽENA BANKA BEOGRAD	80. NAZIV OSNOVNE OSNOVNA BANKA JUGOBANKA BEOGRAD
81. NAZIV OSNOVNE JUGOBANKA UDRUŽENA BANKA BEOGRAD	82. NAZIV OSNOVNE OSNOVNA BANKA JUGOBANKA BEOGRAD
83. NAZIV OSNOVNE JUGOBANKA UDRUŽENA BANKA BEOGRAD	84. NAZIV OSNOVNE OSNOVNA BANKA JUGOBANKA BEOGRAD
85. NAZIV OSNOVNE JUGOBANKA UDRUŽENA BANKA BEOGRAD	86. NAZIV OSNOVNE OSNOVNA BANKA JUGOBANKA BEOGRAD
87. NAZIV OSNOVNE JUGOBANKA UDRUŽENA BANKA BEOGRAD	88. NAZIV OSNOVNE OSNOVNA BANKA JUGOBANKA BEOGRAD
89. NAZIV OSNOVNE JUGOBANKA UDRUŽENA BANKA BEOGRAD	90. NAZIV OSNOVNE OSNOVNA BANKA JUGOBANKA BEOGRAD
91. NAZIV OSNOVNE JUGOBANKA UDRUŽENA BANKA BEOGRAD	92. NAZIV OSNOVNE OSNOVNA BANKA JUGOBANKA BEOGRAD
93. NAZIV OSNOVNE JUGOBANKA UDRUŽENA BANKA BEOGRAD	94. NAZIV OSNOVNE OSNOVNA BANKA JUGOBANKA BEOGRAD
95. NAZIV OSNOVNE JUGOBANKA UDRUŽENA BANKA BEOGRAD	96. NAZIV OSNOVNE OSNOVNA BANKA JUGOBANKA BEOGRAD
97. NAZIV OSNOVNE JUGOBANKA UDRUŽENA BANKA BEOGRAD	98. NAZIV OSNOVNE OSNOVNA BANKA JUGOBANKA BEOGRAD
99. NAZIV OSNOVNE JUGOBANKA UDRUŽENA BANKA BEOGRAD	100. NAZIV OSNOVNE OSNOVNA BANKA JUGOBANKA BEOGRAD

OSNOVNA BANKA JUGOBANKA BEOGRAD
BEOGRAD, 11.02.1991

JUGOBANKA UDRUŽENA BANKA BEOGRAD
97, 11.02.1991

JUGOBANKA OSNOVNA BANKA
Devizna likvidatura
BEOGRAD

U prilogu vam dostavljamo više primljenu akontaciju u vezi sluzbenog puta.
Dimitrije Djurovic
Udruzene banke Jugobanke za...
Rešavanje predsednika Banke broj...
godine u iznosu od...
Dinarska protuvrednost za...
Ukupno sa svih računa 60811-620-42...
31

ЈЕДИНО ПРАВИЧНО ЈЕ — КРИВИЧНО

У прошлом броју „Српске речи“ нисмо објавили наставак писања о афери која потреса Ауто мото савез Југославије. То је у овој „фирми“ прослављено.

Директор Вукашин Мараш и његова десна рука, финансијски руководилац Драгослава Шобат, сматрали су да су успели снагом својих веза да спрече и „Српску реч“ да не пише о њиховим малверзацијама.

Секретар АМСЈ-а Вукашин Мараш дошао је на ову функцију пре дванаест година, када су ухапшени тадашњи секретар ове куће Лазар Лотвин и финансијски директор због сиљних финансијских малверзација. Очекивало се да Мараш, који је дошао са функције секретара Комитета СК при савезним органима уведе више реда у пословање АМСЈ-а. Из Личког Осика за финансијског руководиоца доведена је Драгослава Шобат. Али, ни са ово двоје АМСЈ неће имати среће. Они ће у црно завити ову кућу.

Писали смо да је АМСЈ са једном швајцарском приватном фирмом склопио мешовито предузеће, да је за његовог директора постављен Вукашин Мараш, а за финансијског Драгослава Шобат, мада има решење о пензионисању. Закупљене просторије у Данијеловој улици плаћене су 60 хиљада долара, још толико је плаћено за њихово реновирање, али се у њих мешовита фирма неће уопште ни уселити!

НА РЕДУ БУЛЕ

Списак финансијских малверзација Драгославе Шобат је импресиван. Да би њена кћерка Александра Шобат завршила успешно економски факултет, њена мама је преко АМСЈ-а исплатила дебеле хонораре професорима београдског Економског факултета. Потом је кћерку запослила у Ауто мото савезу Београда. Заузврат АМС Београда добио је од фирме госпође Шобат неповратну помоћ тешку неколико стотина милиона динара.

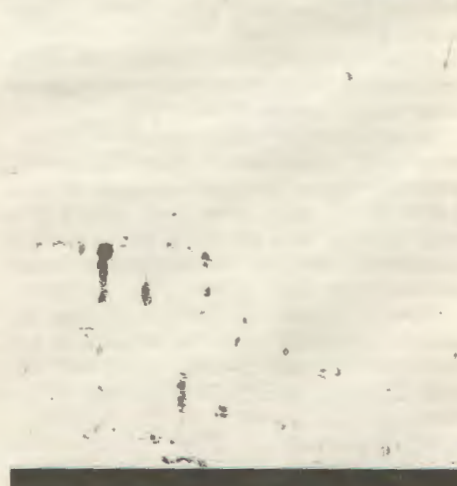
Ових дана је београдски ГРАН-ЕКСПОРТ у финансијским потешкоћама, али генерални директор се не секира. Проблем је решен, јер је и овог пута добио милионски кредит од АМСЈ-а. Јер, директор Раде Ратковић је на време запослио Веру Шобат, кћерку Драгославину, и новчаних проблема више нема.

Финансијске малверзације Драгославе Шобат покриване су ауторитетом Станета Доланца, Марјана Рожића и многих других актуелних руководиоца. Тако је г. Доланц, док је био на власти, добио од АМСЈ-а хонораре у износима вредним 50 хиљада марака.

Када је Доланц отишао, дошао је Момир Булатовић. Садашњем председнику Конференције АМСЈ-а Милану Даљевићу истиче мандат, а на реду је Црна Гора да предложи председника. Господину Марашу су на фун-

У овој кући свако свакога покрива. И то већ годинама. Баш као што прашина покрива текстове и пријаве на рачун малверзација парајлнја, који нису могли наћи боље место за доживотно ухлебљење.

кцији секретара истежали сви мандати, али он сада рачуна да ће, ако председник постане Момир Булатовић, бити места и за њега.

Госпођа Драгослава Шобат је смислила добар начин да се оствари замисао г. Мараша. Преко Ауто мото савеза Црне Горе, коме су исплаћене велике своте новца, основано је приватно предузеће „Папирус“, које је финансијски изборну кампању г. Момира Була-

товића. Оно је плаћало рачуне за све трошкове предизборне кампање новог председника Председништва Црне Горе, а вероватно и будућег председника Конференције Ауто мото савеза Југославије.

Одакле паре АМСЈ-у?

Избегавајући да развија службу међународне правне помоћи, Ауто мото савез Југославије те паре ненаменски троши за корумпирање утицајних политичара, и за личне потребе госпође Драгославе Шобат и Вукашина Мараша.

ПТИЦЕ И КОПЦИ

Са доказима које смо прикупили посетили смо ових дана Окружно јавно тужилаштво у Београду, интересујући се да ли су по закону кажњива понашања госпође Драгославе Шобат и Вукашина Мараша. На основу доказа које смо тужоочевом заменику предочили, уз његову напомену да ако су ти докази веродостојни, онда су госпођа Шобат и господин Мараш извршили више кривичних дела. Једно од њих је и кривично дело пљачке, давањем стана госпођи Шобат, мада је имала адекватно решено стамбено питање, јер је на тај начин АМСЈ оштећен за преко хиљаду стотина милијарди. Скоро све радње госпође Шобат и Вукашина Мараша долазе под удар кривичног закона. Ако се од стране Окружног јавног тужилаштва у Београду спроведе најављена истрага, по свему судећи, АМСЈ ће имати још једног секретара и финансијског директора који су неславно завршили, као што је била судбина Лазара Лотвина.

Истрага ће, нема сумње, довести у неугодан положај и секретара АМС Београда Драгана Марјановића, јер је и његово „пословање“ са АМСЈ-ом пуно недозвољених и кажњивих радњи. Примајући кћерку Драгославе Шобат у радни однос, Марјановић је од њене фирме узимао новац у великим количинама.

Ових дана је, ипак, најтеже генералу Милану Даљевићу, председнику Конференције Ауто мото савеза Југославије, који је углавном из необавештености аминовао свим криминалним радњама Вукашина Мараша и Драгославе Шобат. А мораће да објасни зашто је добио и хонораре од ове куће, када је његова функција волонтерска.

Ангажовањем својих сарадника секретар Мараш и госпођа Шобат су покушали да спрече излазак текста у „Српској речи“. Код нас те интервенције нису прошле, али се у београдској штампи сваки покушај раскринкавања лоповлука у овој кући неславно завршио. Моћне везе директора Мараша увек су биле јача. Али, и свака птица свога копца има.

Докле ће Мараш и госпођа Шобат још радити у АМСЈ-у?

Милован БРКИЋ

БАТА ЖИВОЈИНОВИЋ У ДРУШТВУ ПСИХИЈАТРА

МИТРАЉЕЗАЦ ПРИМА „ЛУДАКЕ“

После опозиције за лудак се проглашавају сви они који долазе у Скупштину да се жале.

На месту „министра за народ“, народског Михаља алиас Брацу Кертеса заменио је још народнији, новопечени СПС-овац, глумац Велимир Бата — Живојиновић, познат по неуморном истребљивању Немаца и других окупатора и квислинга у „партизанским вестернима“. Бата је изабран за председника Одбора Скупштине Србије за молбе и жалбе. Изгледа да они који су га поставили мисле да народ из филмова верује његовом осећању за правду.

„Докле ће, бре да нам ОНАЈ виси над главом“ — дрекнуо је Бата на конститутивној седници Скупштине Србије, тражећи да се скине слика ОНОГА за чије је име, успешно, у филмовима таманио народне непријатеље.

Можда је Бата тек сада добио праву могућност да покаже увређеност што је ОНАЈ, иначе велики филмофил, најрадије гледао вестерне, али са Џон Вејном у главним улогама?

Бата је изгледа макар и окаснело, схватио да је пуцао у погрешне мете и зато му је највише крива — слика на зиду.

Овим храбрим пледојаејем за промену слика на зиду, популарни Бата показује да је народни човек, да из прве погађа шта народ мисли и осећа. Србија је, дакле, добила „правог човека на правом месту“, јер, иако омиљен, народни Министар Кертес је оставио на хиљаде жалби нерешених.

Зато је новом министру похрлио народ, верујући да ће нови министар бити исто тако успешан као што је био у сваком нашем домаћем филму. Бата их пажљиво слуша, грди „оне тамо“ и чврсто гарантује да „тако више не може“.

Уз Бату, док припрема народ, у канцела-

рији је стално један исти човек који, углавном, ћути и кажу, некако скривајуће буљи у странку. Мистерију Батиног помоћника, случајно је открила једна странка која је у ономе што буљи у њега и нешто записује у тефтер препознала свог комшију — психијатра.

А психијатар је код Бате, сазнаје се у неким обавештеним круговима, зато што припрема докторску тезу, сматрајући очигледно да највише лудака има међу онима који долазе да се жале. То се може закључити и по томе је за заменика председника Батиног одбора изабран психијатар Јован Стриковић, такође посланик СПС-а.

Може се тако неком ко дође у Скупштину Србије да се жали догодити да га стрпају у лудницу. Јер, шта има народ, ако је паметан, да се жали. А већ је добро познато и утврђено да су „лажни пророци“ и „луди“ они који тврде да народу може и мора да буде боље.

У. УСКОКОВИЋ

ИЗ ЖИВОТА С ЊИМА

КАРИКАТУРА ИЛИ СТАН, СВЕЈЕДНО!

Како је Паја Станковић, познати бивши карикатуриста (отерани) из „Политикне“ куће доживео један сусрет са њеном посестримом, Београдском телевизијом.

У време мојих највећих „тиража“ често сам цртао и за нашу телевизију. Једне од тих конјунктурних година позвао ме уредник забавне редакције ТВ „Миодраг Маринковић“ са наруџбом: преко 50 колор-портрета најистакнутијих личности Југославије (изузев, Њега!). У новогодишњем програму, чији је домаћин тада био студио Београд, колаж-програм ићи по старом рецепту „месо-сланина“: песма, па једна моја карикатура на којој би та личност својом руком исписала своју новогодишњу жељу, па скеч, па опет нека личност и све тако... Добио сам списак. На њему: Дража Марковић, тада политички „газда“ Србије, па Љубичић, „шеф“ Армије, па Исидор Папо, „шеф“ хирургије, Мирослав Чангаловић, Радмила Бакочевић, Бранко Пешић итд, итд, па књижевници и, наравно, наш нобеловац Иво Андрић. Нацртао сам све тражене портрете и продуцент Слободан — Цока — Ђорђевић од свих њих добио тражене новогодишње жеље. Само је недостајао Иво Андрић. Нобеловац се тих дана разболео. Прво од назеба, па грипа, који ће пар дана касније са запаљењем плућа одвести великог писца у болницу и — вечност! Ипак, за оне који су познавали Андрића остаје и траг о великом осећању обавезе када пристане на неки посао, договор. Из болнице је поручивао:

„Не брините, децо, само мало да му спадне ова ватруштина, написаћу вам то...“ Понео је мој цртеж са собом у болницу. Сваког дана Цока Ђорђевић као прву радну обавезу имао је и — обилазак болнице. И на три дана пре нове године добио је мој цртеж и на њему дрхтавом руком својеручно Андрићеву поруку младима Југославије: „Да срећни, здрави и вредни и у наредној години негују памет, љубав и своју земљу“, Иво Андрић“.

Тај његов рукопис, исписан налив-пером, у тв-редакцији сам фломастером, да би било видљивије, појачао. И све се у новогодишњој ноћи на малом екрану, уз све остале карикатуре и на њима исписане жеље изабраника, видело, по десетак секунди свака, између две песме...

Наизглед банална прича, успомена. Ништа више, ни мање...

Међутим, после те Нове године, дошао сам у забавну редакцију Тв Београд и од „Малише“ Маринковића тражио да као аутор добијем за трајну успомену мој рад, ту карикатуру Иве Андрића, јер је, ето, као свој последњи исписан траг, последње речи и поруку оставио овој земљи, њеним људима, баш на мом цртежу! Ко од Југословена не би хтео да има такав раритет? Уредник Маринковић ми се као стари другар и као уредник заклео да је и он намеравао да је некако „мазне“, као сјајну успомену на Андрића — који је баш умро! Али, карикатуре нема! Неко ју је пре њега мазнуо! Мислио сам да не лаже и пола у шали а пола озбиљно му рекао да то ипак нема смисла.

Годинама ме је то тиштало као безобразна ујурма на телевизији Београд...

Као дугогодишњи новинар и карикатуриста куће „Политика“ и њеног „Експреса“ био сам две године и шеф за пропаганду највећег

путујућег естрадног фестивала „Песма лета“. Тада, као веома млада и ванредно лепа официјелна Мис Југославије, Биљана Ристић и ја смо се спријатељили на начин који ме није обавезивао ни на шта сем да се са њом увек када се сретнемо поздравим, искрено и другарски. Ништа више. Пре три године Биљана и ја се опет сретосмо. На улици, уз протоколари пољубац питао сам је и шта јој ради и како напредује њен Први Човек, мислећи на њеног сина, коме је дала име Адам... као свака млада мајка похвалила се напредним синчићем. После тога, похвалила ми се да још чува карикатуру коју сам јој нацртао на већ далекој „Песми лета“...

„Мораш, Пајо, да ми нацрташ нову, сада нисам онако витка, али волела бих да је урамим као ону и да са другима стоји на истом зиду...“

„А са којим другим?“, упитао сам ја.

„Па, на зиду је, крај мене, она од „дебелог“ (њен цењени супруг, Душан Митевић, кога сам ја пре више година такође цртао!)...“

„А која је та, друга?...“

„Па, она сјајна, Пајо, Иве Андрића, у боји и са његовим потписом и оном новогодишњом жељом... Али, то ти нисам рекла, молим те, ником ни речи о томе, љутиће се што сам ти рекла...“

Како сам после тога много ружног доживео и од Митевићевих истомисленика из негдашње моје куће „Политике“, како се много ружног и рекло и урадило, нека ми сада Биља-лаф опрости што данас, ето, ојађен, оштећен у каријери, здрављу, од таквих какав је „успео да постане“ и њен супруг Митевић, одајем Биљину тајну и ову његову страст — да отима туђе...

Паја СТАНКОВИЋ

У демократским земљама, где функционише правна држава, политика не одређује све облике живота. У оним другим политика одређује све: економију, судство, уметност, чак и науку.

Ако је неко присутан у политичком животу његов научни допринос не мора бити значајан да би се сматрао ~~временским научником~~.

Ако вам морал и професионална етика налажу да јавно прозовете такву личност онда морате бити спремни да издржите много.

Два професора са Машинског факултета у Београду, Лазар Русов и Вукан Човић, прегледајући само део радова проф. М. Вукобратовића, који се пријавио на конкурс за редовног професора на Машинском факултету, открили су потпуно невероватне чињенице. Професор Миомир Вукобратовић је преписао или чак фотокопирао низ радова других аутора и потписао их као сопствена ауторска дела.

Човић и Русов упутили су приговор Научно-наставном већу Машинског факултета и допис САНУ у којима су изнели чињенице до којих су дошли. Анализирајући Вукобратовићеве монографије у којима је потписан као први аутор и магистарске и докторске тезе којима је руководио, они су у поменутих дописима показали да је Вукобратовић плагијатор какав није забележен у оквирима светске науке.

Поред тога што је плагијатор Вукобратовић је и директор Лабораторије института „М. Пупин“, дописни члан САНУ, двоструки доктор (оба доктората су преписана), носилац свих одликовања и награда која се у једној земљи могу добити, у то време члан Председништва ССРН-а, самозвани отац југо-роботике и човек који за себе воли да каже да је наш четврти научни генијс.

ЈАВНО ПА ТАЈНО

На приговор двојице професора Вукобратовић против њих подноси тужбу за кривично дело клевете и она стиже у Први општински суд у Београду.

За Вукобратовића суђење је много повољније решење (пошто је рачунао на своје везе и притисак људи на суд) од прихватања јавне научне расправе, коју су му Човић и Русов нудили у више наврата. Политика је у таквим расправама немоћна. Судска пресуда, по којој би Човић и Русов били осуђени, а Вукобратовић сачувао не мали углед који је незаслужено стекао, била би савршено решење за Вукобратовића. Рачунао је да ће пресуда бити брзо донета, свакако повољна по њега, и да ће тако Човић и Русов бити ућуткани. Рачунао је тако, имајући у виду свој политички положај (члан Председништва ССРН-а) и несавичну помоћ партијских другова из самог врха политичке власти Србије. Превидео је једино чињеницу да се не може утицати на сваког човека...

Судији Бранимиру Гуглу, који је процес водио дуже од годину дана, онемогућено је да донесе коначну пресуду, пошто му је изнекада уручено решење о годишњем одмору, на ходнику Палате правде. Знало се да овај судија после одмора напушта суд и одлази у адвокате. Гугл није желео да оде на одмор док не донесе пресуду и тако заврши предмет на коме је дуго радио (током процеса је откривено да је Вукобратовић преписао и присвојио око 3000 страна, дакле много више него што су Човић и Русов изнели у свом приговору Научно-наставном већу Машинског факултета и дојасу који су упутили САНУ).

Утицај Вукобратовићевих партијских другова показао се сасвим ефикасним, јер како другачије објаснити чињеницу да је на судију Гугла вршен притисак (телефонирано му је на кућу и саветовано да не дође на посао, управо онога дана када се очекивало доношење коначне пресуде), како објаснити уручивање решења о годишњем одмору. И не само то. На почетку судског процеса новинару је за његово праћење била дозвољена употреба касетофона. Дозволу је дао председник Првог општинског суда, господин Ристић, који тада вероватно није знао клико је Вукобратовић утицајан.

ПРЕПИСИВАЧИ СВЕТСКОГ РЕНОМЕА

Кад су покојног Хамдију Поздерца ухватили у преписивању туђих дела он је најискреније признао: „У овој земљи сви функционери преписују, а само Хамдија испаде крив!“ Кад нашег „четвртог научног генија“ Миомира Вукобратовића ухватите у преписивачини тошкој 6000 туђих страна научног текста, овај замоли Слободана Унковича да изјави: „Па то је лудост!“ Вала и јесте, толико преписивати може само луд човек.

6000

ФОТОКОПИЈА И 13 РОЧИШТА

С обзиром да извештаји из суднице нису нимало били повољни по Вукобратовића, а како би и могли бити, кад се из дана у дан обим његових откривених плагијата непрестано увећавао, господин Ристић је забранио употребу касетофона.

„ПРЕСЕК“ У ЦЕН

Предмет је касније преузео судија Јован Пешић. Процес се продужио највише захваљујући самом тужитељу Вукобратовићу, који је почео да се понаша не као тужитељ, коме је стало да процес оконча што пре и тако докаже да није плагијатор, већ као окривљени који избегава пресуду недоласком на суђење. Вукобратовић се није појавио на тринаест рочишта.

Човић и Русов су своју одбрану заснивали на Закону по ком се докторска и магистарска теза сматрају самосталним научним делом. Ако Вукобратовић у своју монографију стави комплетну докторску тезу свог доктората и део магистарске тезе свог магистранта, а притом се потпише као први аутор, онда је јасно да је Вукобратовић преписивач. Он, међутим тврди да рад на тези представља пресек у тимском раду и да је то „стопостотно усаглашено са праксом у високо развијеним научним срединама“.

Вукобратовићеви сведоци су сви, без изузетка, на суду изјавили да Вукобратовић није коаутор њихових теза и да су оне њихова самостална дела. На једном од последњих рочишта Вукобратовићев сведок Ненад Кирћански сведочио је о настанку монографије, коју је Вукобратовић потписао као први, а он као други аутор. На питање о методу који је примењен у стварању те монографије, Кирћански је одговорио: „Можете то назвати и ксерокс методом, целокупна монографија представља првих пет глава моје дисертације“. И заиста, тих пет глава дисертације је буквално фотокопирано, наслов дисертације је измењен и тако добијену „нову књигу“ Вукобратовић је потписао као први аутор.

Судија Пешић, коме је очигледно све у овом случају савршено јасно, поставио је сведоку питање: „Зашто нисте реаговали? Зашто сте дозволили да се Вукобратовић потпише као први аутор?“ Уследио је одговор: „То јесте моја теза, али професор Вукобратовић је био мој ментор, тако сам му се на извештај начин захвалио. У исто време, ја сам млад, неафирмисан научник који још нема ни славу ни научни углед ни име и то ми нико не би штампао, без потписа проф. Вукобратовића као првог аутора“.

То што Ненад Кирћански опрашта Вукобратовићу, не ослобађа Вукобратовића кривице.

У високоразвијеним научним срединама, на чију се праксу Вукобратовић позива, на преписивање реагују овако: челник америчке психијатрије Шерверд Фрејзијер, професор психијатрије Универзитета у Харварду, дирек-

ДОКТОРЕ ЈА САМ
ГЕНИЈЕ.
ДА ЛИ САМ НОРМАЛАН?

тор болнице Мек Лин у Белмонту, дао је оставку на обе функције. Разлог: ухваћен у преписивању. У преписивању га је ухватио студент филозофског факултета Пол Скатена. Најугледнији амерички листови „Њујорк Тајмс“, „Бостон Глоб“ и „Харвард Кримсон“ доносе вест о плагијату на првој страни. Шерверд Фрејзијер поднео је оставку на место професора и место директора недељу дана по објављивању ове вести и то зато што је преписао само „туце параграфа“ из два чланка објављена у часопису „Клиничка хирургија“ и два чланка објављена у часопису „Знаствени Американац“.

МИТО У ТАСТАТУРАМА

Јасно је шта би Американци учинили са Вукобратовићем узимајући у обзир да је само у својој првој дисертацији преписао не „туце параграфа“, већ више од „туце страна“ из радова три америчка научника (К. Фанга, Х. Ешлија и Р. Сканлана). Да не помињемо како би се Американцима допало кад би знали да Вукобратовићева друга докторска дисертација дословно представља пројекат који је Вукобратовић радио са још дванаест коаутора (Мирослав Зечевић, Видојко Ћирић, Зоран Стојиљковић и други) за Савезни фонд за финансирање научних делатности (бр. уговора фонда 3505/И од 20. 10. 1970.) и Владу САД (ГРАНТ СРС-УГО-29-69 оф гхе Социал Рехабилитацион Сервице, УС Говермент). У тези се поред овог пројекта налази и део књиге Јурија Степањенка, совјетског научника, сада канадског професора, кога је Вукобратовић преписивао немилеце.

И то је само део онога што је Вукобрато-

вић, преписао. Сада се већ процењује да његов преписивачко-присвајачки опус износи не мање од **6000 страна**.

Из овога је разумљиво што Вукобратовић свим средствима, покушава да спречи изношење истине у јавност. Није лако одрећи се привилегија које проистичу из тако створеног угледа и свих награда и признања у којима ужива већ две деценије. Објављивање доказа да су његова дела плагијати, практично значи да је незаслужено добијао признања за та дела.

Када су УУ НОВОСТИ почеле да објављују фељтон о Вукобратовићевим плагијатима, он је одмах ступио у акцију. Успео је да спечи излажење фељтона тек пошто је редакцији поконио компјутерски систем (три екрана, три тастатуре, ласерски штампач).

Вукобратовић је спреман на најневероватније подухвате кад је потребно зауставити изношење у јавност истина о његовом методу присвајања туђих научних резултата.

ТО ЈЕ ЛУДОСТ

Рукопис Вешовићеве књиге „Четврти генерије“, којим се са 104 факсимила представља само део монументалног преписивачког опуса М. Вукобратовића, није био ни стигао у штампарију, када је издавачу, Сарајевској „Свјетлости“, прispела петиција коју је организовао Вукобратовић, потписана од стране најугледнијих поштовалаца Вукобратовићевог „научног“ метода, са следећим закључком: „Објављивање књиге, представљало би озбиљан уређивачки промашај“.

Господа су zaloжила своје име и свој научни углед, потписујући петицију против књи-

ге, коју нико од угледне господе није ни прочитао, јер она није била ни одштампана.

Али, Вешовић је за своју књигу добио годишњу награду „Свјетлости“, а издавач је очигледно направио чист уређивачки подвиг, упркос чињеници да је петицију потписао и др Драгутин Зеленовић, тада члан Председништва СФРЈ, а данас мандатар за састав српске владе.

Непосредно по ступању на нову дужност Д. Зеленовић изјављује и ово (Експрес политика, 21. 01. 1991.): „Када је реч о индустријској производњи знања, мислим да су сви Универзитети слаби. Али, има института, пример је „М. Пупин“, који нису у оквиру Универзитета а иду тим путем“. Да ли је Зеленовић мислио и на индустријску производњу знања „ксерокс методом“ М. Вукобратовића?

Можда ће Вукобратовић као прави стручњак који је код нас увео ову методу и њом се обилато користи, добити неки министарски ресор, на пр. министарство на науку и образовање или нешто слично?

Користећи се овом методом Вукобратовић је присвојио око 6000 страна, од преко двадесет аутора, иако је господин Слободан Унковић, тадашњи ректор београдског Универзитета, данас Председник Скупштине Србије, изјавио („8“ бр. 563): „Молим вас, написати да је једно такво име украдо макар и један текст... то је лудост“.

Вероватно је господин Слободан Унковић, председник Скупштине Србије, мислио на текст дужи од 6000 страна. Није захвално бити пророк. Ипак, надамо се да ће Вукобратовић једнога дана достићи цифру коју је г. Унковић замислио.

Милена М. ПОПОВИЋ

ЦРНЕ ДУШЕ У ЦРВЕНОМ ГРАДУ НИШ ЗАПАДНО ОД СИБИРА

У Нишу је после избора тешко живети. СДБ-овци и СПС-овци вас и туже и суде вам. Лек вам преписују и продају. Они вас или гладе или шутирају. Ако сте притом опозиција не раде вам чак ни то. У том случају ви сте мртав човек.

Што време више протиче истина је све неумољивија. Служба државне безбедности у Србији директно је учествовала у спровођењу првих вишестраначких избора у Србији.

Да није било ове тајне полиције питање је да ли би Социјалистичка партија Србије успела да победи на изборима у овој републици. И не само то, него је директно учествовала у избору кадрова у самој партији.

О томе је „Српска реч“ детаљно писала у броју 10 од 5. јануара ове године под насловом „Како бира Ниш, дођи да видиш“. Тај текст је у Нишу наишао на велико интересовање јавности, тако да се новина у овом граду тражила чак и испод тезге. А како и не би када су Нишлије као на длану имале конкретне доказе о кључним људима у СПС, о онима који су изабрани на челне функције у Главни одбор СПС за Ниш.

У међувремену сазнали смо нове детаље који иду у прилог њиховом тајном деловању у Служби државне безбедности. Заправо колика је била њихова моћ. Међутим посебно забрињава то што ће њихова моћ тек сада бити огромна. А она се у Нишу већ осећа. СПС је кренула у обрачун са свим онима који не мисле као они, који имају другачији политички став. Све по систему:

„Ко нам дирне, ко нам дирне нашег Слободана, летеће му, летеће му са рамена глава“.

ОД ПРОТИВ ДО ЗА

У седишту Главног одбора СПС-а у Нишу већ су сачињени планови како да се ликвидирају највећи противници и критичари политике СПС-а. Као главни метод, поред монтираних судских процеса, најављује се „збрињавање“ људи у овдашњој душевној болници у Горњој Топоници. То није никакав проблем, јер је Нишки универзитет у служби те политике, а професори и асистенти, нарочито лекари спремни су да људе проглашавају, наравно без икаквих доказа, да су луди и блесави. А као награду ће добити лепо место и висок хонорар.

Треба рећи и ово. Ниш и нишки регион били су највећи противници политике Осме седнице ЦК СК Србије, а нишки политичари огорчени противници Слободана Милошевића. Нико од њих, рачунајући ту и садашњег председника Главног одбора СПС-а у Нишу **Милета Илића**, није јавно подржао нити ту седницу нити Слободана Милошевића. Баш као ни највећи број садашњих челника у овој партији и изабрани народни посланици у Скупштини Србије, осим директора Фабрике дувана у Нишу **Смиљка Костића**, који је због тога једва остао на месту директора и сачувао главу.

Велики обрт се догодио оног тренутка када су схватили да опозиција у Нишу јача и да ће, уколико она победи, они изгубити и свој положај, и своја радна места, и могућност да се баве криминалом, и да са позиција власти најдиректније учествују у великој пљачки Ниша. Тек тада су приступили СПС-у и почели да обожавају Милошевића, да незаконито узимају станове, да станове деле и својим љубавницама, да узимају плацеове где они желе, да организују пљачку грађана Ниша, тако што су им узимали куће, викендице, плацеове, новац... Примера ради, **Миле Илић**, садашњи председник СПС за Ниш, летос се незаконито усели у стан иако има кућу у Нишу. Тај стан, док је био са породицом на одмору у Грчкој, чак му је и милиција чувала. За сваки сличај, да се „неко“ не усели, јер то и није био његов стан, него једног инжењера који ради у Машинској индустрији Ниш. Тек када је запретила опасност да ће због тога избити скандал, инжењеру је додељен други стан, а **Миле Илић** је ушао у онај који му је и највише одговарао. Људи из нишког СУП-а се нису љутили што су му чували стан, јер знају да су то урадили свом човеку, који има неограничену власт и моћ и утицај у њиховој служби.

У прилог нашој тврдњи да је Служба државне безбедности одиграла велику улогу у победи СПС-а, на примеру Ниша то се најбоље може видети. Наиме, председници и чланови изборних комисија у Нишу били су све бивши СУП-овци и официри ЈНА. Пре самих избора, по казивању чланова у изборним одборима, одређених испред опозиције, велики број њих је имао силне проблеме од стране СУП-а и СДБ. Њих су пред изборе посећивали радници ових служби, претили им и уцењивали да приликом гласања не смеју много „да гледају“ и да не забадају превише нос када се броје гласови.

НОВИНАРИ ДОУШНИЦИ

И не само то, него су у изборне штабове кандидата за народне посланике припадници СДБ такође били укључени. У њима су радили различите послове. Најчешће су радили на личном обезбеђењу кандидата; радници нишког СУП-а су пред изборе ишли заједно за онима који су лепили плакате и постере кандидата из ове странке. Тако је у штабу др **Павића Обрадовића** био ангажован и донедавно моћни човек из СДБ у Нишу, заменик начелника ове службе **Никола Цветковић**. Он је др Павићу Обрадовићу помогао тако што је ишао да лепи плакате на улицама Ниша и на објектима у граду. Поред тога лично је ишао код људи да агитује за др Обрадовића.

Заузврат је имао и материјалну корист. Већ смо објавили да је др Павић Обрадовић, као члан комисије за избор наставника из предмета Општенародна одбрана и друштвена самозаштита на Машинском факултету у Нишу, где иначе ради као професор, био „вољан“ да се на упражњено наставничко место изабере управо Никола Цветковић. Међутим, ствар је пропала оног тренутка када су новине објавиле да је доскорашњи заменик начелника СДБ у Нишу, као и сам начелник **Бранислав Ранчић**, смењен, а затим су новине објавиле још и низ злоупотреба које су и један и други имали док су у СДБ.

Иначе, поред радника СДБ у Нишу, ангажован је и један број нишких новинара, који су за велике паре одиграли важну улогу у освајању посланичких места за кандидата СПС, што се коси са кодексом новинарске професије. За један број наших новинара, тај кодекс одавно не важи. Од те службе су добијали магнетофоне, фото апарате, и тако опремљени, користећи новинарску легитимацију и свој позив, правили су интервјуе, прикупљали податке о њима, да би касније тај комплетан материјал предавали СДБ-у.

Ипак, велики центар деловања СДБ у Нишу је Нишки универзитет, а жариште је Медицински факултет.

ДОСИЈЕН УМЕСТО РАДОВА

Овде је реч о оним професорима и лекарима који су били не само сарадници СДБ него су били и њени плаћеници. Наиме, није мали број лекара и угледних професора и других стручњака који су били заврбовани од стране ове службе још док су били студенти. Добијали су суповске стипендије, а одмах после студија добијали су радна места, а и напредовали су много брже од осталих у каријери.

Као поуздани људи они су и на Медицинском факултету, али и у болницама и клиникама Клиничког центра, који су хтели. Најчешће по задатку, али чувајући себе и свој положај они су, у правом смислу те речи, уништавали стручне и способне лекаре на тај начин што су их и међу својим колегама, али и уопште у јавности, проглашавали непријатељима друштва, да не воле ову земљу. А да све буде завијено у обланде, ти исти лекари, који су радили за СДБ, њих су проглашавали сарадницима ове службе. Посебно се упире прст на Судску медицину Медицинског факултета у Нишу, чији су професори и лекари најдиректније учествовали у прикривању праве истине о томе како су неки људи у Нишу изгубили живот; новинар Радио Ниша, Ђорђе Антанасијевић, на пример.

Иначе, и на другим институтима Медицинског факултета у Нишу раде професори који су били одани сарадници СДБ. Неки од њих, као на пример проф. Драгољуб Лебеда, по свом су сопственом казивању дали значајан допринос овој служби. Упућени кажу да је за све ове године на Медицинском факултету проф. Драгољуб Лебеда написао више досијеа о својим колегама него научних радова. Наиме, он је са свега 5 објављених радова постао доцент на нишком Медицинском факултету. Његов посебан допринос, наравно ван науке, био је обрачун за време Информбиора, где је више радио као радник УДБЕ, него као лекар. Директно је учествовао у прогањању својих колега, а многи од њих су, захваљујући њему, од батина остали трајни инвалиди. Тако је ових дана, по налогу ове службе са посла избачен асистент на Катедри за фармакологију и токсикологију А. Ј. и то по наређењу овог моћног човека. Овај асистент иначе је по својим квалификацијама једини стручњак из области клиничке фармакологије, не само на Медицинском факултету него и на нивоу нишког клиничког здравства.

ИЗ КОМИТЕТА У БОЛНИЦУ

Наравно све то није могло да прође без декана Медицинског факултета Душана Велојића, који је члан Главног одбора СПС. Ових дана обилази кадетре и институте на овом факултету и отворено прети да ће посао изгубити сви они који су против СПС-а, а они који су чланови других партија морају одмах да покупе своје ствари и да напусте факултет, а могу и Ниш, јер „ово је црвени град“. Ко се понаша другачије, зна се, проћи ће као асистент А. Ј.

Зато се сви питају шта је то овај асистент учинио, када није члан ниједне странке, нити је политички анга-

жован на факултету или било где. Е, у томе је виц! Јер, по налогу декана Медицинског факултета у Нишу, нико не сме бити политички неодређен, већ сви морају да се учлане у СПС. А истеривање овог асистента са факултета има само један циљ: да покаже моћ декана факултета и СПС-а.

Ја сам већ прошао једну такву фазу у свом животу. И мене су прогласили због тога што нисам члан СК и што сам другачије мислио од њих. Више пута сам од стране својих колега пријављиван СДБ-у, да сам политички опасан за ово друштво. Припадници ове службе су више пута долазили код мене, саслушаван сам, као и моји сарадници. Из СДБ су од њих тражили да било шта кажу против мене како би ме истерали са факултета. Ипшак, са много проблема остао сам на Факултету, сада сам редовни професор и не могу да ме истерају са посла и факултета мада би то чланови СПС и најуже руководство факултета једва дочекали. Није никаква тајна да на нашем факултету једва дочекали. Није никаква тајна да на нашем факултету професори и њихови асистенти отворено раде за СДБ. Сада је њихово време тек дошло, каже проф. др Славољуб Петровић са Института за хематологију Медицинског факултета у Нишу.

Иначе, Медицински факултет у Нишу је, постао и социјална установа за збрињавање угрожених кадрова, бившег СК, који би требало да остану без посла. Тако је недавно без конкурса на своју руку довео некадашњу радницу у Универзитетском комитету СК Борицу Јовановић и на тај начин директно решавао страначке проблеме. Поред ње на овом факултету без конкурса је још неколико радника.

У Нишу је заиста после избора тешко живети.

Зоран ЂОРЂЕВИЋ

3

У ВРП УМЕСТО У КПЗ

Најновија гарнитура црногорских властодржаца не само да је неспособна, него је и духовита.

Тако је један од њих од Милошевића тражио „хавану“ за успомену, а други је на црквеном земљишту саградио брату кафану.

Како ствари стоје, комунисти у Црној Гори још нијесу ставили тачку на „Ј“, бар што се кадровских рјешења тиче. Још нијесу формирали владу, мада су најављивали да имају **економски програм и велики тим стручних и способних људи**, а само именовање мандатара нове владе **поразило је сав разумни свијет**, чак и оне непоправљиве оптимисте, који су вјеровали да ће се Црна Гора како-тако ишчупати из понора, у који су је још дубље гурнули лидери антибирокарске револуције. Да нема ни програма нити стручњака показало је именовање **Мила Ђукановића**, за мандатара нове владе. Тај „јуноса“, који је заједно са професорима ишао на полагање испита са унапријед познатим питањима, без икаквог искуства у пракси, осим повлађивања бившег руковођству и млађењу празне сламе у омладинским и комунистичким форумима, треба да уради оно што ни великим чудотворцима не би тек тако прошло за руком. Кога ће он узети за министра, тешко је рећи, али потпуно је извијесно да ће се са стављањем тачке на „Ј“, ставити и тачка на судбину Црне Горе.

ЛАКОРУКИ КАРИЋИ

На то упућују и досадашња рјешења и избор председника и потпредседника црногорске скупштине. Поготову избор **др Риста Вукчевића** за председника Скупштине и **др Дамљана Шећковића** за потпредседника. Вукчевић, познат на овим просторима као собни старешина са Голог отока, логораш који је наклоност управе логора куповао прогом осталих логораша, а потом вјерно служио бившој политичкој гарнитури црногорских политичара. Кажу да је био бржи од сваког „брзог Гонзалеса“ при овјеравању планова развоја, да се на сваком развојном про-

граму и елаборату касније промашених инвестиција налази и његов потпис. Све је одобравао онако како му газда каже, а то га је управо и препоручило да буде данас то што јесте.

Његов први сарадник — потпредседник Шећковић толико је вјерна копија да се просто не зна ко је оригинал. Тим комунистичких стручњака сачињавају такви играчи, јер другачији њима и не одговарају. То се потврдило и приликом избора председника општина у Црној Гори, а и општинских влада, а посебно приликом састављања листе за делегацију Црне Горе у Савезном Вијећу република и покрајина. Тешко је пронаћи државу у свијету, која не би мирне савјести, готово сву „комунистичку дружину“ умјесто у Савезни парламент послала у какав **Казнено поправни завод**, упрок сазнању да су они непоправљиви. Ето, реда ради, што даље од јавних функција, а и поштеног свијета.

То посебно важи за **др Бранка Костића**, **др Радивоја Контића**, **Нова Бечановића**, **Никола Самарџића**, **др Милинка Шарановића**, а ни остала петорица нијесу ништа даље од судбине руже на реверу комунистичког безумља.

Бивши председник Црне Горе **Бранко Костић** није упамћен само по „историјским изрекама“, већ и по томе што је био широке руке када се захвата из друштвене касе. Био је миљеник сваке политике. Био је чак и потпредседник бивше владе, директор Комбината алуминијума, па професор Универзитета и то све, како је рекао послједије пада бившег руководства, као „жртва поражене политике“. Када су му радници тражили оставку, млатароа је и ногама и рукама тврдећи да је он из сиромашне и поштене куће. Ако је тачно, како објаснити то што је **Бранко Коцкица**, како га све чешће у Црној Гори зову и због коцке која му је порок, има велики друштвени стан, станове у личном власништву у Београду и Будви, велику кућу у родном селу, остало да не помињемо. Ових дана добија и нов новчијат аутомобил од фирме „Браћа Карић“ — на поклон. Толико се њима жалио да му је остарела лимузина, док су Карићи у друштву са Костићем обилазили Скадарско језеро тражећи погодне локације за градњу луксузних угоститељских и коцкарских објеката, да су му гости обећали ауто на поклон. То што је Костић са њима био у својству

председника Црне Горе, не значи ништа, јер сваку функцију он је зналачки уновчаво. Тако је, док је био потпредседник црногорске владе, у вријеме док су приватницима одузимали приземља у будванском Старом граду, Костић успио да узме један стан за себе по багателној цијени. Не само што му је цијена била ниска, већ и због тога што је држави новац дао онда када је инфлацијом неколико пута био обезвријеђен, онда када за те паре није могао купити ни пар квадрата било каквог стана.

Колико је Костић драгоцен у Савезном парламенту најбоље говоре његови пратиоци на сусретима са Милошевићем. Милошевићу је једанпут рекао да је „спреман да буде обичан стражар пред његовим шатором“, а други пут када му је Милошевић понудио „хавану“, одговорио је да не пуши и тражио дозволу да узме „једну за успомену“.

Неуротични Радоје Контић најбоље говори о себи — целокупним политичким дјеловањем. То да је метла у свакој влади је више него познато, али ништа мање ни његове ујдурме са многим фирмама, почев од Жељезаре из које се виноу у политичко небо, па до оних које је с политичких положаја уцењивао да играју онако како он свира. Безбројни су његови цехови и путовања на рачун других, посебно радних организација, још бројније дуплиране девизне дневнице и екстра хонолари. Уз то приде посегао је чак и за црквеним земљиштем. у Стравевини у Никшићу на црквеном земљишту саградио је брату кафану. Због свега тога је неразумно послушан и за све употребљив.

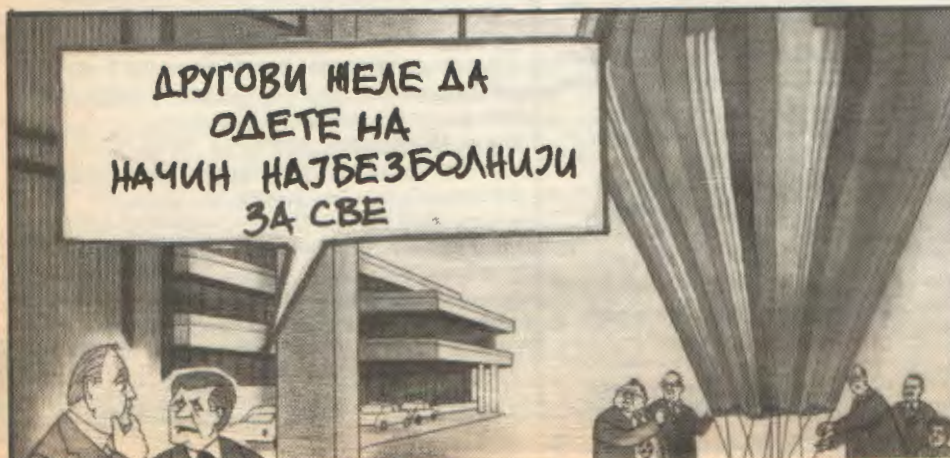
УМЕСТО У ПРДАРУ

Ново Бечановић, директор Никшићке пиваре, тешко може бити по страни било какве афере. Почев од оне око ФК „Сутјеска“, па до најновијег мажњавања друштвених пара. Зна се колико је помагао туђим парама бивше моћнике, и себе, а тек ће се сазнати колико је у вријеме изборне кампање пребацно комунистима и купио себи мјесто у Савезном парламенту. Послушан да послушнији не може бити

Никола Сараџић, директор которске „Југоцеаније“ донедавна је прије виђен иза браве него на слободи. Нестали милиони долара, привукли су све могуће контроле, радници су прибавили сву документацију, али када је тамо прошле године отишао **Мило Ђукановић**, све је по наређењу заборављено. Никола се реванширао дебелим парама за помоћ у изборној кампањи СК, добио од тога провизију, организује по Котору теревенке с Милом и Момом, даје паре колико му траже, свјестан да ако не да, лако може да заврши у „прдари“. Нема тога што тај не би учинио.

Такви ће бранити Југославију у Савезном парламенту, ако га буде. Такве и још горе комунистичка власт је гурнула у фотеле, а и даље их гурла — све по рецепту што горе то боље и безбједније. Како ће народу бити по равнањем те казнене експедиције? Живи били па видјели!

Митар ПЕТРОВИЋ

По свој прилици, на Телевизији Београд десити се реприза некада чувене серије редитеља Саве Мрмка „Одлазак ратника, повратак маршала“. Улоге су овога пута поверене

Душану Митевићу, генералном директору РТБ, и **Ратомиру Вицу**, његовом претходнику на тој функцији. Рулет кадровских комбинација окреће се све брже, али нико ни у сну није могао да претпостави да ће васкрснути (како се мислило) политички мртава Ратомир Вицо. Тр би могло да значи, између осталог, да садашња власт нема довољно поверења у „млађаног“ „Слободана Вучетића“, коме ће припасти само место директора Телевизије Београд. Одлазак ратника Митевића (прича се да му „по казни“ следује место у српској дипломатији) и повратак старог, али увек поверљивог Ратомира Вица указује и на димензију заслуга и опрштених грехова које је Вицо имао пре Осме седнице. Ако се и када се буде вратио у прву фотељу Таковске 10, Вицо ће бити рекордер по дужини мандата на месту челника РТБ, јер је пре ове нове комбинације већ близу две деценије био директор.

ЧУКИЋ КАО ЏЕМС БОНД

И протеклих дана **Душан Чукић** је био у центру интерних догледовштину у редакцији информативног програма „Митела“. Најпре је био привођен (или ако вам се више свиђа „замољен да сиђе“) код радника службе обезбеђења по пријави једне његове колегице, јер је, како она тврди, испољио намеру да је у женском клозету силује. (То, иначе није био први случај Чукићевог манијакалног понашања).

Следећег дана Чукић је дошао у зграду Телевизије са црном актенашном у којој је носио откачени „бровинг“. Забарикадирао се у својој канцеларији и хтео да изврши самоубиство. После убеђивања са колегама одлучио је да не пуца себи у главу, али је наставио да тражи одговарајућу жртву. Ове комично-трагичне сцене окончаће су пошто је Чукић пристао да врати муницију, али је убојиту справу задржао јер је, како је изјавио, „мој обрачун са вама и њима тек почео“. Овај новопечени Џејмс Бонд 007 српске телевизије постао је тако омиљена тема трачева, али и човек од кога поштен свет у згради у Таковској 10 све озбиљније страхује.

Победом СПС-а ојачале су и нове идеје о обрачуну са онима који су мислили, односно процењивали да ће Митевић, после избора са својом екипом морати напоље. Егзекутор ће по свему судећи бити оличен у брачном пару **Предраг Витас — Весна Југовић**. Супруга Предрага Витаса се посебно размеће својим изјавама о методама освете. Страст са којом ово љупко чељаде са машиницом у коси прича о одмазди ужасна је: „Дошло је наше време, ала ћемо сада да скидамо главе. Летећете сви на улицу. У зависности ко се колико лизао са Вуком и осталим отпадницима...“

БРАЧНИ ПАР АПОКОЛИПСЕ

Скалпови су почели да падају. **Милица Лучић-Чавић**, заједно са **Бранком Михајловић**, више неће стати пред камере (осим ако их неки почетник грешком не заустави на улици, за потребе неке тв-анкете). Тако је одлучио преки комунистички суд Витас—Југовић, испуњавајући жеље својих газда. За почетак,

И ТО ЈЕ СРБИЈА.

СА ЕКРАНА ПОД ПРОЗОР

припашће им место добављача административних папира и хране за ресторан друштвене исхране. (По Витасовој „систематизацији“ — референти за стандард ТВБ).

Ненад Ристић и **Зоран Луковић** постаће по новој систематизацији главне харачиље у одељењу тв претплате, ако она буде и даље постојала као таква. Ристић је изјавио после овога да „очекује дан када ће моћи Витасу, као свом ђаку кога је довео на телевизију, да јавно скреше неке ствари о пљачкама и злоупотребама“. У том смислу, помиње се стан Душана Чукића, који је овај „поклонио“ Витасу. (Рачуна се да ће Чукић, у зависности од развоја ситуације и свој нови, мањи стан уступити неком да би сачувао положај).

Зоран Луковић је типичан пример како пред револуције и телевизије једе своју децу. Човек који је са садашњим председником српског парламента Унковићем предводио колону изманипулисаних студената (афера „Цанкарјев дом“), завршиће као жбир који ће по периферији завиривати кроз прозор оних који „гледају а не плаћају“.

Оно што изненађује јесте скалп **Соње Бурић** који је наиншанила Весна Југовић. Бурићу крај каријере чека у Одељењу за истраживање тв-програма, као анкетара на терену.

Списак за ликвидацију по свој прилици протегнуће се унедоглед, јер је Весна Југовић из помоћ својих доушника (од којих многи већ меркају радна места искусних новинара) успоставила систем у којем се свака реч вага и одмах изриче казна.

Највићенији новинари ТВБ одлазе у историју. Неки да добављају храну за ресторан друштвене исхране, а други да утерују паре од срећних претплатника. На екран долазе спремачице и дактилографкиње. То се зове дијалектички материјализам.

22 УСЛОВА ЗА ПОВРАТАК СЕБИ

Највећи пад на Космету доживеле су две вредности: **радно стваралаштво и хуманизам**. Они нису више људске врлине већ мане, оне се најмање исплате, оне изазивају смех и потценивање, оне немају свој реални садржај. Чак и када бисте на Космету веома значајно нешто радили и урадили, то би далеко мање вредело него у било ком другом делу Србије. Овде рад лекара, наставника, на-учника, уметника, привредника, студента далеко мање вреди него у „ужој“ Србији. **Овде Србија не признаје рад људи**. Овде је свако прогнан, приморан, отписан. Огромна је лаж да овде стручњаци добијају велике плате, станове, добре услове за рад. Радим веома савесно већ десет година, као и низ професора Универзитета који су дошли из унутрашњости Србије, и ништа немам. Заправо сам кажњен од Србије што сам дошао да радим на Космету. Само су политичари, милицајци, војници, трговци веома добро плаћени. **Они ће сачувати Косово за Србију и унапредити све облике рада и живота!**

У прошлом броју „Српске речи“ објавили смо први део текста проф. др Драгољуба Живковића о разлозима и претпоставкама данашњег Косова „ни на небу ни на земљи“. Текст настављамо и завршавамо конкретним предлозима мера и акција, које српска држава треба да предузме како би своју колевку задржала у свом окриљу.

Аутор је професор филозофије на Универзитету у Приштини и један је од најбољих познавалаца косовске проблематике у нас

Моја теоријска сазнања, моје десетогодишње искуство, моја истраживања феномена Косово, моје познавање свих важних актера косовске драме, било да су Албанци или Срби, довели су до сазнања да постоји **решење Косово**. Сада излажем целовит програм нужних промена које би Косово и Метохију учиниле истинским делом Србије и коначно решиле ту велику енигму српске историје.

КОСОВО = СРПСКИ ПРОБЛЕМ

1) Космет никада није био нити сме бити било чији проблем до проблем државе Србије! Ако се ово елементарно правило не поштује, Космет ће нужно бити највећи мач против Србије. Нико други, укључујући и Југославију, не зна шта је Косово, чије је Косово, како треба решавати проблеме Косова. Права издаја Србије и српског народа одиграла се када су српски политичари препустили судбину Космета Југославији и југословенском политичком врху. Они би морали за ту издају

већ једном одговарати. Исто тако, велика је издаја и превара учињена Албанцима који вековима живе на Косову, коју Србију имају као своју државу, а којима се непрестано тврди да ће Косово постати држава Албанаца уз помоћ Хрватске, Словеније, Југославије, Америке или било ког другог у свету. Један мањи број Албанаца већ зна да је то превара.

БЕЗ АУТОНОМИЈЕ

2) **Мора се у Уставу Србије избацити члан који инаугурише територијалну аутономију било ког дела Србије, укључујући Космет и Војводину.** Сваки човек који зна шта значи реч „аутономија“, посебно у територијалном смислу речи, зна да она има за свој садржај правну, економску, политичку, културну самосталност и независност. Лаж је уверавати свет и грађане Косова да тамо постоји аутономија али без законске самосталности, са правом војне и сваке друге интервенције. Лажи више не пале.

Такође је апсурдно одржавати једну идеју којом се разбијала Србија старим аргументима. Само је политички интерес бирократије и властодржаца да постоје те две „аутономије“. Коначно, аутономију неће ни Албанци ни Срби. Први хоће државу, а другима је свака аутономија јарам на врату, подређеност Албанцима као већини, изолација од Србије. Зашто би уосталом Срби на Косову плаћали тако тежак данак и трпели тако велики зулум само зато што живе у старој српској постојбини? Они су у свему кажњени, зашто?

Тачно је да само политичкој бирократији треба аутономија Космета, без обзира чије је националне припадности. Уосталом та бирократија је веома добро сарађивала и до сада.

Свака поправка аутономије, њено умањивање или повећање, одузимање државности аутономији и томе слично, ништа битно не мења у самој стварности. То је далеко више политички калкил, цинизам. Свака аутономија у суштини је предворје државности. Зар Албанци и Срби на Косову не могу на неки други, далеко бољи начин да артикулишу своја грађанска, радна, животна, национална права него само преко аутономије? Зар Албанци у „ужем“ делу Србије горе живе од Албанаца у аутономији Косово?

БЕЗ УЖЕ И ШИРЕ СРБИЈЕ

3) **Поделити Србију на нове административно-територијалне делове — целине по истом критеријуму.** Избацити из употребе тај блуџтави појам „ужа“ Србија и спречити доношење било којих одлука на нивоу Србије а да се оне не односе на целу Србију. Скупштина Србије и њени органи не смеју донети било који закон или одлуку а да не важе за све грађане Србије, иначе није њихова Скупштина. Грозно је када се и сада тако често чује да нешто важи само за „уже“ подручје. Нема већег доказа да је тада лаж да је Србија јединствена и интегрисана.

СВЕОПШТА ИНТЕГРАЦИЈА

4) **Обезбедити јединство и интегритет Србије интегрисањем њене привреде, образовања, здравства, културе, информатике како би правно-економски систем функционисао на целој територији.** Морају исте норме, исти закони и исто тржиште рада и капитала владати целином Србије.

НЕ ФИНАНСИРАТИ ПРОТИВНИКЕ

5) **Прекинути финансијску помоћ ирационализму, мегаломанији, нераду, примитивизму и отвореној борби против Србије и српског народа, свих људи на Косову.** Економским мерама приморати да сви грађани Косова живе искључиво од свога рада и свога капитала.

БЕЗ ДРУШТВЕНЕ СВОЈИНЕ

6) **Укинути друштвену својину на Косову и Србији и претворити је у државну (електроиндустрија, рударство, железница, ПТТ саобраћај, део здравства, образовања и култура) а други део у акционарску и приватну.** Друштвена својина је гарант плата без рада, крађа, малверзација, уништавања те својине, криминала сваке врсте. Друштвена својина је извориште високе непродуктивности, огромних права и највеће неодговорности. Ништа се битно неће изменити ако директори на друштвеним газдинствима добију огромна права. Они и њихови пријатељи и рођаци ће добро профитирати.

ОЈАЧАТИ СРПСКА НАСЕЉА

7) **Развити плански српска насеља и регионе на Космету као јаке економске, културе, образовне, здравствене целине.** Само таква насеља ће створити све претпоставке за миран, стваралачки, културни живот Срба на Космету и уједно створити услове за долазак свих оних који ће на Косову наћи услове свога рада и живота.

Већ сада постоји један број таквих насеља и у њима је живот јасним другачији него у мешовитим срединама. Јасно, ништа не треба чинити на силу. Свакодневни извори сукоба по националној припадности би нестали и свако би живео од свога рада. Само би Приштина, Митровица, Пећ и Призрен остали градови у којима би се одвијали они процеси који су од заједничког интереса.

Без развијених српских насеља илузорно је очекивати да ће се Срби заштитити од мајоризације и албанизације, од свакодневних сукоба и мржње.

НЕ ПРАВИТИ ГЛУПОСТИ

8) **Ако се укине територијална аутономија Космета нестале и три Скупштине, три владе, три министарства итд. у Србији.** Тек би тада Скупштина, влада и сва министарства Србије вршили своју функцију на целој територији, тј. стварно би били органи Србије а не неког „ужег“ дела. Ти органи би морали и сносити сву одговорност пред народом Србије о стању на Космету или било ком другом делу Србије. Јасно, у Уставу Србије би морале и у том правцу доћи врло велике измене.

Од покрајинских органа је издавана заповест и креирана политика у свим сферама рада и живота. Према томе нема никакве сумње да се у покрајинском политичком врху „крпље“ руководство косовске драме. Основна база регрутовања политичког руководства су Универзитет, Академија и Више школе. Тако се ствара затворен круг владајућег слоја. Ко не разбије тај круг у целини, вазда оставља могућност да се он поново регенерира из недирнутог дела. На пример, Скупштина Србије је на веома незграпан начин „распустила“ Скупштину Космета и именовала некакво

КОСОВО

своје тело веома неспособно да реши било које питање, али је оставила недирнут Универзитет, Академију, итд. Сада су се креатори косовске политике чврсто сместили у то безбедно гнездо и припремају следећу политичку акцију у којој ће поново они постати и водећи политичари. И све тако унедоглед. Игра мачке и миша, при чему се мењају улоге, највећа је истина Косова.

Покрајински органи су одавно „центри“ најгоре кадровске политике у којој важи правило: „Изабери из друге нације, по кључу, најгорег и најнеспособнијег човека“. Међутим, пошто су Албанци далеко бројнији то имају могућност и да бирају најспособније Албанце. Управо са њима у органима управа раде најнеспособнији Срби и Црногорци. Тиме је владавина Албанаца потпуна.

Врло је лажна и крајње политички неодговорна изјава руководства Србије да нема више државности Аутономије зато што Аутономије немају Устав или своје Председништво, односно председника? Пре свега, то је противзаконито а затим политички веома плитко и извор сталних сукоба. Ево, већ дуже време Србија је укинула Скупштину и низ других органа покрајине Косово. Ко то законито управља Косовом? Докле се то стање може одржати? Шта је сада Косово? Кога ће то заступати они посланици са Косова које је избрала мала групца грађана и њихова партија? Да ли су, дакле, избори за српски парламент били аутономни, да ли ће избори за Скупштину и органе владе на Косову бити аутономни и шта ће побољшати у замишљеној аутономности грађана Косова, а сви знамо да аутономија постоји пре свега због Шиптара?

Зар не би било веома упутно да се те игре прекину и неки органи Србије дођу у Приштину? Зар не би било добро да Приштина постаје седиште министарства унутрашњих послова, министарства одбране, војске, рударства Србије?

КУЛТУРНА АУТОНОМИЈА

9) **Мора се гарантовати не само правно већ и животно, стварно, свим националним мањинама у Србији, а на Космету посебно, потпуна културна аутономија и сва права која имају националне мањине по међународним уговорима у најдемократскијим земљама света.** Ни једна национална мањина не сме бити привилегована, нити ускраћена у било чему. Не сме, дакле, добити ни мање а ни више. То важи и за Албанце, Мађаре, итд.

Све националне мањине имају право да оснивају удружења која би штитила њихов правно регулисан положај, њихова културна права, њихов интерес да се развијају као равноправно грађани Србије.

ПРАВА ДИЈАГНОЗА

10) **Мора се наново, детаљно, без остатка утврдити стварно стање у свим институцијама система, од пензионог до Академије, како би се све аномалије, неправде, грубо кршење закона, огромне привилегије и томе слично, јавно саопшtile и исправиле.** Без откривања тог сметлишта Космета, не може се успоставити систем правне државе, систем правде и истине, не може се спречити миран и удобан живот лопова, злочинаца, ја-

КОСОВО

така и сарадника, не може се почети чиста образа и мирне савести. Тај посао не могу да обаве органи који су неспособни, који су умешани у исте работе али само на другом терену, који су одани идејним вођама странака. Смешно је кога Србија шаље у инспекције на Косову и ко треба да исправи огромне неправде, изузимајући врло мали број веома храбрих и способних људи.

УКИНУТИ ЗЛОГЛАСНЕ ЗАКОНЕ

11) **Укинути познати злогласни закон Скупштине Југославије донет 6. и 17. фебруара 1945. о забрани повратка Срба и Црногораца на Космет.** Они су протерани са својих имања у току рата. Смешно је што се Скупштина Србије оградају од своје могућности и компетентности и не укида тај закон. Ако је суверена, самостална, права држава на целој својој територији, ако је одговорна према свом народу, она мора све неправде свом народу укинути и спречити да делују на њеној територији, без обзира ко је доносилац те неправде. Сви оштећени Срби и Црногорци, као и староседеоци Албанци, морају бити заштићени тако да им се имања врате или, ако је то немогуће јер је већ на њима изграђен неки значајни државни објекат, да добију правичну компензацију. Само тако ће Скупштина Србије показати спремност да се обрачуна са свим неправдама ранијег система на њеној територији.

СРБЕ НА КОСОВО

12) **Знам поуздано да би око 60.000 Срба из Румуније врло радо и врло брзо дошли на Космет ако би држава Србија уговорима са Румунијом обезбедила да ови Срби добију правичну одштету за своју имовину и право на своје пензије, а затим им обезбедила долазак на Космет.** Они би својим средствима уз помоћ Србије и на враћеним имањима која су и данас просто отета и окупирана од стране садашњих „власника“, брзо представљали велики радни потенцијал Косова. То би урадили и Срби из Мађарске итд. Зар треба говорити од каквог би то значаја било за Србију и за ове напаћене људе који од велике сеобе Срба под Чарнојевићем сањају о својој домовини.

СВИ СУ ЈЕДНАКИ

13) **Све Албанце и њихове потомке који су рођени у Албанији или ван Србије, који су, дакле, емигранти, вратити у своју домовину.** Сви Албанци којима је Србија и Косово домовина морају свим средствима правне државе бити заштићени, имати статус у свему пуноправних грађана и уживати плодове свога рада. Велика је људска неправда Албанце сматрати грађанима другог реда, ниже врсте, мање способним и мање вредним људима. Ако се спречи тај милитантни део увезене интелигенције и руководства, сасвим је могуће обезбедити не само миран живот свих на Космету већ и живот достојан човека. Многи староседеоци Албанци жале за суседима и пријатељима Србима. Дакле, Албанци који Србију сматрају својом државом и који својим стваралачким радом траже да обезбеде свој живот морали би бити далеко више за-

штићени од државе Србије, морали би осетити непосредно у свом животу резултате свога рада. Готово личи на пародију када се равноправност Срба и Албанаца гарантује избором по кључу на политичке функције! Највећи степен политичког слепила је став политике да избор у политичке функције представља највећи доказ слобода, демократије и равноправности грађана.

БЕЗ ПОЛИТИКАНСКОГ ШКОЛСТВА

14) **Извршити рационализацију школске мреже на Космету како према стварним потребама привреде и културе тако и према националним потребама.** Укинути мегаломанију, нерационалност и политиканство у школском систему.

Спречити да у програмима свих предмета постоје идеолошки садржаји и да идеолошка опредељеност утиче на рад школа и факултета. На Космету се годинама одвија највећа злоупотреба деце и омладине од стране ставника и политичара. У томе значајно припомажу и родитељи. Због тога је стицање знања и развијање властитих способности сасвим споредан програм рада, чиме је школа изгубила сваки смисао. Само радикалне промене могу васпоставити образовни систем и учинити га основним извориштем људског потенцијала промена стања Космета. Сасвим су ситне и смешне улоге инспекција из Србије или Космета и њихова наивна прича о побољшању рада у школама и факултетима на Космету. Радикална али законска смена наставног кадра, посебно на Универзитету, на оба језичка смера, је први услов позитивне измене стања у образовању Космета.

Идеја је Скупштине Србије и Скупштине Косова да се у име „братства и јединства“ организује целокупна настава на свим нивоима на Космету у истим учioniцама, зградама, са заједничким наставничким колективима, катедрама, итд. Таква врста присилног „братства и јединства“ (како то гупо звучи!) научно је довела до тоталног расула школства, до свакодневних сукоба, мржње, до жеље да једни другима владају, да намећу своје управе, да траже полтроне у другој страни, да уништавају намештај, учила, да изводе провокације и демонстрације, да сав прљави веш политичког и националистичког уверења преместе у школе. У таквим школским заједницама не само да се не зна ко добро а ко лоше ради, већ се не зна ко зашта одговара и ко треба да сноси последице свог не-рада. Најгоре пролази српска настава. Над њом се врше све врсте тортура, албанизације, спречавања да ради, она се подводи под исте критеријуме вредновања. Србија дозвољава да се годинама врши уништење извора српске културе, српског духа, српства уопште уништавањем и квантитативно и квалитативно српских школа на Космету. То је велики друштвени злочин. Чудновато је понашање српских органа и Секретаријата за образовање у Београду што непрестано посматрају образовни систем на Космету као јединствен, монолитан, исти у свему али битно одвојен од истог система у „укој“ Србији! Још је чудније што нас убеђују да школски систем живи од привреде и да нам привреда додељује кору хлеба. Нека привреда укине сав школски систем да не би за њега одвајала и губила свој доходак! Нека се дозволи просветним радницима да отворе приватне школе па ће се врло брзо видети да ће далеко боље живети

и то од свога рада. Докле ће нас лагати да је наш рад „бесплатан“, односно да је школовање бесплатно када је оно у читавом свету најзначајнија и економски најплаћенија делатност.

Треба прекинути то лажно и политиканско братство и јединство испуњено мржњом и уништавањем и увести сасвим природан систем образовања. То значи, пошто на Космету постоји образовање на српском и на албанском језику, сваки модел образовања мора бити потпуно аутономан. То сугерише и назив покрајине?! То значи да настава на српском као и на албанском језику, морају бити обезбеђене својим просторијама, својом организацијом рада, својом кадровском политиком и својим финансирањем. Само ће тако свака од ових настава моћи несметано да раде, да се развијају, да одговарају за свој рад, да равноправно сарађују тамо где осете потребу. Захтев је да српска настава буде у целини интегрисана са српском наставом у Србији, јер је њен природни део. Ако се то не уради, српска настава ће изумрети, доживети потпуну агонију, квалитативно постојати равна албанској, доживљавати сеобе и постати барометар одбачености од матице Србије.

ПРОМОЦИЈА СПОСОБНИХ

15) **Да би се спречила владавина кретенства, полутанства, примитивизма, избора по националном, пријатељском, рођачком или било коме другом кључићу који тако успешно спречава да најспособнији и најхрабрији дођу на одговарајућа радна и управна места, мора се свим правним средствима омогућити промоција или селекција способних.** Никада Универзитет на Космету не би имао преко 40.000 студената и преко 4.000 наставника. Имао би око 5.000 студената и око 500 наставника. То важи и за све друге области рада. Пошто не могу својим стваралачким резултатима ништа постићи јер их немају, немају ни способности да их створе, полуписмени људи најгорих моралних особина, путем свог избора у органе управе, врше невиђену тортуру на оно мало вредних стваралаца покушавајући да тај процес траје до краја њихова живота. Са Косова се бежи само из два разлога: **услед прогона од стране Албанаца или услед прогона од стране српских примитиваца на власти.** Прави кланови владају свим сферама и тешко оном ко се не уклопи у унапред сачињену шему „стваралаца“, „писаца“, „научника“, „политичара“, „директора“ итд.

ИЗБАЧИТИ „АФРИКУ“

16) **Просторним планирањем Србије спречити да се на Космету подижу куће, колибе, штале и други објекти без икаквих дозвола и планова, са својим кулама и зидовима, који представљају ругло у сваком погледу.** Без елементарних услова и карактеристика људског насеља, са невиђеном антихигијеном и морем прљавштине и ђубрета који се бацају преко прозора, тераса, на улицу, поред путева и раскрсница, насеља на Космету, која ничу невиђеном брзином, представљају део Африке у Србији. Ни једна организована држава на свету то не би дозволила. Огромна количина материјала јасно говори да је у питању једна традиција, навика и сазнања да се може било где и било како узети плодно земљиште и подићи изба.

ПРОТИВ ЗЛОУПОТРЕБЕ ДЕЦЕ

17) Обавезати сваког родитеља да сноси сву материјалну, моралну и васпитну одговорност за своје потомство. Злоупотреба деце се мора сматрати највећим злочином. На Косову су угрожена основна права деце и омладине за здравим детињством. Она су чак и чином рађања већ упланирана у политичке, верске и антиљудске борбе. Сасвим је неодржива политика која форсира за једну нормалну породицу огроман број деце путем децејег додатка и решавања школовања, запошљавања и томе слично. Не мали број очева и мајки зарађују грдне паре стварајући децу без икаквих обавеза према њиховом животу. Наталитет мора постати део општег плана развоја једне земље. Кумови су давно изумрли а нама оставили своје кумчиће да их заштитимо и да се о њима бринемо.

ТАЛЕНТИ, НАПРЕД!

18) Основати посебне државне фондове за школовање и усавршавање талентоване деце, омладине и потенцијалних стручњака, без обзира на њихову припадност нацији и вери, социјалном и политичком статусу. То би било сасвим супротно садашњим потенцијалним властима на Космету које су јавно форсирале синове и кћери политичара, оданих слугу покрета, медиокритета који су обећавали послушност.

НОВЕ ЉУДЕ!

19) Све досадашње руководеће кадрове, без обзира којој су нацији или партији припадали, сменили и довести нове људе. Сви су се они мање или више компромитовали, показали неспособним, оданим владајућим круговима. Многим је свеједно ко је на власти. Они су свакој власти до краја одани. Само нови људи, који су се већ доказали својом борбом и знањем за радикалном изменом стања и који нису оптерећени учињеним услугама, они морају бити веома способни, храбри и спремни да се упусте укоштац са њемани која влада Косметом.

„ДИФЕРЕНЦИЈАЦИЈА“

20) Прекинути ту фарсу на Космету која се назива „политичка диференцијација“, јер она не решава ни једно горуће питање. Као и до сада „политичка диференцијација“ је велика маска да прикрије нерад, лоповлук, јаваштук, анархија на свим нивоима а посебно у сфери управљања. На Косову одговарају људи само зато и ако су припадници ове или оне нације, зависи од судије, или ако су припадници ове или оне странке. Сви други облици људског живота су амнестирани од одговорности. На пример, да многи Албанци нису одлучили да напусте посао, надајући се да ће поново доћи на њега кад год буду хтели, никада не би огромна маса нерадника и лопова напустила неке радне организације. Јасно, они нерадници и лопови који су прозрели да би тада изгубили своју „радну базу“ нису отишли са „посла“. Они и даље „раде“. Најбољи доказ да „раде“ јесу плате које несметано примају.

ПРЉАВЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ

21) Натерати све радне организације са прљавом технологијом да престану са ра-

дом све док не обезбеде уређаје и системе који спречавају загађивање ваздуха, воде, биљног и животињског света, који угрожавају људски живот својим производима. Такође забранити да се на овим дивним просторима подижу тзв. прљаве технологије.

Ко год дође на Космет врло брзо и врло лако ће увидети да многе радне организације буквално уништавају све у својој а и даљој околини. Сасвим је сигурно далеко већа штета од онога што раде и учине него кад не би радиле. Космет је постао смеиште најпрљавијих технологија. Ускоро ће постати немогуће у њему живети.

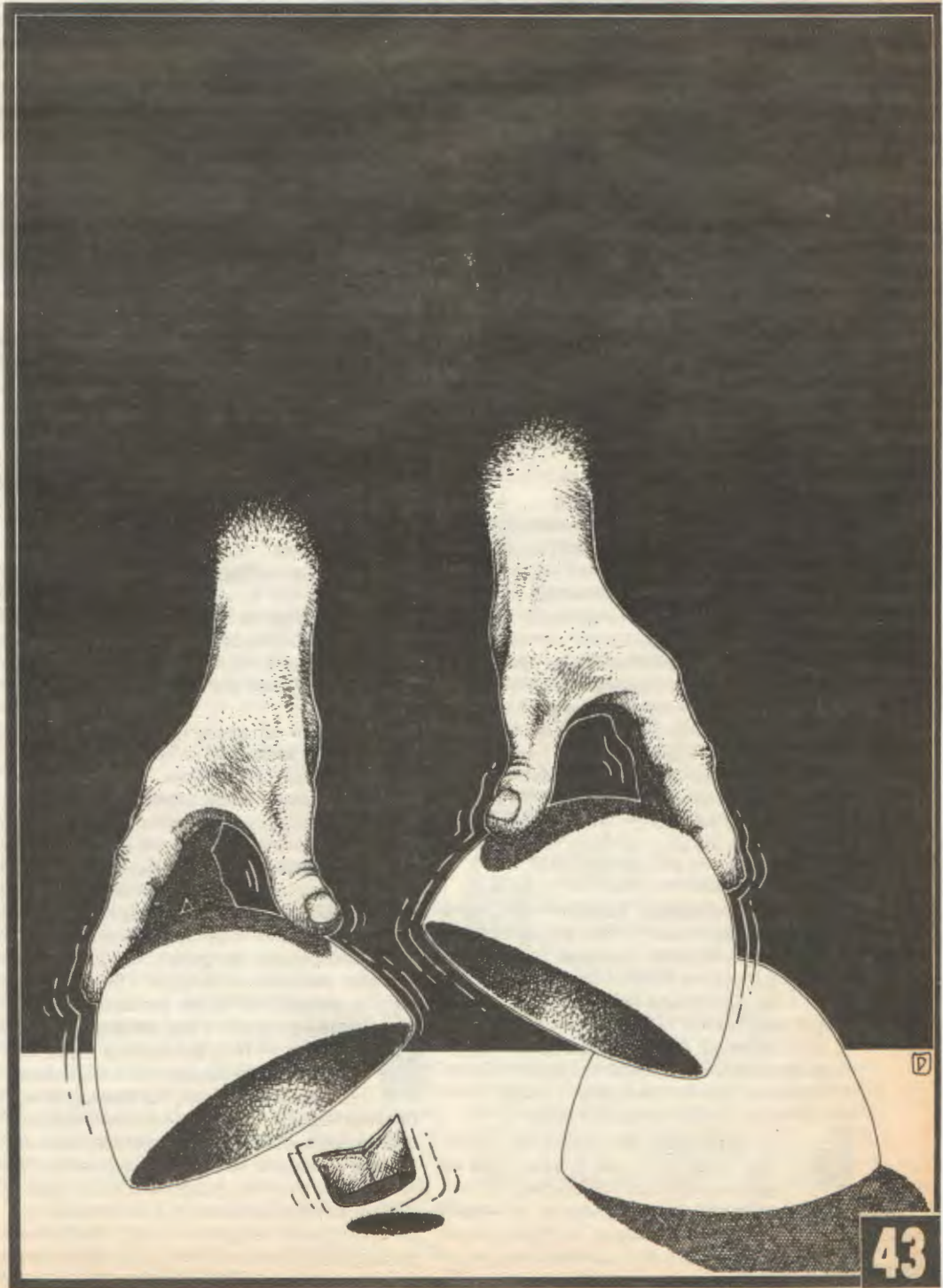
ЈАВНЕ КОМУНИКАЦИЈЕ

22) Коначно, Србија се мора одредити према 1. члану свога Устава, према својим одлукама о натписима градова, улица, јав-

КОСОВО

них докумената, о српском језику као језику који обезбеђује комуникацију грађана Србије, без обзира што свака национална мањина има право да користи свој језик у међусобном комуницирању и развијању своје културе, обичаја, политичких права итд. Без тога нико неће знати којој држави припада Космет, чије се то заставе на њему вијоре и који то народ ту живи.

Проф. др Драгољуб ЖИВКОВИЋ

ОД А ДО Ш АЗБУКА СРПСКЕ СОЦИЈАЛ

А — **Арија:** чувар граница или саме себе и социјалистичког система? Премдба би у овако усмијаним временима, када на све стране звецкају до зуба наоружани „хадезеовци“ можда била права јерес нешто пребацили нашим оружаним снагама, мора се поставити питање: да се можда наша ЈНА није удружила са једном партијом, да би са југословенског лица збрисала другу — конкурентску и претећу?

Да ли стога и даље треба да је сажаљевамо и бранимо од сопствених „ситних“ страсти — бављења политиком уместо чувања граница?

Б — **Банкрот:** економска категорија углавном везивана за капиталистичке („експлоататорске“) привреде, сада се ово, може анализирати и код куће. На домаћем примеру наше републике. Како? Па тако, што су банке празне, сефови и трезори зјале, предузећа неликвидна, девиза нема, динара букавално ни за лек (а камоли плате и пензије) а дугови су нам до гусе.

Питамо се оноко просто, па на којој грани расту ови наши стручњаци и када ће, промене ради, ако већ не могу ништа паметно да смисле, мало ћутати?

В — **Вировитички специјалитети:** касарна у омоту од ХДЗ-а, гарнирана са два полугола пребијена новинара. За војни гарнизон нема дилеме: једне ноћи опколило га је 450 „добронамерних“ припадника ХДЗ-а наоружаних до ушију. И онај ко је можда мало попио, сасвим се растрезнио јер је за најгоре, заиста мало фалило.

Г — **Генерали:** ако човек истовремено гледа залишки и овај наш — домаћи рат, прво што му се намеће су — физиономије које га воде и објашњавају. Оданде, где се стварно љуто бије, појављују се неки млади, zgodни и фантастично компетентни момци који на неколико језика говоре све што се казати може, понекад и уз грешку, осмех или извињење али изнад свега — природно. Наше, вазда намргођено и недодирљиво геронтолошко друштво у армијском врху, наспрам онога што преко сателита гледамо сваки дан, окићено гобленима и ордењем, не само што личи на експонат из музеја воштаних фигура, већ буди ону ироничну помисао: кога они могу да застраше а кога — чиме да одбране?

Д — **Дреновина:** најомиљенији појам за поређење нашег експремијера Радмиловића. Он дакле тврди да се из суве дреновине више ништа не може исцедити. Па није ваљда тиме алудирао на његову и нашу Србију? Сигурни смо да није, јер та иста Србија је, тако рећи пре пар дана још била земља снажних инвестиција, развоја, запошљавања, благостања, мира... речју, земља на чијем је челу — партија наде.

Ђ — **Ђурђевдан:** за неупућене, циганска слава која пада 6. маја. Хоће ли се испунити прогноза једног од најпопуларнијих опозиционих лидера изговорена непосредно након избора. Он тада рече да победници на власти неће дочекати чак ни циганску славу, иако је тај непризнат народ који

је светкује, социјалистима пружио тако рећи одлучујућу подршку... Еј, Ђурђевдан је, а ја нећу бити с оним кога волим...

Е — **Експресови економски пљувачи:** поред „Политикиних“ истакнутих пера као што су Звонко Логар или пак Родољуб Герић, у економску политику се ништа мање не разумеју ни истурени „Експресови“ коментатори Слободан Игњатовић и Антоније Стефановић. Као проверени кадар из пропаганде „Комуниста“ сада већ уредник — Игњатовић свакодневно критички и зналачки завирује у све тајне фиоке, џепове и преграде Анте Марковића. (још јавност није обавестио да ли му је и доњи веш простудирао или можда ту насладу оставља за сопствену интиму?). „Раскрикао“ га је тако, пред српским народом — „жртвом“ те разорне политике... а све то речником најпростије јевтине уличарке. У обогаћивању такве терминологије здушно му помаже „крушевачка веза“ — колега Стефановић, за кога је одиста права срећа што у нормативима за пријем у новинску редакцију, не постоји клаузула о провери интелигенције. Како је такав ризик елиминисан, „Експрес“ је одиста право место за зналце и аналитичаре његовог профила и капацитета. Зато се ваљда остали не тако надарени чланови овог колектива у последње време буквално стиде да јавно кажу — где раде.

Ж **Жеље:** комунисти су обећавали да ће нам их, по освајању слободе, све редом испуњавати. Пошто су подебло слагали, новосоцијалисти су их се преко ноћи одрекли, али су тактику обећавања задржали, ваљда рачунајући да ће се народ бар још педесет година надати њиховом испуњењу. У том замлаћивању нових пола века на власти, добро би дошло, али „младомилошевићевци“ као да заборавише да су Деда Мраз и Божић Бата већ давно отпутовали, ваљари и шарене лаже прошли... а остале празне коверте, бунари неостварених жеља и голеснице.

З **Зажам** — по други пут. Пошто смо се развили више нам не требају долари од дијаспоре за програме, пројекте, снажне циклусе, инвестиције, путеве, пруге, мостове, надвожњаче, подвожњаче... Наши економски стручњаци предвођени асом међународне репутације — др Станком, избунарили су нову идеју: сада ћемо сами себи зајмити. Што ће нам држава после у виду плате и пензије исплаћивати. Није познато колики је у овој конструкцији допринос нашег банкара светског реномеа — Миодрага Зечевића и у којој ће се фази и он лично (са својим глобалним везама) укључити у ову операцију.

И **Инфаркт** — То је болест која поред осталог може да задеси и оне који лажно обећавају. Пошто су у тој категорији најбројнији народни посланици и политичари социјалистичке оријентације, послужимо се тужним примером Миодрага Булатовића. Раковичким гласачима, подсетимо, осим брда и долина, обећао је гимназију и пресељење тек реконструисане ливнице. А они, незахвалници, кренули у штрајк! Траже тамо неке плате, критикују власт, прете да ће кренути „у град“

... а он им је пре избора лепо обећао да ће живети у благостању и потпуној извесности. Па како човека да не заболи срце и не тресне инфаркт?

Ј — **Југославија:** сваки пут изнова се питамо треба ли она Србима или не, и чије интересе заступају српски комунисти када је заговарају „у име народа, мира, заједничког живота“? Ког народа? Ког мира? Заједничког живота с ким? Срби су најсветлије тренутке своје државности и демократије постигли у сопственој Краљевини. Када су ратовали, то су чинили, много пута и за рачун своје „хрватске браће“ која их сада, онако колективно, држе на нишану.

К — **Кадровска освежења:** најтиражније гласило у Србији (реч је за неупућене о ЕКСПРЕС Политици) увек је у средишту збивања када се у њему припремају персоналне промене. Јер овај лист води Слободан Јовановић, човек коме ни тако импресиван тираж не помаже да промени радно место и евентуално напредује. Живот и прикљученија малог Бобишке (тако га од миља зову најближи сарадници) враћа нас у време када је испред Градског комитета партије штрапацирао по редакцијама у својству извршног секретара (читај идеолошког комесара). Иако тада још са средњом школом, узнапредовао је до места главног уредника, да би непосредно пред два пута одгађани реизбор, однегде извадио своју факултетску диплому (да ли својом или заслугом другарице му Мире?)

Створени су сви услови да Бобишка уместо Жике, постане „газда од ПОЛИТИКЕ“. Али, ни Жика није градско дете, па Слобета прво нуди као кандидата за председника градске партије. Али, лоша процена да би мали каплар могао проћи поред таквог МАЦАНА какав је Рака Моравац, Жики није обесхрабрила. Следећа прилика Слободану Јовановићу указана је као кандидату за ЦК СКЈ. На жалост и тај се распао, па је опет морао да се скраси на свом старом радном месту и да својим улизиштвом према ВОЂИ, покуша да сруши Жику. Таман када се нашем Бобишки и насмејала прилика из снова: републичко министарство за информисање, посланици рекоше: то нам не треба. Сада се не зна куда са Слобом, али је сасвим извесно да се рат истомишљеника у „Политици“ наставља.

Л — **Литвански синдром:** Сви се слажемо да народи имају право да се самоопределе. То помпезно саопштавамо, трубимо кад год који странац допутује у једну од балканских метропола. А онда, кад неко и стварно потегне да иде, мало му пошљемор тенкиће да припуцају. Не зато што га много волимо па не можемо без њега. Напротив! Не можемо да га смислимо, али упркос томе мора брате да се зна ко је газда у кући и ко први мора да се пита. Молим.

Љ — **Љубичица:** педесет година била је најомиљенији и најопеванији цвет у овом поднебљу. Нарочито бела. Мода и укуси се, међутим, мењају али цвеће је ипак цвеће, макар била и црвена трнова ружица. И за њу је народ спевао песмицу: Узми све што ти живот пружа (вилу, опела, Сен-

ИСТИЧКЕ СВАКОДНЕВИЦЕ

ту, хеликоптер, стан на Дорћолу, Мител и Жител) данас си цвет, сутра увела ружаааа...

М — **Мађарска посла:** чим се земља растосиља комунизма, Ватикан и остали узмогну јој да што пре пређе на уносно и профитабилно пословање. Ко би нама помогао да се и ми курталишемо тог комунизма?

Н — **Национал социјализам и наоружавање партија:** тридесетих година у Европи ретко ко је озбиљно схватао малог немачког каплара који је своје партијске присталице стао да наоружава прво из једних, затим других, а на концу видело се, сасвим трећих разлога. Трагика је судбине што се на тако малом простору као што је овај наш југословенски, готово идентичне идеологије утркују. Али, с том разликом што убитачна машина превасходно меље неистомишљенике унутар сопственог народа.

Њ — **Њофра:** У јеку унутардржавног лудовања, врховник (по некима и наследица поглавника) у Загребу се састао ни мање ни више него са господином Робертом Максвелом, светским новинским магнатом број 1, који се у суседној републици обрео у једнодневном искључиво пословној посети. Детаљи евентуалног „дила“ наравно, најбрижније су чувана тајна, али је зато тисак на све стране трубио како постоје најбољи изгледи да се крене у бизнис са „врло заинтересованим“ господином Максвелом, који је, иначе — Јеврејин. Да се Власи не досете.

О — **Омладинска афера:** „откривена“ је у једном од режимских издања под насловом „ВАЉЕВСКА ПРЕВАРА“, односно „ОМЛАДИНА ВИШЕ НЕ СТАНУЈЕ ОВДЕ“. Јадна омладина, човек просто да загрца од суза. Прича до те мере потресна — како је комунистички ЈУНГЕНТ остао без станова, канцеларија, секретарица, аутомобила, привилегија... да читалац од жалости малте не прескочи главног актера — Душка Михаиловића! Он је, срам га било, дрско и „противправно“, све одузео сиротој и наивној омладини и сада она нема где да буде.

Питамо се, потпуно игноришући „доказе“ Милошевићеве штампе, шта би било да је неким случајем уместо у Нову демократију, најпопуларнији ваљевски политичар ушао у СПС.

П — **Посланичке плате:** ко би рекао да једна оваква тема може да доведе до тога до бокс меча? У Србији где цела привреда четири месеца није примила чак ни минималац, а социјалисти сматрају да им ни 30 милијарди није довољно — наравно да може. С тим што би тај окршај био унеколико специфичан: играчи из радничких тимова долазе са г... моткама пред Народну скупштину и наступају по команди: УДРИ. За то време народних трибуни, које су баш они изабрали огромном већином гласова да за дебеле милијарде „брину“ о интересима ПОПУЛУСА, беже главом без обзира, јер им овога пута нико не верује да они „управо доносе кључне одлуке о даљем растерећењу...“

Р — **Рачуница:** ми, Словенци јавно ћемо да кажемо — Срби имају право да живе у једној држави, а ви зауврат не тала-

сајте много ни око Јанше, ТЕРИТОРИЈАЛНЕ ОБРАМБЕ нити нашег пута „в ЕУРОПО ЗДАЈ“. И паде договор!

С — **Скандал:** догодио би се у свакој цивилизованој и правно уређеној земљи, да се као у овдашњој јавности појавила информација о корупцији највиших републичких функционера.

Т — **Тенкови:** На светским ратиштима данас свакако најтраженији артикли. Осим на домаћем терену, баш они у производњи ЈНА, показали су се преко потребним и на Ирачко-кувајтском фронту. У војним круговима тврди се да су за пустињске услове далеко бољи од америчких, па је стога стигла хитна поруџбина за 200 комада нових или рабљених, свеједно!

Ипак, једно мора да забрине: чиме ће се пуцати на југословенском ратишту ако нашу најбољу армију извеземо?

Ћ — **Ћорсокак:** Није ваљда да смо се баш ту нашли? Ма, то су само злобна опозициона наклањања „појединаца“ којима недостају широки видници. Пара немамо зато што нам ДРУГИ не дају, производња стагнира а залихе расту зато што се ДРУГИМА не свиђају ти артикли (све је то размажено и пробирљиво), економија нам баш не иде од руке зато што нас ДРУГИ минирају, политичка обећања нам се не испуњавају зато што позиција стално нешто „кандила“ и подбада... али је све остало зато у најбољем реду! Каква ѿорсокак, будибогснама!

У — **Увоз аутомобила:** Словенијом и Хрватском тутње такве лимузине да паметно стане. Наравно све без царине, само уз републички порез од све заједно неких 30 посто. Примера ради, једна Хонда седам (1600 цци) стаје укупно нешто више од 18 хиљада марака, колико реџимо и најобичнији „Уно“ из Заставине или пак две трећине „голфа“ из ТАС-ове продукције. И док овдашња штампа на сва уста најављује казне, обуставе таквог увоза зарад угрожавања домаћих произвођача... нагло је процветало братство и јединство на линији Београд — Загреб! Момци купују кола и региструју их на место пребивалишта у Хрватској, онда дођу наши, плате коју марку више, (преноса више готово да и нема) и... возиини!

Ф — **Финансије:** у овој области наша република и надаље држи логичан и економски гледано једини могући курс. Како више ни у касицама — прасицама нема једног јединог металног новчића, а камоли улога за навелико обећане инвестиције, запошљавање, бесцаринску зону... Србија је (шта би друго) поново притисла СИВ (уз класичне примедбе да његова политика и постоји да би уништила нашу привреду) да штампа нове динаре и динаре и динаре... То, што би то било ново експлозивно пуњење за инфлацију наравно, није битно.. јер, сада смо добили изборе па таласање како „инфлаторна политика СИВ-а“ меље кости српској привреди, више није у моди. Сада је „екипи“ потребна лова по сваку цену, а кад се покаже целисходним, за нови удар инфлације биће крив, наравно, Анте Марковић.

Х — **Хрватска:** Зна ли где су јој границе? Зна ли и где ће јој бити границе и хоће ли уопште имати поглед на море, ако се неко превари па залуца на ову страну?

Ц — **Цене:** срећа за српску привреду што девиза више нема ни за лек, па нема чиме да се плаћа увозна (квалитетнија, боља и јевтинија) роба. Сада ће наши произвођачи, са изузетним смислом за дизајн, модерне линије, а да не говоримо о конкурентности, моћи до миле воље да их зидају јер ту је држава — мајка, да заштити своје кретенасто дете и силом натера ионако бедне купце да купују, не оно што желе, већ оно што, брате, има!

Ч — **Чаролија:** нема пара за лекове, има пара за лекове. Прво мало грађана поумире, затим неколицина колабира а мањина претрпи нервне или срчане ударе од страха да не остану без оно мало медикамената. Гледано из позитивистичког угла, све то, републичко министарство здравства посматра као добар МАТЕРИЈАЛНИ доказ да је дотична грана у КРИЗИ. Онда се пар пута хитно састане, у још неколико наврата „обавести“ врхове о „тешкој“ ситуацији и на крају (онима који су преживели) саопшти радосну вест: пара за лекове (215 милијарди) ипак ће бити, с тим што овога пута оне неће бити искоришћене за исплату личних доходака, већ ће стварно, изистински, мајке ми... бити усмерене на набавку лекова. Није ли то разгалујуће и чаробно?

Џ — **Џокери:** Слобче их мало, мало извлачи из рукава. Ето, на пример, недавно је васкрсо и таман заборављени Ратомир Виџо, экс директор РТВ Београд, па затим један од главних, поузданих и верних партијских идеолога (узлетео на 8. седници), да би пре седам месеци отишао на „краћи одмор“ који је трајао донедавно. Тек, сетише га се пред Изетбеговићев сусрет са ГЛАВНИМ, позваше га, а он, наравно, долете с приморја уморан од одмора и са темељно ревидираним ставовима. Према томе како се буде показао ових дана, биће ваљда, распоређен на неко од упражњених места, претпостављамо министарских, јер мање (према заслугама) заиста не би имало смисла!

Ш — **Штрајк:** овога пута металци и текстилци су одустали. Обећано им је да ће примити минималац који су зарадили у ОКТОБРУ! Зашто да генерално штрајкују због малог закашњења? Па кад су толико гладовали, могу ваљда још мало да се стрпе док се другови у новој влади не уходају и реорганизују. Стварно није у реду да дижу глас против своје, најнародније власти, с којом је непрекидно у вези верни спуга Томица и нема те цене коју неће платити да залуца „алава“ радничка уста. Па макар то биле и пуне три — четири милијарде! За ту октобарску услугу грађани ће поново да дају ЗАЈАМ.

ТРАГЕДИЈА

СМРТ КОЈА ОПОМИЊЕ

ЛАЗО, ШТА УРАДИ!

На Великом православном гробљу у Сомбору леже две свеже хумке, два гроба, два другара. Умрли истог дана, сахрањени у истом дању. Венци и цвеће на сважим хумкама, плаво прозрачно зимско небо, пусто гробље и голема туга. Натпис над надгробним обележјима говори да су ту сахрањени инг. Бобић Бранко рођен 1956. год. преминуо 1991. год. и Зоран Лазаревић рођен 1952. год. преминуо 1991. год.

Сомбор, град зеленила, град цвећа, град широког панонског срца, занемео је на вест да се у приватном салону забавних игара „Кикс“, у улици Петра Драпшина у Сомбору догодио несретан случај у ком су страдала двојица њихових грађана. Та тужна вест прострујила је градом, који не памти такав случај, да смрт у једном даху покупи два човека у њиховом најбољем цвету живота.

А шта се тог мрзлог јануарског предвечерја догодило у салону за игру „Кикс“ власништво покојног инг. Бобића?

Очевици несрећног догађаја, петорица младића, који не желе да им се у новинама спомињу имена, тврде да је тог предвечерја у салон ушао покојни Лазаревић. Власник салона „Кикс“ покојни Бобић га је поздравио, као што се понекад поздрављају стари другари, са речима које нису за новине. Лаза му је шеретски узвратио. Потом су двојица другара сели за сто. Како се пиштољ нашао на столу, кад га је Лазаревић извадио? То очевици нису могли да знају, пошто су били заузети разговором. Чуо се изненада продоран пуцањ, који је, злокобно одјекнуо, потом је по-

**Љубав према оружју однела
два живота, двојице пријатеља**

којни Бобић устао иза стола пошао два метра да би се сручио на под. Лазаревић му је, према изјави очевидца пришао, растргао кошуљу и кад је видео прострелну рану у пределу Бобићевог срца и укочено Бобићево лице рекао је: „Лазо, Шта уради!“ Потом је репертирао пиштољ калибра 38 милиметара и пуцао себи у главу у пределу слепоочнице. Нешто касније, органи МСУП—а Сомбор изашли су на место несретног догађаја. Призор на који су наишли био је језив. У локви крви, један поред другог, лежала су два непомична тела.

О покојном инг. Бранку Бобићу, агроному запосленом у ПК „Сомбору“, врсном спортисти—каратисти, председнику Општинског одбора СПО-а у Сомбору, сви који су га познавали говоре све најбоље. Тих, миран и сталожен, отац двоје малолетне деце, био је душа од човека. Своје слободно време користио је највише да би после оставке председништва Општинског одбора СПО-а у Сомбору стање у странки довео у ред. Изненадна смрт прекинула га је, не дозволивши му да заврши започети посао. Српски покрет обнове у Сомбору његова изненадна смрт тешко је погодила, и нанела јој ненадокнадив губитак.

О Зорану Лазаревићу—Лазу, машинбравару и члану СПО-а круже разне приче. О томе да је био непоправљив криминалац, па до оних који тврде да је био добар човек. Додуше, волео је оружје. Прича се да је поседовао добру колекцију ватреног оружја. Мада се волио са њим играти и поносно га показивати, колико нам је познато, а то су нам потврдили и његови добри познаници, није га употребљавао. Лаза је био члан СПО-а, странка од тога не бежи, као члан био је узоран, обављао је коректно послове који су му били поверени.

После свега што се догодило грађани Сомбора су огорчени на МСУП Сомбор. Тамна мрља пада на ту друштвену организацију која је задужена да грађанима обезбеди спокојан мир. А да у овом граду и околним местима мира нема говоре многи случајеви, па и овај последњи. Јавно се прича, а то су нам потврдили и многи Лазаревићеви познаници да се Лаза пред органима МСУП-а разметао оружјем. Да МСУП није предузео ништа да му то оружје одузме. Да је то уадио на време до овог трагичног догађаја вероватно не би дошло.

Није Лазаревић једини који поседује оружје и који је са њим махао Сомбором. Случај из суседног места Апатина говори и опомиње. Пре неколико дана од немилост случаја у Сомбору у кући Николе Машића у Апатину догодио се трагичан случај у коме је

Лазаревић Зоран — Лазо

смртно страдао Борислав Дикић 27-годишњи младић. Пијано друштво са пиштољем „колташем“ играло је „Руски рулет“. Жртва те игре са метком у глави био је Борислав Дикић.

Такође није ни тајна да се оружје на црној сомборској берзи може купити за пар стотина марака. Зависи какав модел купац жели. Није ни тајна да поједини синови имућних Сомбораца, иначе малолетна лица носе оружје. Питање је дана када ће смрт поново запевати своју сурову песму сомборским и сеоским шоровима.

А да оружја у Сомбору и сомборској општини има у изобиљу показали су божићни и новогодишњи празници. У селу Колуту, на вест о победи посланичких кандидата СПС у Сомбору група присталица те странке предвођена једним сином челника тог села отворила је баражну ватру из свих могућих оружја пред кафићем „код Горана“ власништво Горана Тепавца члана СПО-а. У том кафићу се окупљају чланови СПО-а. Сва срећа, да у тим касним часовима пред кафићем није био уобичајени број гостију. Трагедија би била неизбежна.

Питање је докле ће МСУП у Сомбору жмирити и прогледавати кроз прсте појединцима? Да ли им је живот двојице младих људи довољна опомена да нешто предузму?

Две свеже хумке на Великом православном гробљу их опомињу и обавезују.

Бранко СВИЛАР

Бранко Бобић

ОНИ УВЕК ПУЦАЈУ

ГДЕ СУ МОЈЕ ПАРЕ?

У изреку да „нема великог криминала без полиције“ уверио се прошле године Душан Јовановић из Драгиња код Шапца. Он је у Београду остао без 124 хиљаде марака, узета су му кола, пиштољ и пасош. Све је било као у добром кримићу.

У новембру прошле године господин Јовановић подигао је у Немачкој своје девизе и дошао у Београд да их уложи у један пословни пројекат. Случајно је од „дежурних очију“ примећено да господин Јовановић у ташни држи доста девизних пара и полиција је муњевито организовала акцију да их од Јовановића узме. И би тако. Инспектор СУП-а Вождовац Живорад Пешић, након дојаве од свог потказивача, чувеног криминалца Милана Вељковића званог Деветак, хапси Јовановића, марицом га спроводи до полицијске станице, а његову торбу возе другим колима. У СУП-у констатују да Јовановић у колима нема пара, а инспектор Пешић му саветује да се погоде: да заборави да је у торби имао новац, а он ће, наводно, да зајмури и да му и не пише пријаву.

Када је Душан Јовановић показао доказе да је легално из банке два дана раније подигао своје девизе, инспектор Пешић су љути и Јовановићу одузима и кола, пасош и пиштољ...

Од тада Душан Јовановић нема мира. По налогу инспектора Пешића потказивач Милан Вељковић одлази у иностранство, непознати људи поново обијају друга Јовановићева кола да му ставе до знања да треба да ћути.

Градски СУП Београда килаво води истрагу, јер је начелник Управе за сузбијање криминалитета Велимир Буцало велики „поштовалац“ метода рада инспектора Живорада Пешића, шефа криминалистичке службе СУП-а Вождовац.

Коме да се жали господин Душан Јовановић?

НЕМА ТОГА У НЕМАЧКОЈ

Милан и Живка Дошеновић, који су на привременом раду у Немачкој, одлучили су пре неколико година да своју успешну фабрику пренесу у отаџбину. Повукла их носталгија. Затворили су две хале, пренели у земљу машине и алате, а намеравали су да и трећу халу затворе и да производњу наставе у Југославији. Узели су машине, прописно су их оцаринили.

Трагајући за тржиштем Дошеновићи су нашли пословног партнера у Новој Пазови. Са власником браварске радионице Томом Петровићем склопили су уговор о пословној сарадњи. Дали су своје машине у најам Петровићу, а уз њих и потребан алат за производњу заптивача за главу мотора са челичном кариком. Дошеновићи су овај производ патентирали, алу су га, уз уговор, уступили Петровићу. Са њим су склопили и уговор о заједничкој производњи. Али...

ПРВИ

У редакцију „Српске речи“ свакодневно долазе несрећни људи очекујући да им наши новинари помогну да дођу до правде. Мисле да ће им њихове новине помоћи ако њихову муку објаве. Ово су само неке од стотина великих прича малих људи.

Невоље за Дошеновиће наступају крајем септембра 1988. године, када је Тома Петровић извршио самоубиство, а радњу преузима његова супруга Снежана. Она наставља са радом заједничке фирме, али одбија да Дошеновићевима врати све изнајмљене машине и алате, не плаћа им закупнину, и наставља са производњом заптивача, који су патент Дошеновића.

Дошеновићи покушавају да траже правду. Траже интервенцију Општинског суда у Старој Пазови, али судија Гордана Фрлета ни за две године спорења није донела пресуду. Ни Виши суд у Сремској Митровици није заштитио Дошеновиће.

Разочарани и понижени, Дошеновићи се пакују и враћају у Немачку, у којој овакве неприлике нико не може да им приреди, јер се у овој земљи поштују и закон и начела пословног морала.

У Општинском суду у Старој Пазови Дошеновићима су ставили до знања да им од правде неће остати ништа, јер њихова суграђанка Снежана Петровић има везу у „вишим инстанцама“.

ЈА ПА ЈА

До самоуправне праде још је теже доћи. То знају и радници рудника „Копови“ са Уба. Њихов директор Бранко Јурашиновић предузеће сматра својим власништвом, а запослене обичним најамницима.

Јурашиновић станује у Ваљеву и сваког дана долази на Уб службеним колима. Како се послује у „Коповима“ зна само директор Бранко Јурашиновић. Она запошљава, по његовој личној вољи радници се отпуштају, унапређују. Све је у „Коповима“ подведено под службену тајну.

Рудник „Копови“ има своју механизацију, али у Чучугама руду са површинског копа скидају машине приватника, чији рад се скупо плаћа. Колика је провизија директора Јурашиновића, само се може претпоставити. Рудник често сарађује са фирмама из Хрватске, одакле директор води порекло, али од њих није наплаћен ни динар.

Друштвена имовина у „Коповима“ за ди-

ректора Јурашиновића је као Алајбегова слама. Ко је близак њему добија све...

Господин Јурашиновић је члан СПС, па се од њега може и очекивати да се деспотски понаша. То је комунистима стара навика. Али, како тај деспотизам да преживи стотинак запослених у „Коповима“ и многим другим предузећима, која се још зову друштвеним?

М.В.

ЖЕЛЕЗНИК

Изабран месни одбор СПО

Крајем јануара ове године, у Железнику су одржане изборне скупштине СПО у месним заједницама — Олладиских акција и Стара месна заједница Железник. Избором Месних одбора СПО завршена је једна изузетно успешна година за чланство СПО из Железника. Захваљујући и преданом и организованом раду чланова СПО, у овој средини је за народног посланика изабран члан СПО, господин Радомир Урошевић.

На изборној скупштини за председника Месног одбора СПО Месне заједнице — Олладиских акција, изабран је Зоран Промовић, за потпредседника Мирко Вучковић, за секретара Миломир Благојевић, за поверенике: Боривоје Маринковић, Саша Митровић и Горан Призковић.

За председника Месног одбора у Старој месној заједници у Железнику изабран је Предраг Војиновић, за потпредседника Предраг Здравковић, за секретара Милорад Урошевић и за поверенике Славољуб Ђалић, Боривоје Крстић, Петар Војиновић, Зоран Призковић и Радмиле Стојић.

Почетком фебруара (5.2.1991.) изабрано је Председништво Општинског одбора СПО за Чукарицу. За председника, изабран је Предраг Војиновић, за потпредседника Радован Ковач, за секретара Мирослава Капор и за благајника Слободан Станић.

У раду свих ових скупова активно је учествовао и народни посланик г. Радомир Урошевић.

М. Д.

ПОСТСАМОУПРАВНЕ ДЕСПОТИЈЕ

ДОКТОР ЦЕКИ И МИСТЕР ДОЛАР

У нашем пословичном трагању за „оригиналним“ изумима тзв. „радничко самоуправљање“ заузима сигурно централно место. Таман смо помислили да смо му стали за врат, али се оно увек изнова повампирuje.

Нема те области у којој се анализирањем самоуправне праксе не може доћи до црне слике о несумњивој патолошкој појави. Учени професори су то и чинили, највише у последњој деценији, што је власт натерало да се замисли и прибегне неком од (њима једино знаних) демагошких решења.

Тако је настала идеја о директору (који ће одменити досадашњи „инокосни пословодни орган“) и ширењу њихових овлашћења, с оправдањем у поспешивању закржљале „социјалистичке привреде“. Као, једина сметња нашем спектакуларном развоју били су конзервативни „раднички савети“ — који су минирали сваку слободоумнију иницијативу првог човека фирме. Истовремено, прећуткиван је савршено обављен задатак (тамо где је за тим постојао интерес): систем у којем чистачица може да „поклопи“ доктора наука, стварајући код ових првих искривљену слику о сопственом друштвеном утицају, довео је до — **кретенизације радништва.**

Елем, сада су директори добили одрешене руке. Подразумевајући и одлучивање о судбини запослених, односно промени тог њиховог статуса. Из раздобља неспутаног самоуправљања сачували су и понели собом неке пратеће установе (које и те како могу да послуже у данашњим условима). „Судове удруженог рада“, рецимо.

Операција „радна диференцијација“ могла је да почне.

Касна фаза развоја самоуправног вируса одвија се једнако очекивано и у фабрикама трактора и у високошколским институцијама. Пример следи.

На седници научно-стручног већа Института за општу и физичку хемију петнаестог јануара прошле године, донета је одлука о престанку радног односа мр Марији Крмар, с тим да ступи на снагу 1. 1. 1990. године. Разлог: „недостатак стручних способности“. Ову одлуку предложио је и потписао након усвајања др Драгомир Караулић. У одговору оштећеној на питање зашто јој није понуђено адекватно друго радно место, (што је у оваквим случајевима уобичајено) речено је да на Институту не постоји радно место које би одговарало квалификацијама мр Крмар и да, ето, њему (директору) је „жао, али нема избора“.

Обрачун са мр Крмар окончан је у марту. Институт се региструје као друштвено предузеће, мења се Правилник и Марија Крмар добија преиначено решење о отказу од 1. априла. (Уопште се, видеће се, нису шалили). Истовремено, директор доноси одлуку о **збрани Марији Крмар да улази у просторије института.**

На први поглед све је изведено беспрекорно у формално-правном смислу. Али, када је ствар стигла до суда (удруженог рада), директор Караулић посеже за озбиљнијом инкриминацијом: „Марија Крмар отпуштена је због неодговорног и немарног односа према послу“. У прилог овој тврдњи позван је сведок Бранка Миочиновић, непосредна руководилац Крмарове. Наводно, свој посао на терену, у фабрици зеолита „Бирач Зворник“, Марија Крмар није обављала савесно.

Суд, ипак доноси привремену меру враћања Марије Крмар на посао, до окончања поступка. Већ је јули месец. У институту им не пада напамет да извршавају судске одлуке него активирају општинске везе — које имају утицаја на суд — и Крмаровој се досије за твара, пресудом у корист института, у новембру месецу.

Запослени (а поготово они који су прошли раније кроз институт), имају донекле другачију верзију целог случаја, нарочито када је о мотивима реч. У сенци, како то обично бива, попут класичне сиве еминенције, налази се проф. др Душан Вучелић, званично само сарадник института. Као професор Природно-математичког факултета у Београду, Вуче-

лић, међутим, води многе пројекте и располаже огромном количином новца. Најуноснији међу њима је управо технолошки поступак за добијање зеолита (зеолит је незамењива супстанца у производњи еколошких детерџената), који је са својим сарадницима патентирао пре четири године.

Највећи грех за проф. Вучелића представља атак на његов џеп или сујету. Тако се његов бивши сарадник, доцент др Вера Дондур налази у спору са Вучелићем због понижавајућег износа који јој је он понудио као ауторски хонорар. За три регистрована патента на институту одређена јој је сума од отприлике 1/10 тадашње просечне плате, пре три године. Илустрације ради, посао са зеолитом вреди, према слободним проценама око 300 милиона УСД годишње, од чега институту припада 10 процената. Какав је приватан аранжман др Вучелића, остаје да се нагађа.

Професор Вучелић има особиту пасију: велики је експериментатор на пољу менталне издржљивости својих потчињених (зли језици тврде да реномирани научник има поодавно отворен психијатријски досије). До изнемоглости гони сараднике на рад, често без икаквог смисла. Податак о двадесетак одбеглих или најурених младих стручњака за последњих пет година са института, довољно говори. Сујетни др Вучелић чак није могао да поднесе присуство ни таквог „калибра“ као што је др Зорка Вукмировић, која из Југославије једина у области хемије има прихваћен и финансиран пројекат у оквиру европске „Еуреке“.

„Џењени универзитетски наставник нема етичких недоумица. На „његовом“ институту запослио је и супругу и кћерку. Госпођа Вучелић је шеф лабораторије, а госпођица на специјализацији у Швајцарској, о трошку института, подразумева се.

Судбина Марије Крмар запечаћена је на једном конгресу биофизичара, 1986. године, када се дрзнула да се наруга брачном пару Вучелић. Професор је за реферат на конгресу, наиме, Марији Крмар дао да **доказује неважеће једначине!** Иако се до резултата није ни могло доћи, инсистирао је да Крмарова брани свој рад. Да би се извукла из несношљиве ситуације, Марија Крмар је на крају свог излагања на конгресу прочитала цитат филозофа Колаковског: „**Онај ко нам није пријатељ нити брат одмериће нам правду која је друштвено или божје дело, која је у сваком случају закон који узима у обзир резултате наших активности, а не наше намере.**“

Овим је освојила наклоност присутних колега, али и жестоку мржњу супружника Вучелић. Епилог је познат.

П. С. Као аргумент о нераду Марије Крмар наведено је на суду да она није објавила научни рад за последњих пет година. Суд је то очигледно примио здраво за готово, не сматрајући, при том, релевантним што директор Караулић није публиковао ниједан свој рад од 1979. године, а Бранка Миочиновић, крунсик сведок оптужбе, од 1974. године. На тај начин проф. Вучелић држи све у шаци. Искључиво његовим личним надлежностима обухваћено је коришћење лабораторија и (како радног тако слободног) времена на институту. Да је у целој 1989. години био добре воље свега двапут, потврђују 2 (и словима: два) објављена рада запослених на институту!

А. ЦВЕТКОВИЋ

АПЛАУЗ РАЗБУЦАВАЊУ

ТВ КРИТИКА

Редовно праћење телевизијских „Дневника“, уредно програмираних од стране Душана Митевића и блиских му сарадника, дефинитивно је довело до питања — да ли је у циљу колективног спасавања боље скочити у ледену воду или употребити уже? Како је Кант глас савести схватио као необјашљиво узвишено чудо, уреднице Дневника, познатије као жене са кутлачама и уредници, знани као тампон-паразити, са таквом савешћу немају баш ништа заједничко, јер...

Уреднички тандем **Јовић-Комраков** у недељном Дневнику приустили су нам исцпан извештај о колективном пропадању хрватских и словеначких колектива, који једни другима на кварно подмећу ногу, не би ли се што пре угушили. Након тога, уследио је „умивен“ прилог о савршеном стању српске привреде, која је још савршенија у успоредби са ове две, непријатељске...

Да за српске раднике поред српске, демократски изабране владе, неће бити зиме, потврдио је у ТВ Дневнику Кум српског Синдиката, Томислав Миленковић. Радници су га задовољни и сити, једва убедили да за генералним штрајком нема потребе. Стога је овај особени синдикалиста, науљене косе са паун шаром на кравати, широком аудиторiju издекламовао само оне ствари далеко од сваке лажи. Но, психијатри тарде да људи који говоре истину и само истину, често дођу до жеља за самокажњавањем, а она, опет може довести до самоубиства. Како из незваничних извора сазнајемо да је Миленковић опскрбљен пиштољем, молим га, дугог живота ради, да понекад и слаже, малкице...

Од Миленковићеве истине до историјског тренутка за хронологију Митевићевог чеда прошло је равно четири дана. НТВ студио Б, обавештава јавност да је радницима Раковице доста и Миленковића и лажи, које о њима и њиховим добро стојећим установама испуљују ТВ Дневници и Београдска хроника. Незадовољство је толико да се изродила идеја о престанку плаћања ТВ претплате. Али, **Славко Будихна**, в. д. уредник унутрашње рубрике, са сложеним психичким појавама нема пуно везе, већ у свом Дневнику има своју истину. Колико он зна радници Раковице обратили су се искључиво СИВ-у, који је искључиви кривац за све, па и за њих. Мрски Анте Марковић, једне раднике само је поздравио, рече Будихна и не одлете на небо, иако му је око врата висила тачкаста лептируша. Остаде човек пред нама да и даље тупи како нема неизвесности...

Како је за ТВ Београд српска опозиција одавно мртва, јасно је зашто се одуговлачи са директним преносима рада Парламента. На Митевићеву велику жалост у дотичном Парламенту седе неке особе које нису чланови СПС-а, јављају се за реч, предлагају аманмане, а као вођнац, чак и дишу...

Да опозиција ради у Скупштини и ван ње, заинтересвани могу видети само на НТВ студио Б. Тако смо у Пакету ове телевизије имали прилику да чујемо господина **Ракетића**, **Мићуновића** и **Агоштона** шта раде и како се боре, а другове **Унковића** и **Бојовића** како се надају да ће до одређеног степена слизавања ипак доћи. Код **Милоша Бојовића** дошло је до очигледног преображаја. Од снисходљиве, свеслажуће особе, претворио се у дрчног „демократу“, који је водитељици **Радоњић** одмах одржао васпитну жваку, а потом рад у Скупштини описао језгровитим, новинарским језиком — „ми смо срећна породица... бавимо се искричавим дискусијама... ја, а и сви ми гласмо према својој савести и памети... све одлуке донете су једногласно...“ Они који су за **Бојовића** гласали могу све четири да дигну у вис, јер идила, очигледно тек предстоји...

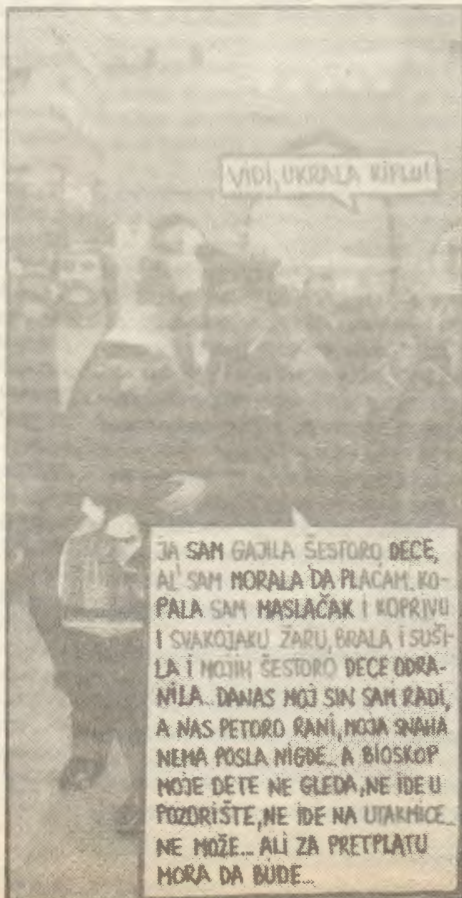
Председник Скупштине **Унковић**, ни корак није могао да побегне од **Унковића** демагога. Прво је, како долочи, нахвалио себе, а потом, уместо да одговара кратко — јесам, нисам или бојим се — завлачио је сваку причу пет минута. Ионако ко је за њих разумео га, а других и нема...

Како ССНО није приказао ништа ново из своје шпијунско-сниматељске делатности, за култ емисију у протеклих петнаест дана проглашена је позоришно-новинарска екзибитија у издању ЈУТЕЛ-а, а под вођством мрачне тројке **Тијанић**, **Бабић**, **Бобић**. Многи су овај шоу прогласили за најдемократскију емисију, а све ради гостију, **Месића**, **Карвића** и **Шувара**, који су смело улетели у раље новинарских величина, духовито причајући о умећу живљења. **Тијанићу** није помогао ни стас, ни глас, ни урођени сарказам. Сваки разуман човек слушајући његове и **Месићеве** шале и пошалице, падао је у све већу депресију. Аплауз човеку који тренутно логано разбуцава Југославију могао је задовољити само сличне болеснике. Шлаг на торту треснула је **Мирјана Бобић** развлачећи се у жваку пред испреношћу **Стипе Шувара**, који је одавно покrao и срзао овај народ. **Бобићка** је завршила класичну гимназију, па је није могло ни ганути оно што је „школа“ друга **Шувара** учинила генерацијама након њене. Али ако удворички осмеси и аплаузи овим великим политичарима значе демократију и култ, онда и треба да нам се дешава ово што се дешава...

Захваљујући нашој јединој, насушној Телевизији гледали смо и специјалну емисију о митингу жена из Покрета за очување Југославије. Зашто су митинговале сви знамо, али већини је сигурно требало мало више времена да схвати како се господин **Туђман** у ствари уплашио белих и смећих животињки око женских вратова. Крзно које су приказале митингашице не поседују Турска и Русија заједно...

А разговор Председништва СФРЈ о очувању Југославије обележила је реченица друга **Слободана Милошевића**, која није гласила ни „нико не сме да вас бије“, ни „а сад сви на своје радне задатке“, већ кратко и јасно — „МАЛО МОРГЕН...“

Донка МИХАИЛОВИЋ

JA SAM GAJHA ŠESTORO DECE,
ALI SAM NORALA DA PLAĆAM KO-
PALA SAM MASLAČAK I KOPRIVU
I SVAKOJAKU ŽARU, BRALA I SUŠ-
LA I MOJIM ŠESTORO DECE ODRA-
NILA. DANAS MOJ SIN SAM RADI,
A NAS PETORO RANI, MOJA ŽENA
NEMA POSLA NIŠDE, A BIOSKOP
MOJE DEĆE NE GLEDA, NE IDE U
POZRIŠTE, NE IDE NA UTKANICE,
NE MOŽE... ALI ZA PRETPLATU
MORA DA BUDE...

О „МЕТЕЖУ НАРОДА“, И ЈОШ ПОНЕЧЕМ

... и памћење као Карпати често у напрук може да стане".
М. Ј. Вишњић: **ОДБРАНА И ПРОПАСТ БОДРОГА...**

Опомињању на вредност и потребитост памћења нико не учи тако предано и доследно као црква и литература. Стога, каткад, једно самотно ћутање под куполом наликује листању непрегледне књиге времена, а једно помно читање књиге која и делимично зарони у време личи тиховању у каквом храму. Циљ је исти: докучити прошло, дозвати заборављено, појмити незнано... И још је исто: није битно да ли је било како проповеди, предања и књиге кажу, битно је да је било и да такво, знано или незнано, утиче на све што јесте и на оно што ће бити.

Свестан драгоцености али и варљивости и непосредности памћења Мирослав Јосић Вишњић се отиснуо у прадедовску земљу. Стапајући до у детаље знају завичајну географију са сазнањима која су му с једне стране омогућили веродостојни документи, а с друге уметничка имагинација час истински час фиктивно ослоњена на родична и народна предања и записе, Јосић гради свој романијерски Бодрог (надомак родног Стапара) и у седам га бурних годишњих доба (1848. и '49) брани и уништава савршеном реконструкцијом историјских догађаја таман толико колико и креативном игром, слутњом могућих збивања и искуством каснијих сазнања.

Са доста разлога Јосић сматра 1848. годину изузетно значајном, „највреднијом годином“ како ју је у једном разговору назвао, а у промишљањима српског националног бића и судбине српског народа ова бунтовна, устаничка, херојска времена ближа су данашњим него што се то на први поглед учова. Један од јунака романа тај пише став овако изражава: „Ово је најлепша и највреднија година у мојем животу, две такве у једном веку се неће скоро саставити, те вас молим лепо да будете достојанствени, толерантни и општој ствари до победе одани“. Већ и по дели нас од историјских догађаја који су условно речено тема романа доследно пренета у раван симболичких књижевних значења, али нас ни дан ни сат не деле од једне овакве реченице која би се могла наћи у савременој беседи свакога ко позива на размишљање о данашњем положају и судбини српскога национа.

Роман *Одбрана и пропаст Бодрога* у седам бурних годишњих доба, и поред занимљиве и драматичне фабуле, лирске топлине и привидне чистоти, јесте дело необичне духовне, композиционе, приповедне, лирске, стилскојезичке тензије, одиста намењено „стрпљивим и оданим читаоцима“ из посвете, сензибилним истраживачима његових запретених слојева, симбола, метафора, језичких и иних финеса и загонетки. Вештина Јосићева огледа се и у чињеници да помна цизелираност његовог дела не омета високи степ

пен комуникације који ће моћи са романом да оствари и тзв. шира читалачка публика, али битно помера праг саучесништва читаочева у сложеној игри одгонетања бројних скривених намера пишевих. Два своја битна духовна и књижевна претка Јосић наглашено „открива“ у посвети: и то је својеврсна игра. Као да каже: ево, господе, јасно је да хоћу да будем на трагу (али не и у маниру!) заманог причања једног Јаше Игњатовића и на чаробној лирској путањи једног Мишоша Црњанског, јер и то су моје вечите лектире и преци у духовном, националном и књижевном стаблу, али не заборавите да ми они значе и казују таман колико и моји родични преци, и колико вама казујем ја сам. Свет духовног братства шириће се потом у делу на неочекиване начине (љупкост сусрета са дечкићем Лазом Костићем непорецива је, а лепота кратког друговања са магом нашега језика, Кодером, незаборавна свима онима који тајну језика носе у срцу и уму). Опоменућемо се и Вељка, и Растка, и Настасијевића, и Јована Стерије Поповића и...

У густом ткиву Јосићевог причања, певања, мишљења, појања, ратовања, пијења, љубљења, словослагања, (у уторак!) мени је најгушћи „Дневник о Београду“ — „А ми смо сви, у младом веку нашем, тада први пут у јужни крај и мајку наших дедова, аскурдјела и сукрдова ногом крочили, па смо сабирали све оно што знамо из прича и књига са оним што очи виде, уши чују, уста изговарају и прсти додирују“. Вековни сан о заједничким словенским интересима и свесловенском братству кулминира ове године која завршава на тајанствену и судбинску осмицу, а тај сан који описују, памте и објашњавају многе књиге, овде је лирски сажет у једну једину реченицу. Као и онај други, практични сан до тада неостварен због ропства под туђинима а и до данас актуелан због идеолошког ропства: „... пружа ти се прилика да оствариш свој прадедовски сан, да достигнеш своју вековну наду: слободу народа, слободу свих послова, праву слободу вере и језика“.

Суровост гушења буне Срба у Војводини, која је с почетка имала социјални а потом све наглашенији национални карактер, беспримерна је. Оружје, крв, злочини над недужнима, мртви и рањени, борбе за голи опстанак доминирају на страницама романа, али одабрани угао приповедања, избор наратора (младићи — пре сведоци но учесници у збивањима) и опредељење за лирско казивање и разуђено асоцијативно уопштавање, начинили су од *Одбране и пропасти...* баладу о истрајности националног војевања и законмерности успона и падова у подухватима ове врсте. Јосићев роман звони топонимима, врви именима (стварним и измишљеним, маштовитом игром све до данашњих имена људи са којима делимо овај тренутак индивидуалног и националног постојања), трепери поетичношћу и дише афористичком а древностикуственом мудрошћу („Неко је овде негде рекао: — Државу и веру и странку и жену, ако не ваљају, човек може и треба да промени, али народност не може и не треба“). Јосићев роман хоће да буде, а најчешће и јесте, истовремено дело артифицијелне лопоте и здраворазумске лековитости, роман чезње за националном разборитошћу и општељудском хармонијом, али и роман спознаје зашто свега тога немамо или тек мало осетимо у усијаним сегментима бурних времена.

Овај је роман, поред много чега што не стигох припоменути, и велика сумња и безгранична вера у смисао и улогу писане речи: „— Сила олова била је људима и досад позната, но велика частица света мислила је да је олово страшно само кад из пушке лети. Народ српски дознаде да су писмена оловна из типографије много силнија од зрна оловних из пушака и топова. Јер једна убијају, а друга оживљују“.

Одбрана или пропаст, питање је сад!

А једно је (да ли је?) сигурно. Добра литература посведочиће о исходу.

Трајање роману
Мирослава Јосића
Вишњића не
обезбеђује НИНОВА
награда за роман
године, већ густо ткиво
његовог причања,
певања мишљења,
појања, ратовања,
пијења, љубљења и,
изнад свега,
словослагања у
времену и простору
националном и
општељудском...

Пише: Љиљана ШОП

Хотел „Превија“ на Андријевици је крчат. Ко је украдио мјесто чува га и чека да га неком свом уступи и „задужи“ га као да му је велико добро урадио. Рат је завршен, ране зацјељују и ко је преживио, заиста се радује животи. Нема човјека да понедељником не сађе у варош и уколони се једном једином улицом до мркле ноћи. Ада, постаде тијесно улицом. Говорило се да нигдје нема љепше шетње од оне у Андријевици. Долазили су кастиле људи из даљине, само ради шетње. Један послје четрдесет година живота ван домовине шаље ћерку у завичај и објашњава: „...У Црној Гори само два мјеста имају право на „на“ (говори се „на Андријевици“ и „на Цетињу“), а сва остала мјеста имају „у“. Прво јој је рекао да прошета Андријевицом. Мислио је на андријевички корзо из његова времена. Не зна да је тамо пустош гдје је све пресахло и усахло. Неко им се гадно осветио за осамнаесту! Послије јој препоручује да посјети Томичину хумку на Брези, Бајову, Миљанову и Будову на Миравчињама. Још је својој миљеници, онако као да неће, своју жељу нагудно: „Видјећеш, Црногорци су најљепши момци!“

Многи се намоле на врата хотела, обухвате погледом, срећнике не би ли га ко примијетио и понудио да подијеле столицу. Нужданији за добру капљицу се пробију до шанка и „с ногу“ по коју на екс искапе и журе да се уколоне улицом.

Десни угао, подијум кафане, заузели Краљани. Шћућурили се и нетремице гледају у саговорника. Сваку му ријеч гутају. Он се разбашкарно и смирено везе ли везе, прича не патише, редом свакоме једнако поклања погледа док направи пун круг, па опет, другим редом, као да их храни. То је Миљан Јојић, пуковник црногорске и југословенске војске. Вактиле, као командант мјеста у Беранама, кад би прошетао Васојевићком улицом све је редом устајало да га поздрави. За њега су савременици говорили: „Бе га год пипнеш, човјек је!“ Накрашен је физичком и духовном љепотом. Увијек су га Васојевићи узимали за позитиван примјер. Кад би хтјели да некоме истакну врлине, зборили су: „...Ада, ка Миљан Јојић, шта да ти причам!“ Жене би, опет, кад неко послје смрти супруге пожури са женидбом, обавезно би поменуле Миљана (остаде удовац у двадесет деветој години са четворо дјеце у пеленама, и не шће се ожени! А могао је, повео би сваку на коју би прст пружио, онака делија... Оћаше рећи, — биране Краљанке би рекле, да би се одбранио од нављивања да га ожене: „Мајку ћери не могу наћи, па да их бар не одбијам од себе...“

Нагло нестаде жагора, кафана занијемље и сви погледом потражише разлог. Ушао је Ђенерал Саво Јоксимовић, министар полиције, коју је по свом мерику васпитавао. Дивно ли му пристои униформа, мајко божја! Могао би стати уз Миљана, али нема Миљанову душу, није изнутра као Миљан. Види се блиста, зрачи снагом и физичком љепотом. Препун је „заслуга“, набрекао је од власти и све присутне гледа испод себе. Поглед му се задржа на краљском столу и упути се према њима. Још у ходу обасипа Миљана епитетима. Колико сједе, зове конобара. Све је замукло, мук се уселио у људе. И Миљан нешто смишља. Саву се, по обичају, увијек жури, све рјешава по кратком поступку, хвата се новчаника. Миљан погледом рече конобару да он плаћа. Саво своју свиђа, истреса новац на сто. Миљан се узјогуни.

ОСВЕТА

Нагло нестаде жагора. Ушао је Ђенерал Саво Јоксимовић, министар полиције, коју је по свом мерику васпитавао...

— Ђенерале, молим Вас, за мојим сте столом. Нека се закони сваки дан мијењају а обичаји нека трају до вијека... Поштујте наше лијепе обичаје. Ви сте нас доста својим присуством частили...

Уђе у хотел још један официр, капетан Митан Јојић, који стасом засјени Сава и Миљана. Тражио стрица Миљана и кад му видио друштво, хтио да их не види, окренуо леђа. Орвелова је година и још тада је био почео „разлаз“. Приметио га је Саво и нетремице прати преко кафане.

— Ко је овај официр? — оте се Саву. Нешто ми је познат, као да сам имао са њиме непријатан сусрет.

— То је мој синовац, Митан Томичин, млађи брат Бајов.

Саво зину од чуда и окрену се Миљану. — Је ли ти исти синовац?

— Рођени синовац, велим ти, Томичин син, — опет ће Миљан.

— Е, вала, нека је Томичин, и нека ти је синовац, не ваља ти пола луле дувана! Миљан га простријели погледом и одоше му плами уз лице таман да га сиктерише, али се прибра. — Ђенерале! На основу чега сте извели такав закључак? Шта је то мој синовац неваљало урадио? Хоћу одмах истину на сунце!

— Ухватили ми три брата Реџића из Мујића Речина. Осудили их њихови кумови, кумила их гора и вода, и јавили да их сачекамо. Богами за то добили афериме а послје се „ваздухом умивају“ — ни лук јели, нит га мирисали. Ова би им кумовска братија кад би им се случајно чинио помен држала говор и пролила сузе за њима, а овамо — „поби их...“ уморили су се од дошаптавања. Таква је то фела, мој Миљане. Него, однекуда се појави овај твој синовац. Сину ми идеја да му учиним на руку, да освети брата и оца. Велим, води одмах и освети Томицу и Баја! Овај ти мени, Миљане, нећеш ми вјеровати веома грубо одби, само што ми не очита лекцију, бог те видио, ко би се томе надао!? Подбочио се и поче да сикће: „...Они ми нијесу убили оца и брата, ја знам ко нама дугује и на такав начин се не свећам. То мора да неко хоће своје рачуне да преко мене наплати, и, они су свезани људи. Не допушта ми част да се свећам са свезаним људима, које је неко други ухватио. То нико мој није радио...“. Да ти ништа не кријем, мало ми је фалило да га придружим њима. Али, велим, погинули сте с главе, па би превршила дара мјеру...

Миљану се озари лице, испунише му се груди неком милином. Мук је у кафани као да нема живе душе. Све се претворило у уво. Чека се крај дијалога.

— Је ли баш тако било, Саво? — одважно ће, као побједник, Миљан.

— Вала, баш тако! Све сам ти ракао потанко од ријечи до ријечи. Да знаш, добро сам сваку ријеч запамтио, неколико пута ми се у животу та сцена јављала.

— Е, па, сад ми је пет пута милији него што ми је био! Тако бих и ја поступио и свако наш... Кад не можеш убити ручника, правога убицу, није људски да то неко други плаћа!

Саво занијемље. Оте му се као за себе: „Тако, дакле, ту смо!“ И нађе се у посао. Одјурји према Чакору у сусрет још једном малољетнику. Труди се да постане власник имена Убица из сујете.

Чује се неко чапарање по смрзнутом бла-

КОШЕВИНА

У једном од својих историјских говора, који су му помогли да победи на вишестраначким изборима, г. С. Милошевић назвао је челне људе СПО и још неких опозиционих партија „кукавицама које су биле у мишијим рупама“ све до историјске Осме седнице Централног комитета Савеза комуниста Србије (јесен 1987), када су, по г. Милошевићу, створени демократски услови да „те кукавице изађу из мишијих рупа“
Објављујемо причу КОШЕВИНА, коју је књижевних Вук Драшкович објавио 1982, у свом роману НОЖ, док је „као кукавица“ боравио „у мишијој рупи“.

ту испред избуе. Тандрка кључ кроз браву, никако да отвори врата. Не зна се да ли то ради невјешта рука или неко одлаже отварање врата. „Не отварају ми се, нека бар још који минут поживе“, — снебивао се кључар. Унутра су браћа Рецићи. Најстарији, Вуксан (на студијама и у војној академији га другови звали „Вуксан од Роваца“), средњи Никола и Вук, који је тек начео четрнаесту годину. Понестало им је даха. Дави их неизвјесност. Нијемо су измијењали погледе иако се добро не виде. Они двојица само мисле на Вука. О својој муци и судбини не мисле као да не постоје. Већ су од јуче себе избрисали из списка живих. Вук час једном, час другом завирује у лице. Хтио би да са њихових лица прочита шта ће бити када се врата отворе. А они се надају да он то запамћује њихова лица и сјутра прича како су се држали на стрјелишту. Ту своју жељу и наду хтјели би да претворе у стварност.

Врата се нагло отворише. Ошину их по лицу млаз хладног ваздуха, појача им језу. — Вежи чврсто, банду једну! — нареди Одлучни. По једну руку завезаше Вуксану и Николи. Крајичак леда у утроби поче да им се одмрзава. Обузе их милина. Понадаше се да су ђетету живот поклонили.

— И њега, у исту везу. — опет ће овај.

Њих двојица завапише: „Комесаре, кумимо те Богом и светим Јованом, остави ову макању... Не угасите дом барјактару, Новаку Рецићу. Ето, не молимо за нас, убите нас, иако смо невини...“

— Хоћете да оставимо погански кот па да сјутра пође вашим трагом, а? Надате се да вас освети, је ли?

— Немојте, ако за Бога знате! Гријех ће на вас и на вашу работу. Немате се чему мучити. Сами ћете себе затирати...

Изведоше их изнад Дуваника на стријелиште које је још основао Књаз Никола за клубаше. Вук је у средини. Везали су га за по једну братску руку. Кад се огласи оно кобно „пали“! Оба брата хитро стадоше испред Вука. На челу је Вуксан, грудима браћу штити. За тренутак је сметнуо с ума гдје се налази, премишља: „Јесмо ли ми Рецићи проклетии?! Нас сви убијају... Мијата објеси први Шваба 1916. у Колашину, Милића Мијова набујала Тара спријечи да не умакне са стрјелишта. Данас се угаси дом Новаку...“

Геверка му проби груди и зауставише се куршуми у Николи. Оба посрнуше, а Вук оста да стоји. Погнут је од терета, вуку га браћа у раку. Никола ропће, кркла, разазнаје се оно: „Гадови, убијате ђецу... Земља ће вам кости истурати!“ Тек тада Вук дође себи. Виђе да је на стријелишти, али се не може чуду начудити: „Како то да га ништа не боли, и ништа не осјећа... па смрт је тако дивна, ње се не треба плашити...“

Један кривоноги приђе и Николи пун рафал у кичму сричу. Вука попрска крв по лицу. Наједном му се појави пред очима цијев машинке широка колико сулундар...

Свако ће се на своје маслу попржити, вели народ. А народна је свака света.

Случише се клевете невино убијених. По острвима и душегупкама своји својима душе и срца вадише. Онима „најодлучнима“, опет, другови улице, чинове, ордене и све атрибуте узимају. Утркују се ко ће више тајни избљувати. И раке им мијењају адресе.

Радосн ЈЕЛИЋ

Било је то у некој пространој и питомој долини, сат и по пјешнице од Сарајева.

Дошли су Франичевић и Лутво Седлар, пљубили се с њим и дали му црну, усташку, униформу.

— Обуци је за данас, док нешто опослимо! — рекао је Франичевић.

Он му је, претварајући се да је срећан и због друштва и због позива, одговорио:

— Радо бих да идем у свом одијелу, господине потпуковниче! Понијећу само усташку капу, за паметна иксана и то је довољно.

Поскакали су из камиона и кренули пјешнице, чим су изишли из Сарајева. Било их је двадесетак, ишли су уз бордо, према Романији.

Небо ведро, нигдје облачка, а ударила наква вјетрина. Јули је, љето је, а прсти зебу, морају се држати руке и џеповима. Понеко од усташа пригнуо је кабиницу или натукао капу преко ушију.

Зауставили су се у тој долини.

СТИШАО СЕ вјетар, пријдило сунце, чује се понека птица у шипражју. Из једног крша допире чудно кретање. Зује пчеле и бумбари, мирише планинско цвијеће. Пјевају скакавци.

У долини засађена раж, висока, човјеку до грла, шушти и лагано се повија по вјетру који пирка и милује.

Усташе посједале и полијегале крај жита, опија их мирис свакојаких травки, цакле се на сунцу цијевии њихових пушакa и корице од ножева. Он сједи крај ногу Стјепана Франичевића, куња, само што није заспао.

Одједном, иза мале главнице, помоли се овећа група људи, сиђе у долину. Франичевић скочи, оде да их дочека.

Тек кад дођоше, Атиф видје да су довели неке изубијане и повезане људе — ако их је добро пребројао, њих двадесет и тројицу.

— На посао, хрватски синови! — нареди Франичевић. Онда се окрену Атифу Тановићу:

— Ништа нарочито, проста игра жандара и комита. Мала забава, тек да се присјетим дјетињства.

Ухапшене су, полако, водили у жито, у долини. По четворица усташа вукла, су једног ухапшеника, задржавали се кратко, с њим у ражи, и враћали се по новог свезаног несрећника.

Потрајало је то око сат времена. Сви су спраћени и сакривени у раж, непримјетни,

невидљиви, мирни, без најмањег ропца или покрета.

Атиф је мислио да су покрани. Рекао је Франичевићу:

— Јазук што погазисмо овако жито, господине потпуковниче!

Он га је потапшао по раменима:

— Српско је жито, мој Тановићу!

— А што ми не дадoste макар једног Влаха, да подмажем чакију!

Стјепан Франичевић се тада дигао, повео Атифа у жито, церекао се од уживања.

Није било трагова крви нити смрада од раскомаданих утроба. Сваки од тих несрећника лежао је на леђима, раширених руку и ногу, прилет за земљу, непомичан. Припели су их тако што су им око зглавака на ногама и рукама, око кољена и преко прсију притегли конопце и затим њихове крајеве, помоћу дрвених кочева, поболи у земљу. Онда су сваком од њих напунили уста ражи, бусењем и травом, тако да нијесу могли ни да проговоре. Само су беспомоћно колутали очима, пригушено крклали и узалуд покушавали да се помакну и ослободе.

— Оно су ти, мој Тановићу, српске комите, склониле се у раж, мисле да умакну усташким жандармима! — рекао је Франичевић кад су изашли из жита и кад је, окренувши се, погледом обухватио раж и долину.

Ништа се није видјело, сем да неколико путељака води у жито и да је раж на тим мјестима поваљана и изломљена.

Миријало је подне, један орао лешинар прелетје преко долине.

Франичевић три пута дуну у пиштаљку. Који минут након тога, иза брда се појави група усташа са косама на раменима. Ишли су под корак и пјевао:

Ми усташе не пијемо вина,

Него крви од брата Србина!

Франичевић се рукова са сваком од њих, са тројицом се и пољуби. Загледа неколике косе, проба једну како носи траву поред жита. Накашља се, силом и значајно. Поче да им говори, полако и надахнуто, сликовито и маштовито, с љубављу и нескривеним уживањем.

— Браћо усташе! Исто као што је за Србе стигло толико чекано вријеме њиховог изстребља са са хрватске земље, тако је и овом житу свануо дан кошевине. Жито је српско. Српском житу се не може вјеровати! Косе у руке, на посао, соколови!

Пришао је Атифу, без ријечи му пружио једну косу, лично га испратио до првих струкова жита у плодној долини.

Косци су почели да продиру у раж из разних праваца, мимо реда и обичаја какви су при кошевини.

Распјевала се сјечива, падало жито, одлијегало немелодично и растрзано цијукање и јаукање у долини...

Атиф је кренуо из једног ћошка у коме раж, како му се учини, не бијаше поваљана. Косио је неких пет-шест метара: изненада, коса му испале из руку, нагло посрну.

Погледа: врх косе забо се у сљепоочницу, ушао у лобању, цури мозак и сукрвица!

Усмрњени забалио, тресе се и грчи свијезано тијело!

Испало је да му се, срећом по убијеног, Атиф примачао из правца главе, тако да је већ први ударац био смртоносан и спасио га невиђених мука којима су остали око њега били изложени. Многи су гледали и трпјели како им коса односи прсте на ногама, затим стопала, заглављује се у цјеваницама. Умирало су тек кад би се сјечиво забило у цријева и покидало утробу. Другима су, још док су били при свијести, одсијецане руке и уши, дијелови

лица, избијане очи, разношене вилице и ломљени зуби, а да, неком несрећом, ни срце, ни мозак, ни плућа нијесу били ни дотакнути.

Ријетки су били срећници који су, као овај Атифов, укидани већ првим ударцем, тако да накнадно черечење нијесу ни видјели ни осјећали.

Атиф направи нагал трзај, ишчупа косу из лобање.

Настави са кошевином.

Да је био отишао само десетак сантиметара удесно, сигурно је да би избјегао и миоишао главу оног несрећника. Закачио би му само десну руку и десну ногу испод кољена. Овако, сијече и руку и дрвени колац и коноп којим је била привезана.

Коса је иступљена, једва обара и жито, њезин врх се, готово при сваком замаху, забодје или међу ребра или у стомак убијеног!

Усправља се, тарје крв и траву са сјечива, вади белегију, одлијеже пријатан звон долином.

Коса је повратила снагу, руши раж пред њима, Атифа уздигао некакав силан мерак, само што не запјева.

Неочекивано, зачу се цијук, затресе му се жито пред очима!

У житу нађе мало зече, однио му косом пола лијеве шапе, шикља крв, оно се копрца од шока и болова.

Атиф потура косу, сагиње се, пажљиво узима зече међу дланове, износи га из долине. Показује га Франичевићу, моли га да му помогне.

Усташа узима зече, Атиф му ставља дуван на рану, да заустави крварење. Затим, цијепа своју кошуљу, завија му шапу, узима га од Франичевића, приноси устима, љуби га и милује.

— Широког си и болећивог срца, мој Тановићу! — каже му потпуковник Франичевић.

Отима му зеца... замахнуо снажно и разби га о један оштри и лијашевима нападнути камен крај долине!

Потече крв низ стијену, зец се закопрца, зијева, остало му једно око на камену!

— Рекао сам да је жито српско и да се мора сатријети све у њему! — кикоће се Стјепан Франичевић.

Атифу се растужио, мука му у грлу, само што не поврати. Жао му зечета, најрадије би плунуо Франичевића...

ИЗМЕЂУ ЛАЗАРА И АЈА СОФИЈЕ

На Врачару је заблистало тринаест позлаћених крстова који су украсили Храм Светог Саве. Црква још увек није готова, али свима је јасно да је најдужа предисторија грађења једне цркве коначно окончана.

Србија се после полувековног лутања враћа својим изворним вредностима и осећа се буђење вере у српском народу. Једно од важних обележја наше прошлости била је школска слава, тј. дан УПОКОЈЕЊА СВЕТОГА САВЕ. Тим поводом патријарх српски Господин Павле упутио је молбу председнику Републике Србије Слободану Милошевићу да се тај дан поново врати у школе и да се прослави уз верски обред. Писмо је послато 13. децембра, а недељу дана касније објављена је вест у „Дневнику 2“, на првом програму РТБ, да ће се Свети Сава прославити само као историјска личност. Самим тим намеће нам се питање **зашто би се једна велелепна грађевина као што је црква Светога Саве посветила једној „само историјској личности“?**

ВЕЛИКИ ЧОВЕК

У нашој историји то се никада није догодило. Послератне генерације нису у школама славиле Светог Саву, али су прослављале рођендан бившег председника Јосипа Броза Тита. Наравно, те прославе нису биле уз верски већ социјалистички обред са разбацивањем цвећа и заставицама у рукама. Те генерације су биле сведоци јачања култа његове личности и гледале су како му се подижу музеји, улице, тргови, маузолеј, али не и како му се посвећује црква. Ако чак ни он није имао право на то друштво које му је било веома наклоњено, онда нам није јасно зашто је то исто друштво дозволило, предвођено бившим председником Председништва СР Србије Душаном Чкребићем, да се отпочне или настави са грађењем храма једној „само историјској личности“.

Свети Сава је неоспорно историјска личност, али он је и **далеко више од тога**. Историја ће га памтити због његовог политичког и културног рада, због његове просветне делатности, али црква никада неће заборавити да је управо он створио Српску православну цркву и подарио јој **аутокефалност**. Он је духовник који за собом није оставио теорије већ дела.

Одлуку о изгледу данашњег Храма Светог Саве донела је конкурсна комисија још далеке 1926. године. Одлука је, по многим, помирила два непомирљива узора: традиционалну архитектуру Лазарева Србије и Аја Софију. И док су једини тврдили да традиционални стил треба оплеменили модернијим елементима и укључити се у европске уметничке токове, други су тврдили да Аја Софија чак није ни православна, јер је настала пре самог православља. Утолико се с већим нестрпљењем очекује коначан изглед овог величанственог храма.

Култ његове личности почео је да јача за време његовог живота и већ тада су му приписиване особине свеца. Томе је допринео догађај везан за бугарског властелина Стреза. Бугари су напали Србију и Сава је пошао на преговоре са Стрезом. Наговарао га је да одустане од напада уз речи „И ми имамо коња и јунака, а Бог ће видети ко је крив: ми или ти. Те ноћи Стрез је напрасно умро и сви су били у уверењу да га је Сава проклео.“

Свети Сава је слављен после смрти не само у Србији већ и у Русији, Бугарској, Грчкој. Његово име је људима уливало поверење и подсећало их на славну српску прошлост. У време турскох освајања на удару су се нашле све тековине српског народа које су враћале самопоуздање. Синан-паша, који је био потурица, добро је познавао менталитет свог народа и знао је шта Свети Сава значи за њега. Зато је издао налог да се светитељеве мошти изваде из гроба у Малешеву и пренесу у Београд, где би биле спаљене.

Извршитељ Синанове наредбе био је Ахмед бег Окузи. Он је монасима наредио да изваде тело и да га ставе на коње, јер су се Турци плашили и да се само дотакну ковчега. Тело је у пратњи монаха стигло на Врачар 27. априла 1595. године и ту је спаљено на ломачи од винове лозе. Пепео је развејан по Врачару.

Односи између Србије и Турске нису били добри, али је до тада бар постојала могућност преговора. После тога Срби су се оградиле толико да су Турци били принуђени да смакну са власти Синан-пашу. Да ли је то био само политички корак или су и варвари попут Османлија осудили овај варварски чин, ми не знамо. Мошти светитеља за нас су биле заувек изгубљене.

ТРАГАЊЕ ЗА ИСТОРИЈУ

Током XVIII и XIX века нагло јача култ домаћих светитеља и велико интересовање побуђују личности из породице Немањића. Приче о Светом Сави поново се шире и Архијерејски синод га 1774. проглашава заштитником српског народа, а ту одлуку потврђује и аустријски двор. Српска захвалност се није ту зауставила, 1840 г. проглашава га за заштитника свих школа на предлог Лицеја из Крагујевца.

Друга половина XIX века донела је неза-

висност Србији и тада су отпочеле припреме за подизање цркве посвећене Св. Сави на месту где је он спаљен. Проблем је био у томе што нико није знао тачно место спаљивања.

Идеју да се то место пронађе покренуо је српски књижевник Глогорије Возаровић. Пронашао је место за које је веровао да је право и на њему је подигао крст црвене боје. По њему је цео крај добио Црвени крст.

После Возаровића и други су се бавили потрагом. Једно време је постојала идеја да се црква подигне на Великој пијаци, данашњем Студентском тргу. Најпрецизнији у својим потрагама је био прота Стојадиновић. Он је био пензионисани председник Конзисторије и као такав није позван да се придружи српској војсци. Несрећан што не може у рат он је решио да на други начин одужи дуг свом народу. Истраживао је цео Врачар ослањајући се на предања мештана. Сазнао је да се на месту спаљивања моштију некада налазила црква која је срушена, али трагови грађевине су остали видљиви. Становници Врачара су му саопштили још да је то место на југоисточном делу Врачара, али ништа више од тога. Много касније је схватио да су мештани намерно ћутали због страха од расељавања које би уследило чим би отпочела изградња нове цркве.

Прота Стојадиновић је узалудно трагао за остацима старе цркве када му се обратио поп Исак из Палилулске цркве. Он је био власник терена на коме се налазио остатак сакралне грађевине. До њега је дошао сасвим случајно тако што је пролазећи поред лицитације узвикнуо „И грош више“, а нико после њега није лицитирао. Стојадиновић је био уверен да је нашао право место мада је поп Исак то порицао из страха да подизање нове цркве не угрози значај његове. Осим попа Исака ни други нису били уверени да је пронађено право место.

Потрага је настављена, али место је ипак одређено без чврстих доказа. Трговински гласник од 28. фебруара 1895. донео је вест да ће се црква посвећена Св. Сави подићи на Савинцу, месту где је светитељ спаљен. Тај део Београда је раније носио назив „Инглезовац“, али је име промењено у част Светог Саве и пошто није поседовао цркву било је сасвим нормално да се подигне баш ту. Свештеник Милош Симоновић је поклонил земљиште за подизање цркве.

Одлука је донешена и Одбор за подизање храма се обратио српском народу да својим прилозима помогне ову акцију. Одбор се обратио са овим речима: „Браћо! То што српски народ до сада није учинио треба да учини сада. 27 априла навршује се 300 година од оног злокобног дана, када је пламен огњени спалио онога, који је живео и живи у срцима Србиновим као будилник свести и народног осећања...“

ТРАЖИ СЕ УЗОР

Подизање велелепне цркве био је дуг и скуп посао који се није могао завршити до прославе поводом тристотине година од спаљивања моштију. Одлучено је да се место новог храма означи великим крстом од српског мермера и да трошак поднесе Друштво Св. Саве. За то време главни одбор је подигао малу, али веома лепу капелу, која је освећена на дан прославе.

Почетак XX века је био обележен припре-

ЦРКВА

мама за подизање велелепног храма. Био је рад архитекте Константина Јовановића и подсећао је на цркву св. Петра у Риму. Основни проблем подизања храма било је земљиште, јер постојећа парцела је била превише мала да би примила цркву, Богословију и још неколико пропратних зграда. Због тога је Главни одбор донео одлуку да се откупи земљиште око постојеће парцеле, да се направи погодба, уколико је могућа, или да се земљиште одузме експропријацијом уколико се староседеоци не сложе. Ту одлуку је озаконила Народна скупштина.

Први конкурс за изградњу храма био је 1906. године и радови су послати Академији наука у Петрограду да би она оценила њихов квалитет. Позитивну оцену су добили само пројекти рађени у српско-византијском стилу.

Изградња храма није отпочела ни тада нити је изабрано идејно решење. Духовни суд Епархије београдске је тада затражио од Министарства просвета да се бар добије дозвола за проширење постојеће капеле, која је била премала да би се у њој служило за три највеће београдске парохije. Одобрење није добијено лако, али је ипак добијено тако да је капела Светога Саве дограђена и проширена од августа до децембра 1906.

Следећих двадесет година нису донеле ништа ново на изградњи храма, сва настојања су била спречена ратом. Први значајан помак учињен је тек 1926. године када је расписан нови конкурс. Пропозиције конкурса су биле веома прецизне и јасне. Србија је била опседнута својом прошлошћу и подизањем репрезентативног храма, наше уметничко наслеђе је морало да дође до изражаја. За најзначајнији национални стил сматран је „моравски“ и самим тим храм Светога Саве је морао да личи на Лазареве цркве и да буде изграђен у српско-византијском стилу.

Осим тога замишљен је као грандиозни храм са простором од 3000 квадратних метара и могућношћу да прими 6000 верника. Национално опредељење се односило и на саме учеснике конкурса на коме су могли да учествују само држављани Краљевине Југославије и Руси који живе у њеним границама.

Свети Сава је неоспорне историјске личности, али је и далеко више од тога. Историја ће га памтити због културног и политичког рада и просветне делатности, а Српска православна црква јер ју је створно и подарно јој аутокефалност.

У оцењивачком одбору су уз остале били присутни патријарх Димитрије и председник Академије наука Јован Цвијић.

БУРНЕ РЕАКЦИЈЕ

На конкурс се пријавило двадесет и два архитекта међу којима су превладавали Београђани. Оцењивачки одбор није доделио прве две награде, а трећа награда је припала архитекти Богдану Несторовићу.

После ове одлуке наступила је оштра ре-

акција еминентних историчара уметности, архитеката и критичара уопште. Нови талас је стигао у нашу уметност и савременици се ни су мирили са слепим подржавањем прошлости. Сви су се слагали у једном, да су услови конкурса уништили индивидуалност уметника и да је таквом одлуком страдао сам Београд који је већ био изван токова савремене уметности. Дуго турско ропство је оставило траг на српску престоницу, а она се и даље гушила у превазиђеним облицима.

Наш еминентни историчар уметности Милан Кашанин у време конкурса је био млади научник и тада се оштро супротставио одлуци конкурса да црква буде изведена по угледу на Лазареве грађевине. Он је пошао од претпоставке да је то учињено у име буђења националног стила, али да је то погрешна поставка ствари. Српска уметности није имала само један национални стил већ више њих и сви су били подједнако важни и подједнако лепо за своје време. Пре моравског стила у Србији је постојао и „рашки“ стил који је директно био везан за Немањине. Био је то стил из доба Светога Саве познат по својој једноставној форми и чистим линијама.

Кашанин се управо позвао на то у оцењивачку конкурс. Сматрао је да је недопустиво да оцењивачки одбор прописује који је стил у српској уметности најзначајнији и најлепши и да њиме условљава архитекте. Сматрао је да је сасвим лична ствар коју архитектонску школу више воли и да „нико нема права, у једној тако важној ствари као што је подизање храма Светом Сави, да своје личне симпатије прогласи за догме.“

На пропозиције конкурса реаговао је и наш историчар уметности Коста Страјнић. Он је осудио одлуку да право учешћа имају само грађани Краљевине Југославије док Софија, Атина и Букурешт позивају признате иностране уметнике да би им помогли у враћају сјаја.

После ових реакција комисија је одлучила да изврши извесну корекцију у својој одлуци. Решење Несторовића је усвојено, али је допуњено нацртима Александра Дерока. Урађена је симбиоза два стила, један који се ослањао на традиционалну архитектуру Лазареве Србије и други који је свој узор потражио у Аја Софији.

Реакција која је уследила била је још бурнија од претходне, али није променила ништа. Одлука је била коначна и одржала се до данашњих дана. **Конкурсна комисија из 1926. године донела је одлуку о изгледу данашњег Храма Светог Саве.**

Комбинација Несторовићевог и Дероковог плана поделила је јавност и изазвала жестоку расправу. Многи су били против компромиса два различита стила. Браћа Крстић су том приликом изјавила „Или Света Софија или српско-византијски стил, компромиса нема јер је реч о пропорцијама.“

НАЈЛЕПШЕ ТЕК ДОЛАЗИ

Интересантно је гледиште архитекте и историчара уметности Ђурђа Бошковића о изгледу цркве Светог Саве који имамо данас. Још пре него што је почета њена градња он је упозорио да је погрешно угледати се на Аја Софију колико год нам се она попадала. Он не оспорава величину и значај те цркве, али упозорава да она није наша, да не одговара ни једном националном стилу и да није чак ни православна, јер када је грађена, у VI веку, православље још увек није постојало.

Он истиче да нас угледање на Аја Софију не враћа само у превазиђену националну прошлост већ у једно још удаљеније време нама потпуно страним по свом духу. Бошковић сматра да све то не одговара модерним тежњама и потребама новог живота. По њему свако време доноси неку нову уметност и подвлачи да је и Аја Софија једном била новина коју је црква прихватила и да ће тако

Познати историчар уметности Милан Кашанин сматрао је да се архитектура Храма не сме наметати или прописивати који традиционални српски стил да претежирају, јер „нико нема права да, у једној тако важној ствари као што је подизање храма Светом Сави, своје личне симпатије прогласи за догме“.

прихватити и нова оригинална дела. Говорећи о средњовековним неимарима он каже да су „црпли пуним шакама и на Истоку и на Западу да би ипак створили један самосталан стил. Они су тада узимали најрационалније конструктивне форме, којима су само удахнули своју душу. Учинимо то исто! Ако успемо добићемо резултате који ће бити наши можда више него иједни до сада.“

Данас је готово извесно да у томе нисмо успели. Одлуку о томе је вероватно донео патријарх Варнава на скупштини Друштва за подизање храма. Он је том приликом бранио рад комисије и опредељење за српско-византијски стил истичући да црква има права да о томе одлучује.

То је била коначна одлука и 1932. је најављено подизање храма за 10.000 верника са површином од седам хиљада квадратних метара. Облик основе је правилан византијски крст наглашен порталима. Црква је замишљена да изнутра делује пространо и да буде украшена богатим мозаиком, а да са спољне стране добије изглед пирамиде са постепеним подизањем ка небу.

Годину дана касније учињене су мале корекције због финансијског момента, али је остала одлука да црква буде већа од Аја Софије. Камен темељац је положен 10. маја 1939. а изградња је прекинута II светским ратом.

Свети архијерејски синод СПЦ и председник Председништва СРС Душан Чкребић договорили су се 19. јуна 1984. да се настави изградња цркве Св. Саве. Црква је поново овећена 12. маја 1985.

Протомајстор архитекта Бранко Пешић је допунио и наставио пројекат арх. Несторовића и Дерока, али ништа битно није променио у изгледу цркве. Она се потпуно ослања на решење из 1926. тако да је можемо сматрати грађевином тог времена.

Коначни изглед цркве нам је непознат и можемо само да чекamo тренутак када ће она бити завршена. Тек када будемо видели њене зидове прекривене мозаиком или фрескама моћи ћемо да знамо да ли је та грађевина у потпуности еkleктичка или је у себе унела дух новог времена и неки нови стил. А можда ни тада нећемо знати, можда ће о томе одлучити тек будуће генерације. Храм Светог Саве тек почиње своју историју

Сандра ПЕТРУШИЋ

ЕПИСКОП БУДИМСКИ
ДАНИЛО

РАЗГОВОР

КРАЉЕВСКЕ СУ ИГРЕ ДЕЧИЈЕ...

Зашто је Маркс тврдио да су људи постали од мајмуна?
Зашто је Бан Деренчин пораз против Турака објашњавао шишкама које
су му падале преко очију па није могао да циља?
Зашто је Солжењичин за Русију тражио „ни капитализам ни комунизам
— него наше“?
Зашто је такозвана диктатура краља Александра дечија игра у односу
на оно што је било после?
Зато што је увек неко други крив што ми нисмо срећни...

Преосвештени владико, некада је антитеистичка држава код нас прогањала Цркву. Данас је престало гоњење, чак је држава све наклоњенија Српској православној Цркви. Мислите ли да је реч о пуком прагматизму и жељи данашњих властодржаца да по сваку цену опстану или је реч о једном дубљем историјском процесу, у току којег религија, традиција и историја добијају нову актуелност?

Има разних властодржаца, они се мењају и унутар једног режима. Историја памти разне типове људи на власти, и од утицаја на њу, међу којима је било и фанатичних атеиста. Можда су неки међу тима, рецимо као Маркс, били чак и сатанисти. Недавно је један Румун написао књигу „Маркс и сатана“ и утврдио да он није био атеиста, него свесни сатаниста. Он је само „извозио“ атеизам за средње људе, каже овај писац. Марксу је било важно да људе одвуче из Цркве и каже: „Нема Бога, ви сте од мајмуна“, а после, ако они то поверују, постају разоружани, без достојанства и ко прихвати да је од мајмуна, тај мора само да се плаши јачега гориле.

Покајање је највећа тајна. Ми допуштамо да, као што је Савле постао Павле, тако и ови бивши атеисти могу постати верници. Ја нисам пророк и не могу да читам из њихових срца да ли је промена, коју наследници те партије исказују у виду већег степена толеранције и разумевања, баш само из прагматизма или је то покајање и освешћење. Човек без неке духовне укоренености у својој нацији постаје прашина историје и други га обликују како они хоће. Нама, наследницима св. Саве треба вратити самоуважавање и достојанство.

МОНАХ ЈЕ СЛИЧАН ХРИСТУ

Имам утисак да ће овај српски народни покрет обнове свести и савести брзо малксати, ако се не пронађу оригинални и савремени путеви стваралачког односа према традицији и прошлости. Где је ту место Цркве?

Тачно је да постоји опасност моде и помодарства, а то значи опасност да овај покрет као неки младићки занос брзо спласне. Али Црква је и излив божјанских енергија и извор одушевљења за одбрану витешке традиције. Постоји нижа и виша политика. Ако преведемо да је полис на грчком град, политика је била држава за старе Грке, а пошто је једини вечни град Јерусалим Небески, онда можемо говорити условно сликовито, да ми попови водимо небеску политику јер водимо људе у небески, вечни град града вечнога живота. А нижа, приземна политика би била као

РАЗГОВОР

земаљски градови и наше државе у овој историји које не треба градити као неке вечне вредности, него само да у пролазу кроз овај свет имамо неку настрешницу, где бисмо се од бура и непогода историјских склонили.

Шта за српског човека и друштво опште значи повратак Цркви и памћењу?

Памтити значи да си свестан свог племства, да имаш достојанство лика Божијег у себи. То памћење значи да знаш откуда потицеш, ко је твој Творац, и чему си намењен и да имаш један родослов. То племство обавезује, јер свест о својој вредности долази одозго, од сазнања да је за сваког човека подједнако умро сам Бог на крсту. Ако гледамо сами себе, као космичку појаву, ми смо јако безначајни и мали и наше тело и наша планета, али ако гледамо са теолошке стране да је Бог посетио планету и да је постао сам лично човек да нас ослободи од свих комплекса, нарочито страха од смрти... Ето то је достојанство једнога човека православне вере и највећи поклон што је Бог дао да се чињеницом Васкрсења, људи не боје више смрти, да је то само прелаз у вечни живот и да је нормално само да се плашимо да не разочарамо Бога. Ово је суптилни страх на највишем нивоу љубави божанске. Намена и циљ нашега створења и наше боголикости је да будемо живе иконе. Племство код Срба, чега неки нису свесни, живи кроз домаћу икону која је породични грб племства те породице више од хиљаду година.

Српска нација је окружена непријатељима и угрожена до крајњих граница. Каква је наша одговорност за њену судбину?

У том погледу Црква је васпитавала витезове, људе жењене, да жењени имају једну другачију одговорност у историји од монаха. Ако монах нема жене и деце има једини привилегију да никада не убије, ни у самоодбрани. То значи да је монах дужан да буде веома сличан Христу који је благосиљао са крста своје убице и молио се за њих: „Боже, опрости им јер не знају шта чине“. Али, жењени витезови имају дужност да, уколико му на прагу куће неки силеуја напада кућу, мора да усмрти нападача, не због своје личне самоодбране него много више, као заштитник жена, деце и старца у кући. И зато што је нација проширена породица сви жењени витезови су на бранику своје нације. На напад азијатске руље и варвара, српски витезови су са кнезом Лазаром кренули на Косово и погинули испунивши стих из Еванђеља који важи за њих, за жењене: „Нема већега знака љубави сем да неко душу своју положи за ближње своје“, значи да умре за своју породицу и за своју проширену породицу — нацију.

ЖИВА ВЕРА ЈЕ ДИНАМИЧНА

Најновијим уставним променама изгубили смо и свој језик, а знамо да је он битна оредница националног идентитета. Како смо дошли до крајњих граница самозабарава?

Рецимо, кад су Шкоти у 19. веку примили енглески језик, они су прихватили да је то енглески језик, а кад су Хрвати прихватили српски језик у 19. веку, они су тражили да се он зове хрватско-српски. Временом су хтели да

направе да је то само хрватски, посебни језик. У том погледу Шкоти су поштенији, они нису звали тај језик англошкотски или шкотскоанглијски. А по чему се види да је енглески језик језик самих Енглеза? Па по томе што су највећи песници и мислиоци на том језику из те гране — Шекспир, Милтон на пример. Хрвати немају никога да упореде са Његошем, а камо ли са Светим Савом. Хтели су да направе нешто слично са Косовским бојем — то је Крбавски бој. Бан Деренчин, објављујући на крају зашто је изгубио битку против Турака, вели: зато што му је сестра направила шишке које су падале на очи па није могао тачно да стреља, да циља“.

Ми православни имамо суптилно изграђено осећање личне одговорности, ја лично сам крив што је у свету лоше, да сам се ја боље, достојније причестио, у мени би остале све енергије божанства, прешле би у мене и зрачиле би све шире, концентрично на цео свет. Разне утопије и лажне идеологије тумаче овако: **увек је други неко крив што ми нисмо срећни.**

Др Данило (Крстић), епископ Епархије будимске, дипломирао је на Сорбони упоредну књижевност 1952. год. Годину дана касније отпочиње са студијама теологије на Православном богословском институту св. Сергија у Паризу, где је и дипломирао 1958. год. Исте године одлази на Теолошки факултет Харвардског универзитета на коме је докторирао код чувеног руског теолога о. Георгија Флоровског на тему: „Свети Јован Златоуст као теолог божанског човекољубља“. Монашки постриг примио је у Америци 1960, а две године касније рукоположен је за јеромонаха. По повратку у земљу 1969. постављен је за викарног епископа српског патријарха са титулом Епископ марчански. Годину 1988. Свети архијерејски сабор га бира за епископа Будимске епархије а 7. октобра 1990. усталичен је у Сентаandreју. Двадесет година је био уредник службеног листи СПЦ „Гласник“ и часописа „Теолошки погледи“. Велики је зналац живих страних и арханџичких језика, полиглота у правом смислу. Преосвештен владика Данило љубавно се одазвао редакцији „Српско речи“ и дао интервју непосредно пред свој одлазак за Сентаandreју.

Цркви се прилази романтичарски и без правог осећања за актуелизацију њене праве суштине и улоге коју би она могла да има у српском друштву. Да ли то људи у Цркви осећају?

Природно је наше схватање да жива вера није статична, него динамична. Романтичарско или сентиментално схватање хришћанства је увек хришћанство без крста, без аскезе, без подвига, значи површно. У покушајима повратку традицији многе институције и поједине личности прилазе Цркви у последње време на овај начин, а колико је он штетан и за Цркву и за нацију, не треба посебно наглашавати.

И РЕЛИГИЈА ЈЕ ПИТАЊЕ УКУСА

Комунистички мач био је најубојитији у великим православним народима. Какве су шансе да се ове нације после крвавих искустава антиконтиненталне вере врате на свој пут, пут православља?

Русија је била најугроженија и најдуже у том робовању. Видимо да су тамо само највиши интелектуалци и најнижи сељаци држали веру православну. А она најмногобројнија средина је била површна и предала се режиму из разних оправданих страхова. И сада се та велика обмана очигледно руши. Колико ће бити потребно времена да Русија залечи отворене ране, тешко је речи. То може да потраје дуже или краће, све зависи колико ће у Русији људи да прихвате, рецимо дело и свест једног Солжењичина који је рекао: „Ни комунизам, ни капитализам него наше. Ми имамо своју културу и свој начин живота као што је било у православној Русији“. Он чак донекле указује и на монархију, на могућност да се врати династија Романова, а још више у том правцу ради друштво „Памјат“.

Један руски песник је рекао: У Русију се може само варовати.

Ми можемо исто то рећи: „У Србију се може само веровати“. Ако неко каже да је за време краља Петра I била најбоља демократија на Балкану, па можда и у Европи, а то није било тако давно онда се људи макар сете добрих старих времена. За памћењем људи посежу после свих ових карикатура које су владале код нас и у Русији. Једна такозвана диктатура краља Александра дечија је игра у односу на оно што је било.

Такође, кад неко говори о диктатури Николаја II последњег руског цара, то је све дечија игра у односу на Лењина и Стаљина. О томе је Солжењичин писао, код нас Д. Ћосић.

Можемо ли веровати у Србију, има ли она од Бога дар и таленат?

Наш народ је јако талентован, само је питање коме ће он те таленте да повери? Да ли, Богу или Сатани? Руси су веома талентовани, али је једно време дошло до заслепљења, људи су ишли за Сатаном и за једним привидом неког раја на Земљи. Сада се опет види да они не могу ништа без Христа. Ми се надамо да долази једно поколење које ће умети да цени своју прошлост и да оно што је најбоље из своје прошлости остварује. Питање је само како ће које поколење да реагује према Богу и Сатани.

Преосвештени, та иста Србија је сада гласала поново за болшевизам. Да ли је дошло до преумљења у овом народу, како Ви то као духовник осећате?

Не треба мислити црно-бело. Људи који

мењају име, као што је то Комунистичка партија сада урадила, требали би, као поштени људи да знају да их то обавезује на раскид са лошом прошлосту. Надајмо се да стари бољшевици немају узде власти у Србији и да се можемо надати на боље, да је то један прелазни период који можда спасава Србију од грађанског рата. Ако то обезбеде овом поколењу, мислим да би то била велика заслуга и велико искупљење и знак покајања за оно што је партија коју су они наследили учинила. А чинила је страшне погроме и ужасе чак и према својим члановима, као што је Голли оток. Да не говоримо шта су све радили са верницима.

Верујете ли у будућност обнове монархијске државотворне свести код српског народа?

Мени је доказ да се Србија враћа у своју историјску и славну прошлост и на своје наслеђе само ако се врати династија Карађорђевића. Зашто? Зато што једна таква уставна монархија у којој је краљ изнад политике и изнад странака обезбеђује по мом мишљењу, морално јемство да ће Србија бити слободна држава. Мислим на ону врсту слободе за време Петра I. Двоглави орао значи поделу двеју власти, цара и патријарха. Патријарх је само за духовну власт, а цар или краљ за ону политичку. Те две власти сарађују, али су раздвојене. И патријарх и краљ имају крст на круни. То значи да ко хоће да буде први мора испољити спремност да се жртвује за мању браћу, да као кнез Лазар погине за остале. Да ли ће и када већина српског народа изразити вољу да изнадпартијска личност, краљ, буде крунисан, то значи помазан од патријарха, тешко је рећи. Такозвани комунистички интернационализам под којим смо дуго били, био је против племства и против хришћанског лика човека. Овоземаљска Србија треба да личи на ону небеску, на царство небеско, да има више слободе, правде и човечности.

СПОСОБНИ И ЗА ТВ

У току поменутих духовних кретања православне црквене омладине монаштво и подвижничка духовност били су основни садржаји њихових интересовања. Данас млади, чини ми се, траже у Цркви чувара народне или националне традиције. Да ли сам у праву?

Опасно је уопштавати. Има и данас монахољубивих, мистички веома талентованих младих људи који одлазе на Свету Гору углавном разочарани обичним парохијским свештенством које не може да им да оно што они траже. Већина младих, колико ја видим, види само нижи спрат Цркве само њену сенку у историји. Нације које су ушле у православље за нас су благословене нације јер су имале прави укус за највеће вредности и то је разлика између руског народа који је словенски, српског или бугарског и с друге стране пољског, који нема тај укус. Пољски народ, на пример, имао је комплекс пред латинским језиком, робовски комплекс, као да Бог не разуме све језике. То је комплекс мање вредности робова који мисле да је само Рим био цезарски центар света, па је сада папа. Исти комплекс имају и наши мањи народи, мислим на Словене, Словенце и Хрвате. То је питање опредељења за највише вредности, питање укуса, јер као што постоји на нивоу естетике, тако постоји и укус на нивоу религије.

Просечан човек данас обично саоју заинтересованост за Цркву своди на формална информативна питања. Колико Црква у овом тренутку са својим издаваштвом, новинама и часописима одговара на питања својих верника и других заинтересованих?

Неко је рекао од светих отаца: битан је напор слободне воље једнога проповедника, пастира у Цркви, да он сеје речи Истине око себе. Колико ће оне да никну, када ће да донесу плод, то зависи од Бога. Био сам 20 година уредник „Теолошких погледа“ и видео не мали učinak штампе, али ми никад не знамо колики је. То је оно питање сејања речи Божије. Што се тиче часописа и новина мислим да нисмо на висини духовности коју би требало да пренесемо. Цркви би требао приступ телевизији. По лености духа, сада људи мање читају књиге, и лакше седе и гледају програм.

Да ли је Црква икада изашла са захтевом за уступањем термина на ТВ?

Наши верници могу преко својих посланика да изразе своју жељу. Такав предлог треба да потекне од Њих, а Црква је ту да подржи.

Има ли Црква способне мисионаре који би, уколико Црква добије простор у медијима, знали да искористе шансу, покажу знања и способност?

Ја сам уверен да смо спремни да одговоримо духу времена.

РАЗГОВОР

Ви сте епископ будимски, шта мислите који су реални путеви опстанка српског народа и наше Цркве у Мађарској?

Срби су оставили лепе трагове у Мађарској и то је недавно председник Мађарске републике признао и захвалио се српском народу који је оставио тако диван цвет као што је Сентандреја. Наши трагови миришу лепотом храмова које смо ми оставили по Мађарској. Већина Срба се вратила 1919. год. и данас тамо живи веома мало наших сународника. Има их између пет и десет хиљада.

Наши људи у Мађарској су много црквенији него овде, јер су опстали једино у Цркви и са Црквом. Неки већ можда не знају језик, али знају све тропаре и целу Литургију да певају на словенском. У том погледу он је дотле Србин док је православан. Ми не тражимо ништа друго него да будемо макар толико уважавани колико су Мађари у Србији и Војводини. У Мађарској је донет нови закон да се Цркви врате барем научне и школске установе, и надамо се да ће неке наше школске и друге зграде бити враћене. Ми Срби сматрамо да смо добро дошли јер смо доказали делима кроз историју, зидањем дивних храмова, да смо обогатили и Мађарску државу.

Разговарала: Славица ЛАЗИЋ

ХА, КО ЈЕ БРАТ ЦРНОГОРАЦ!

Филип Челебић: Од вазда сам знава да ни без рати нема лијека! Глас о рату оветелиће све живо проз цијелу Лешанску нахију... и зато оћу да истурим пред владу један смиса предлога о војним главарима и то овако: да влада све посланике који су сјекли турске главе, одмах прогласи за војне командијере, а ове млађе посланике који нијесу сјекли да прогласи за просте војнике, па који се у рат покаже ка јунак и претекне жив, да му се послуже да чин војног главара... А што се тиче рата, и ја и сви Љешњани били смо и остајемо у свако доба за рат!...

51. СЈЕДНИЦА

Мило Дожић, председник Скупштине, отвара сједницу и вели:

Господо посланици, пошто су наступили мутни и озбиљни дани због догађаја у Арбанији, то вас молим да пажљиво саслушате говор господина министра председника, Лазара Томановића.

Л. Томановић: Вама је, господо посланици, познато да већ толико времена око наше границе пуца пушка. Арнаути и Турци ступили су у прави рат. Ми смо се до данас држали потпуно исправно, нити и смо помагали Турке ни Арнауте. И Н. В. Краљ и влада радили су све што су налагали интереси земље и што је захтијевала општа политичка ситуација за одржавање реда и мира на Балкану. Али, и поред свега, сада, када Црна Гора стоји на истом гледишту и ради оно исто што је и до сада радила, ипак се догодило нешто што ми је дужност да вам саопштим као народним посланицима.

— Што је било, за светог Петра? говори!... Збори чоче... говори! — грмнуше узвици из посланичких клупа.

Л. Томановић, наставља: Турска ни пријети и оће... рат!

— Ха помози јаки нејакоме! И ми ћемо га, Божа ти вјера!... Рат и ништа друго на свијет!... Ха, ко је брат Црногорац!... Рат!... Рат!... проламају се јуначки и весели усклици на све стране.

У Скупштини страховита вика. Посланици поустајали из клупа, у појасима им љути самокреси, а на њима хитре руке... Ред се, на једвите јаде, повраћа.

Л. Томановић, поново наставља:

Као што сте чули, Турска ни пријети ратом! Краљ и влада одмах су о томе изјавили Русију. Ствар за сада тако стоји, а о даљем развоју догађаја влада ће изјавити Народну Скупштину.

Ђуро Дреџун: Валан, браћо, прелијепо сам знава е ће овако ултима бит због Арбаније! Ово што је пријесједник владе река, све је жива истина, и на то бих се смио заклет у свако доба! Него, браћо, да се послушамо и договоримо се на ону јуначку, ка што ни и стари чинили, па да, у име великог Бога и за славу силнога цара русијскога, нашега Господара и Црне Горе, из овија стопа гласамо за рат!... Да се бијемо и кољемо, па што Бог и срећа јуначка!... Ми смо до Косова, а и прије њега, пролијевали крв за Ср'ство, па ћемо и сад у над великога Бога!...

Мујо Влаховић: Браћо Црногорци! Вјерујте Богу, милијега гласа нијесам мога чућ од овога за рат! Ја сам још у почетак арбанске буне говорио пријесједнику владе Томановићу и милистру војном: дајте, добро људи, да заратимо на ову згуду и да се мало окушамо са 'вим пушкама новим те ни је Русија даривала! Зборио сам, брате, и то: ево ни два млада паса који нијесу бој гледали... добро би било да их окушамо, пошто је ова арнаутска буна, и да узмемо ово до Призрена... а то је већ и било Душаново и Лазарево... А то би

овеселило свакога брата Србина и Слављанина! Ето, то сам све говорио милисторима, али они ми тада рекоше да не смијемо чињет рез Русије... а ја лијепо знам, да смо ми то учинили да би то Русији било мило и да би сви Руси за то гласали!... Е... побратиме свијетли, а ово што ни Турска пријети сад, ја се слажем са Ђуром и осталим Црногорцима, и гласам за рат!

Никола Милошев: Паметни су били наши стари, давно су они рекли: „Ни у море мјере, ни у Турчина вјере“. Ја сам, браћо, и прије ратова и биво ће прскавају јуначки мозгови! Давно неће чуја сам да рата неможе бит у државе које имају Устав и, право ви рећ, то ми није било мило. Још од назад четири године, од како Швабо украде Босну и Херцеговину, ја сам био да се загази у рат и да ту најзадњу сорту људи помлатимо! Мене је прича покојни књаз Даниле, да се у Швапску Земљу никада није рађало чојка и јунака, и да су то вагда били никоговићи и да им нико није ваља од ка се за људе зна!... И ја сам сад за рат ка никад од вијека, па да се устаје на ноге јуначке и да се бијемо и са Швабама и са Турцима и са сваком другом вјером која је против Ср'ства и Господара... и ја, испред свију Пипера, гласам за рат!...

Крсто Токов: Све је добро ово те се збори. Рат ће обрадовати свакога брата Црногорца у свијет... а и време му је, задавам ви Божју вјеру!... Како, браћо! Ево већ пасало тридесет година, а пушке није да се чује... Што река покојни ладика Раде „почину ни рђа на оржује!...“ Оно што рече Мујо да узмемо све до Призрена, то је ка најбоље што бит може!... И ја вељу тако: да узмемо Призрен, а имамо су чим. Пушака, топова, сабаља и ножевах, у славу рускога цара имамо да бој водимо двадесет година и ни једну мање!... Ја бих река да прво заратимо са Турцима и да узмемо оно што је било наше; а ово што Никола рече за Швабе, то ћемо други пут; а са Швабом ће ни бит лако, пошто је то најгора војска у бијели свијет!... И ја, испред свијех Бјелопавлића гласам за рат!...

Филип Челебић: Од вагда сам знава да ни без рати нема лијека! Глас о рату овеселиће све живо проз цијелу Лешанску нахију... и зато оћу да истурим пред владу један смисла предлога о војним главарима и то овако: да влада све посланике који су сјекли турске главе, одмах произведе за војне командијере, а ове млађе посланике који нијесу сјекли да прогласи за просте војнике, па који се у рат покаже ка јунак и претекне жив, да му се послји да чин војног главара... А што се тиче рата, и ја и сви Љешњани били смо и остајемо у свако доба за рат!...

Обрен Рњез: Браћо и дружино, од данас па док сам жив гласаћу за рат, па нека траје сто година ако ће!... И бићу за рат све докле се сви Срби не ослободе широм Босне и Ерцеговине, Маћедоније, Старе Србије, Сријема, Бачке, Баната, Далмације и Крватске!... А ја добро знам да ће и сва Шумадија листом устати и с нама се, ако Бог да, руководити преко Новог Пазара! Вијеме је већ да горе и провалије замиришу барутом... а ово што се каже: јевропска дипломатија оће ово и оно... и тандара и мандара... за све то ја не бих дао лулу дувана!... Без пушке и ножа нема посла, него у рат, па ког Бог оће!...

Јован Пламенац: Изгледа ми да предговорници не знаду шта значи ратовати! и...

— Ко не зна ратовати, пас ти се меса напозеза?!... Зар ти то да кажеш нама који смо

крв пролијевали?... Зар ти, чији је дјед Маркиша Пламенац носио пред Турцима барјак против Црне Горе!... Муч!... муч, издајничка кућо! — довикује Пламенцу посланик **Филип Челебић**.

— Удри ништавило!... Удри сплачину неваљалу! — доликују с друге стране посланици **Крсто Токов**, **Обрен Рњез**, и још неки.

У час настаде повска и вика. Посланици Рњез, Крсто Токов, Ђуро Дрецун и Ново Грујић кидисали на Пламенца да га разнесу. Крсто Токов гађа га чибуком, али га не дохвати, него чибуком распали по министарском столу!... И од тога се деси мала штета; поломише се мастионице и још двије-три чаше из којих су министри пили воду. Председник звони да поврати ред, али узалуд. Сједница се прекида.

52. СЈЕДНИЦА

Посланици сви на окупу. Душан Петровић, секретар, чита молбе и жалбе.

Велиша Лазовић донио пуне џепове љешника и крца их у клупи.

— А ну, Велиша, добаци ми који да и ја крцам ка сам ово беспослен! — вели подпредседник **Јанко Милић**.

У том истом тренутку зачуше се с поља пушчани пуцњи: тан!... тан!... Посланици поскакаше из клупа, истрчаше пред Скупштину, кад тамо Филип Челебић и Мујо Влаховић изашли са сједнице, дограбили пушке и гађају нишан (метву).

После овога сви се повратише у сједницу. **Мило Дожић:** Господо посланици! Молим да саслушате указ Н.В. Књаза Господара о одлагању сједница Народне Скупштине.

Сви поустајаше. Председник прочита указ о одлагању и заврши се: „живио Књаз Господар“!

— Живио! живио! поновише посланици.

Ђуро Дрецун, пита владу и Скупштину: Молим да се добро види у протоколе да није остала каква важна ствар за коју нијесмо гласали по Уставу реда?

Крсто Токов: Молим да ни влада каже кад ће мо опет доћи у сједницу Устава и Скупштине?

Јанко Милић, подпредседник одговора: Браћо посланици! Од данас више не може бити никаква гласања пошто Устав укида Скупштину за два мјесеца. А кад у „Глас Црногораца“ изида указ Устава да се окупимо, то ће се знат у сву Црну Гору!

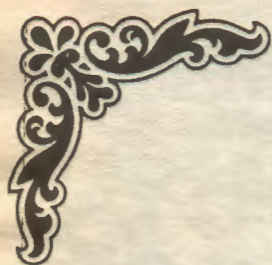
А сад пођите с Богом и што рекли наши стари:

„Да с' у здравље опет састанемо
За јуначко здравље упитамо!...“

— КРАЈ —

Од следећег броја: **БЕТИЋИ ВАН ПАРЛАМЕНТА!**

Шта се десило када су наши ђетићи изашли из Скупштине и вратили се својим кућама да информишу породицу и пријатеље шта се радило по Уставу...

„СРПСКА РЕЧ“
деоничарско друштво
БЕОГРАД, Народног фронта 43
тел. 011/642 233

објављује да издаје књигу

ПИСМА ВУКУ

Књига садржи факсимиле и делове бројних писама које је СРПСКИ ПОКРЕТ ОБНОВЕ И ВУК ДРАШКОВИЋ примио после завршених избора.

Писма су потресно сведочанство о реаговању народа у Србији, а нарочито младих, на неочекиване резултате избора.

**Цена књиге је 200, а у претплати 150 динара.
Сав приход од продатих књига припада СРПСКОМ
ПОКРЕТУ ОБНОВЕ.**

Позивамо чланство СПО и симпатизере да се претплате на ово јединствено издање које је докуменат овог времена. Својом претплатом уједно учествујете у потпору СРПСКОГ ПОКРЕТА ОБНОВЕ.

Књигу можете поручити и поузећем на телефон: 683-952, 642-233 лок. 149, 600-222, лок. 9979, 507-454.

КЊИГА ИЗЛАЗИ ИЗ ШТАМPE до 15. фебруара. 1991. год.

ПОРУЏЕНИЦА

_____ (презиме и име, поручиоца)

_____ број _____
(улица) (број)

— _____ (назив поште)
(пош. број)

Уплату протувредности од динара _____ уплаћен је на жи-
ро рачун број 60801-603-27562 ДД „Српска реч“, Београд

у _____, _____ 1991. Потпис поручиоца,

ПОХЛЕПА ЗА УБИЈАЊЕМ

У броју 6. слободних новина СРПСКА РЕЧ, рубрика Црвени терор, а под насловом: „СУЛУДИ ПИР У ДОБРЕЉИМА“ објављен је запажен чланак Вула Вишњеваца. Именом и презименом поменуто је 39. невиних жртава, углавном из неколико села Горњег гатачког поља. Фотографијом је приказан главни егзекутор који је испред „револуције“ попут црне куге лишавао поштене домаћине свега, а најчешће, њихових живота и то на прави звјерски начин. Био је то крволочни пир „нових ослободилаца“ на терену Гатачко-невесињске површи. Тужна су сјећања на те ледене дане часних поста, који у зли час стиглоше многим и показаше сву страхоту друге ратне године.

Не знам шта је био разлог да се Вишњевац остави на помињању страдалника од 39. имена и презимена, јер то не чини ни једну трећину оних који тих дана мучки изгибоше од истога тиранина и на исти калуп. Но, мора се имати у виду да то и није лак посао у погледу утврђивања појединости односно прикупљања прецизних података тих тешких мученика који на правди Бога мучки изгибоше на својим кућним праговима.

Као очевидац желим овом приликом да поменем, односно да проширим тужни списак за још 12 искаспаљених људи у селу Брајћевићима који падоше у једну крв. Била је то Велика сриједа која пада на дан 4. априла 1942. год. Седмица која чини последњу седмицу часног поста зове се Велика недеља. Ту велику сриједу народ Брајћевића и околних села неће моћи никада заборавити, него ће се то згбеније преносити с кољена на кољена.

Тај фамозни „Ударни батаљон“ у зли час по то село освојио у њему и не чекајући дуже приђе да га среди за углед осталима. Као младић случајно сам се те кобне ноћи затекао код својих ујака. Не знам да ли постоји тако вјешт писац који би могао вјерно предочити сву ту трагичку буновног голорукот народа, те крваве кућне прагове, те валаје нејачи, то влачење мртваца до прве грудине, ту похлепу за убијањем, то чудно кликтање и иживљавање при извршавању ријетко виђених злодјела.

Мој дјед Михајло Зиројевић имао је тога црног јутра 73. год. Пао је искрваљен и испребијан. Скинули су његов црвени шал и везали му га око врата и тако га вукли калдрмом испред куће. Дуже је давао знаке живота и помињао свога сина Војина. Није дуго потрајало бацили су га мртва да га отац види прије него што издахне. Војин је био лијеп, имао 24 године. Сви остали били су по годинама живота између мога покојног дједа (73 год.) и мога јадног ујака Војина 24. гд.

Захваљујем се Господу Богу, као и многим одважним људима, попут мога земљака Вука Драшковића који омогућише да се ови мученици јавно спомену и јавно анатемису њихови целати. Њиховим мученичким костурима бити ће лакше и спокојније кад их поколења могу споминати и људски жалити.

Е, па нека им је вјечита слава и блажени

Мом дједи су скинули шал, везали му га око врата и вукли испребијаног калдрмом испред куће

покој а ево извода из окрвављених читуља тих мученика који заслужују сваки помен и дужно поштовање.

1. Зиројевић Михајло
2. Зиројевић Војин
3. Зиројевић Милван
4. Зиројевић Павле
5. Зиројевић Томо
6. Зиројевић Никола
7. Зиројевић Милан
8. Вилић Раде
9. Дамјанац Данило
10. Ђекић Војко
11. Ацић Милутин
12. Драшковић Душан

Првих 8 страдалника су сељани Брајћевића, док су Дамјанац Данило, Ђекић Војко и Драшковић Душан из Сливаља који су се у зли час после те ноћи случајно затекли у том селу.

Угледног домаћина Милутина Ацића из села Југовића довели су са собом и да би боље попунили ископану рулу под грудинама и њега су узгредно ишчеречили.

Велика је срећа да већина млађих људи из тога села није се те кобне ноћи затекла у селу, већина је била на стражама прам усташким подручјима. Да није било тога овај списак би био много, много већи.

Та црвена куга спремаља је завршни чин како би доказали своју свемоћност и нови метод револуционарне борбе. Томо Зиројевић Стојанов био је још у животу па је успио да кликне: „Није јунак што се смрти плаши то су стари доказали наши“. Кад су то чули разбојници, један од њих је завикао: Бити ће још пјесме данас и то баш овдје“. Настала је незапамћена трка и јурњава око прикупљања ојађеле чељади, односно све живо из села нагонили су на окуп ужаса. На средини тога црног кола испреметана гомила крвљу обливених и искаспаљених људских тијела. Дванајест здобљених лобања беспомоћно је буљило према небеском бескрају. Многим су очи биле на ледини, кости у комадима, грла пререзана. Вјероватно ће многи читаоци помислити да се ради о машти или ружном сну.

Али на жалост то је била истинска јава, када је пала команда: „Пјесма над бандом“. Један од тих нељуди заплевао је ону њихову познату: „Наша борба захтијева“... Многе мајке и сестре падале су онесвијешћене, али су их и даље гурали у то крваво коло. Стари Ђуро Зиројевић који је имао преко 75 год. виђевши опасност да ће настати даље убијање, ако се не удовољи захтјеву убица. Он је сав избежумљен почео урлати: „Пјевај, пјевај, смркло ти на зло, ко што ти је“. Сам је почињао неку неразумљиву пјесму, чему су се придруживали остали на смрт преплашени и јадом невидјеним ојађени. Углавном убице су мислиле да су остварили свој циљ, а то је да ће се причати да је народ пјевао и коло водио над мртвом бандом. Било је то прво, а ваљда последње оргијање и незапамћено звјерство над уморним ратарима у овом вјечно ожалашћеном селу које је укљешћено у камену нераван.

Овом приликом треба напоменути, да је то било узорно и сложено село. Да су се изразито добро показали у јунском народном устанку у том крају. Усташе никада нису успјеле да освоје то село и ако су то покушавали и жаљели. Причало се да је пред сами рат цијели вод из тога села са пјесмом и заставом отишао на своје зборно мјесто, а то је био Никшић и чувени 61 пук Баја Станишића. Силовито су гонили Талијане и Албанце док је Швабо продирао у Југославију. Ниједан од њих није се предао него су сви преко планина са свом ратном опремом дошли у своје село и својски се придружили општенародном устанку који се одмах успоставио за слас голих живота од усташке страховладе.

Није требало да прође много времена када је народ тога краја морао да устане и да се силом ослободи од тих својих „ослободилаца“. За све те погубелнике вршено је наикнадно сахрањивање. Скупљао се народ са свих страна да присуствује људској сахрани и великој жалости. Црнели су се у црно увијене крстаче у гробљу као јата црних чавки и опомињале народ на скорашњи покољ и страдање.

На томе гробљу говорник је рекао да ће убице, кадли дали стићи народна клетва и казна, јер зло чинити, а добру се надати могли су само у то вјеровати невјерници и тешки нељуди који са људскости никада нису имали ништа.

В. Вишњевац је поменуо 39. мученика, додајемо томе црном списку ових 12 из брајћевићког крвавог кола, па би то било тек близу половине невиних жртава са приближним датумом и мјестом погибије. Треба наставити даље, према селу Драшјеву и многим другим на том терену, много је страдалника и непојених гробова, који траже свој помен.

Нека та крвава Велика сриједа буде велика опомена нашим нараштајима да злочини, ма ко их чинио и у име којих циљева, отају само злочини, а њих ће сваки народ презријети и анатемисати.

ЦРВЕНИ ТЕРОР

По ослобођењу Београда комунисти су без суђења стрељали на стотине важних интелектуалаца. Криви су били само зато, што су били живи и што су имали храбрости да буду Срби.

Глигорије Божовић, бивши народни посланик, даровит књижевник и новинар, чији је књижевни језик имао опојан призвук струна са гусала и у српској књижевности је називан Његошем у прози. По рођењу је из српског Колашина са нашег Југа, из чувене националне куће Вукајла Божовића, проте и четничког војводе у доба Турака. Глигорије Божовић био је достојан син свога оца, јер је целог живота, све док комунисти нису просули његову невину крв, радио крупне поверљиве националне послове.

Др Милош Тривунац, као редован професор држао је катедру германистике на Београдском универзитету. Велико научно и књижевно име, који је по својој ерудицији и дару,

ГДЕ СУ ГРОВОВИ МОЈИХ ДЕДОВА?

Захваљујући Вама у последње време имамо прилику да сазнамо праву историју, а не лажну коју нам тако дуго сервирају победници. Због тога желим да напишем шта је моја фамилија доживела од „ослободилаца“.

У јесен 1944. године мој деда Радиша Срећковић, из Осладића код Ваљевске Каменице, позван је од партизана да се јави у Каменици. Ови крајеви су тада били „ослобођени“. Он је отишао, али у Каменици није затекао команданта па се вратио кући. Поново је отишао 2 — 3 дана касније не слутећи никакво зло, али сада су га затворили у Каменици. После тога нашој кући долази комшија Борисав Грујић са неколико партизана и одводи дединог брата Златибора.

Обојица су стрељани негде у Ваљеву, наводно као народни издајници. У разговору са старијим људима нашег краја ни од кога нисам могао чути ништа о било каквој кривци мојих дедова. Да су стварно били издајници, сигурно не би отишли партизанима на ноге. Једина њихова кривица може бити да нису симпатисали комунисте и ја сам због тога поносан на њих.

Пошто су њих двојицу убили, партизани долазе нашој кући и односе све ствари из куће, одводе сву стоку. Узимају чак и прасе са тавана. Мојој родбини остаје само оно мало одела што су ујутро обукли на себе. Хтели су све да их униште. Кућу направљену у Ваљеву нам руше 1957. године, јер је наводно изграђена у зеленом појасу. Одавно је на том месту озидано више кућа. Све нас Срећковиће или како нас другачије зову Шумаровиће прати карактеристика да смо четничка деца.

Пошто ни данас не знамо где је гроб мојих дедова, молим читаоце „Српске речи“ који знају да ли им је суђено, како и где су убијени да ми се јаве.

Бранко Срећковић
Ваљево, Браће Недећ 26/ф

ТРАЖИМ БРАТА

С обзиром да сте до сада помогли многим, обраћам се и ја са молбом да ми објавите ово писмо.

Тражим брата Мојовић Живка, који је нестао у јесен 1944. године, а родом је из села Шуне, општина Ивањица. Отишао је те године у бекство са четницима, а задњи пут је виђен у околини Сребренице (Босна). Када је отишао имао је 23 године, а сумња се да су га убили партизани. Молим све оне који нешто знају о њему и његовом нестанку да ми се јаве.

С поздравом,

Лазар Мојовић
Љубић Поље 815 — Чачак

био предодређен да наследи нашег познатог естетичара и књижевног аналитичара Богдана Поповића.

Др Коста Луковић, опунумоћени министар Краљевине Југославије, познати позоришни критичар и угледан новинар.

Момир Вељковић, професор гимназије, даровит писац и управник Народног позоришта у Београду.

Илија Михајловић, трговац, дугогодишњи народни посланик, председник Народне скупштине и врло популаран човек у својем крају — у Шумадији.

Јурај Деметровић, бивши министар — конструктивна личности и одличан публициста. Хрват који је немачку окупацију провео у Београду, искрен борац југословенске мисли и велики пријатељ Срба. Једва је преживео окупацију, јер је крволочни Павелић стално тражио од Немаца његову главу.

Др Влада Поповић, лекар — познат оператор и дугогодишњи управник болнице у Ваљеву, рођени сестрић Љубе Давидовића бившег шефа Демократске странке и председника владе. За време окупације био је присталица Драже Михаиловића и председник Окружног одбора Равногорског покрета. Због великог угледа који је уживао у народу и као човек и као лекар, комунисти су хтели да му поклоне живот под условом да сарађује са њима. Он је то одбио са гнушањем и у лице им је рекао такве речи — све саме истине о комунистичким почињеним злочинима — које су се понављале и још увек се понављају у народу са дивљењем.

Јован Чемерић, директор гимназије и председник Нишке општине, ретко хуман човек и ванредно лепо просветно име из старе српске породице Чемерића из Призрена. У највећи грех су му комунисти уписали, што је школску омладину васпитавао у националном духу. Затим што је као председник општине помогао све незбринуте породице. Мучен је страховито на све могуће начине, чак су доводили и ученике гимназије — комунисте, да га пљују и туку. Ухапшен је одмах октобра месеца чим су ушли комунисти у Ниш. Исто тако и породица му је тешко страдала.

Илија Мајсторовић, директор гимназије и угледан просветни радник у Ваљеву, убијен у току ноћи крајем 1944. у атару села Горњи Мушић, срез колубарски и закопан у једном забрану. Његова супруга пренела га је једне ноћи и сахранила у ваљевско гробље. Комунистички мародери оскрнављивали су му гроб и избацили кости.

Милан Ђурчић, директор Суботичке гимназије и резервни официр, пуштен је као болестан из немачког заробљеништва, потом ухапшен и стрељан.

Крста Цицварић, врло даровит публициста и новинар — директор познатог „Београдског дневника“. Слеп је одведен из Скерлићеве улице број 14 у Београду на губилиште.

Сви ови несрећни људи, према обавештењима, били су најсуровије мучени, пре него што су побијени.

Марко М. Страгарац рођен 23. августа 1887. у Смедеревској Паланци, био је комесар полиције Главне железничке станице у Београду. Био је добар Србин и одличан државни службеник. Ухапшен је чим су комунисти ушли 20. октобра 1944. када је пролазио улицом Краљице Марије. Ухапсио га је његов агент Ђурђевић са двојцом партизана. Петнаест дана је провео у 6. кварту и онда је пребачен у Бањички логор. Пакете нису примали и нису давали породицама никаква обавештења о затвореницима. На сам православни Бадњи дан, шестог јануара 1945. породица је однела пакет и онда јој је саопштено да је стрељан. Тачан датум његовог убиства не зна се, али постоје обавештења да је убијен крајем децембра 1944. Исто тако се зна да је страховито мучен и да је на дан стрељања, ударен кундаком по глави и жив је пао у заједничку јаму.

За собом је оставио незбринуту супругу и троје нејаке деце; сина и две кћери.

Погрешно би било из основа, ако би се мислило да су злочини по „ослобођеном“ Београду извршени случајно, из необавеште-

НЕПОЗНАТИ ИЗВРШИЛАЦ

По други пут јављамо се Вама, поводом објављивања у „Српској речи“ бр. 7 и 11. под насловом Црвени терор.

Ви сте у наведеним бројевима дали нетачну информацију о погибији нашег оца Лазара Томовића из бившег колашинског среза. Навели сте имена партизана који су наводно учествовали у стрељању, што није тачно.

Није тачно да је наш отац стрељан од наведених партизана, већ мучки убијен у својој приземној кући, кроз прозор, међу породицом и три „госта“ који су те вечери послати на исхрану и спавање.

Злочин се десио 8. јануара 1942. године у првим вечерњим часовима, непосредно по доласку са терена нашег оца, који је на челу са три одборника прикупљао помоћ од народа за НОП.

Организатор злочина је екстремно-ортодоксно-фанатизована левичарска група НОП. Непосредни извршилац тог злочина није нам познат, јер се радило о тајности. Међутим, тачно је да седам људи, како сте их ви навели, није могло да учествује у непосредном злочину из пристога разлога, јер је само једним пуцњем из пушке убијен наш отац. Дали је неки од наведених партизана-непосредни извршилац или неко други, ми то не знамо.

У нади да ћете у вашем следећем броју објавити ово наше писмо, што би било једино исправно, ако се борите за истину.

У име породице
Милорад син — Лазаревић

ГОЈКО НИЈЕ УБИЦА

У Вашем листу број 6, година 1, од 5. новембра 1990. год. објављен је ексклузивни интервју са Николом Бојовићем, страна 66-71, гдје су потписници Милосав Самарџић и Веран Матић.

Нарочито ме заинтересовала изјава Бојовића о убиству његове мајке Јање и тврдња да је његову мајку убио на зликовачки начин Гојко Обрадовић, комуниста стар 16 година. У вези овог, изјаву Миколу Бојовића демантујем и кажем: **НИЈЕ ИСТИНА** да је убица био Гојко У. Обрадовић, него је то урадила друга особа.

Наведени Гојко је мој рођени брат, тако да је 1914. г. у селу Кочадо — Жабљак, а умро 1957. године, тако да је 1943. год. имао око 30. година. Из ових података се види непровереност и неистинитост дате изјаве. Да Обрадовић Гојко није био ничији убица, па ни мајке Николу Бојовића, а да је био частан, поштен грађанин и омиљен у околини гдје је биран и био орган власти, зна читава околина дурмиторског краја.

Наведена изјава за поч. Гојка У. Обрадовића је гнусна лаж, а оног ко је такву изјаву дао потписницима наведеног интервјуа треба да је срам, ако има имало части.

Никола Бојовић је био артиљеријски капетан, па је могао упамтити име и презиме убице његове мајке, него клевете ни кривог ни дужног мога покојног брата Гојка. Исти Бојовић има рођаке и пријатеље у његовом родном селу Змијници — Жабљак па је могао сазнати право име и презиме убице његове мајке и под каквим условима је убијена, да би знао какву изјаву треба дати за јавност.

Мени, мојој породици као и нашим пријатељима, овај нечасни поступак пада тешко, нарочито нама ближим сродницима, јер Гојко није међу живима да би се сам бранио. Ова клевета код нас побуђује тугу, бол и неспокојство и наноси нам срамоту.

Нећу описивати какви смо ми Обрадовићи, могу кратко рећи: у свим тешким временима смо часно, поштено живели и били борци за слободу, а нијесмо правили никоме никакву жалост.

**Томаш Обрадовић,
Титоград**

ности нижих подручних органа. Не, напротив, њих је др Иван Рибар — Хрват, наговестио у својем говору, на збору који су комунисти одржали по уласку у Аранђеловац — идући за Русима према Београду, у јесен октобра 1944. Ту је он отворено претио Србији и Београду, свима политичким и јавним радницима, научницима и интелегенцији, обичним грађанима и сељацима. Он је просто сиктао, претио им је уништењем као што су претили и поступали Анте Павелић и Миле Будак. И то овај исти Рибар који је био председник Уставотворне скупштине. Доцније шеф адвокатске канцеларије Београдске општине, са огромним месечним приходима, какве није имао ни ондашњи председник Владе Краљевине Југославије.

Јосип Броз, стигавши у Београд, он је сва та наговештавања и претње Ивана Рибара потврдио у целини и оштро подвукао линију којом без одступања мора да се иде у Србији. На великом војничком и грађанском ми-

тингу код Трибина — на Бањици, половином новембра 1944. рекао је ове злочиначке речи: „Србија нема чему да се нада, за њу неће бити никакве помоћи и никакве милости“... То је рекао диктатор Броз у лице не само Београда и Србије, него и целом Српству. И та је линија прихваћена у хору од српских изрода.

Александар Ранковић, негдашњи најоштрији нож у рукама тиранина Јосипа Броза, изјавио је једном приликом, када су му се извесни грађани жалили против страшног терора, следеће: „Сваки грађанин у Србији и сваки Србин уопште, мора да буде бар два пута хапшен, да се мало смиристе, исувише сте се распасали“...

Милован Ђилас, творац „Пасјег гробља“ и **Моша Пијаде**, главни су кривци за страшне погубије најбољих људи у Црној Гори. По њиховој иницијативи живи су људи бацани у бездан, исто онако као што су радиле усташе са несрећним српским народом у наказној Независној Држави Хрватској. И данас још увек живе страшне успомене код сваког Србина у Црној Гори на та ужасна стратишта. Шаковићке јаме; Бунари и кречане у Шавнику, Јаруге код Жабљака, Кањони Комарнице и Пиве, Куново присоје код Цетиња и друге. Све је то попуњено живим људима и та два вишњика нису трепнула оком, ни мрднула прстом, да се не истреби Црна Гора. И шта више, све су те жртве Ђиласу биле мале, него је у неколико наврата изјављивао: „Србији није довољно пуштена крв“... И догађа се чудо! Тога и таквог човека који се окупао са осталим злочинцима у српској крви, декадентни Запад хоће на силу да га сада представи, као човека слободумних идеја и хуманисту. Позива га и додељује му чак 1968. године неку врсту одликовања као борцу за мир. Мислим, да се од тога није могло отићи даље.

И том линијом злочинца Броза, његовог начелника Врховног штаба **Арсе Јовановића**, **Ивана Рибара** и осталих крвопија српског народа, ишло се буквално до краја. У Србији и у српским крајевима настала је права сеча, пољко, све је било мало што се одиграло за време окупације. По провереним подацима у неколико срезова у плодном Поморављу, побили су комунисти у срезу парафинском — седиште среза Параћин 750 најугледнијих домаћина из вароши и села; у срезу раваничком — Ћуприја 585; у деспотовачком — Горња Ресави — Деспотовац 615; у темнићком — Варварин 598; у беличком — Јагодина, сем неколико села 815. Зидови Клефишових хладњача у Јагодини били су крвљу обојени, тамо су само секирама сасецали људе.

Тако се поступало са Србијом и српским земљама, али то није важило за Хрватску и Словенију, оне су имале од почетка па све до данас свој посебан режим, који се стопроцентно разликовао од страха које су се догађале и још се увек догађају са Србима. Ево доказа, партизанским јединицама које су наступале кроз Хрватску према Загребу, било је издато најстрожије наређење, да успут а на-

ЦРВЕНИ ТЕРОР

рочито у Загребу, не само што не сме да се убија и хапси, него мора најпажљивије да се поступа са сваком појединцем. О томе постоје живи сведоци међу самим комунистима, бившим партизанима. Извеснима је због негововања одузета команда и смењени су са дужности, а војвођанским јединицама био је забрањен пролаз кроз Хрватску, зато што су за време НДХ усташе попалиле све манастире, све српске светиње у Фрушкој Гори, што смо својим очима видели и починиле страховите покоље по Срему. И човек мора да се пита каква је разлика између **Анте Павелића**, **Миле Будака** и **Јосипа Броза**, **Милована Ђиласа** и **Ивана Рибара**?...

Молим Вас да у вашем цијењеном листу, у фељтону „Црвени терор“ објавите име Зечевић М. Ђокаш.

У селу Кленак, срез никшићки, 6. априла 1942. године убијен је сеоски кмет Ђокаш Зечевић, стар 42 године.

Док је тог дана сијао поврће у њиву, дошла је група комуниста коју је предводио Мирко Копривица и повели су Ђокаша у сеоску школу на разговор. Поред Мирка групу су још сачињавали: Душан Н. Миљанић, Јеврен А. Лучић, Благо Мирковић, Крсто Бијеловић, Благо Драганић... После краћег разговора прочитали су му смртну пресуду коју је неколико дана раније и без Ђокашевог присуства потписао Војин-Ђиба Лубурић. Ово суђење је одржано на Велимљу а тужилац је био Мирко Копривица, наравно без Ђокаша.

После краћег разговора у школи, извели су га изнад школе и били га. У Ђокаша су пуцали: Мирко Копривица, Душан Новичин Миљанић и Благо Драганић.

После овог срамног чина окупили су читаво село да их извијесте како су храбро убили једног опасног петоколониша.

Са збора сељака иста група мало увећана, певајући дошли су кући, подијелили и поћерали половину стоке (Ђокаш је живио у заједници са братом Андријом), Ђокашев дугачки кожни капут и ловачку пушку. Тражио је Мирко и Ђокашев велики прстен да окити крваву руку, али није знала Ђокашева Милуша за њега. Можда су га скинули са мртва.

Године 1946. породица пок. Ђокаша је обавештена од стране О. комитета да је Ђокаш проглашен народним непријатељем зато што је албанске избеглице малтретирао и скидао до голе коже — иако албанских избеглица нији ни било у ове крајеве.

Ђокаш је 15 година био сеоски кмет, омиљен и поштен сељак. Никад се ником није замерио, учествовао у борбама против Талијана и усташа, био утицајан човек, па као таквог памте га његови живи сељаци и никад не знадоше зашто је убијен.

ОБАВЕШТЕЊЕ

**Родбини, пријатељима и свим грађанима да је формиран ОДБОР ЗА ОБНАВЉАЊЕ споменике жртвама партизанског терора на Родочном бријегу у Љубовићу 1942. год., те да уколико се одједнају позваним свој прилог могу уплатити на жиро рачун бр. 12100-623-16-80700-002791-3 код ПБС — ДД Главна филијала Требиње.
Са дужином поштовањем ОДБОР ЗА ОБНАВЉАЊЕ**

СВИМ ЧЛАНОВИМА СРПСКОГ ПОКРЕТА ОБНОВЕ (СПО)

Честитам вам, драги пријатељи, на храбрости, прегалаштву, на свему што сте претрпели и учинили за наш Покрет у прошлој години. Вашом заслугом и жртвом, СПО је израстао у снагу која је, за само неколико месеци, духовно оживела Србију и припремила пут оним жељеним и великим променама које предстоје.

Наш СПО је, упркос свему што је пратило децембарске изборе, по броју посланичких места најјача опозициона странка. Ми смо, драги пријатељи, у 1990. сејали. Жетва је пред нама и ми морамо бити СПРЕМНИ.

Приближавају се општински избори. СПО морамо и кадровски, и организационо, и технички да оснажимо. Постајемо модерна странка, којој предстоје тешке политичке битке за будућност Србије.

Хоћемо да успоставимо свестрану и такорећи свакодневну везу чланства СПО са месним и општинским одборима, са нашим посланицима у парламенту, као и са Председништвом СПО у Београду. Припремамо компјутерску обраду података за сваког нашег члана, а до половине фебруара ћемо штампати и нове, много лепше и трајне, чланске карте.

Да бисмо у свему томе успели, потребан је новац, а ми га немамо. Због тога је Председништво СПО одлучило да – уведе чланарину за 1991. годину. Као што знате, за прошлу годину чланарина није наплаћивана.

Драги пријатељи, ја знам да из дана у дан живите све лошије и да је сваки динар драгоцен. Помажући СПО, ви помажете што бржи долазак бољег времена и боље Србије, у којој ћемо живети слободно и много, много боље.

Чланарина је скромна, готово симболична. Износи 150 динара годишње.

Молим вас да, одмах по пријему овог писма и уплатнице уз писмо, подмирите чланарину за целу 1991. годину.

Ако неко жели да, мимо чланарине, уплати и добровољни прилог, може то учинити овом истом уплатницом. У Секретаријату СПО чланарина и добровољни прилози биће заведени посебно.

Они којима је чланарина превисока, нека уплате – колико могу. СПО на помоћ државе рачунати не може. Драги пријатељи, ви сте наша држава и наша једина снага.

Помозите да победимо! Братски вас поздрављам. Увек са вама

Председник СПО

Вук Драшковић

**И чланарину и добровољне прилоге уплаћивати
на: 60812-678-91956 СДК БЕОГРАД.**

Чланарину уплатити одмах, за целу 1991. годину.

Девизни број жиро рачуна:

60811-623-378-72701-124800625, АГРОБАНКА" БЕОГРАД.

Сва обавештења на тел. 328-576 и 322-200.

ПОВОДОМ ТЕКСТА
„У ЛАЖИ СУ КРАТКЕ НОГЕ“
АУТОРА МИЛОВАНА ЦЕЛЕБИЋА,
СРПСКА РЕЧ БР 6 ОД 5. НОВЕМБРА 1990.

ПОЛЕМИКА

ЛЕШИНАРИ ЛАЖУ СА СМЕШКОМ

Са извесним закашњењем прочитао сам у „Српској речи“ бр. 6 од 5. новембра 1990. стр. 79-80 чланак „У лажни су кратке ноге“, од историчара Милована Целебића. Аутор се окрвнуо на чланак „извесног“ Мане Пешута, који „не зна да чита“, а писао је о књизи „Четнички покрет Драже Михаиловића 1941-1945“, од аутора Бранка Латаса и Милована Целебића. Несхватљиво је што аутор чланка замера колегијуму „Српска реч“ бр. 4 од 5. септембра, стр. 80-81, објаву чланка из „Српских новина“. По њему, могло би се рећи да је то потекло од самог колегијума, или напикано његовом иницијативом. Али је и поред тога, да не би залутао, узео под нож „извесног“. Да сам на његовом месту са извеснима се не бих уопште упуштао у полемику, чувајући достојанство научника. Јер онда бива по народној: **с ким си онакав си!**

Поменути чланак „извесног“ објављен је у „Српским новинама“ бр. 370-374 од децембра 1980. године. Новине већ деценијама излазе у Чикагу, а званичан је лист Централне управе Организација српских четника „Равна Гора“, којој припада и писац ових редова. Ове појединости нису могле бити познате колегијуму „Српске речи“, али је извор тачан, а и текст је потпун. И зато, као погођен, у прилог истине осећам се морално обавезан одговорити на подметање кукавичког јаја, с једне стране, а с друге, опет, ниподаштања неистином, од стране „друга“ историчара Милована Целебића. Овим ми није циљ улазити у танчине финеса око фотомонтажа и негирања многих чињеница од стране чланкописца, већ се задржати на ономе што он у својој немоћи и дан данас ради као и некад што је радио: хватајући муве у ваздуху, па тврдити да су слонов.

ИЗ ЛАЖИ У ЛАЖ

Нисам у свом чланку изразио сумњу да ли су четници поседовали фотоапарате. Зашто сумњу, кад сам на лицу места као четнички борац, старшина и слично, био сведок тога. У овоме простору о коме је реч ни пре рата није било много ове технике, а шта онда да се каже у рату и револуцији. А фотографије клања жртава од стране четника које се чувају у музејима, дело је КПХ и КПЈ из доба рата и прве деценије после рата. Зашто? Четници

не само да нису убијали и клали партизане Србе, већ ни хрватске поданике, што је тако јасно означено у приказу књиге „Четници у Хрватској“, ауторка Фикрета Јелић-Бутић, од стране писца ових редова у „Гласнику Српког историјско-културног друштва „ЊЕГОШ“, јуни 1988, Чикаго.

Чланкописац се трудио да убеди своје читаоце о техници рада са фотомонтажама, као учитељ у школи своје ђаке. То му није требало. Ово није занимање читалаца већ кривотвораца, наиме фалсификатора истине.

Што се тиче микрофилмова, неке поседује и писац ових редова, а достављени су му на употребу. Многи су рађени далеко од истине, негде у удобним просторијама од стране стручњака: из историје за историју. Многи су подешавани са непријатељским микрофилмовима, како би се укалупили ради веродостојности. мисли се на временски период 1944-1950. године. За ово су искоришћавани и немачки ратни заробљеници: ратни дописници и војни писци. А неку су из Немачке позивани у Београд на савјештање, дотеривање и улешавање. Али све то уз добру награду. Зна ово и историчар Милован Целебић, али се прави Тоша.

Упоредујући загребачког новинара на београдској телевизији о побијеним жртвама у Јасеновцу, који тражи и њихова имена — са овим што тражи писац ових редова, лакрдија је своје врсте! Није исто дати имена за 700 000 или са 4-5 са фотографијама жртава. Тако јефтино се не продаје лаж за истину. Али нам

ово није ништа ново. Он је само једна већа или мања карика пропагандног и фалсификаторског генералштаба комунистичке врхушке.

БАТИНЕ ИЛИ СМРТ

Батинање које помиње историчар Целебић за осуду је па било од кога оно потицало: партизана и четника. Па ипак, руку на срце, још је оно хуманије од смртне казне. Пре једно-две године читао сам у југословенској штампи, препирање да ли је код партизана било батинања. И једну су заступали да је и тога било, а други су побијали. Ово је била корисна дискусија ради расветљавања много чега другога. А простор ми не дозвољава да и сам о овоме кажем нешто више, баш за партизане. Ради поткрпе овога само један случај. Новембра 1941. избатињан је Васо Латас од партизана за неправедну оптужбу да је украо неки веш који се у дворишту суседа сушио. И сиромаш је систематски умирао и умро од тога. И касније је тога било. Али су комунисти онда увели смртну казну за те и сличне преступе. Што је хуманије од ове две казне, препушта се читаоцима на оцену. Избативан преживи и заборави то, али стрељан не.

У ономе револуционарном добу, под окупацијом, многи српски синови и кћери, па и поједина деца, отерани су од партизана у смрт на правди Бога, као народни непријатељи, шпијуни, колаборатори и издајници. Али су претходно не само били избатињани, већ су Христове муке подносили, изнуђивањем и онога што никад нису знали ни починили. Ово су факти и о њима је у српској заграничној штампи великим делом већ расветљено. Ово је стварност, а оно Целебићево у виду слике „три фазе у клању једног партизана — од клања до парања грудног коша и трбушне дупље са избаченим срцем...“ Ово је толико тачно, као што и тврдња да су за српски народ четници исто што и усташе за хрватски.

А што се тиче Јове Шушњара и његовог боравка у Госпићу, наиме, да сам фалсификовао његов, Целебићев цитат, прича је за малу децу. Ништа није додато, већ је дословно цитирано. Једино што су у редакцији листа „Српске новине“ у Чикагу, услед скраћивања изостављене оне мале три тачкице, да би се цитат повезао. О каквом се онда фалсификату ради?

Што се тиче фалсификата као што је реч о горе поменутом, онда бих подсетио аутора

ПОЛЕМИКА

чланка Џелебчића о Бранку Латасу. Он и ту мени пребације „фалсификат“. Наиме да је Бранко рођен 1943. године, а завршио Војну академију почетком педесетих година. Значи да је он као дете од десетак година био већ официр. Нормално гледано није могуће, али у онаквом друштву какво је Броз са својом свитом основао теоретски би било могуће. Али није тако. Бранко Латас је рођен 1932.

Оригинална фотографија по Пешуту

или 1933. године и као такав је можда могао да заврши Војну академију. Ја ово не пребацијем историчару Џелебчићу као фалсификат већ пребачај, иако је он тиме мене хтео приказати фалсификатором.

КОЛАБОРАЦИЈА И НАЦИОНАЛНА ИЗДАЈА

А сад да се каже која реч и о колаборацији и националној издаји, о чему говори историчар Милован Џелебчић. Нама Србима је од почетка прошлог века до данас, а тако је било и са косовским витезовима, својствена борба за слободу против завојевача наша

Отаџбине и одбране части. А тако је било и прошлом рату. На тој линији је и дигнут устанак Срба од Тимока до Јадрана и од Битоља до Суботице. И да није било Броза и комунистичке револуције, тако би остало све до краја рата. Појавом комуниста, међутим, све се мења. Они у Србији српска села претворилише у жаришта. Почеше да горе села, људи постадоше таоци и жртве комунистичке борбе. У овоме, у самом почетку, да би се сузбила комунистичка пропаганда и акција, и Михаиловићев покрет је био увучен у то зло, чиме је дошло до састанка Михаиловић-Броз, али без резултата. И кад се диже кука и мотица у Србији против комуниста, одоше они из ње, преко Санџака за Црну Гору. Али их Црногорци јуначки дочекаше, што присили Броза са пратњом да иде к северу, својом ратном другу из Првог светског рата Анти Павелићу.

Одласком комуниста из Србије, четници су, поуком те драме, као синови свога народа променили тактику, по народној: иди мудро не погини луди. Преводно, борбу саобразити могућим приликама. Ово је био и једини исправан начин борбе, ако се хтело преживати и победити. Уосталом и војна наука поучава: победити непријатеља са што мање жртава, уз пуно достојанство. А у револуцији под окупацијом, коју су нам комунисти наметнули, важило је неписано правило. Зато је Михаиловић и наредно да се води герилски рат у границама могућег, политички и војнички гледано. А то је значило: с народом за народ, а не с окупатором против народа. Кад већ мора да се гине, он је рађе хтео да се убије сто Немаца за једног Србина, него сто Срба за једног Немца — као што је радио Броз целог тока рата и револуције, а и шта нам историчар Џелебчић препоручује са својим једномишљеницима.

Зато и намеће четницима и вожду Дражи „колаборацију“ и „националну издају“. Карте су данас отворене не само у Југославији већ широм света о циљевима борбе Михаиловић-Броз. А у томе је знатно помогла српска политичка емиграција: писци, историчари, новинари и учесници у тој драми. Зато је председник Труман и одликовао највећим посмртним одликовањем војводе Дражу Михаиловића, а тиме и његову армију. Овим су, смело би се рећи, прошла времена заглупљивања и прања умова. Људи су сагледали: како је лепо живети у светлости духа и светлости истине.

Радићи тако, спасена је Србија. Истина, знатно окрњена и израњвана, али се одржала. Уласком у Србију 1944. године Милован Ђилас је рекао Александру Ранковићу да је Србији мало пуштено крви. И овај је то правилно схватио. Уз подршку самог Ђиласе и Броза похватана је српска младост, преко 30.000, да на Сремском фронту остави свој живот. Дакле, без икакве потребе, свесно је изгорела преостала младост Србије. За овај злочин „нема кривца“, али народ памти и то му треба говорити и у томе правцу и млађе поучавати.

БОРБА ДО ПОСЛЕДЊЕГ СРБИНА

Познато је да је НД Хрватска у току последњег рата била највећи концентрациони логор на свету. У њему су вршена и најстрашнија стратишта над Србима и Јеврејима. А у овоме највећем логору су Јадовно, Јасеновац, Стара Градишка и слично њима били само жаришта и центри тих злочина. А оно што је на дому, пољу, шуми и друму убијено, уз

ПОЛЕМИКА

оне у безданима, одаје слику и страву истоветну као поменути центри. Разлика је била само у трајању мука. И тада се размислило да нема већег зла од овога. Али се деси чудо. Изроди се зло над злом. Кад се Срби диглоше на устанак за одбрану живота и части и успешно сузбише кољачке хорде, у јесен те године појави се ново зло. У редове четника појавише се јединке хрватске народности. Они сами за себе рекоше да су „поштени Хрвати“, а и да су дошли да се боре за спас Срба. А заговорници да се они прихате били су српски комунисти, али не као такви, већ у одежди четничкој, у одредима. Ово су Срби нешто касније сазнали али би касно. И тек тада схватише да има и зло над злом.

Овим је дошло до разлаза Срба: Једни осташе што су, не верујући тим „поштеним Хрватима“, а други повероваше српским комунистима који и тада задржаше четничке симболе. И овим с једне стране четници, с друге партизани, а сви се Србима зваху. Поче разговор о заједничкој борби, али се то већ у јесен 1941. године поче делити и борба једних против других развијала се систематски.

Оба ова покрета до пред крај 1942. године сваки за себе је водио борбу против окупатора, али и један против другог. Фронтони су били подједнако јаки. Крајем 1942. године, комунистима пристизаху и хрватски домобрани и јединке усташа, такође као „поштени Хрвати“. Уз ово комунисти мобилисаше све српско на својој територији, мушко и женско, као и младиће од четрнаесте године. Овим комунисти добише превагу над четницима у људству, наоружању и муницији, што је стизало из Загреба и Карловца. И одмицањем времена, уласком у 1943. годину све је било теже за Србе националисте. А тиме и све већи притисак комуниста. Лета те године стигао је овамо и Броз са 4.000 партизана.

Тешкоћу српског народа у НД Хрватској схватио је генерал Михаиловић правилно и таквом је представио председнику југословенске владе у Лондону, професору Слободану Јовановићу. А овај и британској влади. О чему се радило? Одмицањем времена у неким местима су мање четничке снаге биле присиљене на прилагођавање приликама, на име да смање своје акције против италијанског окупатора, да би се успешно могле одржати у борби са комунистичким покретом. Уствари, како у свим другим крајевима Југославије, тако и у НД Хрватској окупатор није никога дирао, па ни снаге покрета отпора, ако га ове не нападају. Али су четници и поред тога изводили повремене акције на прузи Загреб-Сплит и Загреб-Сушак. С обзиром да је британска радио-станица ББС ове борбе приказивала као партизанске, оне су смањивале, јер су се четници погодили уверљивима. Уз ово корисно је додати, да је партизански фронт врло успешно снабдеван из Загреба муницијом, а четници ни са које стране. Зато су се и тражили канали за попуњу. У противном би се морало капитулирати. И канали су пронађени, најпре куповином, потом и уцењом Италијана: ако нам не дате муницију ми ћемо бити присиљени отимати је путем борби против вас. И тако је то текло, што су комунисти прогласили „колаборацијом“ и „националном издајом“. О колаборацији ни говора није било, јер су четници самостално изводили акције, а своју пропаганду су усмеравали као и до тада против окупатора и НД Хрватске.

Што је колаборација, а што издаја, исто-

ричар Милован Џелебчић је остао дужан дати читаоцима одговор. Четници нису издали своју борбу, своје савезнике, свој народ, па ни сами себе. Ово потарбује и њихова пропаганда из тога доба, а има је доста сачуване у нашој литератури. А национална издаја? Више је него смешна. Зар нам хоће неко да направи да су се комунисти борили за српски народ! Они су га уништавали терајући готово голоручке на непријатељска митраљеска гнезда, где се гинуло у гомилама. А на Сутјески је, по немачким изворима изгинуло 11.000 партизана, а по комунистичким 7.000. Све Срби.

Кад је већ реч о „колаборацији“ и „националној издаји“ чланкописац Џелебчић нам је требало да објасни, а шта је са преговорима у Сарајеву, посебно у Загребу, марта 1943. године: Владимир Велебит, Милован Ђилас и Коча Поповић. У исто време, по комунистичкој литератури, магацини на Громошници, крај Загреба били су отворени и камиони су долазили и одлазили на терен с материјалом оружја, муниције и санитета за партизана. Такође по комунистичким изворима, аутом хрватског министра Младена Лорковића и његовим шофером су на терен изашли Стево Крајачић, Владимир Назор и Горан Ковачић. Први у ГШ Хрватске а друга два у Врховни штаб код Тита. Слична сарадња је текла током рата. Зашто онда забрањивати, заправо оптуживати Михаиловића и његове људе за мање преступе, а занемаривати Броза и његову компанију за издају не једног команданта, већ вође покрета!

БЕЗ МУНИЦИЈЕ НЕМА БОРБЕ

Историчар Милован Џелебчић мора да је паметан човек. Тако би требало бити. И као таквом, морало би бити јасно да се у прошлости на власт није попела ниједна револуционарна страна без помоћи са стране. Не совјетска, не шпанска, па ни југословенска. Он борбу против окупатора приписује само комунистима, иако зна да је та борба била нека врста „Тројанског коња“, за успон на власт. И још нешто. Радио-станица ББС је током рата поручивала Французима, Белгијанцима, Холанђанима и Норвежанцима да не журе са устанком, већ да чекају наређење и прави моменат. У противном ће страдати народ. А Србима је тај исти ББС саветовао „кошење траве“, на име борбу без предаха. А што је сметало Бугарској и Румунији, које су биле уз окупатора?! Зар вечито почивати на некој борби и некој издаји! Уосталом кога су издали четници и генерал Михаиловић? Напротив, они су били и остали верни својем народу, а комунисти су били ти, који су томе народу ископали раку и сахранили га. И не само у рату, већ исто тако и после рата. А све ово је потврдио и крунисао Черчил у своме чувеном говору у Бриселу, 1946. године, кад је рекао да му је највећа грешка у рату била, што је усталичио Тита на власт.

Познато је да је у прошлом веку Милош Обреновић љубио скут султана, кад и ако је требало извући неку корист за српски народ. А знао је он султани и изнети последице по Империју, ако му не изађе у сусрет. И за такву политику су му Срби његовог доба, а и све до данас били и остали захвални. Овим се сагледава да су генерације онога доба, Србије, иако неписменије, биле свесније од нас. Или бар од Милована Џелебчића и његове дружине.

Случај Драже Михаиловића је далеко од Милошевог. Како и зашто? Сарадњу са оку-

патором није имао. То и сами немачки ратни документи тврде, а посебно све ратне изјаве Адолфа Хитлера: сматрајући српски народ и Михаиловића највећим својим непријатељем. Ово би бар требало да зна један историчар. Зна он, али се не може отрести комунистичке терминологије, што је за њега самог велика штета. А и кад би тако било са извесним Михаиловићевим командантима који су за неке локалне сархе у своју корист и целог покрета хтели искористити окупатора — зашто да то не ураде? Посебно онда, кад је Лондон слао товари и товари тона ратног материјала за Тита и његов покрет. Посебно је била у питању муниција. Павелићев Загреб уз то, отворио је своје ратне магацине за Броза, поред онога што му савезници лиферију! А зашто онда оптуживати другу страну? Види се субјективност историчарева. Без хране се не живи, а без муниције се не води борба!

КО ЈЕ ВИДЕО ПОДРУМЕ?

А сад на личне нападе историчара Милована Џелебчића, на писца ових редова. Његова питања су ова: „Зашто је Пешут боравио лета 1943. године у Београду, како се вратио, зашто се крио у подруму, док су други четници гинули, ко је издао четничке офицере немачком окупатору и шта је тачно у вези с Јованом Шушњаром? Чудна питања и одговор је јасан као зраци јарког сунца: сва ова питања су лажи и сковане у неком подруму комунистичких фалсификатора. Жалосно је да један историчар то прихвати за истину. Зашто? Зато што је, кад је то сазнао, могао и да провери без икаквих тешкоћа и трошкова. Али то није зачудо! Таква је комунистичка пракса и са тим се мора живети.

Хиљаде и десетине хиљада сведока у простору у коме сам се као четнички борац и старешина, на разним дужностима, борио и живео има у родном крају, али и у туђини исто тако: да сам целу 1943. годину био на терену, у борби за живети или умрети. Реч је о моме путу у Београд и повратак. Он се вероватно ослања на комунистички „Зборник НОР, том XIV, књига 3“.

А у тој књизи стоји да у писму капетана Станића има — како сам по повратку из Београда 1943. године, у које место није наведено, разговарао са људима из Јањићевог одреда. Чудна ствар! Чиста комунистичка подвала и гажење по части и достојанству човека. Потом следе и друге подвале читаоцима.

Каже се у чланку историчара Џелебчића да сам се крио у подруму. И то је нашао у истом Зборнику, извештају поручника Радомира-Ратка Мирића. Пре свега, у Плашком сам рођен, село Јања Гора. Колико знам, а мора да знам: да тамо сељаци и немају подруме, бар пре рата нису имали. А кромпир, репу, и слично за зимницу стављали су у трапове. То је у ископану земљу, обложено сламом, па затрпавано да не би промрзло. Дакле и то је неистина. Откуда је то поручнику Мирићу пало на памет не знам. Или му је то у заплењеној четничкој архиви подметнуто, или је своје удаљење из Лике хтео нечим оправдати. Још је чуднија Мирићева тврда да је мени као његовом заменику предао дужност и инструкције. У то време је он био без дужности. А отишао је да се нисмо ни видели, јер сам ја

ПОЛЕМИКА

крстарио на другом терену. Кад сам чуо о његовом одласку, био сам болестан. Заправо цеваница леве ноге се од колена до стопе, спреда, окрстала, а потом је живо месо зрачило јаким боловима, да сам био присиљен ногавицу засукати до изнад колена, у циљу смањивања болова: по снегу и великој хладноћи. И по молби бораца и пријатеља, да може ускоро наступити затровање, морао сам се склонити за краће време. Пуних недељу дана, дакле седам дана сам се склонио на шталу Николе Трбојевића, у Заби. И захваљујући тој честитој фамилији за недељу дана топлим облогама болови су попустили, те сам могао бар завој ставити око ноге, и изашао на терен. То је истина. А друго је лаж.

Дакле, нисам се крио, већ борио. Наиме, чланкописац каже: ја се крио, а четници гинули. Какво смишљено подметање! Да бих га умирио и читаоцима рекао колико лаж кому-

**Оригинална фотографија по
Џелебџићу**

нистичка продире и неки људи и верују тој лаж, ствар је о „кукавичлуку“ ова. У своје време је политички комесар и шпански борац, бивши загребачки скојевац Адолф Штајнбергер, а на терену се звао „Драго Домјанић“ за мене као четничког борца и старешину говорио: да ме зрно не убија. А шта то значи, свакоме је познато — храброст. А кад један загрижени комуниста тако каже за четника, значи ипак нешто, јер је то било забрањено у партизанским редовима. Уз то, кад год се ишло у тешке и врло компликоване борбе, борци су молили да и ја пођем, иако сам био на дужности у пропагандном или организацијском положају. Слично овоме комунисти су говорили за четнике као целину.

Крајем 1943. и почетком 1944. године, силом прилика се мали део четника, да би избегли тотално уништење, користећи неку амнестију, прикључили партизанима. О њиховој борби против окупатора пронела се као муња вест у партизанским бригадама: о храбрости четника, којој они нису дорасли. И ту вест је политички комесар ГШХ Владо Бакарић писмено забранио и наредио да се одмах сузбије, као врло штетно. Има о томе у комунистичкој литератури записа, које би историчару Џелебџићу морали бити познати. У то га увера-

вам! Касније су ови четници сви до једног пребегли четницима.

И још нешто. Он помиње да сам издао четничке официре Немцима. Каква одвратност и каква дрскост комунистичког подлаца! Нико није отворенијег срца и душе прихватио официре који су по Дражином наређењу стизали у Лику, као ја. За сваког од њих бих био спреман у то време, а и данас, давати и последњу кап крви своје. Знао сам да су ти официри могли бити у својој Зајечару, у Призрену, у Крагујевцу, у Црној Гори, као и у Босни. Тамо би им лакше било, него у најистакнутијем делу Југославије, четничког покрета, где су борбе биле перманентне, дневно понекад две-три, са разним непријатељима. И ти официри су својом крвљу росили брегове и шуме Лике, са нама, својом браћом. То сам високо ценио и ценим то. О овоме се говори и у мојој књизи: „Револуција у Лици 1941—1945.“, стр. 207, издата не сад, већ 1966. године. Уз све то тада Немаца и није било у Лици.

А што се тиче Јове Шушњара и његове појаве у усташком Госпићу 1943. године, паталoшка је смицалица, последње врсте...

ЗАКЉУЧАК

Кад је веч рећ и о злочинима четника према партизанима и њиховим симпатизерима, а што су они све фалсификовали, посебно онај злочин вађења срца... само наивњак може томе поверовати. А све то сликовито. Сlike су ту, али нема имена жртве, ни убице. Ја ћу у томе на свој начин бити мало јаснији. Немам за то микрофилмова, а сигурно их нема ни историчар Милован Џелебџић, али зато имам живе сведоке са именима живих и мртвих, наиме жртава и убица. Још су многи у животу, па се историчари могу заинтересовати о томе. А о томе је већ писано у штампи, часописима, књигама и новинама српске политичке емиграције у слободном свету.

Као што рекох, историчар М. Џелебџић говори и вађењу срца и других делова тела, али ко и коме. Ја бих га подсетио на „верност“ и „племенитост“ партизана, наиме комуниста. Кад су Осма кордунска дивизија и партизански одред кордунски напали четнички батаљон у Личкој Јесеници, на Божић 1943. године и са великом премоћи је освојили, починили су партизани ужасна зверства. Сутрадан сам све то на лицу места посматрао: полупане лобање младих српских националиста у четничком руву из Гацке Долине и Личке Јесенице. Удови одсечени и стављени у уста мртвима исечени комади тела, човеку се смучи и не може све то да посматра, већ окрене главу да не види стравичан приказ. Иде даље, али иста слика.

Или злочин у Радучу, срез Госпић. Ту је био један непун четнички батаљон. Напала га је 6 личка дивизија, заправо бригада те дивизије под командом сада генерала Милана Купрешанина и политкома Милана Басте, појачане са партизанским батаљоном, тога подручја. И партизански јуриши, један за другим нису имали никакав успех. Партизани покупе фамилије четника и ставе их испред свога стрељачког строја. Тада су дали ултиматум четницима да се предају, дајући и часну реч да се ниједном неће ништа догодити. А ако не пристану онда ће њихове фамилије, њихове сестрице и браћа као деца са мајком и оцем и осталом родбином ићи напред, испред партизана. Овим значи, мораће пуцати у своје, да би преживели. И под таквим услови-

ма, четници су знали да комунистичка реч нема части, нису хтели крв и животе најмилијих, жртвују себе свесно ради својих. Али нису били сигурни да ли ће и њих комунисти поштедити. Тако четници положише оружје...

Наста чудо о коме срце стаје кад треба то рећи и данас после пола века. Не ради пушка, већ нож, маљеви, чекићи. Живе младиће комунисти раскидају ножевима, лобање пуцају, ваде срца и слично, а све то на очиглед мајки, очеве, сестрица и браћа још као деца. Једног младића леп као цвет, седамнаест година, висок и стасит младих, воде два партизана до команданта и политкома, Купрешанина и Басте и кажу: шта да радимо с овим, три брата смо му већ убили. Купрешанин и Баста кажу: „И њега четвртог убијте“. Ова страве је тако сликовито у поменутој четничкој штампи, у „Гласнику...“ објављена, као и у још необјављеним и нештампаним манускриптатама. А све по извештају једног партизана који је и сам ту учествовао, а сад живи у Енглеској: Исо Влатковић, партизан 9. партизанске бригаде, потом четник. И овде Срби Србе каспае.

Има ових призора много. Једна мајка том приликом пришла сину већ мртвом, исеченом, узела здјелу — чинију и држи да крв у њу прикупи и да је сахрани на гробљу. Ово нема историчар Џелебчић на микрофилму, али је то стварност. Сведока има у иностранству доста, а и у родном крају. О томе говоре и комунистички записи, али не истинито, већ замагљено.

Или у Плашком, лично Владимир Бакарић са својом секретарицом Маријом Шољан, поратном супругом, коју су Срби звали „змија надарка“ — починио је велик злочин. Тада је Владо као политички комесар ГШ Хрватске, дотуцао четничке групице. И жене је убијао. Бакарић је тада био тужилац и судија. Под страшним истражним изнуђавањем, ломљењем прстију отварањем и затварањем врата собе, набијање ексера на стопале и игала под нокте, тучом и другим средствима патолошких изума на смрт стрљења су осуђене и пресуђене жене: Милка и Анка Домчиловић, свекрва и снаја, Дара Јоветић двадесетогодишња девојка, Сифија Грба и мушкарци Стево Пошмуга и Сава Јоветић. Пет дана касније: Ђуро Косановић, директор српске штедионице у Плашком и брат дра Богдана Косановића, чувеног београдског лекара, а мислим и професор, Душан Косановића, Симо Летица, Ђуро Вукелић — Зуле, Перо Вукелић — Бешир и други. Стрљани су на Јапаги, крај Плашкога, на истом месту где су и усташе сахрањивали побијене Србе. Не на гробљу, већ баш ту, где је сахрањен и Богдан Стјепановић, убијен од усташког таборника Миле Милетића, месара у Плашком. На суђењу је Дара Јоветић одговорила Бакарићу на питање зашто је за четнике а не за партизане: зато што сам Српкиња и што су четници моја душа и срце моје, они су мој живот. А што је још јасније: Бакарић је после пресуде направио оптужницу и судску пресуду, потом је послао то српским комунистима да потпишу. А ти људи иако нису ни били ту, већ по 30-50 км. удаљени и нису ни знали за то, послисали су пресуду. Овим је Бакарић на Пилатов начин опрао своје крваве руке, а те српске полтроне оптеретио. Јадни су то „народни хероји“ били, а неки су и сад у животу. Ни ово нема историчар Милован Џелебчић у микрофилмовима, који се у њих заклиње. А тих и таквих страве и ужаса има и напретек на ште-

ту партизана и КПХ, а верујем и КПЈ.

Док су Бакарић и компанија тако поступали са Србима, дотле су Срби, команданти батаљона и бригада с једне стране кабадахије били према Србима, као неки голијати, силе. А шта је било и како су се поносили према Хрвату, као јединки у своме батаљону, односно бригади: понизно, увек мотрећи и пазећи да га нечим не увреде, знајући какве их последице очекују. А зашто? Зато што су ови служили као шпијуни Бакарића, Хебранга, Рукавине и Гошњака. А Влада Поповић, обилазећи терен на Кордуну, упитао је Стеву Косановића „Јабучара“ да му каже распоред чета и батаљона, на положају. Стево је тада био политком. И кад му је овај рекао које су снаге према Плашком где су четници, као и Карловцу где су домобрани и усташе, овај га је, Поповић, тешко изгрдио и рекао: упамти друже комесаре да си погрешно, јер највећи део тих снага требало је да иступиш према четницима, а мали део према усташама и домобранима. Четници су наши непријатељи и против њих сасредити све снаге. А домобрани и усташе за нас нису никакви непријатељи, јер ће они крајем рата нестати.

А сад, нешто и о себи, како бих помогао историчару Џелебчићу у заблуди. Четник сам од првог дана маја 1941. године. А да сам био слабић у јесен бих те године био политком партизанске чете у Збјегу. Тако је планирано на састанку с командантом ГШХ Ивановом Рукавином, на штали, „не у подруму“, Ђуре Погрмиливића, са мојим ујаком предратним капетаном I кл. Данилом Латасом, Титовим генералом, у моме присуству. А тадашњи политиком чета, били су касније то исто у бригадама и дивизијама. И као четник сам са двадесет четника и Јовом Шушњаром пао у руке Немаца, кад су почетком 1944. године ови вршили офанзиву према Јадрану да спрече искрцавање савезника. Немачка офанзива је требало дан касније почети. Том приликом су Немцима пали у руке и 32 партизана с Кордуна. Све су нас Немци отерали у касарну у Карловац. Ту смо сви у једној ћелији преноћили, а ујутро су нас провели у Загреб. Јову и мене су Немци саслушавали пет сати. При крају нам рече један официр: јутрос у четири сата у Карловцу је требало да будете сви, четници и партизани, заклани од усташа. Целу ноћ се водила препирка између Загреба и хрватске владе, која је хтела да вас ми предамо њима, јер сте хрватски поданици, а ми смо стали на гледиште да сте заробљеници Немачког Вермахта. Упитао сам официра шта ће бити са четницима и партизанима, рече: вас два идете у затвор у Савску цесту, а сви други иду у Немачку као ратни заробљеници.

После осам дана проведених у затвору, дошла су два немачка подофицира, узели нас на воз и правац Београд. Ту смо предати немачком ГЕСТАПОУ, у Улици краља Александра, а саслушавани и упознавали просторије затвора у тој улици и у Ратничком дому, у ћелијама. Није било баш тако лепо, али смо преживели. После четири месеца у ГЕСТАПОУ, предати смо немачком Вермахту, и као заробљеници ратни спроведени у кажњенички ОФЛАГ — официрски логор — у Штрасбург. С нама су такође у истој групи били: резервни потпуковник и београдски индустријалац Душан Ристић, мајор Тоша Милојевић, син ћералера Милојевића и капетан Никола Кијановић из Санџака. У ћелији са мном био је и народни посланик Младеновачког среза Јанко Бацак — један културан господин какав се

ПОЛЕМИКА

ретко рађа. Тога сам господина заволео као брата. Чучо сам да су га у тој ћелији убили комунисти кад су „освојили“ Београд. А у ОФЛАГУ у Штрасбургу поред осталих нађох на чудо и Стеву Јаковљевића, професора и писца Српске трилогије. На жалост као комунисту. Такође и професора Милана Бартоша, као и књижевника Фејзулу-Милана Богдановића. Он је добио име Фејзула, јер се покрстио, да би се могао развести из брака. Оволико само да се сагледа како комунистички историчари чине фалсификате.

I КРАЈ

И сад при крају још нешто. Од свих српских комуниста за ових пола века, за дрпски простор у Хрватској не нађох ниједног са сагледа своју заблуду из прошлости, изузев борца и старешину б. личке пролетерске дивизије Душана Бурсаћа, родом из Срба. Он је у „ИНТЕРВЈУ-у бр. 178, од 25. марта 1988. отворио срце да би своју савест примирио, а и послужио истини. А сад ево изводно његове изјаве о устанку и борби Срба у Хрватској:

„... Мислим да нема више озбиљних разлога да се не каже потпунија истина о збивањима у Лици 1941. године, и да управо до сада скривана истина о устанку у Лици не доприноси учвршћивању заједништва у СРХ. Напротив, изазива незадовољство оних који о устанку у Хрватској 1941. године знају истину, а њих није мали број.

Деценијама скривена истина о устанку у Лици данас изазива шок... Варају се они који мисле да се устанци дижу на позив ове или оне партије. Историја нам је сведок да су сељачке буне у прошлости настајале без позива. Устанак српских сељака у Лици 1941. године, против тираније НДХ, настао је из крвавог грча српског народа... То нису били чланови КП, јер их у селима није ни било. За ову тврдњу довољан је податак да је на подручју Лапачког среза, у који спада и устанички Срб, 1941. године било света осам чланова КП, који су углавном живели у Лапцу и у ближој околини, а од којих су неки били и хрватске народности. У осталим местима тога среза, укључујући и општину Срб није било чланова КП...“

Камо срећа да је више Душана Бурсаћа, бивших чланова КПЈ, који су сагледали истину у заблуду своју...

Тражити истину са неурачунљивим дискутантима дангуба је. Они не желе истину, већ хоће да намећу своје и да то одрже. Кад смо већ при истини корисно је нагласити да има две истине: „истина“ и „Истина“. По Ајнштајну, прва је релативна, а друга апсолутна. А овоме би се могло додати и трећа, а то је „заблуда“, или свесна лаж. Ову трећу искоришћавају, итекако, моћни силници, за које срећа и успон сопственог народа не долази у питање.

Овим и завршавам било какву даљу полемику по овој ствари јер ту нема краја са онима, који неће да виде оно што виде и неће да знају оно што треба знати. А зашто? Зато јер им је слађа фотеља од среће и напретка сопственог народа.

1. јануар 1991.

Мане ПЕШУТ, Билефелд, СР Немачка

КЛУБ „ЛИБЕР“

ПП „БЕКС“, Филипа Кљајића 27, 11000 БЕОГРАД. Тел. 011/457-231. Наручите — Доставићемо Вам! (За Београд истог дана)

Повољно

Бестселери

Енциклопедије

Савремена литература

Попуст

50%

1. НОСТРАДАМУСОВА ПРОРОЧАНСТВА	480,00	240,00
2. БИБЛИЈА	900,00	450,00
3. ГЕОГРАФСКИ АТЛАС СВЕТА	1500,00	750,00
4. К. Јиречек ИСТОРИЈА СРБА (1-2)	1400,00	700,00
5. ГОЛГОТА И ВАСКРС СРБИЈЕ (1-3)	1620,00	810,00
6. МЕМОАРИ ПАТРИЈАРХА СРПСКОГ ГАВРИЛА ДОЖИЋА	800,00	400,00
7. СРПСКЕ ВОЈВОДЕ (1-4)	1480,00	740,00
8. С. Јовановић: САБРАНА ДЕЛА (1-6)	3500,00	1750,00
9. М. Данојлић: ТО	96,00	48,00
10. Ж. Павловић: ИСПЉУВАК ПУН КРВИ	220,00	110,00
11. Видосав Стевановић: ТЕСТАМЕНТ	425,00	210,00
12. Милан Грољ: ЛОНДОНСКИ ДНЕВНИК	700,00	350,00
13. Милован Ђилас: НЕСАВРШЕНО ДРУШТВО	270,00	135,00
14. Р. Ладлам: КРИК ХЕЛИДОНА	400,00	200,00
15. Волтер: ФИЛОЗОФСКИ РЕЧНИК	600,00	300,00
16. ИЛУСТРОВАНА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА ПИШТОЉА И РЕВОЛВЕРА	950,00	475,00
17. Р. Ладлам: РАЈНЕМАНОВА РАЗМЕНА	250,00	125,00
18. Р. Ладлам: ЧЕНСЕЛОРОВ РУКОПИС	450,00	225,00
19. Д. Морел: ПЕТА ПРОФЕСИЈА	290,00	145,00

НАРУЏБЕНИЦА БР. 2

Заокружите број књиге коју желите: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19,

Име и презиме: _____

Место: _____

Улица и број: _____

Пошт.
број

ПП „БЕКС“ (Клуб „ЛИБЕР“), Ф. Кљајића 27, 11000
БЕОГРАД

БЕОГРАД
Дунавска 13
Тел. 011/620-046
Факс 011/631-530

Трнака 20
Тел. 011/444-83-66

СКОПЉЕ
Мито Хаџивасилев 16
Тел. — Факс
091/223-440

производња и промет одеће
специјално прање и бојење

увоз — извоз

тенис клуб ресторан пицерија
прање возила

У основној делатности специјалног прања и бојења, stone wash acid wash. colorama, color flage..., можемо да дорадимо више од 10.000 одевних предмета дневно што представља највећи капацитет ове врсте у Југославији

**Прање ауто мебла и возила
нон стоп 0—24**

СРБИЈА, ТАМО ДАЛЕКО

На ирском аеродрому Шенон Никола Каваја сазнаје да му ирска влада није одобрила политички азил и да ће га изручити америчким властима. Враћају га истим боингом 707 којим је Каваја долетео у Ирску. Након слетања на њујоршки војни аеродром Њу Џерси пребацију га у Чикаго где га чека суђење. Тамо се сусреће са Николом Живовићем, Радошем Стевлићем, Животијем Савићем, попом Кајевићем и Бошком Радоњићем којима се такође суди. У судници седе сви заједно. Радоњић добија три године затвора, Савић такође, Стевлић десет, Живовић десет, а Кајевић 12 година затвора. Каваји се суди као последњем. За три дела, без киднаповања авиона добија двадесет година затвора, а за киднаповање авиона суди му се на одвојеном процесу. Пре наставка суђења Каваја уместо Дејана Брашића за адвоката узима Пола Џонсона. Почетак суђења припао је сведоцима: агентима ФБИ, који суду подметлу измишљене и исконструисане доказе; пилотима киднапованог авиона, који исказују симпатије према Каваји; четничком команданту Тодору Стањеву, који је суду објашњавао смисао и методе комунистичког зла, те попу Кајеву, који је и ову прилику искористио да брани своју главу, мање Кавајину. Онда је Кавајин адвокат као задњег сведока предложио самог Кавају.

Када сам сео судија ми се обратио и објаснио да ја не морам да сведочим и да ме на то нико не може да натера, али ми америчка конституција — Устав даје то право, које ја могу да искористим. Одговорих му:

— Господине судија, ја хоћу да сведочим данас, ту, у овом суду, јер сам дуго чекао данашњи дан да бих рекао оно што треба да зна јавност!

Судија затражи да положим заклетву и ја то учиних понављајући речи, које је судија изговарао и држећи леву руку на Библији а десну подигнуту; а онда се удобно наместих у столицу у очекивању питања мога адвоката Пола Џонсона. Чланови пороте неукусно бу-

„Требало ми је времена да оценим карактер овог човека, који је данас доведен до ивице трагедија, која ће нам свима остати у души док смо живи. Господине судија, ја као државни тужилац молим Вас да будете благи у изрицању казне човеку који има понос и карактер и не тражи милост ни од кога, осим од Господа Бога“, рекао је тужилац Томас Суливан.

ље у мене, а ни ја њих не гледам пријатељски, јер видим да ту пороту сачињава смутљив свет, који вероватно и не зна ни којој нацији припадам и још много тога што би требало да знају. У њиховим главама ја сам тај, који је уграбио авионе, мада су из процеса могли да виде да сам ја тај, који је изгубио слободу. Али не само ја, изгубио је и цео мој српски народ, још 1943. године, када је изручен комунизму по уговор у Техерану, Јалти и Поздаму. Проклети Черчил и кљакави Рузвелт учинише то, као да се радило о неком жуавском племену у Централној Африци, а не о једном храбром народу, који се у оба светска рата борио на страни демократије и слободе.

Моје разгледање пороте, при оваквим мислима прекиде Пол Џонсон првим питањем о месту мог рођења. Тако је почело и трајало моје сведочење пуна два сата. Разуме се да о свему томе нећу да пишем, јер би било то прегорно. Задржаћу се само на неким детаљима, који су могли натерати пороту да

мало погледа и види шта је комунизам, како би се још више ценила слобода у којој живи цела Америка. На питање о почетку, почео сам и ја са почетком.

Рођен сам у Пећи 1933. године у Југославији. У основну школу пошао сам у 6-ој години живота. Потичем из војничке породице. Рат, у који је и Југославија увучена 1941. године, затекао ме је у Пећи. По капитулацији Југославије, моја породица интернирана је у Албанију до септембра 1943. године. Тада је капитулирала Италија па је генерал Милан Недић успео да 53 породице из Албаније пребаци у Србију. И ја сам тако са фамилијом дошао у место Јагодина и ту дочекао крај рата 1945. године. Те исте године колонизирају нас у Бачку, место Сомбор. Ту завршавам малу матуру и 1948. године ступам у Ваздухопловну војну академију у Панчеву и Мостару. Три године касније добијам чин активног потпоручника пилота. По укидању заставничког чина 1952. године постајем активни поручник. У активној служби Југословенског ратног ваздухопловства, био сам од 1951. године па до 15. децембра 1953. године, када сам ухапшен на аустријској граници. Припадао сам 89-ом Ваздухопловном пуку у саставу 51. дивизије и служио у местима Батајница, Сомбор, Загреб и Церкље. Суђен сам у Љубљани од суда Пете војне области и осуђен на 18 година и шест месеци затвора.

Адвокат ме прекида.

— Зашто сте господине Каваја, суђени од стране Војног суда у Југославији?

— Припадао сам завереничкој организованој групи официра, који су радили на рушењу комунистичке власти у Југославији.

— За која дела сте суђени том приликом?

— Било их је више, али се још увек сећам.

По члану 135, став 1 за убиства на граници, члан 118 став 2 за пропаганду против државе и народа, члан 333 због дезертерства из војске, члан 331 за напад на војна лица на граници и члан 303 за бекство преко границе.

— Када сте напустили Југославију?

— Било је то 21. августа 1957. године, ка-

МЕМОАРИ

да сам са још једним пријатељем са робије Перс Виктором, илегално прешао југословенску границу, код Мурске Соботе, и нашао се у Аустрији. Четири дана пре тога успело ми је да са Виктором искочим из воза, којим смо транспортовани из затвора Марибор — Побрешка 21. Аустријским властима смо се пријавили у Салзбургу. Неколико година касније стигао сам у Америку. Било је то 15. августа 1961. године. Приступио сам антикомунистичкој организацији Српској Народној Одбрани још у Аустрији. И дан данас сам њен члан. У Америци сам први пут затворен 14. априла 1964. године, по питању злочинца Андрије Артуковића у Шел Бичу — Калифорнија. У Хантингтон Бичу сам осуђен 23 дана због поседовања ватреног оружја, јер није могло да се докаже да сам то оружје поседовао и спремао за ликвидирање ратног злочинца Андрије Артуковића. Други пут сам затворен 21. јануара 1965. године, у Патерсону када сам био нападнут са још два моја пријатеља у једном бару од веће групе Македонаца, где је било и рањених. Трећи пут сам затворен 19. децембра 1972. године, због наводног припремања батина игуману Василију Вејиновићу, био сам пуштен под кауцијом, заједно са четири моја пријатеља. На суду та оптужба није ни била доказана, јер се главни сведок Драгомир Миличевић није три пута ни појавио на суду.

— Шта вам је познато о убијеном уредничком листу СНО-е Драгиши Кашиковићу?

64 УБОДА НОЖЕМ

Ово питање мога адвоката Пола Џонсона, који је и сам знао доста о том случају, дало ми је прилику да и пороти и судији изнесем праву истину и још једном да укажем на крваву комунистичку руку усред Америке.

— Исто онако како нећу да заборавам да ми је Драгиша био најбољи пријатељ, тако исто ћу се сећати да је убијен у ноћи између 19. и 20-ог јуна 1977. године и то са девојчицом Иванком Милошевић, његовом поћерком. Овај злочин је извршила Титова полиција УДБ-а. Са Драгишом сам се упознао у српској цркви у Њујорку 1961. године. Са њим и Милетом Радовановићем следеће године одлазим у Чикаго. Ту се ангажујемо у раду Српске Народне Одбране и уређивањем листа „Слобода“.

Две године касније напуштам Чикаго и одлазим у Патерсон државу Њу Џерси, али са Драгишом остајем у сталној вези. Када ми је Никола Живовић јавио да је убијен Драгиша, одмах сам отишао у Чикаго. Као његов најближи пријатељ, носио сам његов крст на сахрани. Малу Иванку знам још од њене четврте године и увек сам је виђао када сам долазио у Чикаго, а поготово на свим конгресима Српска Народне Одбране, чији је најмлађи члан била. Паметна послушна и добра, увек је радо била виђена. Па ипак комунистичке убице нису је поштедели. Убили су је на најзверскији начин. Чак су јој и очи извадили и 54 пута уболи ножем... њу, девојчицу од свега девет година. Драгиша је био опрезан човек и сви знамо да се је чувао, колико је могао и једино је Богоје Панајотовић, био тај, који је могао да доведе убице. Мала Иванка га је препознала и он је дао миг да се она убије. Драгишу су читавог измрцврели. Председник СНО-е Сеферовић ми је рекао да је

на Драгишином телу нађено 64 убода ножем и да му је глава смрскана чекићем...

Док ја овако сведочим и говорим истину, српске су мајке у дворани плакале над судбином Драгише и мале Иванке. Порота ме пажљиво разгледа, као да ме први пут види и још пажљивије слуша. Судијино се лице издужило. Изгледа да је и њега дирнуло. Не прекида ме и то није хтео да чини за време читавог процеса. Он ми је дозвољавао да кажем све што сам хтео. Заиста, верујем да је овакав судија велика реткост. Адвокат Пол Џонсон, био је замењен тужиоцем Макалистром... Пре него што почне испитивање зовнух да дође код мене, да му кажем коју реч. Он приђе до стола, за којим сам седео, а ја га пред маршалом и тумачицом, гласно упозорих.

— Слушај ме добро, што ћу ти сада рећи, немој да ме случајно назовеш терористом и кукавицом, јер ћу, ја са овог места скочити на тебе!

Тужилац поћута који тренутак, па онда помиљиво примети гледајући ме право у очи.

— Каваја, ја вас ни на првом суду нисам звао кукавицом и терористом. Ако се сећате тако вас је само звао Томас Суливан.

После тог кратког објашњења, он је почео са питањима.

— Да ли је онај ваш пиштољ „валтер“, који је био у Библији скривен, био припремљен за Тита?

— Ја сам у мојој кући имао мали арсенал разног оружја, али тај пиштољ није био намењен Титу! За њега, сам ја спремио један мало већи белгијски „бромвингер“ аутоматик са 14 метака, врабао сам га код посете Вашингтону 1978. године!

— Били сте тада у војној униформи?

— Да!

— О вама је писао књигу Драгиша Кашиковић?

— Да, али на основу података које сам ја дао!

— Из те књиге се види да сте одговарали за убиство у Југославији?

ОНИ ПРОТИВ МЕНЕ

— Ја сам то малопре споменуо у мом сведочењу. У бекству од потерних органа ја сам покушао да пређем границу. Граничари су пуцали у мене и ја сам у одбрани отворио ватру. Тако је дошло до убиства!

— Опет у вашој књизи може се видети да

сте се у Југославији бавили саботажом против режима?

— Бавио сам се свим и свачим против владавине Тита и његовог комунистичког система!

— Ви сте били активни ваздухопловни официр у југословенској армији?

— Тачно је то господине!

— Па који је то разлог да сте устали да радите против тог режима?

— Нисам ја устао да радим против тог режима, већ је тај комунистички режим устао против мог српског народа и мене! Тада сам ја устао против њега! Ја сам припадао једној већој групи завереника официра. Откривено је 92 војна лица а да ли су сви они похватани и колико није ми познато, јер их нисам ја све лично познавао. Из групе оних са којима сам ја сарађивао и контактирао стрељано је 7 официра, а нас неколико осуђено је на велике робије.

— Каваја, по вашем раду ви сте били један од најактивнијих чланова СОПО-а? Ви сте војник по професији?

— Да!

— Ви сте директно умешани у бомбардовање југословенског конзулата овде у Чикагу, а 29. јануара 1967. године у бомбардовању југословенских представништава широм Америке и Канаде, затим у низу подметања мина и експлозива око дипломатских центара Титове владе. То пред Организацијом уједињених нација у Њујорку 1975. године и у Вашингтону, амбасада 1976. године. Овоме морамо да додамо и тешку експлозију у згради Генералног комитета комунистичке партије Америке, на 36. улици у Менхетну, Њујорк. Све је то повезано са вама и још низ кривичних дела, које сте извршили!

— За сва та дела, која сте набројали, ја сам чуо, господине Макалистер, и верујте да ми је много жао и што комунисти нису изгинули по тим јазбинама. А што се тиче мог мешања у све то ви можете само да претпостављате, јер немате никаквих доказа!

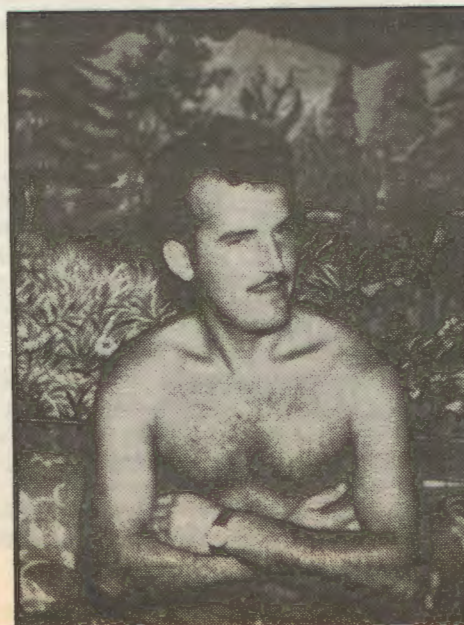
— Господине Каваја, ви сте испред зграде СНО-е у Чикагу рекли Богоју Панајотовићу, да вам је циљ упасти у југословенску амбасаду у Вашингтону и све које тамо затекнете, побијете из шмајсера, ако нађете још једног сличног вама. Запретили сте да бисте убили чак и председника Америке, ако бисте га тамо нашли?

— Све што сам онда казао Богоју Панајотовићу и сад бих рекао, јер и онда и сада су ми пред очима унакажена тела Драгише Кашиковића и мале Иванке. Из тих Титових јазбина, које се признају за нека представништва, дошли су убице које ни малу децу не штеде. Ја сам хтео да их достојно осветим!

— Претпоставимо господине Каваја, да држава одлучи да вас пусти на слободу, да ли бисте и даље радили против комуниста или бисте се повукли у миран живот?

НЕ ПРЕДАЈЕМ СЕ

— Господине тужиоче, ја не могу да лажем ни вас ни овај мој народ што слуша. Читавог живота сам се служио истином и због ње страдао, али ћу и овог пута да кажем истину. Био ја пуштен данас или после 20 година робије, ја ћу бити већи антикомуниста него што сам ја пре био. Моја борба ће престати само онда, када ме више не буде било у животу. Да сам у могућности, ја бих једним метком побио све комунисте на свету. Комуни-

тима се може веровати само када су мртви, па и онда их треба ритнути ногом, да би се то проверило!

— Ви сте киднаповали амерички авион да бисте попа Кајевића ослободили из затвора, а онда са њим побегли од казне?

— Тачно је да сам киднаповео амерички авион, мада против своје воље. План ми је био да киднапујем југословенски, али они нису саобраћали у то време, али ја нисам могао да чекам. Од казне нисам бежао, мада сам био запрепашћен неправдом, која је учињена мени и мојим пријатељима. Моја намера је била: пошто ослободим попа Стојиљка Кајевића да са њим у киднапованом авиону долетим до Београда, до престонице комунистичке Југославије, и онда авионом ударим у Централни комитет комунистичке партије Југославије. Ми бисмо изгинули, али бисмо срушили ту јазбину а лишили бисмо живота бар стотину комуниста!

— Када је Кајевић одбио да вам се придружи, зашто нисте сами приступили извођењу тога плана?

— Да сам знао зграду Централног комитета ја бих се и сам упустио у то! Посаду авиона би пре надлетања пустио из авиона а као бивши пилот сам бих преузео управљање авионом. Али ту проклету зграду нисам знао, јер је подигнута 13 година после мог бекства из Југославије. Ту је могао само да помогне поп Кајевић, који је знао њену локацију. Све у свему поп Кајевић из неког разлога упропастао је ту замисао.

— Ја сам вам то рекао да сам војник и мени је испод части да се предајем и то вама, који сте ме тако неправедно и увредљиво судили. Зато ми је једино решење, било да потражим политички азил у некој од демократских земаља.

— Ви сте се господине Каваја, уверили да су обе авионе посаде антикомунисти као и ви, али сте ипак вашим киднаповањем авиона угрозили и њихове животе?

— Тачно је то тужиоче, али је још тачније да сте ме ви вашим нетачним подацима приказаним на суду гурнули у тај злочин. Ја нисам могао да дозволим да ви мене тужите и суд суди на основу нетачних података.

— Како вам је успело да у авион унесете експлозив?

Када објасних како је то било, он закључи.

— Ви сте специјалиста! Знали сте да ћете успети?

— Ја сам знао да ћу успети украсти авион, али ја опет хоћу да нагласим да никада нисам био терориста, а то није ни мој српски народ. Ви сте имали прилику да чујете обе авионске посаде. Нико ме није теретио за претњу или нечовечан поступак, па ни онај путник који је овде сведочио, па чак ни пилот инжињер из другог авиона, који је у ствари био инспектор ФБИ-а и имао задатак да ме убије. И он следећу његову савест не рече ништа лоше. Поред свега тога ја знам да сам направио кривично дело и спреман сам да одговорам. Али ово што рекох односи се само на овај суд, док онај први суд за мене је био срамни суд, монтиран од стране комунистичке Југославије и диктатора Јосипа Броза Тита.

(Порота је Николу Кавају прогласила кривим 9. новембра 1979, а изрицање пресуде најављено је за 28. новембар. Те вечери отац Кавајине жене Лене Илија Осмоловски извршио је самоубиство. Непосредно пре изрицања пресуде Пол Џонсон је тражио што бла-

жу казну за Кавају, а, на велико Кавајино изненађење, у том захтеву придружио му се и тужилац. Затим је судија дао реч Каваји.)

ПРОТИВ ЗЛА И ТИРАНИЈЕ

— Данас вам говорим као човек човеку и опет тврдим, да нисам крив за прво дело, мада сам осуђен на двадесет година робије. Данас ја не тражим милост, као што кроз векове није тражио ни мој српски народ. Све што се дешава у савременом свету је резултат зла које влада у њему. На жалост, Америка, која има конституцију на основу Божанске правде и хришћанског морала, допушта да њена администрација чини са нама српским борцима, оно што нема ништа заједничког са духом људи, који су створили ову велику земљу. Америчка влада, односно њена политика, била је кобна и трагична за слободу 15 милиона Срба... највернијих савезника у другом светском рату. Генерал Дража Михаиловић је издат од стране Запада. Савезници су преваром и силом довели на власт највећег криминалца, убицу и лупежа Јосипа Броза Тита, који је побио 250 хиљада Срба без суда. Тридесет година Америка помаже и дан данас тог суровог диктатора да терорише 20 милиона људи у Југославији. Данашња америчка политика, на жалост, деструктивна је и за саму Америку и њен народ. Нас Србе таква политика кошта на хиљаде живота, а резултат завере између суровог убице Тита и данашње америчке администрације је убиство уредника листа „Слободе“ Драгише Кашиковића и деветогодишње девојчице Иванке усред Чикага. Убице су без сумње агенти Титове тајне полиције, која оперише и у Америци. Америчке власти ово срамно и крваво дело брзо су покрили да не би обрुकали крвавог Тита, ФБИ-а и ЦИА, имају тачне податке да су Драгишу и Иванку убили припадници Титове УДБ-е. Сенатски комитет за спољна политичка питања има ове податке. Новинар и коментатор Џак Андерсон о томе је говорио и писао, али ова се влада брзо постарала да угуши глас истине. Ја и моји саборци, жртве смо издаје свих нас Титовим интересима. Ми смо политичке жртве овог века. Ми смо бранили само голе животе од Титових агената усред Америке. И то право нам је одузето. Ми смо били осуђени на смрт од стране криминалца Тита и њихових пријатеља у овој земљи. И ово је рекордовано од стране надлежних. Амерички народ није мени никакво зло наaneo, али амерички политичари са Стејт департаментом су узрок протеста. Ја сам мирно радио 18 година у овој земљи и подизао поро-

МЕМОАРИ

дицу и своју децу, а за све то време Титови агенти су ми били за леђима са благословом америчке политике. Нека цео свет зна и 15 милиона Срба, да су њихови најбољи синови — четнички борци за слободу, данас политички затвореници у америчким робијашницама. Зликовац, убица и највећи лопов овога века Тито, цркнуће једног дана. Са њим ће да умре и све што је било лажно и трагично између њега и помагача у овој земљи. Знаће једног дана сви поштени Американци, да је сарадња између Тита и америчких политичара против интереса Американаца. Српски народ, моја браћа и сестре, знаће да је Никола Каваја, верни носилац њихових слободарских идеја, и борац против свакаког зла и тираније. Само српски народ, његови херојски синови, даће достојан одговор за моју трагедију, последицу једне прљаве конспирације. Никада нисам веровао политичарима, а нити ћу икада веровати! Њихови су послови без морала и поноса!

ГЛАС ИСТИНЕ

Верујем једино у правду Бога и духа честитог народа који су у њега веровали, када су стварали ову велику земљу. Дубоко поштујем и клањам се сенима Патрика Хенрија, који је рекао „Слобода или смрт!“.

Дивим се и највећем војнику ове земље Дагласу Мекартуру који је рекао: „Свет политичара је у сталној завери против храбрих људи овога века!“.

Верујем да још има савесних судија, који имају племениту душу и који су достојни тумачи америчке правде. Они имају мудрост да виде истину и храбрости да правилно мере судбину људи, који су пред њима. Таквим судијама, а посебно вама предајем моју будућност и будућност моје честите породице и нејаке деце. Господине судија, хоћу и овога пута да вам дам до знања да држава код мог првог суђења није имала стварне податке да сам ја ма шта учинио. Као доказни поступак узете су изјаве Богоја Панајотовића против мене и свако се на том суђењу питао: Ко је он? ФБИ се није потрудио да установи прошлост Панајотовића, бар на суђењу није ни једном изнешена, мада је могуће да је она њима позната. А ни средства ни начин нису бирани да се ми позатварамо...

Господине судија, а поред свега што сам рекао, ја морам опет да подвучем да не тражим милост, јер мени је потребна правда а не милост, зато тражим да ми судите, по правди Божјој! Хвала вам што сте на овом суђењу били коректни и што сте дозволили да изнесем истину, о комунизму који гуши истину где год је он на власти. Да живи народ Сједињених Америчких Држава! Да живи оружана сила Америке, бранилац слободе! Доле крвави комунизам! Доле највећи убица и вуцибатина Јосип Броз Тито! Најлепша хвала господине судија што сте били стрпљиви да саслушате глас истине!

(Уз изразе саосећања са његовом личном и породичном трагедијом судија је одредио казну: 45 година робије.)

ТАКО ЈЕ ЗАВРШЕНА ОДИСЕЈА НИКОЛЕ КАВАЈЕ, НАЈУПОРНИЈЕГ АТЕНТАТОРА НА ЈОСИПА БРОЗА.)

КРАЈ

ИЗДАВАЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ „ЧИЧА“

1. Звонимир Вучковић: ОД ОТПОРА ДО ГРАЂАНСКОГ РАТА

Ово је други део књиге „Сећања из рата“ у коме Звонимир Вучковић говори о догађајима у којима је учествовао од 1942. до 1944. године, када га је генерал Михаиловић упутио на последњи задатак у Италију. Нема од поглавља су: „План Равногорски корпус“, „Бугари у Драгачеву“, „Отпор кроз себотане“, „Војна мисија Сједињених Држава“, „Омладински конгрес“, „Ба“, „Летаћа бригада“, „Шумски аеродром“, „Борба за Србију“, „Савезници напуштају Драгу“...
Страна: 230. Тирница, Цена: 180 динара.

2. Звонимир Вучковић: СЕЋАЊА ИЗ РАТА

Књига мемоара Звонимира Вучковића, преборца покрета генерала Драгољуба Драже Михаиловића, команданта Првог Равногорског корпуса. Ово је први пут да се у Југославији објављује цео ратна прича припадника четничке војске. Делови књиге „Сећања из рата“ објављују се у фељетону „Погледа“ под називом „Мемоари једног четника“.
Страна: 230. Тирница, Цена: 180 динара.

Оглашава продају књига са
попустом од 40%

3. Документи Хуверовог института: РОДОЉУБ ИЛИ ИЗДАЈНИК: СЛУЧАЈ ЃЕНЕРАЛА ДРАЖЕ МИХАИЛОВИЋА

Док је 1946. године у Југославији одржано инсценирано суђење генералу Драгољу-

бу-Дражи Михаиловићу, у САД-у су најбољи амерички адвокати, о свом трошку, одржавали паралелно суђење. Необјективни комунистички суд у Југославији није узео у обзир потпуно супротан исход америчког суђења. Међутим, научници Хуверовог института при Станфорд универзитету у Калифорнији, прикупили су документа са америчког суђења, синтетизовали их, и уз критички есеј Дејвида Мартина, објавили у овој књизи. У књизи „Случај ѓенерала Драже Михаиловића“ дат је један од најобјективнијих приказа догађаја у другом светском рату у Србији и Југославији, а посебно специфичну тежину има чињеница да су њени аутори страни држављани.

Љој В. Хендерсон, бивши амбасадор Сједињених Држава и помоћник заменика државног секретара: „Дејвид Мартин детаљно описује неуспешну борбу ѓенерала Михаиловића да своју земљу спасе и од комунистичке и од фашистичке преваласти“. Ову веома обилно документовану књигу треба самотрати као последњу рач о том предмету и самој оној који се интересује за савремену историју Европе, треба да је има у својој библиотеци“.

Страна: 500. Тирница, Цена: 260 динара.

Све три књиге су илустроване фотографијама из доба рата.

„СРПСКА РЕЧ“, Београд, Народног
фронта 43
тел 011/683-952
оглашава претплату на
књигу

СРБИ У ЗАПАДНИМ КРАЈЕВИМА

аутора
Миодрага
К. Скулића

чије изводе смо донели у краћеној верзији. Књига садржи детаљне турке пописе мушких глава из 1865. по окрузима и саницама за свако место у БиХ-у, и аустријске пописе из 1900. и 1910. по жупама Хрватске, Славоније и Војне Крајине и унутар тога по котарима. Затим детаљне пописе предратне Југославије из 1921. и 1931. и пет послератних пописа. Књига представља укупну рекапитулацију свих досадашњих истраживања и даје више етничких мапа, из којих се јасно може закључити које су историјске, етничке и географске границе СРБИЈЕ.

Цена књиге је у претплати 200,00 динара.
Књига ће у продаји бити 400 динара.
Уплате вршите на жиро рачун број
60801—603—27562 Д.Д. „Српска реч“.

Издавачко предузеће „ЧИЧА“
11000 Београд, Сретена Младеновића 1/5,
Телефон 011/507-454, 425-124

Поручујем књигу:
1. „ОД ОТПОРА ДО ГРАЂАНСКОГ РАТА“, по цени од 180 динара
2. „СЕЋАЊА ИЗ РАТА“, по цени од 180 динара
3. „РОДОЉУБ ИЛИ ИЗДАЈНИК“, „СЛУЧАЈ ЃЕНЕРАЛА ДРАЖЕ МИХАИЛОВИЋА“ по цени од 260 динара.

Заокружити број књиге која се поручује. Књиге шаљамо поштом.

ПОРУЧБЕНИ КУПОН

(презивање, име оца, име и занимање)

(број поште и место станa)

(улица и број)

(својеручни потпис)

НАПОМЕНА: књиге се могу поручити и преко напред датог телефона.

ПРВИ ПУТ ПОСЛЕ РАТА Књига армијског ѓенерала МИЛАНА Ѓ. НЕДИЋА

‘СРПСКА ВОЈСКА И СОЛУНСКА ОФАНЗИВА’

„Пробој и солунска офанзива“ су ремек-дело у историји ратне вештине, онакво исто као што су то биле Наполеонове победе против Аустријанаца на фронту у Италији (1796) и против Руси и Аустријанаца (1805)“ Милан Ѓ. Недић.

НАРУЧБЕНИЦА

Овим неопозиво наручујем књигу „Српска војска и солунска офанзива“ — Цена књиге 150 динара (плаћање поузећем)

1. Име и презиме

2. Адреса

Наручбенице слати на адресу: Б. З. — 11070 Београд, ул. Народних хероја 44/20 тел. 011/147-674

ПОРУЧБЕНИЦА

Овим неопозиво поручујем књигу СРБИ У ЗАПАДНИМ КРАЈЕВИМА аутора Миодрага К. Скулића по претплатној цени од 400 динара, примерака . Користим попуст од 50% и припадајући износ сам уплатно на жиро рачун Д.Д. „Српска реч“ број 60801—603—27562.

Презиме и име поручиоца _____

Улица и број _____

Пошта _____

Тел. _____

НАСТАВАК СА 6. СТРАНЕ

Поштовани г. Пејчићу обраћам вам се испред „СРПСКЕ РЕЧИ“, поштовани г. Вуче обраћам вам се испред СПО-а и молим вас да се држите старе српске пословице „НИЈЕ ВАЖНО ШТА СЕ ГОВОРИ ВЕЋ ЈЕ ВАЖНО КО ГОВОРИ“.

Српски народе, до сада смо имали пендрек демократију сада од када добили смо војводу Шешелу узнапредовали смо добили и безбол демократију!

адвокат Зорица ТОДОРОВИЋ

РЕПРИЗЕ НЕЋЕ БИТИ

Репризе више неће бити: Туђмане, Шпегелу, Бољковцу и остала усташка братијо у трци више није ни Хитлер ни Мусолини а неће више бити ни Јосипа Броза. Овог пута нећемо бранити комунизам — социјализам, него српски народ и Србију. Српском народу неће требати командант њему ће командовати жртве из Јасеновца, из којег се још увек чује вапај српске деце чије су очи вађене и од њих прављене перле — огрлице, чији сте млади мозак жив вадили и јели уз вино. Чују се крици мајки из чијих сте утроба вадили живу децу и хранили свиње са њиховим телима.

Зато питам господина Милошевића и господина Булатовића у име којег српског народа су то разговарали са Туђманом јер ја колико се сећам у предизборној кампањи највећи грех страначких првака од стране владајуће партије је био тај што су изјављивали да ће разговарати са Туђманом, Руговом и са црним ђаволом за добробит Србије. Помињани су и ручкови са њима у режији Миле Штуле па ме интересује да ли је Туђман ручао у Београду или можда није имао времена због хитног састанка са Шпегелом и Бољковцем о задњим упуставима на ЈНА и српски народ. Да ли је изразио жељу да посети „кућу цвијећа“ на Дедињу и да тамо изјави „Ја продужих — где ти стаде“.

У име моје дјеце господе комунисти немојте полагасти венце у кући цвећа и немојте више звати Туђмана и Ругову у Београд јер тиме не чините ништа доброга за српски народ. Ако евентуално до сусрета поново дође онда од Туђмана захтевајте:

— Да врати српском народу у Хрватској сва права која Хрвати имају у Србији.

— Да врати злато из српских манастира што су усташе покрале, ако ништа друго нека врате повађене зубе, ланчиће, прстење, наруквике и све остало што су у Јасеновцу скинули са наших жртава.

— Да врате фабрике и све што су годинама носили цабе из Србије.

— Да врате Крајину и све српске територије Србији, а онда с милим богом.

Од Ругова нема што да захтевате јер он је испео доста добар Србин а његово пучанство или лојалност држави Србији или за Албанију.

Сада бих се обратила Југословенској народној армији. Господе генерали, немојте да се обистини она народна: „Тресла се гора, родио се миш“. Српски народ разоружасте а Туђмановим бојовницима остаде оружје, а о

шиптарским балистима и да не говоримо. Не скривајте од народа истину јер она је најгори аргумент. Ја вас у име српског народа молим спречите катастрофу јер још нису зарасле старе ране, немојте дозволити да Фрањови генерали остану некажњени за своја злодела. Редарственици су вратили униформе а оружје однели: Зашто увек касно реагујете.

Шиптарски екстремисти и сепаратисти беже у Хрватску и остају тамо некажњени, настављају са радом против Србије и Југославије. Хрватске усташе наоружане крстаре Југославијом и светом такође некажњени па вас питам коју ви то Југославију чувате који народ држите на оку.

Туђман зове Буша у помоћ који надам се има преча посла — ви ћутите господе генерали. Словеначком војском командује бивши шпигун ЈНА Јанез Јанша, Дрновшек као члан Председништва Југославије изјављује да је гласао против одлуке о разоружавању. Стипе Месић поручује „да Срби нису донели на опанцима српску земљу у Хрватску, а ја њему овде одмах поручујем — да српски опанак није прошао кроз Хрватску он би даљнас био коњушар Фрање Јосифа. Такође тај исти поручује да ће шаховница ући у Книн — ево одмах одговора: може ући али изаћи неће. Оружје стиже у контингентима, обучавају се терористичке групе, штампа се ново средство плаћања, не поштују се савезни закони, формирају своју војску и полицију срушише државу а ви и даље ћутите. Додуше приказали сте нам филм и дали нам до знања да то све знате а нисте нам рекли шта ће бити са монструмима који су све ово спремали.

Значи српски народ треба да чека да му у мају месецу Стипе Месић буде председник овог остатка Југославије, само Србији и Црној Гори. Тужним комунистичким творевинама које су једине имале право да пред целим светом траже излазак из овакве федерације. Наметли им комунизам закон да све шиптарске избеглице буду смештене на територији српске земље. Зар то није брига целе Југославије. Зато их мало распоредите по Хрватској ако у Србији нема ко да одлучи како треба поступати са непријатељима. Они се страшно воле јер их вежу исти идеали — велика мржња према Србима.

Другови генерали, оставите се формирања странака и партија и одговорите ми: да ли има или нема Југославије дужни сте одговорити на ово питање српском народу, јер још само од њега имате подршку за ваше постојање.

Унапред се захваљујем редакцији „Српске речи“

Бранка ШУЊЕВИЋ Звечан

ЗАШТО НЕМА ПИСАМА СА КОСОВА

Обродовало ме је то што сте увели наградну игру за читаоце. Не толико због награде, већ што сам и ја намеравала да вам то да предложим. Драго ми је што сте ме предухитрили. Но ја бих те најпре даривала. Драго би ми било да рецимо те награде

ПИСМА

буду дела г. Вука Драшковића и других великана српске књижевности.

Још једно ме доста чуди зашто у нашем листу нема писама нас са Косова. Или наша пошта уопште не стиже тамо, или ми не можемо „проћи“ као што нијесу прошли ни посланици СПО код нас (шалим се). Но, посве ми изгледа чудно да ниједан „косовац“ није у „Српској речи“. Баш због тога што знам да сам се ја лично јављала три пута својим писмима, то ћу чинити и убудуће па на вама је, наравно да објављујете писма.

Једно бих хтела свакако рећи да ми на Косову мање не волимо СПО и „Српску реч“ од осталих.

Желела бих такође да знам када излази из штампе књига „Писма Вуку“ са задовољством сам се претплатила на њу.

Све Вас поздравља и воли

Рада Ж. БАШЧАРЕВИЋ
с. Угљаре, Зубин Поток

БЉЕШТИ ЗВЕЗДА ПЕТОКРАКА

На првим послератним вишестраначким изборима у Србији, српски народ не први пут окреће лева својој цркви и Светом Сави а пружа руку комунизму — највећем злу за Србе XX вијека.

Они који познају душу српског народа и његову религиозност последњих пет деценија, другачији исход избора нису ни очекивали. Ни један народ на свијету као Срби није одбацио своју вјеру, цркву и културу. Нико као Србин није рушио своје светиње, нити је чинио већа звијерства својем народу.

И након избора Србија остаје у таму одсечена од цијелог цивилизованог свијета. Уз скуте комунистичке Србије стоје још само Црна Гора и Албанија.

Са Ловћена велики Његош нема шта да види. У непролазној таму нигдје православног крста, нигдје живог црногорског јунака на бранику православља. У тој ноћи без свитања високо изнад свих знамења бљешти звјезда петокрака.

Српска опозиција није схватила једно, а то да је ушла у борбу са непоштенним противником. Управо из овога произлази да је владајућа комунистичка власт у предизборној кампањи имала све оно што није имала опозиција. У првом реду непоштења, па новац, ТВ, штампу, полицију, војску и петдесетничко комунистичко-звјерско искуство.

А велики црвени вођа у каменом и недоступном дворцу са својом комунистичком Ле-ди смишља је и смишлио нову антисрпску клопку; нове канце којима ће уништити православље, а Косово и званично предати Шиптарима.

Црни двоглави орао широким крилима прекрио је Српски Јерусалим а зелени полумјесец прекрио Рашку и српску Босну. Да ли велики црвени вођа зна шта за Србе значи Грачаница, Високи Дечани и Пећка патријаршија, да ли зна шта ће бити ако са Косова нестане мириса тамјана и манастирских звона.

ПИСМА

Комунистичко проклетство у душама је српског народа, од тога не може отворити очи. Тама у души, тама у очима српскога народа. Свјетлост је била близу, сунце само што није огријало залеђено српско поколење. Овако вели Господ: Да је проклет човек који се узда у човјека. Јер. 17. Велики црвени вођа разочарао је сав разуман српски народ, а сав тај исти народ се огријешило што му је вјеровао.

На Видовдан '89. прославља се шест вјекова косовског боја. Код Грачанице и на Газиместану два милиона слијепих Срба, два милиона бецева и исто толико фотографија великог црвеног вође. Два милиона Срба тада би дало живот за њега а он данас би побио та иста два милиона Срба да остане на власти.

Тога дана се два милиона Срба поклонило моштима Светога кнеза, сви сем њега великог вође. Али тада смо били слијепи па нисмо ни примјетили да тада велики црвени вођа не воли Грачаницу, мирис тамјана ни свете мошти кнеза Лазара.

Шта Срби изван Србије могу очекивати од комунистичке власти у Србији? Исто оно што и Срби у Србији. Исто оно што нам је дала и Брозова власт од 1945. г.

У Босни и Херцеговини српски народ на изборима је признао нову муслиманску државу у којој ће Срби поново бити ситна раја. СДС БиХ је огранак СПС (милошевићско-комунистичке партије).

М. Топаловић са Пала је рекао да је СДС БиХ послужила комунистима као трн змији да промјени кошуљу.

У муслиманско фундаменталистичкој декларацији јасно пише да ће Босна бити проглашена 1992. г. исламском државом. Добро то зна и комунистичка елита СПС и СДС али по њима су корисније двије, три небитне министарске фотеље од цијелог српског народа у БиХ. Српски народ у БиХ кренуо је за Србијама који су као Срби рођени прије неколико мјесеци. Мало ко зна у јавности да је Радован Караџић средином јуна о.г. на Палама предлагао да се данашња СДС зове Демократска или Социјалистичка странка. Али Срби са Пала нису хтјели ни чути. Рекли су да у обзир долази само Српска странка на шта се Караџић згрозио. У једном моменту један момак пружа Караџићу Јеванђеље, али Радован Караџић руком је одгурнуо Свето писмо. Зар таква антихришћанин може да буде на челу српског народа. Он је вођа СДС БиХ али не и вођа српског народа у БиХ како се он често представља.

Косово, наша непресушна рана, неуцјелена мајка Српска. По пољу Косову јашу комунистички јаничари из Божура на челу са Богданом Кеџманом, новим Бранковићем. Они напустише Светог Саву и православље а узеше Милошевића и комунизам. Милошевићева експозитура Божур су изданак и Коминтерне, и Стаљина, и Броза. Остварују још Дрезденске планове да Косово буде шиптарско.

Гдје ли ће ти душа Кеџмане? У које предворје Дантеовог пакла? Свако јутро отиђи до Грачанице. Покај се, покај грешнице! Иначе судиће ти српски народ. Твоји су греси тежи од камена воденичног.

Испуњава се сатанска замисао Ћосића и Милошевића и њихове двојице исцелитеља Рашковића и Караџића, да подијеле српске

земље на Србију и Крајишку државу. А они добро знају да Србија може бити само једна или је неће ни бити.

Боже, утисни своју промисао у усијане главе српске. Дозови их Светом храму и молитви. Јер без непрестане молитве и покајања нема опстанка Србији ни прегрешноме српском народу.

Милан ТРИВУНЧИЋ, Шипово

ЗНАМ — ТО БОЛИ

Пре него што су и почели избори у Србији, владајућа партија упозорава грађанство, да не наседа на приче „суманутих, брадатих лудака који позивају на реваншизам и рат“. Гласати за њих, значило би довести земљу до просјачког штапа. Нико од лидера СПС, није споменуо просјачки штап стар 45 год. Они су народу обећали свеж хлеб за наредну годину! Гладних, болесних и сиромашних, „мора да буде“. Нисмо ми једини. И у другим несврстаним земљама, људи немају све!

Десио се оно чега смо се највише бојали. Срби су поражени, комунисти поново јашу (на нашим грбачама). То боли, знам.

И, шта сада? Све је као пре. Градиће се фабрике у којима ће запослени добити отказе, пропадаће предузећа за која нико неће бити одговоран, вапај очајних, угушиће реферати следбеника „врховног“. Док будете ујутру, мазали паштету на јучерашњи хлеб, док чежњиво стојите испред излога, кад вас дете повуче за руке и затражи чоколаду...

Размислите, где „оде“ ваш глас.

Нови син је међу нама. „Треба му дати све што тражи“ (не треба, он је већ све узео).

Сетите се, могло је бити другачије. Докле ће се у Србији стишавати глас пред извађеним очима? Какав је то страх, јачи од свих зима, стегао разум људи? Срби су храбар и поносан народ! Где се деде та храброст и понос?! Потражите је што пре, Ви који сте је изгубили пред бољшевичком претњом. „Да не постанемо подомех и прича осталима“!

Да могу, зауставили би и време, јер знају, оно је на нашој страни!

Дејан ЉУТИЋ,
Београд

ШИПТАРИ УЗ СПС

Желим да се јавим писменим путем, а уједно и да се обратим широј јавности у вези с другим изборним кругом за народног посланика 39 изборне јединице Сурчин за Доњи Срем.

Сурчин је бивша општина са осам села која је 1970. год. са тадашњим општинским функционерима продала своју општину својим суседима у Земуну. Од тада па до дана данашњег, наше место са свих осталих седам села остало је заборављено. Кроз разне самодоприносе грађани су сами изградњивали асфалтне путеве, уводили телефоне, водовод и све остало што је најужитније било потребно обичном човеку. Доњи Срем изгубивши своју општину изгубио је много тога, али највише и најбитније које треба обелоданити је то: добар део десног краја Сурчина насељен је

Шиптаријом која се бесправно и уз благодет тадашњих комунистичких властодржаца населила и бесправо изградила своје куће и објекте. Морам да кажем да у том делу шиптарског краја живи око хиљаду и седамсто Шиптара.

Ево заправо о чему се ради:

Пошто су комунисти осетили да имају јаког противкандидата из СПО-а и да неће имати велике шансе у другом кругу за свог народног посланика, бацили су се на један подмукли и најодвратнији потез где су и осетили своју шансу за победом.

Прво су направили кампању у целом шиптарском крају обећавајући да ће на челу са својим послаником (иначе пред. општине у Земуну) ако победи признати и регистровати све бесправне објекте а у противном ако СПО дође на власт да ће их (четници) све поклати и раселити из тог краја.

Затим вуку други потез где сазивају савез сељака (јер наша околина је великим делом пољопривредна) на заједнички договор у вези враћања одузетог земљишта. Каква подлост и лаж се крије иза овога, већ ових дана преварени сељаци увелико и огорчено коментаришу. Пошто сам био уједно и контролор на изборном месту где су искључиво ту гласали Шиптари, доживео сам и видео где организоване групе од 20 — 30 Шиптара долазе на гласање са својим вођом, а овај им наређује јавно да заокруже кандидата из СПС-а који им је обећао наведено благостање.

Наш кандидат је изгубио са минималним бројем гласова, а зна се захваљујући коме.

Таква подлост лаж и дрскост од стране комунистичких агитатора коштаће многе Шиптаре и кућа и земљишта, јер заведени Шиптари немају појма о новом урбанистичком плану у којем стоји да сви бесправни објекти морају бити срушени, остало шиптарско место раселити, јер управо у том делу где се они налазе планирана је изградња НОВОГ АУТО ПУТА који води из Добановаца.

Заведеним сељацима да враћају земљу поново ће им одузимати, јер велики део најквалитетнијег земљишта планиран је за изградњу нове аеродромске писте.

Коментар: У лажи су кратке ноге. Нема проблема, комунисти имају штуле.

ПРЕДСЕДНИК СПО М. О. СУРЧИН
Рајко ПОПОВИЋ

СРБИЈО, СВАКА ТИ ЧАСТ!

Сваки Србин и поштени грађанин Србије са великим исчекивањем је пратио изборе у децембру 1990 године с надом да ће у Србију стићи толико најављивана „демократија“. Када знамо како је демократија прошла и колико смо „демократије“ добили од владајуће партије, (СК — СПС) а колико је енергије, средстава (недозвољених) уложено да се народу покаже какво их све чудо и зло чека од опозиције и њихових вођа, а нарочито од Господина Вука Драшковића, јер је он био најљући противник њиховом човеку другу Милошевићу, онда морамо честитати грађанима Србије што смо и ово „демократије“ добили. У овим изборима свега је било осим

„демократских“ избора, што владајућој класи служи на част. Они су народу показали колико им је до власти стало и како се за њу свим средствима (народним новцем) бори.

Имали су средства информисања (част изузецима) и све већ испробане методе репресије и застрашивања народа.

Сада када ликују од задовољства „победе“, а нису свесни да су губитници јер мисле да познају свој народ, испростило се да народ Србије боље познаје њих. Тако се умало није десило да опозиција добије изборе. Народ Србије је ту показао велику мудрост и лудост, јер је проценио када њима треба дати предност, те да се полако крчкају у лонцу сами, који су себи (а истина и свом народу) приставили. Народ је свесно жртвовао себе (то је од њих навикао), да би спасао најбоље синове да не улете у лонце и да се спасу понора у који другови сигурно срљају. Тако је Србија сачувала своје вође до праве демократије, а да не буду умешани у оно за шта нису криви. Деобом власти били су третирани као саучесници у иначе хаотичном стању у којем се Србија налази већ дужи период.

Владајућа партија се представља народу као млада странка (СК-СПС) као да је народ пао са Марса, па не зна са киме има посла. Другови обећавају боље сутра, а за јуче они немају појма нити су одговорни. Ту су они запечатали своју судбину, јер народ их зна, а зна шта су све од рата па до данас радили те им је доста шупљоглаваца, камелеона, улизича и полтрона, а поготову што се доста њих размножило.

Зато тврдим да је Србија гласала добро, а с тиме намакла омчу око врата СПС-у, јер другови су већ зна се по који пут обећали много тога, а поготову у предизборној кампањи, што сад треба испунити, јер народ то од њих тражи. Међутим, истим друговима сада требају богатства десетину шемка како би испунили обећано, поготову што је општа беспарица банака, велики број незапослених, технолошког вишка, дуговања сељацима итд. У тој агонији, јер се слободно може рећи да је агонија почела, посегли су на повећање намета на грађанство преко разних пореза и намета, јер од привреде нема шта више да се узме. Посегли су и на платни систем земље, што представља диверзију на државу, а за коју се они тобоже залажу. Зајам за препород Србије су изгледа проћердали кроз изборну кампању и одржавању социјалног мира у Србији. Сада, као задње средство, увели су „намет на вилает“.

Другови изгледа не знају где су границе стрпљења грађана Србије. Ово је обећано боље сутра са њима на челу: „авај народе“.

У општој пометњи, другови су постали преко ноћи и добри верници, те су на сва звона ударали преко ТВ екрана Божићне празнике, да би већ после шест дана заборавили Православну нову годину, да је барем приближно уприличе преко ТВ-екрана, али то су испустили, јер изгледа Божић се добро уклопио у маску сакривања бруке око упада у платни систем земље. Они су верницима заборавили да саопште до задње дана да ли се ради или не ради за наш Божић, па су и ту направили праву збрку. Очито ушли су у свесу коју нису познавали, а и како ће, јер духовни живот народа они не познају.

Видели смо како је одржана прва вишестраначка скупштина Србије и колико су другови „склони“ парламентаризму. Сами су негирани себе кроз изборни закон, да би се она

неком лажном патриотизму залагали за посланике са Косова који ни криви ни дужни исподоше смешни пред иоле паметним људима Србије. Колико се уплашише демократије, сведоци смо да један посланик СПС, приликом излагања господина Мићуновића, поче хистерично да виче: господине Драшковићу! Тај господин им је као фатоморгана стало пред очима и виде одакле им прети опасност.

Не дозволише на само њихов начин, да господин Парошки подучи председавајућег како треба да изгледа заклетва једног председника Српског народа. Али, боље што је тако било, јер очекујемо наше прољеће, а тада, у тој улози, видимо Вас господине Вуче Драшковићу, са свим оним цивилизацијским предзнацима правог парламентаризма о којима је Господин Парошки желео да укаже другу Унковићу. Такође, скрећем пажњу опозицији у парламенту да не пристану да их друг Унковић ословљава са колеге, јер се може десити да Вас позове на полагање испита из парламентаризма, јер би то требало да буде обрнуто.

На крају желим да у своје име поздравим господина Вука Драшковића и његове сараднике у СПО-у и да зажелим много среће и здравља, те да нас и даље воде путем којим смо пошља.

Свесни смо да наше време пролази, а такође да из дана у дан идемо све више у појор, али смо срећни што са Вама видимо пут препорода и изласка из овог мрака, а бог нам је сведок да је то врло близу. Јер: ко сеје мржњу, завист и клетву жање је са каматом, а то су другови на власти.

Са поштовањем Ваш присталица

**Ћ. А.
Неготин**

ШЕШЕЉА НИСАМ ПОЗНАВАО

Није ме изненадила Мила Штула јер сам је прозreo као такву јер она је исто оно што су оне наводне избеглице из Албаније, изненађен сам писањем о четничком војводи Шешељу.

Да ли је то могуће да је он у туђој служби и да ради за другога, а не за оно што је говорио.

Ја сам писао за Ваш лист, не знајући тачно ко је Шешељ, да би њега требало предложити за министра унутрашњих послова Србије, да би он једном пречистио са титоистичким шљамом. Међутим, сада видим да Шешеља нисам познавао, па Вас молим да примите моје извињење.

У Српској речи од стране 77, па надаље потресно је читати како је народ заиста био у заблуди када је гласао за СПС. У сво време аутономаштва ја сам се овде у Новом Саду уватио у коштац са 40.000 аутомаша на територији моје општине. Када је дошло до победе друга Милошевића ја сам мислио да ћу мало одахнути, међутим сада је потврђено да сам онда на оним изборима изгубио а не добио, јер су се ти свих 40.000 пресвукли у друго рухо, и сада нису више чланови Савеза већ су сви чланови СПС.

Чуди ме само још, када су враћени тих 40.000 у СПС зашто није враћен и Бошко Кру-

ПИСМА

нић. Што нам је био потребан Недељко Шиповац?

Ја сам мислио када сам бранио Србију од аутономаштва да сам и бранио друга Милошевића, а кад сам долазио у председништво Србије да предам представку службеници Слободана Милошевића, лагали су да је Милошевић одсутан, односно, да је на одмору. Када сам бранио Србију од аутономашких издајника тада сам бранио и друга Милошевића, а кад сам пао у немилост аутономаша друг Слободан се мени није одужио. Сада видим да је настављена чиста титоистичка политика и да су се сви аутономашки поново сместили на своја места што ме забрињава јер имам велику породицу.

Претње на све стране, ја могу побећи, али не могу ухватити за руку и своју породицу.

Титоистичка банда је 1945. године само на граници Словеније и Аустрије убила десетине хиљада српских младића које су Енглези предали нашим командантима и комесарима и они уместо да сада одговарају за своје грехе они више стежу у-обруч, нас који нисмо на њиховој линији. Та банда је гора од Чаушескуеве банде. Када смо мислили да је куцнуо час да ће да им се суди заједно са њиховим Брозом они су успели помоћу неколицине генерала српске народности да се одрже на власти једним потезом: пресвлачење руха.

Српски народ кроз историју памти издајства, али изгледа да данашња издајства воде ка самоуништењу српског народа. Није само Јосип Броз био ватикански агент били су и многи други које још наша штампа није именовала. Као слепи мишеви Чланови Савеза комуниста прилетели су у СПС не само да би избегли своје грехе, већ су чак и заузели све старе положаје, а то није случајно.

Ја молим господина Вука Драшковића да одреди време када би ме могао примити јер имам много шта изјавити што није за писање. Госп. Вук Драшковић мора дићи барјак као што га је дигао Карађорђе 1804. године само што би госп. Драшковић у овим приликама могао, односно морао да припази на извесног Милоша. Времена за чекање нема.

**Недељко Бугарски
Нови Сад**

ПРОГОН СРБА У ПРЕШЕВУ

Ја сам Перица Величковић проф. физ. васпитања који је 1986. год из Враћа дошао да живи и ради у Прешеву. Општина Прешево има 95% Шиптара и 5% осталих. А у ОЦ „Скендербег“ где сам примљен од 120 радника 13 је Срба остало Шиптари и од 1400 ученика 150 је неалбанаца. Одушевљен акцијом К. Булатовића и М. Шолевића на Косову желео сам да и ја дам мали допринос у борби против Шиптарског сепаратизма.

1. 30. јуна 1987. год. у Политици експрес текстом „Награда из Тиране“ обелоданио сам да се одличним ученицима Шиптарске народности деле књиге штампане у Тиране. (зато сам кажњен партијском опоменом)

ПИСМА

2. Јуна 87. год. од 13 Срба у ОЦ „Скендербег“ једино ја нисам хтео да попуним формуларе штампане на Шиптарском језику.

3. Један сам од иницијатора за одржавање Митинга солидарности у Прешеву.

4. Организовао сам „спонтано“ ученике да дамо подршку С. Милошевићу.

5. Тражио сам да се промени име ОЦ „Скендербег“

6. Захтевао сам да се из наставе искључе Шиптарски националисти.

У свим овим акцијама учествовали су и проф. М. Стојменовић проф. М. Манасијевић и ученици из српске наставе. Остали Срби у Прешеву имали су улогу посматрача и коментатора. Резултат свега тога је: — књиге су одстрањене из школе... име центра је промењено у „25. Мај“, формулари се штампају двојезично, Митинг солидарности је одржан и дошло је до диференцијације међу професорима. Да би извршили диференцијацију З. Јанаћковић председник МОК-а и Чеда Марковић Извршни секретар МОК-а ангажовали су Пршевске ВАЗАЛЕ, Душана Марковића, Драгољуба Филиповића и Ђорђа Митића. Због шиптарског сепаратизма партијски је кажњено 30 Шиптара и један Србин (ја)?

Из СКЈ осим мене искључено је и 11 Шиптара а осталих 19 је преко ноћи спашено. Цена њиховог спашавања кретала се је од 2000—5000 марака (ДМ), зависно од тежине оптужбе. Те марке су делили Ђ. Митић, Д. Марковић, Д. Филиповић, изв. сек. Чеда Марковић, председник МОК-а З. Јанаћковић, судије удруженог рада у Врању Драган Томић и Риста Младеновић.

Сви искључени из СКЈ одстрањени су и са посла. Ја сам 24. 07. 1989. год. искључен из СКЈ а 15. 08. 89. год. на основу истих оптужби (а оне умногоме подсећају на оне из 1948. год.) добијам решење о неподобности за рад у Образовној организацији. Одлуком Међуопштинске статутарне комисије од 30. 01. 1990. гд. враћен сам у СКЈ са образложењем: „На основу материјала Радне групе и непосредног разговора на седници Комисије, утврђено је да је друг Величковић Перица био борац против албанског национализма и сепаратизма, да се залагао за уставне промене у СР Србији, учествовао са својим ученицима на митинзима солидарности у Прешеву и Бујановцу и да се залагао за промену назива центра“.

На посао не само да нисам враћен него сваки мој покушај да се запослим, иако сам дефицитарни кадар, спречавају председник СО Д. Филиповић и председник синдиката Горан Станојковић.

Моја жалба Суду удруженог рада одбија се као неоснована. Судија Драган Томић 19. 01. 1990. год. доноси одлуку „Одбија се захтев Ј. Назмије, Величковић Перице, Р. Реџепа итд. остали су Шиптари“. У овом случају ја који сам називан Српским националистом, четником, Пршевским Шоловићем, званично сам постао шиптарски националиста.

На питање З. Јанаћковићу зашто је Перица остао без посла, он је одговорио: — У име виших циљева Перица је морао бити жртвован јер су сви Шиптари тражили његово кажњавање. Како су напредовали они који су ми монтирали процес: З. Јанаћковић је функционер Реп. СУП-а, Ч. Марковић је новинар Ра-

дио-Врања, Д. Марковић као вишегодишњи функционер и хронични алкохоличар постао је секретар свих фондова у Прешеву. Његова је заслуга што је култура Пршева враћена на ниво првобитне заједнице. Ђорђе Митић је као наставник под уговором у Центру био: секретар СК у школи, секретар ОККСК у Прешеву, члан принудне управе у Центру, и ВД директора Центра. То је први пут у историји школства да наставник под уговором на једну годину буде директор професорима и да истовремено ради као секретар у ОК у Прешеву.

Драгољуб Филиповић монтирањем гласова постао је председник СО Пршево и спроводи следеће акције: — смењује све Србе на кључним функцијама и поставља Шиптаре, — забрањује формирање удружења за повратак Срба и Црногораца у Прешеву, — даје подршку формирању шиптарског удружења „Мајка Тереза“ и политичких странака, „Левотија за демократско деловање“ и „Независно демократско удружење“, — По његовој директиви суспендовани су са посла судија С-Зафировић, судија С. Ивановић, т. инспектор Иван Чулић а многим интелектуалцима упућене претње.

Његова је велика заслуга што су само у последњих 6 месеци из Пршева одјављене породице Станојковић (5 чл.) Митровић (4) Ђирић (5) Зелић (5).

Група грађана обраћала се је највишим органима Србије и то: М. Кертесу, Ђорђу Шчепанчевићу, П. Шкундрићу итд. и указивала на криминално понашање Општинских функционера. Сви су обећавали да ће се формирати Радна група која ће испитати њихов рад.

Када смо схватили да су то само комунистичке лажи 3.11.90. год. формирали смо месни одбор СПО за Пршево. За секретара МО СПО изабран је судија С. Ивановић а за председника су изабрали мене. То је био нови мотив Општинских функционера (сви чланови СПС) да повећају интензитет малтретирања нас који не мислимо као председник Филиповић.

Све што су радили З. Јанаћковић, Д. Филиповић и остали а радили су искључиво на прогону Срба из Пршева, тврдили су да раде по директиви С. Милошевића.

На крају поставља се питање у име којих виших циљева се протерују Срби из Пршева, општине која се налази у ужој Србији и која им 5% Срба?

проф. Перица ВЕЛИЧКОВИЋ
Пршево

СРАМ ИХ БИЛО

Господине Пејчићу,

Јављам се поводом протеклих „најдемократскијих“ избора а после рата у Србији. Удата сам и члан СПО као и мој супруг, а и борим се колико је то могуће за очување свега што је српско.

Пошто сам млада (имам 30 год.), а родитељи стари, мишљења нам се не слажу никако. Отац је носилац споменице из 1941. год. и против свега је што је против Тита и Милошевића (пошто су они исти), али му је учињена неправда и то сада износим.

Отприлике месец дана пред изборе чланови СПС су обилазили станаре МЗ — Марија

Бурсаћ и Земуна и распитивали се о могућем гласању. Изјаснили су се он и мајка за Милошевића и били убележени у неку књигу. Тим својим опредељењем и њих двоје су постали чланови СПС. Без знања, од ове пензије се одбијао дио за чланарину (не знам колико) и како он то није плаћао позван је на „одговорност“. Уз позив је добио црвену ружу и чланске карте.

Питао се само господине, како их није срамота? Ако би сви били поштени и рекли како су постали чланови колико онда СПС има правих чланова? Колико је СПС добио чланова на превару? СРАМ ИХ БИЛО. Кад тако скупљају чланове како да им верујемо да су избори били фер и поштени! Око њих је изгледа само лаж и превара. Онда није ни чудно што су им чланови претежно преко 50 година. Млади људи не могу и неће да им верују. Зато дају подршку Вуку Драшковићу и опозицији уопште.

Поштовани господине Пејчићу, надам се да ово писмо неће завршити у кошу, него да ће бити објављена још једна подмукла радња „бивших комуниста“. Примите пуно поздрава и верујте ми да Бог чува само праве Србе, а не оне који их доводе у пропаст и незнање.

Сестрински поздравите Вама и Вуку

Јелена МИЛАДИНОВИЋ
Обреновац

ДОСТА ФАРСИ И ЛАКРДИЈЕ

По први пут се обраћам било ком јавном гласилу. Овог пута у мени је нешто пукло. Проговорио је неки глас дубоко у мени, глас огорчења.

Наиме, зар је могуће да је овај народ толико слаб, толико мазохистичан да трпи и трпи подвале, понижења и неправде? Мени то није јасно. Не иде ми у главу. Мени је лично било доста фарси и лакрдије у ових пет-шест последњих година, колико пратим политичка кретања. Нисам упознат ни са десетиним догађаја, али и то што знам ми је довољно да неке ствари укапирам. Задовољан сам самим собом што сам и после осам година титоистичког васпитања, прокламовања лажног братства и јединства, са „бичем“ и пендреком, одавањем почasti лажним херојима и првоборцима (браторубилачких бунтовника и убица) на челу са великим вођом — крволочним ватиканско-бољшевичко-тоталитарно-масонским злочинцем (према којем је, како каже Бора Чорба, и Ал Капоне нула), после четири године марксистичког образовања (читај — заслепљивање), годину дана велике психо-политичке тортуре у исполитизованој армији, и на крају ево сада на Београдском универзитету чији је ректор председник једног парламента, скренуо са Његовог пута, прогледао и дао свој огромни допринос борби против црвене боје у Србији.

Због недостатка комике на ТВ Београд: коју смо, најалост принуђени да гледамо, „прва седница, првог, најдемократскијег, вишестраначког парламента Србије“ била је сатисфакција за гледаоце овог програма. Додуше, било је ту мало и демонстрирања силе оних којима то и није страна, већ у крви (на-

жалост црвеној) у стилу „Видите колико нас је!“, али све у свему свело се на приказивање анфаса и профила једног члана СПС (коме најжалост, не знам име) а који је по понашању на нивоу детета од 5 (пет) година. Један, опет, уместо господина Муџуновића, прозива господина Драшковића и то два пута, што потврђује да није лапсус, већ незнање и оног ко представља народ, али и, најжалост, народа који га је изабрао. То, међутим и није неко „чудо невидено“ с обзиром на то да је председник парламента ректор Универзитета!

Жао ми је што су доминантну боју српског народа, неовлашћено искористили црвени као свој симбол.

Зар Србији није било доста крви и црвене боје кроз векове? Зар јој није било доста што је грчала и крварила поробљена пет векова од паганина и неверника Ахмета и Хасана? Сада је зелену боју сменила црвена, али не само од крви, на општу жалост. Зашто антихрист — комунист, а не Христ — антикомунист?

Желео бих још да вам пружим пуну подршку и да зажелим да наставите овим путем. Верујем у „Српску реч“ и у СПО, јер то је моја одлука!

Драган ГОЈКОВИЋ
Београд

БЕОГРАД — ТИРАНА — ХАВАНА

Браћо Срби из Србије „честитам“ вам на избору власти у Србији. Још се нисте ријешили Јосипа Броза Тита, а довели сте другог Тита на власт. За 45 година нисте ништа научили. Свака вам част. Изабрали сте људе који ће представљати српски народ у наредне 4 године. Такви људи су вас представљали 45 година и волио бих да ми кажете шта су вам добро донијели, а сада их поново бирате. Зар не видите да је то иста банда (могу тако да се изразим јер пишем из Тузле и не подлежем Кривичном закону и члану 98). Са овом пљачком столећа СПС је показала какво се добро пише Србији.

Није вам било доста што сте насјели са уписом Зајма, него сте надајући се да ће вам једног дана паре бити враћене, направили још већу грешку и гласали за СПС. Зар вам није јасно да пара од Зајма нема, да у државној каси такође пара нема и да вам се пише црно, а ви ћутите и радите на Божић.

Браћо Срби, добијали смо и теже и веће битке и ратове, а комунизма никако да се ријешимо. Пазите да се не понови 1941. када сте изазвали крвопролиће међу Србима, а после сте свалили на „брадате“. Да није било тих „брадатих“, данас нових Срба у БиХ и Хрватској не би било. Били би побједени највише захваљујући комунистима. Бојим се да се историја не понови. Сјетите се само 17. августа 1990. и ситуације у Книну. Како су тада реаговали „брадати“, а како СПС? Зар се није и тада показало ко је прави и једини заштитник свих Срба. ТО СУ СПО И ВУК ДРАШКОВИЋ. Зна господин Вук Драшковић како је тешко бити Србин у БиХ и Хрватској. Зато и смијешно и тужно звучи изјава челника СДС (из кога

иступам) у коме поред честитки за побједу Милошевића и СПС истичу да је друг Милошевић заштитник свих Срба у Југославији. Јадни смо ми Срби (а посебно у БиХ и Хрватској) ако нас друг Милошевић буде штитио. А ви браћо у Србији хвалите се демократијом какву нико нема (забрана „Српске речи“, митинга СПО у Косову Пољу, убиство Ивановић Слободана, погибија Драгосава Ерака, великодушно уступање 90 минута на ТВ...) а ваш највећи понос нека буде БЕОГРАД—ТИРАНА —ХАВАНА.

Волио бих да је ово ружан сан али није С поштовањем ваш

Мирко СТОЈАНОВИЋ,
студент Тузла

СИТ ГЛАДНОМ НЕ ВЕРУЈЕ

Гласали смо како смо гласали, и изабрали смо „најбољу и најдемократскију“ власт на свету. Изабрали смо „способне и младе“ људе који обећавају „мир, просперитет и равноправност“. Ако се по јутру дан познаје...

У предизборној кампањи није било много давати 1000. динара дневно момцима који су лепили плакате СПС. Када је Милетовићима, Миновићима и другим проданим душама требало давати баснословне суме новца да кљуцају народ лажима, да блате опозицију и њихове председничке кандидате имало се пара. Имали су пара да доводе новинаре из Хрватске који су једва дочекали да пљују по српском народу. Могли су да купују школски прибор који су њихови посланички кандидати делили деци по школама. Оде зајам за кампању! Већ десет пута смо на „црвеној телевизији“ гледали привредника из Прибоја који је добио 200 милијарди старих од зајма. Желе тиме да нам замажу очи. Али где су остале паре и ко ће их вратити народу? Сада када украдено и потрошено треба вратити увели су „намет на вилајет“, а све по џепу већ осиромашеног српског народа. У многим предузећима не исплаћују се ни минимални лични доходи, уведени су огромни порези, партиципације на лекове, плаћање лекарских прегледа, што највише погађа обичан радни народ.

„Кроз векове то је народ знао, да сит гладном није веровао.“

Пропали су најбољи. Питање је дана када ће се „Ваљаоница бахра“ у Севојну и друге некада успешне фирме затворити. Нема везе, важно је да су „другови“ победили. Увешће они још неке порезе да се ситуација поправи.

Али српски народ не може и неће још дуго плаћати све те дажбине. Док још мало осетимо на кожи, дићи ће се кука и мотика...

Арсен ЂУРИЋ
Ужице

НАРОД СВЕ ЗНА

Непријатно сам изненађен неподношљивом лакоћом Вашег наградног питања постављеног у претходном (11) броју. Ми, који се боримо против оних, под мудрим вођством његовим, нисмо се дали смести и насести варци провокатора и народних непријатеља и оних елемената и пророка и...

ПИСМА

Дакле, сви смо Ми врло лако пронашли Н. Н. и П. (народног непријатеља и пророка) на листи и вешто и једногласно га уочили. Ваш покушај да, посебно омладину, обманете и заварате питањем постављеним у негативној форми је пропао нашом брзом и ефикасном акцијом са циљем да се разобличи Они елементи у идеолошкој сфери. Народ зна шта је најбоље!

Народ зна да прва четворица са листе воде ка миру, слози, и просперитету и јединству са Хоргоша до Драгаша (оно преко Дрине и Скопске Црне Горе не рачунамо). Народ зна ко му је донео демократију и најсавршенији Устав у галаксији, а можда и шире, народ зна ко не сме да га бије, а ко сме, народ зна да је „социјализам идеја која ће у ближој или даљој будућности бити остварена у читавом свету“, а можда и шире. Ма све народ зна!

Он зна и то да су га та 4 друга, уз остале саборце, повела барјаком „антибироградске револуције“ у нове радне победе и светлу будућност. Од рестаурације капиталистичких односа, чему се надају Оне снаге, нема ништа. Ми Вам препоручујемо да сваког јутра слушате радио јер није далеко дан када ће спикер објавити радосну вест да је империјализам коначно пао.

А што се тиче другарице Елизабете (па још друге) нема сумње да је она Н. Н. И.П. и да је штампала лажни новац. То је јасно из следећег:

1. У време 8. седнице, када започиње историја Срба и када је започела борба за јединствену Србију, другарица Елизабета је била у мишјој рупи. Појавила се онда када су наши другови на челу са мудрим Учитељем већ обавили посао и скинули нам сунце с неба,

2. Другарице Елизабете није било нигде када се величанствено догодио народ. У међувремену се по први пут у историји цивилизације догодио истински социјализам и богато друштво сиромашног човека,

3. Познато је да се дрзнула да јавно скине слику другог Тита, тог светлог лика који је ушао у светску галерију предводника народних устанака и социјалистичких „револуција“, човека о коме ће историја рећи задњу,

4. Никада није изјавила да се не стиди социјалистичке револуције и комунистичке прошлости — садашњости — будућности (дакле, стиди се),

5. Иако је познато да другарица Елизабета поседује многобројне виле и друштвене станове сумњивог порекла, није дала ни један једини динар, пардон, пени, за зајам Србије, на основу којег је већ прикупљено 100 милијарди долара.

6. Залагала се за увођење вишепартијског система по узору на труле империјалистичке западне земље,

7. Гласно је једном приликом узвикнула „јао!“ хотећи да исценира како ју је наводно, закачио пендрек наше демократске милиције у некој гужви.

8. Учествовала је у окупљању неколико стотина случајних пролазника и знатикелника широм Србије на тзв. „митинзима“ узнемиравајући их нуђењем хаоса и мржње,

9. Дрско и безобзирно се обрушила на мизерне пензије наших другова бораца са намером да им одузме ту црквицу од једва неких 20—30 хиљада динара,

10. Напала је у реакционарној штљампи

ПИСМА

нашу слободарску телевизију и штампу и доживотно увредила социјализам, самоуправљање, Устав и Југославију, увредивши другове Миту Душановића и Мину Живорадовића.

11. Дала је увредљиве изјаве о ЈНА оспоравајући јој историјско право да следи пут друга Тита.

12. Другарица Елизабета је чак неаргументовано напала марксистичко-лењинистичко учење нашег знаменитог теоретичара-практичара марксизма, другарице Слободанке,

итд. итд.

Све је то другарица Елизабета, плус три пута више од овог.

Ето, толико. Само да знате да народ СВЕ зна.

Смрт фашизму слобода(н) народу!

Миша ЉУБЕНОВИЋ

Кучево

СРБИЈА И ОНИ, ПОСЛЕ ИЗБОРА

Српска земљо! — још један пут си издата. Који ли је то пут? Издали су те они који тврде да те од свих највише воле. Чујем, боје ми се за тебе; боје се за тебе од нас — твоје деце. Па чак, боје се за нас саме од нас самих. Тако те пламено штити, а тако су им срца хладна за тебе. Кажу да се брину за те, да те воле; чувају ми те, клањају ти се, да би и даље могли да ти одвоје од уста, да пљачкају и скрнавље твоју светињу — светињу тајне твога битисања, јер не разумеју нити ће икад моћи разумети каква Србија може само да буде Србија.

То нам се догоди у време Мрњавчевића, па у време Бранковића; то се догоди у време Обреновића; то се опет понови од мањине Срба у време Броза, наравно кумством Стаљина и Черчила, и то нам се још увек дешава, али авај, од маса у време Милошевића. Масама Лењин ритуално, сатанистички покопа свету Русију, и данас опет масама Брозова Србија уништи свету слободарску Србију. Страшно је кад се воља маса декларише као воља народа, или када се воља народа угуши вољом маса. Још страшније је када се један народ вешто и неприметно припреми да постане овалопћена маса, да се осећа масом, да мисли као сва остала маса, и да прави грешке које прави остали део масе. Срби, цео свет вам се смеје због тога што сте јуче престали да будете Срби. До јуче власт вам је била наметнута и зато вас нико и не криви за њену безумну политику, али сада најжалост, ви несвесно, слободном вољом наметнете своје бивше целате за легалну власт слободарској Србији.

Овим ће теомј Србине запамтити сва историја, али само као издајника — кова Бранковића, па ако хоћеш и Обреновића, Марковића — каква иронија*), и још много других разних јуда и јудића.

Плачи често и сузна Србију, и јел' ти је сада јасно кога у својим недрина носиш; и каква рак твоје тело једе; и за кога још увек као пеликан своју топлу материнску крв изливаш?

Јецај и покушај да схватиш да твојих чада скоро да нема, јер научише их да скрнавље твоје свето и нападено материнско млеко; јер научише их да је глупо и назадно тебе поштовати: јер научише их да буду малограђани, да пирују у беди, шунду и кичу; јер научише их да буду масе, — масе лопова црвених и превазиђених аждаја, мафије свих боја и шљама свих слојева.

Твоја култура сада почива на мрвицама и огрисцима овог уморног запада, твоја култура почива на страницама свакодневних новина — куге овог српског црвеног века, где твоју богоносну православну децу баца на колена и ритуално оргија над главама твог изгубљеног стада. Подивља ти оно живећи че-тири и по деценије у дивљој прашуми званој СФРЈ, ван сваке реалне културе, цивилизације и узвишених питања свог уморног живота.

*) Надајмо се да он неће имати утицај на Прву Даму Србије.

Да ти причам Србине о узвишеним идеалима, има ли уопште смисла? Ретко те је када то и интересовало, а зашто ће, када не знаш, или те уопште не интересује: ко си; од куда си; куда идеш и ка чему стремиш? Да продаш веру за вечеру то си знао често да урадиш (знамо и ти и ја да се ова народна не односи само на веру). Важно је да ниси гладан и да ти мач не стоји над вратом — и сви су твоји проблеми решени, а осталих питања свег твог бића, и националне савести не треба се ни дотичати а камо ли их решавати. Јер, ако почнеш да их одгонеташ, па ти си: реакционар, екстремиста, шовиниста, опасан, зликовац, застарео и глуп: у очима кога? — опет маса. Е мој Србине, да те није мучило оно што те још увек мучи, а још не знаш колико ће тито доћи главе, не би ти ни био сведок масовног прекрштавања у социјалисте. Они ти сада обећавају то исто што ти већ неколико деценија они први обећаваше, да ћеш срећно и безбрижно живети у рају званом социјалистичка Србија. А твоје је да чекаш, јер си сада у малом преимућству — имаш гарантовану слободу молитве. Моли Му се да ти опрости то што слободно изабра да и даље ходаш у идеолошкој тами, али опет Он зна да си у агонији и да се бојиш рата, и такође Му је жао што не видиш да си са овим твојим несрећним изборима ближи него икад тој сатанској братоубилачкој машини. Јер када увидиш да си још један пут преварен, бојим се да са сатанском мржњом не почнеш да исправљаш своје грешке. И још нешто: учи се сада шта је то демократија, и онда када је добро научиш и сазнаш одкуда је, надмам се да ћеш тада схватити да је идеја слободарске Србије виша и од демократије. Уразуми нас Боже!

Јереј Љубо МИЛОШЕВИЋ, Винеланд, НЈ
УСА

СРБИ — ЖРТВЕ БОЉШЕВИЗМА

Када су новинари једном питали Махатму Гандија одакле му идеја о примени таккозваног „отпора без отпора“ рекао је да је читао Тороа!

Хенри Дејвид Торо (1817—1862) природњак, писац, есејист. Велики мали човек прошлога века, а можда и свих векова. Иначе,

био је учитељ и између осталог познат по томе што је први укинуо батине у школи. Имао је неприлика и због тога, као и због многих других ствари. Живео је крајње скромно на језерцу Валден (Walden Pond) у Пенсилванији и целог свог, иначе кратког, живота говорио је „упростите, упростите“ — разрађујући своју основну тезу да људи грдно компликују свој живот нагомилавајући добра која, у крајњој линији ничему не служе, сем да загорчавају дане. За сва та добра ваља много радити да би се за њихову куповину зарадио новац, а то време би се много боље могло употребити на плану духовног усавршавања.

Торо је скоро непознат код нас, није превођен колико знам, а најзначајнија дела су му „Валден, или живот у шуми“ (1854), затим „Недеља дана на рекама Меримек и Потомак“ и најзад, због чега ово и пишем „О цивилној непослушности“ („On the civil disobedience“).

Следећу тезу из овог свог есеја да држава нема права да опорезује (пљачка) народ није хтео да плати један (1) долар годишње порезе на целокупну имовину (из овога се наравно види и колика је та имовина била) па је допао затвора.

Када су га ухапсили, а то је најважније за овај текст, рекао је властима: „Ха, ви хапсите моје тело, али мојим мислима ви не можете ништа!“

Изашао је из затвора захваљујући томе што је Ралф Валдо Емерсон (1803—1882) тада и сада познат есејист и песник платио тај долар за њега и извукао га из ћелије.

Цео овај увод је био битан због важне чињенице да Торо, на његову срећу, није живео у овом веку, па није доживео, или сазнао, како се у тоталитаристичким режимима, а нарочито болшевичким, стративичким методама и дрогирањем код лажно оптужених не само мењају мисли, него се човек своди на обичног црва који пуже пред страшним судом. Сетимо се само Тухачевског који је већ на пробном суђењу молио да што пре призна да је јапански шпијун. Наравно, далеко би ме одвело ако бих овде почео да набрајам све грозоте које су болшевици починили у вези са разним суђењима, а када смо најзад (скоро) све дознали о томе шта је рађено са генералом Д. Михајловићем подилази нас језа и гнушање које неће престати док смо живи.

Овде за моменат морам да застанем и упитам се да ли ћемо доживети да актери, творци и организатори овог парамунтског злочина буду изведени на суд? Да ли ће одговарати за своје недело и да ли постоји казна коју су заслужили?

Но, недеља која су деценијама болшевици чинили не односе се наравно само на појединце, без обзира што их је било у милионским примерцима, него и на народе. Могу слободно да тврдим да је, што се тиче ове друге тврдње, српски народ апсолутно највећа жртва болшевицима на свету. Српски народ је изгубио не само свој морал и своју храброст него је изгубио и свој лик и своје достојанство.

Све су му то кроз 4,5 деценије тоталне власти (одузели болшевици и не могу у овом моменту да сагледам никакву перспективу народа коме припадам у иоле сагледљивом року.

Па да ли онда „треба да се поносимо нашом револуцијом и народноослободилачком борбом“, борбом, која нити је била народна, нити је била ослободилачка?

Наравно да не. Та борба није била народ-

на јер је злоупотребила и преварила народ који је бежао у њу (ту борбу) од усташког ножа. Још мање је та борба била ослободилачка. Она је, што се тиче српског народа, била поробљивачка, са тежим последицама по достојанство тог народа него све окупације сабрране заједно које смо имали од доласка на Балкан до данас.

**Милутин ЖИВКОВИЋ, дипл. инж.
Београд**

СКИЈАШ РАДОМАН

Шетам ја тако Брезовицом, одушевљена природним лепотама наше јужне Покрајине и добро заштићена видљивим и невидљивим чуварима реда, кад наједном нешто ме пресече. Скаменила сам се, а затим, после првог шока, унезверено тражим погледом ТВ-камере, јер испред мене, на само један метар, познати ТВ-кез; нема фолираже — он је, растегао се од шесте до шесте, тако га добро познам из свих ударних ТВ информативних емисија да бих жмурећи могла да погодим и места пломби. Да, драги моји, на само један метар од мене стоји друг Радоман Божовић, на месту где му место није, у време кад му време није. Очигледно, човек промашио место, јер сви пролазе поред њега као да се прошле године случајно нашао у јутарњем термину од 2—3 минута, а не из дана у дан у ТВ-дневницима, па се праве да га не познају („Све сама иредента и прочетнички елементи“ — вероватно је помислио.), а нашао и време за скијање док се у Београду шаком и капом деле министарске фотеље заслужним друговима.

Би ми га за тренутак жао и таман хтедох да му полетим у загрљај и да учиним све да кез не нестане утицајем тих неподобних елемената, који тако безобзирно и игнорантски пролазе поред њега. Смислила сам чак и пригодан поздрав „Где си, спаситељу наших пољопривредника!“ (Човек се залагао, ако се сећате, да се подигну цене жита и одштапа мало пара, само није стигао да пошаље те паре сељацима, био је јако заузет предизборном кампањом.), али у последњем тренутку стадох као укупана. Боже, каква је ово провокација, па ово није друг Радоман Божовић! На његовим ногама беле ски-ципеле са бесрамним црвеним натписом АЛПИНА. Не, то не може бити он, он би сигурно купио аустријске ципеле, ради виших националних интереса дао би он милијарду-две више, није он као ови овде што се шепуре са Елановим скијама као да су не знам какав подвиг постигли ако су успели да зезну рођену државу и набаве опрему ослобођену нових српских царина, није он од тих, не би он ваљда минирао одлуке сопствене владе. Загледам се у јакну — пише Јасса са ипсилон — нисам сигурна да је словеначка, али АЛПИНА — ту нема дилеме, извикани производ једног од наших бројних непријатеља. И тако ја у последњи тренутак презриво окренух нос и загледах се у белину сунцем обасјаних врхова. Али, јес', не да ми женска знатижеља мира, случај је врло озбиљан: да л' је прави, што је немогуће, или је то нека од прљавих подвала опозиције која не бира средства у борби против сопственог

народа? Тражим га и нађем га на врху једне падине где се деца спуштају санкама. Камен ми паде са срца. Није он, па зар би цењени друг Божовић скупио ноге на скијама к'о да ће сад, не дај Боже, да му процури низ гаће, зар би он дозволио да му се нос толико приближи тлу а стражњи део подигне ка небу, као ној који се управо спрема да завуче кљун у песак? На жалост, поређење се показало врло умесним јер је прави (или двојнички) нос дотичног друга завршио не у песку него у снегу, док су се оне беле провокаторске ципеле упорно батргале у ваздуху, покушавајући да се ослободе сувишних скија. Да вам не дужим, тако је то трајало цео дан. Сутра, видим ја друга у школи скијања. Трећег, кључног дана успевам да утврдим идентитет дотичне особе. Ево како је то било. Кренуо друг на беби-жичару. Први пут је било најгоре, те 'оће да падне, те успеће да се попне до врха. И попео се, гледа одозго, а они доле мали, безлични, чини ми се да би једном чвргом могао све да их растури. Како и кад се одлучио на спуштање и да ли је то било на стражњем делу или на скијама ја не знам. Зна сам да му се то пењање страховито допало, обузело га је такво нестрпљење да није могао да дочека да се на жичари изређају сва та слинава дечурлија, новопечени скијаши, разне бабе и деде којима је место поред пећи, а не на скијама, и да је са пуним природним правом једног друга упорно заузимао место првог, то јест, како би се то простије народски рекло, иш'о преко реда. А онда је једна дебељушката проседа госпођа дозволила себи понашање као да је на скијању у Аустрији а не на Брезовици и гукнула: „Господине, какав је то начин да стално идете преко реда!“ Била сам у непосредној близини, дилеме и поред АЛПИНИНИХ ципела није могло бити, био је то прави друг Божовић, јер само друг од положаја, угледа и ауторитета, какве он несумњиво ужива, може тако енергично и самосвесно да дрекне: „Ко те јебе, завежи!“ Очигледно да је госпођи ударила у главу она јесења игра демократије, па је одбрусила: „Ти, али нећеш још дуго“. То последње „нећеш још дуго“ зазвучало је некако подмукло, претеће, тако да је клетва брке који је заударала на пиво „Да Бог да ти се распапа партија“ изгледала као дечја претња.

**М. МИЛАНОВИЋ
Београд**

ЖИВЕЛА ПЕТОКРАКА!

Утренутку када су господа из опозиције били спремни да ратују народ Србије је показао да му је доста ратовања па се одлучио за мир и за СПС. Ми социјалисти смо добро до сад водили овај народ па ћемо и убудуће а они који нам противурече неће добро проћи. У рату смо се борили за социјализам и неће нам неко одузети тај социјализам због кога дадосмо милионе људи. Ако треба ми из СПС-а ћемо се најбрже супротставити антисоцијалистичким снагама и ако треба опет ћемо ратовати. Неће нама неки четници одређивати будућност. Они траже мир али

ПИСМА

мирбе нема јер нећемо се спријатељити са четницима и њиховом децом. Народ Србије је одабрао најбоље јер ми у својим редовима имамо заиста најбоље. А ваши посланици у скупштини нека се не надају да ће моћи ићи у ред са нама. Живео Слободан Милошевић!!!

Доле агитатори опозиције
Живела петокрака, доле крст
Јован, СТОЈАНОВИЋ, Милошево

СТАРО

РИМ

**ДРЖАЧ ЗА
ЧИТАЊЕ
НОВИНА**

ПОВРАТАК ТРАДИЦИЈИ

Набавите за себе и за своје ближње оно што је свака боља кућа, берберница и кафана имала пре рата.

Поруџбине слати на адресу:

**„REMAKE“ 8
Генерала Ханрика 26
11000 Београд
ИЛИ НА
тел. 011-683-106,
013-511-160
ЦЕНА: 155,00 дин. + ПТТ**

ПРЕДСЕДНИШТВО СРПСКОГ ПОКРЕТА ОБНОВЕ И „СПО КОМЕРЦ“

**расписују
прву серију од 1.389 деоница
по номиналној цени од 5.000,00
динара по једној деоници**

„СПО КОМЕРЦ“ антририрао је изванредан број тржишно профитабилних пројеката и одлучно да као ДЕОНИЧКО ДРУШТВО расписује прву серију приоритетних обвезница, којима власници себи обезбеђују највећи ниво добити. Део ове добити приписује се главном улогу, да би се, услед сталне инфлације домаће валуте, одржала реална маса почетног улога, а део ће се исплатити као дивиденда до 15. фебруара сваке године за претходну годину. Према висини дивиденде која се исплаћује власници деоница цене успешност у пословању Деоничког друштва „СПО КОМЕРЦ“.

Деонице су нумерисане бројевима 0001 до 1389 — I серија. Деонице гласе на име и преносиве су само уз сагласност Управног одбора СПО КОМЕРЦА.

Управни одбор препоручиће Председништву да десет највећих деоничара, уколико то они желе, уђу у Управни одбор Деоничког друштва СПО КОМЕРЦ.

Власници деоница могу исте као гарантни полог депоновати код СПО КОМЕРЦА при куповини робе и производа СПО КОМЕРЦА, с тим да се исте враћају власнику кад се заврши измирење обавезе по фактури за коју је деоница депонована.

Сви деоничари примиће пластифициране картице ДЕОНИЧКОГ ДРУШТВА СПО КОМЕРЦ по узору и дизајну сличне кредитним картицама.

Молимо чланство и симпатизере, као и грађане који су вољни да купе деонице да уплату изврше на жиро рачун СПО КОМЕРЦ 60803-601-13705

За посебне информације деоничара који желе да уплате већи број деоница обратити се на адресу СПО КОМЕРЦ, Београд, Црча Вашингтона 9 (тел. 011/328-576 или на тел. 011/683-952 ради заказивања времена и места за једничко састанка.

ПРЕТПЛАТА НА „СРПСКУ РЕЧ“

Овим се претплаћујем на „Српску реч“, чија полугодишња претплата износи 270 динара, а годишња 540 динара (урачунат је попуст од 10%). Годишња претплата за иностранство је 100 ДЕМ, 60 УСД, или одговарајућа противвредност у другим конвертибилним валутама или динарима.

Уплате вршити на динарски жиро рачун 60801-603-27562 СДК Београд или девизни 60811-620-128-25731-7495633 Кредитна банка Београд с знаком за „Српску реч“. Уплате из иностранства се могу вршити и чековима и међународним уплатницама.

По један примерак уплатнице или других доказа о уплати, заједно са овом наруџбеницом послати на адресу: ПЕДАГОШКА АКАДЕМИЈА ЗА „СРПСКУ РЕЧ“ Народниог фронта 43, соба 23 11000 БЕОГРАД
Тел. 683-952, 642-233 лок. 149

/име и презиме/

/улица и број/

/место и поштански број/

ОБАВЕШТЕЊЕ

Због великог интересовања, редакција „Српске речи“ обавештава читаоце да располаже комплетом бројева од 1 до 11.

Комплети или појединачни бројеви могу се наручити уплатом на жиро рачун број 60801-603-27562 СДК Београд или девизни 60811-620-128-25731-7495633 Кредитна банка Београд или поузећем на телефон 683-952, 642-233 лок. 149 или на адресу: ПЕДАГОШКА АКАДЕМИЈА ЗА „СРПСКУ РЕЧ“ соба 23. 11000 БЕОГРАД, Народниог фронта бр. 43.

ПОРУЏБЕНИ КУПОН

Наручујем „Српску реч“ број 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12. Заокружите бројеве које наручујете.

/име и презиме/

/улица и број/

/место и поштански број/

ЈЕР, ОПОЗИЦИЈА ЈЕ ЛЕПА САМО ДОК СЕ ЧЕКА,
ДА САМА ОД СЕБЕ
НАГОВЕШТАЈ
ДА!

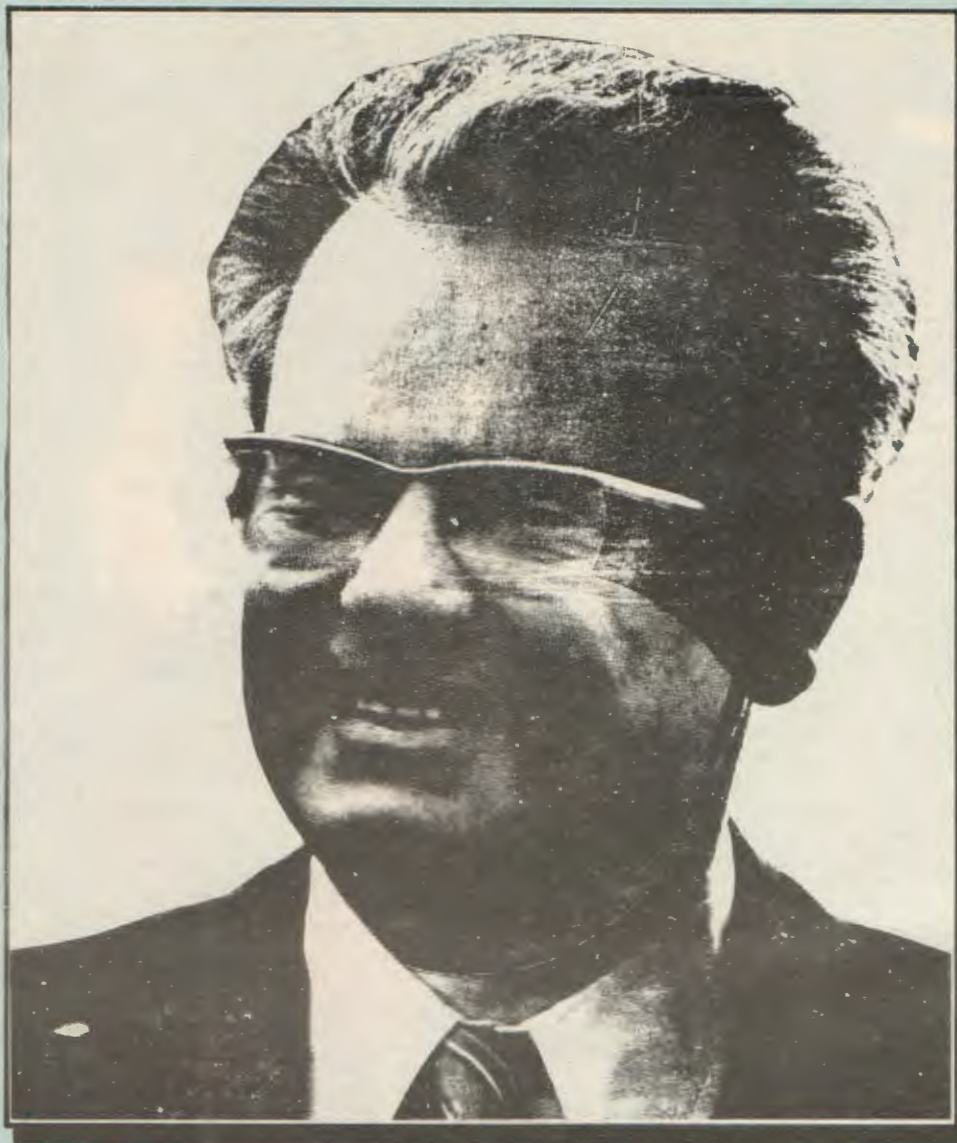
Е МИЛОШКЕ ВЕНЕРЕ У ЗЕМЉИ СЕЉАКА 1990...

**ХЛЕБ И
МЛЕКО!**

НАГРАДНА ИГРА

КО ЈЕ ОВАЈ Ч О В Е К ?

ЛИЧНОСТ НА ФОТОГРАФИЈИ ЈЕ

Одговоре слати на адресу: „Српска реч“ (за награду), Народног фронта бр. 43, соба 23, 11000 БЕОГРАД.

Они који одговоре тачно конкуришу за једну од три награде: 1) 3.000 динара, 2) полугодишња претплата за „Српску реч“, 3) књига „Писма Вуку“ (у припреми).

Тачан одговор на питање „Ко је био келнер?“ гласи: Слободан Ункович.

НАГРАДЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Прву награду, путовање у Атину за две особе, добила је МИРЈАНА ИВКОВИЋ, Јурџа Гагарина 73/17, 11070 Нови Београд. Другу награду, шестомесечну претплату за „Српску реч“ добио је БОРИВОЈЕ МИЛЕНКОВИЋ, Вељка Петроновића 20, 37000 Крушевац. Трећу награду, књигу „Писма Вуку“ (у припреми) добио је МИХАЈЛО З. ЗДРАВКОВИЋ, Хајдук Вељка бр. 1, 16000 Лесковац. Честитамо добитницима!